

**AD
CONCORDATA
NATIONIS
GERMANICAE
INTEGRA...**

AD
CONCORDATA
NATIONIS GERMANICAE
I N T E G R A
DOCUMENTORUM
FASCICULUS PRIMUS.

FRANCOFURTI & LIPSIAE,
IMPENSIS TOBIAE GOEBHARDT,
BIBLIOPOLAE UNIVERSITATIS
BAMBERGENSIS. 1775.

Bayerische
Staatsbibliothek
München

AD LECTOREM.

Ad Concordata nationis Germanicæ integra Anno 1771 edita ab orbe literario tanto ut decet cum applausu suscepta sisto tibi Documentorum fasciculum quendam, cui brevi sequetur alter, illustrant ea materiam ab Eruditis nostri ævi spectatissimis venditam, & cum nationis nostræ cum Sede Pontificia Concordata non sint opus unius diei, sed successu temporis inde a Concilio Constantiensi, habitis per multis legationibus, dietis, conventibus, insignique literarum commercio ortum, documenta hic collecta horum Concordatorum notitiæ historicæ quamplurimum inserviunt; sunt quædam edita, sed nonnisi in vastis operibus, plurima inedita ante, & inde erunt eo magis accepta.

Bambergæ die
28ma 8bris
1775.

Bibliopola

ELENCHUS
DOCUMENTORUM.

I.

Kaisers Sigismundi und der gemeinen Stände
des Reichs Berathschluß über des Pabsts zu
Rom, und seiner geistlichen Eurtisanen und
Anhänger Eintrag, durch die Verordnete von
den Provinzen teutscher Nation in Concilio zu
Constantz verfaßt ic. pag. 1

II.

*Concordia facta in Concilio Constantiensi inter Mar-
tinum Papam V. & Nationem Germanicam.* 10

III.

*Avisamenta Moguntina auf dem Reichs Tag zu
Mannß vor Anfang des Concilii zu Basel vom
den Ständen verfaßt. A. 1426.* 31

IV.

*Avisamenta ad Sigismundum Regem Romanorum
ex parte Concilii Basiliensis.* 51

V.

*Capita Concordiæ inter Eugenium Papam & Conci-
lium Basileense sancientiæ Moguntia confecta.* 68

VI.

*Instrumentum protestationis a Germanica Natione
per Johannem Episcopum Lubecensem in Generali
Congregatione Concilii Basileensis factæ ad hoc,
ut medium indulgentiarum & per eas colligenda
pecuniæ proſit & non potius obſit religioni & ſta-
tui eccleſiaſtico.* 75

VII.

VII.

Postulata Nationis Germanicæ in Concilio Basileensi circa gratias expectativas penitus tollendas & beneficia personis graduatis conferenda &c. 82

VIII.

Litteræ totius Nationis Germanicæ ad Sigismundum Imperatorem, ne de translatione Concilii pro unione Græcorum quidquam decernat non audito legato, qui eam ob causam ad eum mittitur. 89

IX.

Germanicæ Nationis litteræ ad executores indulgentiarum in regno Poloniæ ut pecunias collectas numerari curent personis intus designatis. 90

X.

Eugenius PP. IV. universitatem Erfordiensis citat ad Concilium Ferrariense. 92

XI.

Instrumentum Protestationis Nationis Germanicæ nomine a Nicolao Ecclesiæ Lubecensis Decano in Concilio Basileensi adversus decimam interposita cum postulato: ut æqualitas in taxatione inter nationes servetur. 93

XII.

Protestatio Nationis Germanicæ in Concilio Basileensi interposita adversus impositionem decimæ pro negotio reductionis Græcorum. 100

XIII.

Protestatio Nationis Germanicæ suborta discordia de loco œumenici Concilii decretando in Concilio Basiliensi. 108

XIV.

XIV.

Ludovici de Roma responsio data in congregatione generali legatis Principum Electorum sacri Romani Imperii. 110

XV.

Propositio facta ad Principes Electores sacri Imperii per Reverendissimum Patrem & Archi-Episcopum Panormitanum ex parte Concilii Basiliensis missa. 155

XVI.

Synodus Basileensis Universitati Erfordienfi scribit, ne quemquam suorum ad Conventum Ferrariensem ableget. 199

XVII.

Proposito facta Principibus S. R. I. Electoribus per Archi-Episcopum Panormitanum &c. ex parte Concilii Basileensis missos. 205

XVIII.

Nationis Germanicæ in Concilio existentis litteræ ad Collectores & Custodes pecuniæ in Constantiensi, Curiensi, Basileensi & Lausanensi Civitatibus & Diocesis collectæ, eam ut personis a Concilio nominatis tradant. 207

XIX.

Sequitur responsio per Oratores Regis Romanorum Alberti & Principum Electorum Imperii data Nurenbergæ Ambasiatoribus sacri Concilii Basiliensis in festo sanctæ Margaretæ MCCCXX-XVIII super hiis quæ proposita fuerunt ex parte ejusdem Concilii coram Rege Romanorum prædicto. 209

XX.

XX.

Postquam pervenerunt Ferrariam ad Papam dicti Ambassiatores super propositionibus suis istam responsionem babuerunt a Papa, quæ sequitur. 213

XXI.

Nationis Germanicæ litteræ ad Ulricum Episcopum Arausiensem ut Johanni Inari favere velit in transmittendis pecuniis pro Concilii necessitatibus collectis. 216

XXII.

Ejusdem Nationis ad Archi Episcopum Coloniensem litteræ, ut mandet solvi intus nominatis florenos auri de Camera quatuor mille de pecunijs in ejusdem diœcesi & provincia pro Concilio collectis. 219

XXIII.

Missiva Electorum Imperii ad Concilium, ne contra Eugenium Pontificem aut pœnis aut censuris procedat. 221

XXIV.

Litteræ Electorum Imperii ad Eugenium P.P. & Conventu Francofordiensi. 223

XXV.

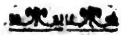
Electorum Missiva ad Concilium qua petunt Oratoribus suis fidem adhiberi. 224

XXVI.

Tenor Appellationis interpositæ per Principes Electores Imperii a requisitionibus factis hinc inde Francfordiæ per Oratores Concilii & Papæ suspensi tempore protestationis prædictæ. 225

XXVII.

Electorum missiva ad Cardinales, ut pacem & tranquill-

quillitatem conseruent & missis oratoribus fidem
adbibeant. 227

XXVIII.

Electorum missiva ad Regem Angliæ, ut pro resti-
tuenda pace Ecclesiæ collaboret. 229

XXIX.

Missiva Electorum ad Dñm Imperatorem Orientis. 232

XXX.

Missiva ad spirituales ex parte protestationis & appel-
lationis. 233

XXXI.

Copia Missivæ ad Principes seculares ex parte prote-
stationis & appellationis. 236

XXXII.

Copia Missivæ ad Civitates. 237

XXXIII.

Nationis Germanicæ ad Guilelmum Marchionem de
Hochberg litteræ, ut diligentiam omnem adbibeat pro
Oratoribus Concilii e Custodia dimittendis. 239

XXXIV.

Oratores Principum a Papa reduces ad Concilium
& ad quatuor sacras deputationes hanc suppli-
cationem porrexerunt. 242

XXXV.

Joannis Episcopi Misnensis epistola ad nationem Ger-
manicam. paratum se dicit ad facienda nationis
mandata &c. 243

XXXVI.

Responsio concepta per unum ex oratoribus sacri
Basileensis Concilii ad Oratores Regis Romani &
Prin-

*Principum Electorum in dieta Nurembergensi,
sed non fuit exhibita.*

244

XXXVII.

*Difficultates per Ambasiatores sacri Concilij motæ O-
ratoribus Regis Romanorum, Principum Electo-
rum & aliorum Prælatorum & Communitatum
in dieta Nurembergensi in die sancti Galli habita
& volebant illis provideri, antequam tertius locus
eligeretur.*

311

XXXVIII.

*Nationis Germanicæ epistola ad Episcopum Halber-
stadiensem. Gratulatur ei Episcopatum. Postulat
liberum dimitti Joannem Sundis indulgentiarum
sacri Concilii præconem.*

XXXIX.

*Ejusdem Nationis litteræ ad fratrem Stephani Du-
cis Bavaricæ.*

365

XL.

*Ejusdem Nationis litteræ ad Regem Angliæhorta-
toricæ, ut synodo Basileensi ad exemplum aliorum Prin-
cipum adhærere velit.*

376

XLI.

*Ej. Nat. responsum ad litteras Stephani C. P. R.
Bavaricæ Ducis.*

372

XLII.

XLII.

Concorditer avifata per Oratores Principum pro pace & quiete totius Ecclesiæ. 379

XLIII.

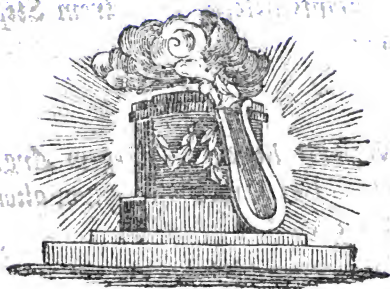
Oratio habita in Concilio. Proponuntur in ea pacis & unionis capita sancientiæ inter Papam & Concilium. Concepta est a Legatis Principum. 384

XLIV.

Responsio facta per Ambassiatores sacri Concilii Generalis Basiliensis in Noremburga & data Ambassiatoribus Domini Regis Romanorum & Electorum Imperii. 391

XLV.

Tractatus de Neutralitate. 410.

I.

Kaisers Sigismundi und der gemeinen
 Stände des Reichs Verathschluß über des Pabsts
 zu Rom, und seiner geistlichen Curtisanen und
 Anhänger Eintrag, erstlich durch die Verordnete
 von den Provinzen teutscher Nation in Conci-
 lio zu Constanz verfaßt, hernach von den Depu-
 tirtten gemelter Nation gehdret, und ihrer Ma-
 jestät Kaiser Sigismundo zu exequiren überge-
 ben, Anno Domini 1416. apud Lünig N.
 Archiv. Part. Gen. Cont. p. 29.

C A P. I.

Erstlich und zuvörderst ist von nöthen,
 daß alle Ergernuß, so bißher zu Min-
 derung und Abgang des Gottes-
 dienst in der Kirchen Gottes fürgefallen, abge-
 schafft werden, als da sind die Simonische Gelt-
 forderung, Ehrgeiß, Pfrund und Kirchen Güter
 sucht, und der Kirchen Rehen Dedung in Verlaß
 des Besizes ic. zu abschneiden solche Scandalⁿ
 und Ergernuß wird für gut angesehen, daß durch
 dieses

dieses heilige General Concili abgeschafft, aufgehoben und widerrufen werden, die Reservatio aller und jeder Kirchen, Lehren, sowohl der grossen als der kleinern, die in Corpore Juris nicht beschlossen seynd: als nemlich die eingeführt worden in existentia (wie sie reden) ad regmen, oder durch einige Regulas Cancellariae & daß dergleichen Reservationes zu künftiger Zeit keines wegs einigem Papst nicht gestattet noch zugelassen sollen seyn, ohne Erklärung, Autorität, Mitwissen und Bewilligung eines General-Concili.

C A P. II.

Item sol abgeschafft werden der sehr große Mißbrauch, den in die Herren Cardinäel gleichfalls für ein Befehl und Gerechtigkeit unterstehen zu halten, durch den nemlich die Kirchen, Lehren einmal von den Cardinälen erlangt, wann es zu Fall kompt, daß sie ledig werden, niemand andern als den Cardinälen sollen verliehen seyn. Welches warlich sehr grob und ungereimt zu seyn in der heiligen Kirchen Gottes scheint; weil es begreiffflich einführet die Ansehung der Person welche der Oberst Monarch in der triumphieren den Kirchen kurzumb verboten, und unzulässig halten, ohne allen Unterscheidt befiehlt.

Darnach auch weil biß der Herren Cardinäel Ampt ist, daß sie dem Papst, dem der Kirchen Gottes allgemeine Sorg befohlen ist, so viel Theil betrifft und ausweist, aufwarten, und in
Hand

Handlung der Sachen zu Raht sihent, durch welchen Anlaß und Ursach leichtlich, ja (die Wahrheit zu sagen) fast allezeit sich begeben mag, daß sie, als dem Römischen Hoff nirgends anderswo verscheyden, und also nach irem Absterben die Kirchen, lehen allein zu Rom vaciren und ledig würden. Derhalben, damit die Kirchen, lehen, von genannten Herren Cardinälen allbereit erlangt, und eingenommen, zu Hoff nicht hangen und kleben bleibent, zu großem Schad und Nachtheil der Güter und irer Besizung, und (das noch ärger ist) des Gottesdiensts, und aller Christglaubigen Seelen, von denen sie zu ihrer selbst Heil und Wohlfart, und zu preisen Gottes Lob gestiftet seynd, so sol diß General-Concili statuiren und ordnen, daß die Herren Cardinäl, die Kirchen, lehen innhaben, dieselbigen mögen, ob sie wollen, die Zeit ihres Lebens de facto behalten: aber nach ihrem tödtlichen Abgang für vacirend und ledig erkannt werden, und den ordenslichen Collatoren zu disponiren heimgefallen, ohne Hindernuß des capituli: Licet Statutum und Cap. præsentis, de Præbendis, lib. 6. in Gestalt als gescheh, wann die Herren den Römischen Hoff quittirt und darvon abgezogen.

2. Und nachdem die Zal vorgedachter Herren Cardinäl reducirt, und in gewisse Summ gebracht ist, als in andern Capiteln, so hie vorbehalten seynd, avisirt wirdt, so soll furohin keinem Cardinal einiges Kirchen, lehen, es sey groß oder klein, nicht gegeben noch verliehen werden,

es sey denn Sach, er wisse jm in eigener Person vorstehen, und dasselbige verwalten: sondern weil sie für die Gemein der ganzen Kirchen arbeiten, sol jnen auch nach Würde jres Standes von allen Früchten und Einkommen der Apostolischen Römischen Cammer, oder von jedem Reich und Provinz der Christenheit, Provision und Fürsorgung beschehen, also, daß ein jeder jährlich zu erhalten die Würde seines Standes, mitschuldiger Mäßigung und Abschneidung des Uberschuß, habe jii oder jiii Floren, nachdem dis heylig Concilium, zur heylsamen Arzney wider die Kranckheiten des Stolzes, Pomp, Prachts, Ehrgeitzes, Begierd, und Wollusts (die von solchen Nachkömmlingen der Aposteln Christi fern seyn sollen) nützlich zu seyn für gut ansehen wirdt.

C A P. III.

Stem sol statuirr und geordnet werden, in allen geistlichen Lehen, so durch die Wahl verliehen werden, als da sind Patriarchenen, Primatenen, Erzbistumb, Abtenen, Probstenen, Provincerenen, Priorenen, Erzhelfferenen, Erzpriesterenen, Dechanenen oder andere, so durch die Wahl geschehen, geringere Lehen, all Recht von der Wahl und Apostolation in corpore Juris begriffen, ordentlich zu behalten und observiren, mit allen jren Capiteln, wie sie gesetzt, und von Alters her durch die heylige Väter practicirt worden seynd.

2. Es sollen auch die Lehen, so durch die Wahl gegeben werden, under keiner expectativa gratia (wie sie pflegen zu reden) oder Gnadwartung nicht fallen, doch mit dem Verstand, daß, so oft es sich begeben würd eine Wahl zu thun, nachdem dieselbige beschehen ist, soll sie von den, die one Mittel Obersten seynd, nach Form des Rechts examinirt werden, und, wo sie Canonisch geschehen, confirmirt und bestätiget. Und soll dem Papst keineswegs gestattet noch zugelassen seyn, etwas darwider zu thun oder fürzunehmen, ausgenommen, wan die Erwehlten ohne Mittel ihm unterworffen seynd. Denn solche Wahl hat er Macht, so er wil, zu verhindern. Oder auch, wo in vorgehender etwas wider Form des Rechts were gehandelt, oder einerley Weißforgenommen worden, sol jme vergünstiget seyn nach seinem Ampt und Beruff, dergleichen That und Fürnemen zu retractirn, und verhindern, oder auch in bessere Ordnung reformiren, mit vollkommener Macht und Gewalt, die Ubertreter nach Gestalt der Sachen zu züchtigen und straffen.

C A P. IV.

Item, nachdem nun die Kirchen, Lehen, so durch die Wahl verliehen werden, in Gestalt und Maß, wie im vorgehenden Capitel angezeigt, ausgeschloffen, ist übrig die andern Kirchen, Güter auch zu betrachten, sonderlich die, über welche das Jus Patronatus die Layen nicht haben. Und dieser sind auch zwey unterschiedliche. Daß

etliche sind klein, die über zehn Mark lötiges Silbers nicht taxiert werden: etliche aber werden durch gemeinen Schlag über gemelten Tax geschätzt.

C A P. V.

Stem, etlich, under den geringen Lehen seynd als so beschaffen, daß sie die Person allezeit wollen gegenwärtig haben, und ohn Underlaß die Übung des göttlichen Ampts erfordern, daher sie auch zu latein *beneficia manualia*, das ist (also zu reden) Handlehen genannt werden, weil die Lehen Person beyhanden und zugegen seyn soll. Derwegen, damit nach Wehrung der Lehen ein solche Moderation angestellt werde, daß den tauglichern und besser verdienten die grössere, den minder verdienten aber die geringere Lehen, nach dergleichen Regel und rechten Richtschnur der Gerechtigkeit, so in lateinischer Sprach *Justitia Distributiva* genantset, verliehen werdint, so soll diß heylige Concilium statuiren und ordnen, daß under dem Titul der Apostolischen Genaden in *Forma speciali* einem gegeben fürhin zu ewigen Zeiten kein Kirchen-Lehen mehr fallen soll, das über zehn Mark Silber nicht taxirt ist, oder das ohn underlässliche Übung des göttl. Ampts erfordert: als da seynd Vicaren, Capellanen, Altaristen, Fromesseren, so wol der Thumb-Kirchen, als Chor, Stiften und Pfarr-Kirchen, Clöster, Conventen und Spitälen. Und hinwider daß auch under dem Titul der Genaden in *forma pauperum* (wie sie sprechen) wegen Armut verliehen

hen keines wegs fallen die grössere Lehen, so höher als zehn Mark lötiges Silbers geschätzt seynd. Und ob Gnaden, Sigel darwider gemacht, sich finden ließen, sol, der sie erlangt, aller Crafft und Würkung der Apostol. Brieff darüber zu machen beraubet, auch alles Einnehmen und Provision über solch gemachte Brieff beschehen, ungültig, cassirt, und an Rechten nichtig seyn.

C A P. VI.

Stem soll diß heylig Concilium disponiren und ordnen, daß der Papst numehr in zukünftiger Zeit einigen ordinari Collatoren nicht habe, er sey geistlich oder weltlich, zu beschweren, noch solle belästigen als durch ein einige Apostol. Gnadwartung in forma speciali gegeben auf die grössere Lehen, so in dem Tax zehn Mark pur lötiges Silbers, wie vorgesagt ist, übertreffen. Desgleichen auch auf die geringere Lehen, soll er nicht mehr als ein einige Apostolische Gnadwartung in forma pauperum, wie obstehet, zu langen Macht haben. Und zu verhüten die Menge derjenigen, so durch mancherley Practick und Ungestimmigkeit bißweilen solche Brieff erlangen, sol jedem Gnadwartungs Brieff nach Disposition des gemeinen alten Rechts diese Clausul einverleibt werden: Si pro alio sub tali forma, vel gratiæ specialis, vel in forma pauperum, sit ipso jure nulla. In Krafft welcher Clausul soll auch vom dritten Theil und dem nachfolgenden, und allem was daraus entspringt.

sprung n, gehalten werden, daß sie seynd Krafft
und Machtlos und ganz und gar nicht geltig.

C A P. VII.

1. **I**tem, weil die allgemein Kirchen Gottes wi-
der die Ungläubigen, Ketzler, Abtrenni-
gen, und die in ärgerlichen Sitten leben, hoch
und sehr von nöthen ist gelehrter und geschickter
Leut, die auf hohen Schulen und andern Orten
ihr väterlich Erb, Haab, Gut und Einkommens,
haben verstudirt, und vielleicht von dem ordina-
ri Collatorn, als unbekante, keine oder doch
gar zu späte Provision erlangen: solchen zuvor
kommen, soll diß heylig Concilium statuiren
und ordnen, daß der vierdte Theil alles Einkom-
mens von den Kirchen, lehen (verstehe der größ-
seren, so über zehen Mark Silber taxirt seyn)
für die gelehrten Leut hinder sich sollen legen und
aufbehalten, also, daß in jeder Thum, Kirchen
der vierdte Theil aller Thumb, Stifften und
Pfründen aufgehelt werde für die Doctores
und Licentiaten der heiligen Schrift, desglei-
chen geistlichen und weltlichen Rechts.

2. Gleichfalls in den Chor, Stifften, welche
größere Pfründen, und die genannten Tax über-
schreiten habent, soll der vierdte Theil von den Chor,
Herren und andern Pfründen für gemelte Do-
ctores und Licentiaten der heiligen Schrift und
Rechts, oder auch die Doctores der Arzneyen
und Meister der freyen Künsten, oder auch für
ein Baccalar in vorgedachten Facultäten der hei-
ligen

ligen Schrift, geistlichen und weltlichen Rechts, und der Arzney aufgehabt werden.

3. Und dieser gestallt und weiß soll der vierdte Theil aller und jeden andern ordinari Collatorn verstanden werden.

4. Also, daß zu diesem genannten vierdten Theil aller solchen größern ordinari Lehen nachgedachter Lehen Vacation die Händt sollen beschlossen seyn, als sie denn aus Decret der Päpsten bißher ein ganzen Monat gewesen, in welchem gemelte ordinari Collatores warten, und vorgedachte Doctores, Licentiaten, Meister und Baccalar sich herzu fügen, und umb Aufnehmung anhalten schuldig seyn sollen. Wo aber solche in Monats Frist sich nit einstellen, und umb Aufnehmung anhielten, oder vielleicht anhielten, wolten aber gemelte Lehen nicht mit Dienst versehen, oder ob sie sich schon mit Dienst versehen sich anerbieten, sonst vielleicht ungeschickt und untauglich finden lassen: alsdann soll den Ordinari Collatorn erlaubt seyn, genannte vacirende Lehen andern tauglichen Personen, die auch keinen Grad nicht haben, an dieser statt zu leihen, doch dergestalt, daß in andern Lehen, so künftiger Zeit vaciren würden, mehrgedachten Doctorn, Licentiaten, Maistern und Baccalarn an gemeltem vierdten Theil kein Nachtheil entstehe, noch jnen zu Schaden reiche, die Collecten aber auf andere und wider diese Form geschehen, sollen von Recht richtig erkannt seyn.

5. Und nichts destoweniger sollen die Collatores, die auf andere und widerstreitende Weiß die

Kirchen, Lehen verleihen, durch diese That nit allein von den verlihenen, sondern auch von der Collatur anderer Lehen, wo sie mehr zu verleihen hetten, und von allem Einkommen irer Güter, umb welcher willen diese Collatur von in besetzt und beherrschet wird, drey ganger Jahr verstoßen, und derselben beraubet seyn. Und über das sol nit allein der Collator, sondern auch derjenig, so dergleichen ungebührnde Provision angenommen oder ausgebracht, in nechsten Provincial oder Bischofflichen Synodo nach desselbig Determination und Erkänntnuß, andern eim Exempel, gezüchtiget und gestrafft werden.

C A P. IIX.

Daß in diesem heyligen Concilio zu Costantz nicht allein die Bischoff, und Gefürste infu-
lirt Aepst sollen ihre Stimm zu Recht und Urtheil haben, sondern auch der Bischoff und Aepsten, desgleichen der Capiteln und hohen Schulen Procuratores, der Klöster und Conventen Præceptores, Generales, Ministri, Provinciales & Priores, Magistri, Doctores, und aller andächtigen Christgläubigen Gesandten wird, aus nachfolgenden künde und offenbar.

illa desiderantur.

II.

Concordia facta in Concilio Constantiensi inter Martinum Papam V. & Nationem Ger.

Germanicam, de Ecclesiæ universalis administratione, a Johanne Cardinali Ostiensi Ecclesiæ Romanæ Vice Cancellario sub sigillo ipsius communicata Ecclesiæ Metropolitanæ Magdeburgensi. Constantiæ 3. Maji. Anno 1417. (1418) Pontificatus Martini anno primo. Apud Leibniz in Cod. jur. Gent. Dipl. part. 1. p. 384. Collat. cum edit. in der neuen und vollständigeren Sammlung der N. Abschied, 1. Th. p. 111.

Universis & singulis, *Johannes* miseratione Divina *Episcopus Ostiensis*, sanctæ Romanæ Ecclesiæ *Cardinalis & Vicecancellarius*, salutem in Domino & præsentibus fidem indubiam adhibere. Si juxta laudabilem antiquorum sententiam & providum sapientum concilium dignum est, ea quæ majorum consultissima providentia in subditorum gratiam & commoda geruntur, scripturæ testimonio redigere; dignum per consequens est, & rationi consentaneum, ut adeo nota fiat eorum veritas, quod inde nec desit pacificis opportuna provisio, ne (*nec*) usquam perversis sub ignorantia variandi supina facultas relinquatur.

§. 2. Cum itaq; nuper inter sanctissimum in Christo Patrem & Dominum nostrum, Dominum *Martinum* divina providentia Papam quintum & Reverendos Patres, Prælatos, nec non egregios & circumspectos viros Ambassiatore, Procuratores, Doctores & Magistros, cæterosq; *venerabilem nationem Germanam* in
Gene.

Generali Concilio Constantiensi representantes & facientes; nonnulla Capitula concordata ab utraque parte sponte suscepta, nec non de dicti Domini nostri Papæ mandato in libro Cancellariæ sanctæ Romanæ Ecclesiæ, in quo Romanorum Pontificum constitutiones & ordinationes solent conscribi ad futuram rei certitudinem nobis operam dantibus, prout ad nostrum spectat officium, die quinta decima mensis Aprilis, Pontificatus dicti Domini nostri Papæ anno primo conscripta fuerunt, ac de simili mandato in Audientia contradictarum die secunda mensis Maji, anno quo supra lecta & publicata: adjecto quod sub nostrarum literarum testimonio indigens quisq; sibi testimonium sumere valeat, in toto vel in ea parte, qua indiguerit earundem.

§. 3. Nos ad Reverendi in Christo Patris Domini Guntheri Archiepiscopi, ac Præpositi, Decani & Capituli Ecclesiæ Magdeburgensis instantiam, capitula hujusmodi, sic ut præfertur, concordata. & sponte suscepta, ex integro libro prædicto de verbo ad verbum fideliter conscribi. & præsentibus annotari fecimus, quorum tenor sequitur in hunc modum.

§. 4. De numero & qualitate Cardinalium. Statuimus, ut deinceps numerus Cardinalium sanctæ Romanæ Ecclesiæ adeo sit moderatus, quod non sit gravis Ecclesiæ, qui de omnibus partibus Christianitatis proportionabiliter, quan-

quantum fieri poterit, assumantur, ut notitia causarum & negotiorum in Ecclesia emergentium facilius haberi possit, & æqualitas regionum in honoribus Ecclesiasticis observetur; sic tamen, quod num: XXIII non excedant, nisi (*nec*) pro honore nationum, quæ Cardinales non habent, unus vel duo pro semel de consilio & consensu Cardinalium assumendi viderentur (*videntur*). Sint autem viri in scientia, moribus & rerum experientia excellentes, *Doctores in Theologia, aut in jure Canonico vel Civili, præter admodum paucos, qui de stirpe Regia vel Ducali aut magni Principis oriundi existent*, in quibus competens literatura sufficiat; non fratres aut nepotes ex fratre vel sorore alicujus Cardinalis viventis; nec de uno ordine mendicantium ultra unum; non corpore vitiiati, nec alicujus criminis vel infamiae nota respersi, nec fiat eorum electio per auricula (*auricularia*) vota solummodo, sed etiam cum consilio Cardinalium collegialiter, sicut in promotione Episcoporum fieri consuevit, qui modus etiam observetur, quando aliquis ex Cardinalibus in Episcopum assumetur.

§. 5. De provisionibus Ecclesiarum, Monasteriorum, Prioratuum, dignitatum & aliorum beneficiorum. Sanctissimus Dominus noster Papa *Martinus V.* super provisionibus Ecclesiarum, Monasteriorum, beneficiorum quorumcunq; utetur reservationibus juris scripti, ex
(u) *Constitutione Execrabilis & ad Regimen* modificatæ

ficatæ ut sequitur. Ad regimen Ecclesiæ generalis, quanquam immeriti suprema dispositione vocati, gerimus in nostris desideriis, debemus, quod per nostræ diligentiae studi ad quarumlibet Ecclesiarum & Monasterior regimina, & alia Ecclesiastica beneficia iudivinum beneplacitum & nostræ intentionis affectum, (*sed*) viri assumantur idonei, qui possint & prosint committendis eis Ecclesiis, Monasteriis, & beneficiis prælibatis. Præmissum namque consideratione inducti, & suadetibus nobis aliis rationabilibus causis, nonnorum prædecessorum nostrorum Romanorum Pontificum vestigiis inhærentes, omnes Patriarchales, Archiepiscopales, Episcopales Ecclesias, Monasteria, Prioratus, dignitates Personatus & officia, nec non Canonicatus præbendas ac Ecclesias, cæteraque beneficia Ecclesiastica, cum cura vel sine cura, regularia & secularia, quæcunque aut qualicunque fuerint, etiamsi ad illa personæ consueverint seu debuerint per electionem, seu quemvis alium modum assumi, nunc apud sedem Apostolicam, quocunque modo vacantia, & in posterum vacatura, nec non per depositionem vel privationem, seu translationem per nos seu auctoritate nostra factas, & in antea faciendas ubilibet, nec non ad quæ aliqui in concordia seu discordia electi vel postulati fuerint quorum electio cassata, seu postulatio repulsa, vel per eos facta renuntiatio & admissa auctoritate nostra extiterit, seu quorum electio

rum

rum, postulatorum, & in antea eligendorum seu postulandorum electionem cassari vel postulationem repelli, aut renuntiationem admitti per nos seu autoritate nostra continget apud sedem prædictam, vel alibi ubicumque, & etiam per obitum Cardinalium ejusdem Ecclesiæ Romanæ ac officiariorum dictæ sedis, quamdiu ipsa officia actualiter tenebunt, videlicet Vice Cancellarii, Camerarii, septem Notariorum, Auditorum literarum contradictarum, & Apostolici Palatii causarum Auditorum, (*Correctorum centum & unius*) Scriptorum literarum Apostolicarum, & viginti quatuor pœnitentiariæ præfatæ sedis, & viginti quinque abbreviatorum, nec non verorum (*Vicariorum*) commensalium nostrorum, & aliorum viginti quinque Capellanorum sedis ejusdem in Epitaphio (*Pitaphio*) descriptorum, ac etiam quorumcunq; Legatorum seu Collectorum, ac in terris Ecclesiæ Romanæ Rectorum & Thesaurariorum deputatorum seu missorum hætenus, vel deputandorum ac mittendorum in posterum, vacantia, & in antea vacatura ubicunq; dictos legatos vel collectores, seu Rectores aut Thesaurarios, antequam ad Romanam Curiam redierint seu venerint, rebus eximi contigerit ab humanis, nec non quorumlibet, pro quibuscunq; negotiis ad Romanam Curiam venientium, vel etiam recedentium ab eadem, si in locis a dicta Curia ultra duas dietas legales non distantibus jam forsan obierint, vel eas in antea transire de hac luce contige-

tigerit; & etiam simili modo quorumcu-
 Curialium, peregrinationis, infirmitatis,
 recreationis, seu alia quacunq; causa, ve-
 quævis loca secedentium, si eos, antequam
 ad dictam Curiam redierint, in locis ultra
 as dietas ab eadem Curia, ut præmittit
 non remotis, dummodo eorum proprium
 micilium non existat ibidem, jam forsitan
 cesserint, vel in posterum eos contigerit
 medio submoveri; nunc per obitum huius
 modi vacantia, vel in posterum vacatur
 rursus monasteria, Prioratus, Decanatus
 dignitates, personatus, administrationes,
 ficia, Canonicatus, præbendas & Ecclesi-
 cæteraque beneficia Ecclesiastica secularia
 regularia, cum cura vel sine cura, quæcunq;
 & qualiacunque fuerint, etiamsi ad illa per
 sonæ consueverint seu debuerint per electi-
 nem, seu quemvis alium modum assumi, qui
 promoti per nos, vel auctoritate nostra
 Patriarchalium, seu Archiepiscopalium, E-
 piscopalium Ecclesiarum, nec non Monasteri-
 rum regimina obtinebant, tempore prom-
 tionum de ipsis factarum, nunc quocunq;
 modo vacantia, seu in posterum vacatur
 nec non etiam (*quæ*) per affecutionem pac-
 cam quorumcunq; Prioratum, personat-
 um, officiorum, Canonicatum, præbenda-
 rum, Ecclesiarum aut beneficiorum aliorum
 per nos seu auctoritate litterarum nostrarum
 immediate collatorum, seu conferendorum
 posterum, præterquam si virtute gratiæ exp-
 stativ

etativæ affectio fiat, nunc vacantia & in antea vacatura: Plena super præmissis omnibus & singulis cum fratribus nostris collatione præhabita, & matura deliberatione secuta, ordinationi, dispositioni ac provisioni nostræ usque ad quinquennium de ipsorum fratrum Consilio, auctoritate Apostolica reservamus, decernentes ex nunc irritum & inane, si secus super præmissis, & quolibet eorum per quoscunque, quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attemptari: Non obstantibus quibuscunque constitutionibus a prædecessoribus nostris Romanis Pontificibus editis, quatenus obistere possent super enarratis articulis vel alicui, vel aliquibus eorum dicto quinquennio durante. Nulli igitur &c.

§. 6. In Ecclesiis Cathedralibus & etiam Monasteriis Apostolicæ Sedi immediate subiectis fiant electiones canonica, quæ ad sedem Apostolicam deferantur, quas etiam ad tempus constitutum in constitutione Nicolai III. quæ incipit: Cupientes, Papa expectat; quo facta, si non fuerint præsentatæ, vel si præsentatæ minus canonice fuerint, Papa provideat; si vero canonica fuerint, Papa eas confirmet, nisi ex causa rationabili & evidenti, & de fratrum Consilio, de digniori & utiliori persona duxerit providendum: proviso, quod confirmati & provisi per Papam nihilominus

B

Me-

Metropolitanis , & aliis præstent debita jumenta & alia, ad quæ de jure tenetur (*tenenti*

§. 7. In Monasteriis, quæ non sunt immediate subjecta sedi Apostolicæ, nec non in aliis beneficiis regularibus, super quibus confirmatione seu provisione non consue haberi recursus ad sedem Apostolicam, reteneantur venire electi, seu illi, quibus providendum est, ad curiam ad habendam confirmationem seu provisionem, nec etiam dicta beneficia regularia cadant in gratiis expectativæ ubi autem in Monasteriis ad Curiam Romanam pro confirmatione venire, seu mittere consueverunt, ubi *ibi*) Papa non aliter confirmet aut provideat, quam superius de Ecclesiis Cathedralibus est expressum.

§. 8. De monasteriis monialium Papa non disponet, nisi sint exempta, & tunc per commissionem in partibus. De cæteris dignitatibus & beneficiis quibuscunque secularibus regularibus vacaturis, ultra reservationem jam dictas majoribus dignitatibus post Pontificales in Cathedralibus, & principalibus collegiatis Ecclesiis, exceptis de quibus jure ordinario provideatur per illos inferiores, quos alias pertinet, nec computentur in numero seu vice eorum.

§. 9. Item Dominus noster Papa declarat quod per quamcunque aliam reservationem
gratia

gratiam expectativam, aut quamvis aliam dispositionem sub quacunque verborum forma, per eum aut ejus auctoritate factam vel faciendam, non velit, neque vult, neque intendebat, nec intendit facere aut fieri, quo minus de media parte illarum & illorum, cum vacabunt alternis vicibus (*) libere disponatur per illos, ad quos collatio, provisio, præsentatio, electio, aut alia quævis dispositio pertinebit, prout ad ipsos spectabit de consuetudine vel de jure; ita quod cum de una dignitate, personatu, officio vel beneficio, ex illis ad electionem, provisionem, collationem, seu quamvis aliam dispositionem alicujus spectante (*spectantem*) fuerit auctoritate Apostolica provisum, aut alias dispositum, ille, ad cujus electionem (*provisionem*) collationem, vel quamvis dispositionem primo loco pertinebat, (*de alio immediate vacaturo provideat, aut disponat, prout ad eum pertinebit*) & ita consequenter de singulis hujusmodi dignitatibus, personatibus, officiis & beneficiis vacaturis auctoritate ejusdem Domini nostri Papæ & aliorum prædictorum alternatis vicibus disponatur; reservationibus aut aliis a præmissis dispositionibus auctoritate ejusdem Domini nostri Papæ factis vel faciendis non obstantibus quibuscumque.

* Mensibus scilicet papalibus nondum tunc introductis.

§. 10. Quotiens vero aliquo vacante beneficio cadent: invito (*cadente in vice*) & gratia expectativa, non apparuerit infra tres menses a die notæ vacationis, in loco beneficii, quod alicui de illo secundum prædictas ordinationes fuerit Apostolica auctoritate provisum, ordinarius vel alius, ad quem illius dispositio pertinebit, de illo libere disponat, nec sibi in sua vice computetur. Beneficia, quæ per simplicem renuntiationem aut permutationem vacaverint, neutri parti computentur.

§. 11. De qualificatione beneficiandorum. Sanctissimus Dominus noster PP. Martinus V. ad exaltationem fidei Catholicæ & spiritualibus profectibus (*spiritualem profectum*) populi Christiani, *de consensu & beneplacito nationis Germanicæ* statuit, ordinat, & decernit, quod deinceps in Metropolitanis & Cathedralibus Ecclesiis *nationis Germanicæ* ejusdem *sexta pars Canonicatum & præbendarum sit pro Doctõribus aut Licentiatis* in sacra pagina vel altero jurium, vel in Theologia Baccalaureis formatis aut Magistris in Medicina, qui per *biennium*, seu Magistris in artibus, qui per *quinquennium* post Magisterium in Theologia aut altero jurium studuerint in *studio generali*; sic videlicet, quod ubicunque non fuerit saltem sexta pars Canonorum præbendatorum in Metropolitana aut Cathedrali Ecclesia taliter graduatorum, ibi quicunque deinceps vacaverit Canonatus & præbenda, quacunque etiam Apostoli-
ca

vel alia auctoritate, non nisi taliter graduatis conferatur, quousque dicta sexta pars compleatur taliter graduatorum. Si tamen infra mensem a tempore vacationis (cujusvis *canonicatus & præbendæ numerandum*) repertus fuerit taliter graduatus, & alius idoneus, qui per se vel procuratorem voluerit acceptare, quod postmodum continetur (*continuetur*) ut ad minus dictus numerus sextæ partis Canonorum taliter ut præmittitur graduatorum in ipsis Metropolitanis & Cathedralibus Ecclesiis habeatur, ubi autem *soli* consueverunt *Illustres ac de Comitum vel Baronum genere vel ex utroque genere militares* in Canonicos admitti, taliter graduati qui acceptare voluerint, si taliter nobiles, ut præmittitur, fuerint in Ecclesiis, cæteris etiam nobilibus (*saltem*) usque ad dictum numerum præferantur.

§. 12. Item quod in aliis collegiatis Ecclesiis ejusdem nationis similiter sexta pars Canonicatum & præbendarum, deinceps modo præmissis conferatur sicut præmittitur graduatis, aut saltem in Medicina aut in artibus Magistris vel Licentiatis, aut in Theologia vel altero juris Baccalaureis examinatis per rigorem.

§. 13. Item quod Parochiales Ecclesiæ habentes anni extimationem (*h. ætenus communi extimatione*) quæ secundum famam publicam attendatur, duo millia communicantium vel plures (*vel plebis*) deinceps non conferantur

etiam Apostolica vel quacunque alia auctoritate, nisi Doctoribus aut Licentiatis in sa pagina, vel jure Canonico vel civili, vel B calaureis in Theologia formatis. Si tam infra mensem a tempore vacationis Eccle numerandum, reperiatur taliter graduati qui per se vel procuratorem voluerit accep re; decernendo irritum & inane, si secus præmissis, tam circa Canonicatus & præb das, quam parochiales Ecclesias vel eor aliquid a quoquam quavis etiam Apostol auctoritate fuerit attemptatum. Salvis se per laudabilibus consuetudinibus & statu Ecclesiarum, quæ præmissis non adversant (,) in contrarium aut (*autem*) facientibus (cientes) non obstantibus quibuscunque.

§. 14. Item quatenus prædicta ordinat pluribus profit, & humanæ ambitioni frenu imponatur, ordinat, statuit & decernit id Dominus noster PP. quod vigore præsen constitutionis seu ordinationis nemo gradu torum possit ultra unum beneficium Ecclesi sticum adipisci.

§. 15. De prærogativa graduatorum. - It vult quod in pari data ad eandem collati nem graduatus non graduato præferatur præ rogativis & diligentis non obstantibus quibuscunque.

§. 16. Item quod Vicariæ ad certa chori officia in Ecclesiis Cathedralibus & Collegiatis deputatæ non conferantur etiam Apostolica auctoritate; nisi talibus, qui hujusmodi beneficia cantando & legendo, & alias sciint & poterint personaliter adimplere.

§. 17. De Annatis. De Ecclesiis & Monasteriis Virorum duntaxat vacantibus & vacaturis, solventur pro fratribus (*fructibus*) primi anni a die vacationis summæ pecuniarum in libris Cameræ Apostolicæ taxatæ, quæ *communia servitia* nuncupantur, si quæ vero excessive taxatæ sunt, juste retaxentur, & provideatur specialiter in gravatis regionibus secundum qualitatem rerum, temporum & regionum, ne nimium prægraventur, ad quod dabuntur commissarii, qui diligenter inquirent & retaxent. Taxæ autem prædictæ pro media parte infra annum, a die habitæ possessionis pacificæ totius vel majoris partis solventur, & pro media parte alia infra sequentem annum. Et si infra annum bis vel pluries vacaverint, semel tantum solvatur, nec debitum hujusmodi in successorem in Ecclesia vel monasterio transeat. De cæteris autem dignitatibus, personatibus, officiis & beneficiis secularibus quibuscunq; & regularibus, quæ auctoritate sedis Apostolicæ conferentur, vel providebitur (*providebuntur*) de iisdem (præterquam vigore gratiarum expectivarum aut causa permutationis) solvantur *annuatæ* (*solvatur*)

vatur annata) seu medii fructus juxta taxam solitam a tempore unionis (possessionis) infra annum; & debitum hujusmodi in successorem in beneficio non transeat. De beneficiis, quæ valorem viginti quatuor florenorum de Camera non excedunt, nihil solvatur; debitis omnibus præteriti temporis usque ad assumptionem Domini nostri communium servitiorum & annuatorum (*annatarum*) pro medietate relaxatis, solventibus aliam medietatem infra sex menses a die publicationis.

§. 18. De causis tractandis in Romana Curia vel non. Sanctissimus Dominus noster PP. Martinus V. statuit & ordinat, quod nullæ causæ in Romana Curia committantur, nisi quæ de jure & natura causæ in Romana Curia tractare (*tractari*) debebunt, & quod *causæ, quæ ad forum Ecclesiasticum de jure & consuetudine non pertinent*, per Curiam Romanam etiam prætextu resignationis (*crucifignationis*) Laicorum extra tempus passagii generalis non recipiant (*recipiantur*), de illis cognoscendo in Curia vel extra committendo, nisi (*nec*) de consensu partium. Quæ vero ad forum Ecclesiasticum pertinent, & de jure sunt per appellationem aut alias ad Romanam Curiam devolutæ, ac de sui natura in eadem tractandæ, tractentur in ea, cæteræ committantur in partibus, nisi forsan pro causæ & personarum qualitate, in commissione exprimenda illis (*illas*) tractare in Curia expediet, pro justitia consequenda, vel

vel de partium consensu in Curia tractarentur.

§. 19. De Commendis. Ordinatus Dominus noster Papa, quod in posterum Monasteria, aut magni Prioratus Conventuales (habentes) hiis temporibus ultra decem religiosos, & officia claustralia, dignitates majores post Pontificales in Cathedralibus, sicut & Ecclesiæ parochiales nulli Prælato, etiam Cardinali dentur in Commendam, datæ aut dati (*datæ autem & dati*) quamprimum commendatariis loco illorum de æquivalenti providebitur post pacificam possessionem adeptam illas dimittant, una etiam Ecclesia Metropolitana uni Cardinali vel Patriarchæ antecedi (*concedi*) poterit provisionem officientem (*aliam sufficientem*) non habenti.

§. 20. De Symonia. Ut autem considerata malitia aliquorum temporum proxime præteritorum, quibus labes Symoniaca tam in ordinibus quam in beneficiis Ecclesiasticis tunc conferendis & percipiendis ac religionibus ingrediendis fuit heu nimium frequentata, læsis in hoc conscientis ad perniciosiorem (*purior*) administrationem & perceptionem sacrorum Ecclesiasticorum, (*& præceptorum Ecclesiasticorum Sacramentorum*) salubriter omnibus consulatur (*consulatur omnibus*) & singulis Patriarchis, Archiepiscopis, Episcopis, Abbatibus, Abbatissis, cæterisque Prælatis: nec non Clericis ac personis Ecclesiasticis, reli-

giosis & secularibus utriusque sexus: ut quilibet eorum infra tres menses post publicationem, aut insinuationem præsentium sibi, in diocesi, ubi domicilium habuerit facta aliquem in sacra pagina, vel in jure Canonico Doctorem vel Licentiatum vel Baccalareum formatum, ubi talis potest commode periri, vel ubi talis non reperiretur, lector aut aliæ (*alias*) intelligentem Sacerdotem cretum, ac bonæ famæ curatum vel non creatum eligere valeat confessorum, qui infra prædictum tempus, quantocius commode fieri poterit, ejus confessione audita ipsam personam confitentem a suis peccatis, & a quibuscunque excommunicationum suspensionibus interdictis aliisque sententiis, censuris atque penis, quas forsan propter symoniacam (*Simoniam*) in ordine vel beneficio Ecclesiasticæ religionis ingressu, aut alias qualitercunque active vel passive commissam usque ad tempus publicationis prædictæ dignoscitur incurriss^e in foro conscientie duntaxat absolvere; nec non cum super irregularitate, pro eo quod hujusmodi sententiis aut excommunicatione ligatus forsan missas vel alia divina officia celebrass^e aut se illis immicuisse censebitur; usque ad tempus prædictum contracta, ipsaque propter præmissa aut eorum aliquod a sui ordinis vel officii executione suspensa, quod in illis nihilominus ministrare illa exercere & adepti beneficia, vel statum in quo est retinere, & ad ulteriora promoveri possit, in dicto foro valeat

valeat dispensare; ac eadem beneficia, quæ obtinet, ab hoc forsitan vacantia vel vacatura; sicut postquam dimiserit reconferre, omnemque inhabilitatis, irregularitatis nec non infamiæ maculam symoniacam, atque aliam labem per eam occasione prædicta (*occasionem prædictam*) usque ad tempus prædictum contractam in eodem foro totaliter abolere: *fructus* quoque beneficiorum Ecclesiasticorum, quos forsan indebite percepit, & quos percipere potuisset, & ad quicque (*ut quotquot*) occasione prædicta fuerit refundendum (dummodo persona ipsa ad refusionem faciendam, deducto ne egeat, in statu in quo tunc fuerit, aut alias absque nota vel scandalo sufficiens non fuerit) in dicto foro remittetur, (*remittere*) ac etiam de hiis quitare (*quietare*) & liberare tenore præsentium (literarum) indulgemus: constitutionibus Apostolicis (& aliis) in contrarium facientibus non obstantibus quibuscunque.

§. 21. De non vitandis excommunicatis, nisi fuerint denunciati. Insuper ad vitandum scandala & multa pericula, subveniendumque conscientis timoratis, omnibus Christi fidelibus tenore præsentium (literarum) indulgemus, quod nemo deinceps a communione aliqujus in sacrorum administratione vel receptione aut aliis quibuscunque divinis, vel ex prætextu, cujuscunque sententiæ, aut censuræ Ecclesiasticæ a jure vel homine generaliter

liter promulgatæ teneatur abstinere, vel quem vitare, aut interdictum Ecclesiasticum observare, nisi sententia vel censura hujusmodi fuerit in vel contra personam, collegium, universitatem, Ecclesiam, communem aut locum, certam vel certum a judice publicata vel denunciata specialiter & expressè; constitutionibus Apostolicis & aliis contrarium facientibus, non obstantibus quibuscunque. Salvo si quem pro sacrilega nuntii iniectione in Clericum, sententiam tam Canone adeo notorie constiterit incidisse, quod factum non possit alia (*poterit aliquando*) tergiversatione celari, nec aliquo juris suffragio excusari. Nam a communione illius licet denunciatus non fuerit volumus abstinere juxta canonicas sanctiones.

§ 22. De Dispensationibus. Ordinatur etiam Dominus noster ad Ecclesias Cathedralium, Monasteria, Prioratus Conventuales, atque Parochiales Ecclesias, super defectu ætatis ultra triennium (*terminum*) nullatenus dispensare; nisi forte Ecclesiis Cathedralibus et ardua & evidenti causa, de Consilio Cardinalium seu majoris partis illorum videretur aliter dispensandum. Item Dominus noster in arduis & gravibus casibus *sine consilio Cardinalium non intendit* dispensare.

§. 23. De provisione Papæ & Cardinalium Romano Pontifici & sanctæ Romanæ Ecclesie

151a

fiæ Cardinalibus pro illorum sustentatione, rebus Romanæ Ecclesiæ stantibus, ut sunt, non videtur aliter posse provideri, quam hucusque factum est, scilicet per beneficia, & communia servitia, quæ vacantia (vacantiæ) nuncupantur; verum (unde) circa beneficiorum qualitatem taliter duximus providendum, quod nulli Cardinali Monasterium (vel) Prioratus conventualis, ultra numerum decem Religiosorum secundum moderna tempora habetur (habere) consueti, nulla major dignitas post Pontificalem in Cathedralibus, aut Parochialibus Ecclesiis, nullum officium claustrale, nullum Xenodochium, hospitale, elemosinaria aut leprosorium in titulum vel administrationem conferantur; & si quæ talia nunc obtinent, quem (quam) primum Papa loco illorum de alio æquivalenti providebit, illa dimittere teneantur, sicut superius de Commodis (commendis) est dictum.

§. 24. De Indulgentiis. Cavebit Dominus noster Papa in futurum nimiarum Indulgentiarum effusionem, ne vilescant, & in præteritum concessas ab obitu Gregorii XI. ad instar alterius indulgentiæ revocat & annullat.

§. 25. Item sanctissimus Dominus noster & inclita natio Germanorum concesserunt & protestati sunt, quod omnia & singula (supra) scripta durare & tolerari debeant, usque ad quinquennium duntaxat, a dato præsentium nume-

merandum ; Constitutionibus Apostoli Regis (*Regulis*) Cancellariæ factis & fieri (*faciendis*) & aliis in contrarium facientibus non obstantibus quibuscunque; quodque observantiam eorum nullum jus novum Romano Pontifici, aut alicui Ecclesiæ vel personæ quiratur, seu præjudicium generetur. Et lapso dicto quinquennio, quælibet Ecclesia & persona prædicta liberam facultatem habeat utendi quolibet jure suo. Non obstantibus supra dictis. Et quod capitula prædicta & quodlibet eorum dentur cuilibet ea habere volenti, communiter seu divisim in autem quacunque forma, sub sigillo Vice Cancellarii cum subscriptione Notarii, sic quod fidem faciant exhibita ubicunque; pro toto autem non servantur ultra (*nisi*) duodecim grossi Turonenses.

§. 26. Hæc universitati vestræ tenore presentium firmiter attestantes, eadem (*easdem*) nostras præsentis literas in horum fidem testimonium præfato Domino Archiepiscopo Præposito, Decano & Capitulo Magdeburger concessimus, nostri sigilli munimine roboratas. Datum Constantiæ Provinciæ Maguntin. in Domo habitationis nostræ, Anno quo supra, die tertia mensis Maji, Pontificatu supra dicti Domini Papæ Anno primo.

III.

Avifamenta Moguntina. Bedenden
der Ständ des Römischen Reichs über des Pabsts,
und der Geiſtlichen Eintrag, auf dem Reichs-
Tag zu Mannß vor Anfang des Concilii zu Ba-
ſel von den Ständen deliberiret, und Ihrer Ma-
jeſtät Kaiſer Sigismundo zu exequiren überge-
ben. Anno 1426. apud Lunig N. Archiv. Part.
Gen. Cont. p. 32.

C A P U T I.

Nach Chriſti Geburt, als man zehlet Tauſend,
vier hundert, als zu Meynß, in des Heil.
Reichs-Stadt, zu declariren und zu erleutern
den thätlichen Zwietracht, Uneinigkeit und Wi-
derwill der Chriſtlichen Gemüther in der Kirchen-
Gottes entſtanden, ein offner Reichs-Tag aus-
geſchrieben, und um das Feſt der Reinigung der
hochgelobten Jungfrauen und Gottes, Gebhe-
rin Maria, daſelbſt gehalten worden, haben die
Churfürſten die Sach zu tractiren für ſich ge-
nommen, und damit der Teutſchen Nation ge-
wiſſe Caution geſchehe, daß ihre Beſchwerden
deren ſie ſich beklagen, abgeſchafft und entlediget
werden, iſt erſtlich aviſirt, es ſey welchem Theil
der Pabſt man beyniele, ſoll vor allen Dingen
verſehen ſeyn, daß die Authorität und Anſehen
der allgemeinen Concilien nicht geſchwecht, und
die Beſchwerden gemeldter Teutſchen Nation
lange Zeit her auf den Hals geleyet, aufgehelt,
und ab den Weg gethan, und wider dieſelben in
fünf-

künftigen Zeit zu verhüten und vorzukommen ,
beständige Mittel und Wege gesucht werden.

C A P. II.

Insonderheit aber, weil zu Basel noch kein ge-
wisser Ort, ein künftigh Concilium allda zu
halten, bestimmt und benahmset ist, nach der
Form und Weis, wie es von Alter bräuchlich
und wohl bestellt ist, also gar, daß der Termin,
ein Concilium zu halten, jeßund hangen bleibt:
so wird für nothwendig erkannt, daß derjenige
Pabst, dem mann befallen wird, alle und jede
Sagung und Ordnung in verschieenen Constanz-
er Concilio, betreffend die Authorität, Anse-
hen, Herrlichkeit und Würde der heiligen allge-
meinen Concilien, aufgericht, approbier, an-
nehme und versehe, und zu dem in der Bull
darüber zu machen verspreche und verheisse, daß
er wölle, so bald es immer seyn mag, an einen
beqvemen Ort ein Oecumenisch Concilium in
der ganzen Christenheit, oder doch ein General
im Röm. Reich ausschreiben, in welchen er selbst
persöhnlich zugegen, wo er kan, oder wofern es
nicht seyn mag, durch die Apostol. Gesandten
mit Vollmacht und Gewalt begabet, das Con-
cilium helffe in der That zu guten End bringen,
über das soll er auch versprechen, mäglichen Fleiß
anzuwenden, daß in solchem Concilio nach
Ordnung der Nation procediret werde, wie
mann dann find, in vorgehenden Concilien
gleichfalls sey gehalten und observiret worden.

2. Und diß alles, wie vorgeschrieben stehet, bedunckt sich mit guten Glimpff, Ehren und Recht, auf gemelte Weiß, können begehret werden. Dann dardurch wird die Warheit an den Tag kommen, und diejenige, so dem andern Theil anhangen, oder einer andern Oberkeit und Gehorsame unterworffen seyn, und leichtlich und artlich werden können vereiniget werden, ich will geschweigen, daß der Papst, dem man wird anhangen, dadurch die Authorität sowohl seiner Persohn, als des Apostol. Stuels, nicht wenig mehr und bekräftigen wird, wann menniglich siehet und spürt sein redlichs Gemüt und Aufrichtigkeit in Sachen und Thun die Kirchen Gottes betreffend.

C A P. III.

Stem es kann auf dießmahl von einem gewissen Orth oder Zeit des Concilii zu halten specific nicht tractirt werden, vielweniger solches in eines einigen Willkühr gesetzt: Damit andere vielleicht nicht unwillig werden, als sey ihrer Gelegenheit kein acht noch war genommen worden, einen gewissen beqvemen und gelegen Orth zu bestimmen. Und derhalben was diesen Puncten betrifft, kan jetzt mahl nichts bessers specificirt und erörtert werden.

C A P. IV.

Darnach was die Minderung und Aufhebung der Beschwerden belangt, ist avisirt, weil gemeindte Natio vor allen andern Nationen und

C

Wöl,

Völkern von der Römischen Kirchen zu ehren und zu erheben ist, wegen grosser und vielfältiger Hilf der Röm. Kirchen erzeigt, und geleistet, und dann auch von wegen des Röm. Reichs, welches Macht und Gewalt auf gemelter Nation stehet, das die Röm. Kirch mit vielen und manigerley Gaben gezieret hat: daß derjenige Papst, dem man wird anhangen, gemeldter Nation zu Wiederlag ihrer Gutthaten für sich und seine Nachfahrl, und dem H. Apostol. Stuel, aus Gunst und Verwilligung der Cardinälen mit seiner eignen Hand unterschreibend, statuiren, ordne, befehle, und zu sonderlicher Freyheit und Privilegi gebe, und verehre, durch sich und seine Nachkommen zu ewigen Zeiten unumstößlich zu halten, wie hernach ordentlich geschrieben stehet:

C A P. V.

Für das erst soll er cassiren, nichtig und untauglich machen, alle und jede Reservaten; sowohl in genere auf ungewisse Pfründen, als in specie auf sonderbahre und particulier gegeben, der Erz, Thum, Kirchen, Thum, Kirchen, Chor, Stifften, Clöster, Würden und andere Kirchen, lehen in gemein, so durch die Wahl pflegen zu verliehen werden, als da seynd die Reservationes, so per Extravagantes, ad regimen, & Execrabilis, oder per regulas Cancellariæ, und andere dergleichen Statuten und Ordnungen eingeführet worden, allein ausgenommen die Reservaten, so in Corp. Juris
be

beschlossen seyn. Und soll solche Lehē, in Corp. Jur. beschlossen, der Pabst zu Rom, alsbald die Vacierung verkündet, zu wissen thun worden, in einen Monaths, Frist hernach zu verleihen, schuldig seyn. Darnach soll derjenige, dem das Lehen aufgetragen, innerhalb dreier Monath ohne einigen Aufschub dasselbig lassen insinuiren. Wo aber die Insinuation länger sich würde verschieben und aufhalten, sollen die ordinari Collatoren Macht haben, dieselbige Lehen zu disponiren, als wann kein Reservation vorher gegangen noch geschehen were.

2. Den Lehen aber und geistlichen Würden, so durch die Wahl sich geben, und in Corpore Juris nicht reservirer seynd, soll nach Disposition des gemeinen Rechts ordentlich und recht versehen werden; desgleichen sollen auch ihrer Postulirung in Disposition des gemeinen Rechts bleiben.

C A P. VI.

Item, wann ein Bischoff oder Abt soll erwöhlet werden, so sollen die Wähler zusammen kommen, und die Mess des Heil. Geistes anhören. Und nachdem sie gebeicht, Buß gethan, und das heilig Sacrament empfangen, sollen sie in die Wahl, Stuben treten, und erstlich mit einem End in die Hände des Präsidenten in dem Capitel, und wiederum der Präsident in die Hände des, der ihm ohne Mittel folgt, auf diese Form geloben:

E 2

Ich

Ich N. schwere und verheisse zu Gott dem Allmächtigen, und diesem Heiligen, oder dieser Heilige, unter welches Nahmen diese Kirchen dedicirt und geweyhet ist, daß ich denjenigen woll erwählen, so ich gänglich dafür halten werde, in geistlichen und leiblichen der Kirchen kein besfern zu finden; Und nicht demjenigen mein Stimm mittheilen, den ich glaubwürdig vernommen, durch Verheissung oder Gab einer zeitlichen Verehrung, oder auch durch Fürbitt für sich selbst, oder durch andere gethan, oder durch andere Mittel, wie die Nahmen tragend, öffentlich oder heimlich die Wahl für sich habe procurirt.

2. Item, soll auch der ein Anwalt bestellt, eine gewisse Person zu wehlen, einen End schweren, beichten, und das heilige Sacrament empfangen. So mag auch ein Anwalt bestellt werden, zu fordern einen End von denen, die ausgeschossen in einem Compromiss seynt, einen künftigen Erzbischoff oder Abt zu wehlen. Dann die sollen auch beichten, und das heilige Sacrament empfangen. Wo sie aber Vorgesetztes nicht wolten leisten, sollen sie auf dießmahl zu erwählen alles Rechts und Gewalts beraubet seyn.

3. Was geringere Dignität und Würden belangt, seynd die Wehler zu der Beicht und Empfangung des Sacraments ganz und gar nicht verbunden, aber in andern Dingen sollen sie folgen demjenigen was oben gemeldet.

4. Nach geschעהener Wahl, soll das Decret der Wahl demjenigen, so ohne Mittel Oberherr

Herr ist, und bey dem die Confirmation stehet, übersendt werden: der denn in der Wahl, Sachen procediren soll, die Form der Wahl, und des Erwählten Verdienst, auch alle andere Umstände fleißig erforschen und examiniren, dergestalt, daß wenn die Wahl zu bestätigen oder zu verwerffen ist, sie durch gerichtlichen Process bestätigt oder verworffen werde.

5. Der Oberherr aber soll vor die Bestätigung nichts fordern, noch auch aus freyen Willen angebotene Gaben zu nehmen sich unterstehen, und wegen der Confirmation unter den Nahmen der Hülfsleistung, Benstandes, Dankbarkeit, oder andern erdachten Farb, Titul, unter dem Schein des Gebrauchs, der Freyheit, Superiorität oder Würde, oder andern dergleichen Geiſ, Deckeln.

6. Aber den Notariis und andern Dienern mag man wohl einen ziemlichen Lohn taxiren und schöpfen, nach Ansehung ihrer gehabten Mähe und Arbeit, aber nicht unter dem Titul allein, weil sie bey den obern Prälaten seynd, noch solchem zu gefallen.

7. Wo sich nun begebe, daß wider obermeltet ein Prälat die Wahl confirmiren und bestätigen würde, soll die Confirmation an Rechten nichts seyn und der Confirmirer für diesmal zu confirmiren all 3 Gewalts entraubet seyn.

8. Die Wahl aber und dero Confirmirung, wann sie auf vorgehende Weiß geschehen, soll und mag sie weder durch den Pabst, noch den Apostolischen Stuel, weder durch gemelten

Stuels, oder einig andern Gewalt und Authorität nicht gebrochen werden, oder auf einige Weis verhindert, es sey dann Sach, daß man sich besorget eines Aufruhrs in der Kirchen und Gemeind wider die Wahl, oder auch, wenn sie sich liesse antehen, als wolte es dem eignen oder gemeinen Nutz zu Schaden und Nachtheil gereichen. In welchem Fall soll der Pabst, nachdem er die Confirmation empfangen, und er erkennen wird, daß ein solche nöthige Ursache darunter stecke, dieselbige erstlich wohl und zeitlich erwegen, und nach des Theils gänzlicher Ergründung und Beschirmung die Cardinal dahin halten, daß sie allzumahl, oder doch der meiste Theil, im Nahmen der Kirchen mit eigner Hand, Unterschreibung bekennen und zeügen, daß diese Ursache wahrhafft und gnugsam sey, um welcher willen die Wahl verworffen werde; Alsdann soll der Pabst an das Capitul oder Convent schicken, daß sie in gebührender Zeit, nach Gelegenheit des Orts zu einer andern Wahl, aus der gleiches Unglück zu entspringen nicht ist zu besorgen, schreiten und procedirn sollen.

9. Im fall aber die Wahl müste durch einen, so nicht ohne Mittel Oberherr ist (das ist, der noch einen ober sich hat ohne den Pabst) als, daß soll der Erwehlte allezeit an den, so ohne Mittel Oberherr ist, von ihm sich zu weihen, und benediciren lassen, gewiesen werden, wann er am Röm. Hof nicht were selbst gegenwärtig. Wo er aber zugegen sich befünde, soll er zwar

zu Rom die Weihung und Benediction empfangen, aber dem, so mit Mittel Oberherr ist, den gebührenden Eyd zu leisten übersendt werden.

C A P. VII.

Wiederum ist avisiret, daß weil aus solchem unzäumlischen Zusammenlauff der Gnaden, Wartungen und Prærogativen, oder Vorzügen, sogleich von Anfang alsbald die Kirch, Lehen vaciren, under dergleichen Gnaden fallen, nichts gewisses wissen kann, und dadurch aus dem ordinari Collatorn, die blllig nit gerne lassen ihnen in ihr Amt greiffen, oder dasselbig entziehen, Ursach und Anlaß geben wird, einem andern einzubringen, daraus dann viel und mancherley Streit erweckt werden; Darum ist avisirt worden, daß derjenige Pabst, dem mannt wird anhangen, alle und jede Gnad, Wartungen und sonderbahre Reservation über die Lehen, so in unser Nation künftiger Zeit würden vaciren und ledig werden, abschaffe, und furohin nicht mehr verleihe. Es soll ihme aber vergünstiget seyn, die ganze Zeit seines Pabstthums von einer jeder Collatur, so zehen Pfründen zu verleihen, nur ein Pfrund: und die funffzig, nur zwo Pfrund zu disponiren; doch mit dem Beding, daß in solcher Disposition der Landts Mann dem Fremden vorgezogen werde.

C A P. VIII.

Item, daß kein Kirch, Lehen in unser Nation fremden und ausländischen Personen besohlen
wer,

werde, oder darvon Pension geben, ohne des Ordinarii Bewilligung.

C A P. IX.

Item, daß begehrt worden, in jedem Erz, Thum, Stifft für einem Doctorem der heyligen Schrift ein gewisse Pfrund zu bestimmen und anzuordnen, soll auch auf die Thum, Kirchen unser Nation verstanden und gezogen werden, also daß die Conferirung solcher Pfründen sollen von den Thum, Gütern geschehen, und ein Pfrund für einen Meister, Licentiaten oder Baccalar der heyligen Schrift, der zehen Jahr auf einer privilegirten Universität gestudiret hab, und beehrte sich allda zu setzen, zu lesen, und predigen. Und dieser soll alle Wochen zwey oder einmahl auf das wenigste lesen, wo ihn nicht eine bewegliche Ursache daran verhindert. Wann er aber die Lection verseumte, so soll ihn das Capitul darum nach ihren Gutgedüncken straffen, und die ganze wochentliche Besoldung und Einkommens abziehen. Und wo er die Residenz verlassen würd, nach einem andern an seine Statt umsehen, doch soll er nichts verlohren haben, ob er schon sich absentirte, an seines göttlichen Amtes Einkommen.

2. Wann nun solche Pfründ auf vorgemeldte Weis verliehen worden, dann sollen die zwey ohne Mittel vacirende frey und willig von den Collatorn verliehen werden; die dritte aber hernach vacirend, und also die folgenden auf die zwey frey und willig verliehenen sollen gegeben werden.

den einem Meister oder Licentiaten, oder Baccalar der heiligen Schrift, der zehen Jahr auf einer privilegirten Universität studiret hab: einem Doctori oder Licentiaten, entweders der geistlichen, oder weltlichen Rechten, oder der Arznen; so sieben Jahr: oder einen Baccalar beyder Rechten, oder eines aus den beyden, der drey Jahr, wann er vom Vater und Mutter vom Adel, und aus einem alten Stammen und Geschlecht, wo aber nicht, fünff Jahr auf einer privilegirten Universität seine Studien vollzogen, und diese sollen ihren Grad, Stand, Zeit, Adel, wie vorstehet, ihrem Collatori zu probiren durch beweisliche und rechtmäßige Zeugniß und Urkunden schuldig seyn.

3. Diß soll auch wie obstehet, observiret und gehalten werde in Würde, so durch die Wahl nicht geschehen, in Person, Ambten, Verwaltungen und Schaffnerenen obgedachter Kirchen.

4. Wer aber zwo Thum, Pfründen erlangt und besitzt, oder sonst eines oder mehr Kirchenlehen, und auf einen residirte, und darvon oder von allen beyden in allen Einkommen zwey hundert Kammer, Floren werths haben möchte, der soll unter obgesagte Personen nit gezehlet werden.

5. Item, in den Pfarr, Kirchen der beschlossenen Stätt sollen auch geistliche Personen angestellt werden, die auß wenigst drey Jahr in der heiligen Schrift, oder einem unter den zweyen Rechten, Meister in den freyen Künsten

auf einer Universität an einander gestudiret, wo sie künden erfunden werden.

6. Item, sollen alle Jahr in der Fasten, die qualificirt seyn, ihre Nahmen obgenannten Herrn Collatorn anzeigen, sonst soll die Disposition auf andern Schlag gemacht mit nichten ungültig seyn.

7. Wo aber dergleichen sich finden liessend, soll die Disposition durch ander Mittel und Weiß, als obstehet, gemacht, es sey gleich ein Cardinalische, Patriarchalische, Bischoffliche, Päpstliche, oder einer andern Dignität und Würden, wie die Nahmen tragen kann und mag, soll sie in der That selbstn nichtig und kraftlos seyn: die Collatur aber oder Provision oder andere Disposition, für den nächsten Oberherrn gebracht werden, der einer solchen Person habe zu providiren und zu versehen. Wann er es auch nit thun wolt, soll sie auf den andern nächsten Obern, so gar biß auf den Pabst geschoben werden.

8. In den Kirchen aber, in welchen alleine wohlgebohrne und Adels, Personen, oder auf gewisse Weiß der Geburt herkommende, auf und angenommen werden, was oben von den Studenten und Gelehrten ist gesagt, soll also verstanden werden, wann unter solchen wohlgebohrnen und Adels, Personen auf gemeldte Weiß qualificirt gefunden würden, so sollen sie auch ihre Nahmen den Collatorn schuldig seyn anzumelden. Wo es aber nicht geschehe, soll doch die Provision anderwärts geschehen, nicht unkräftig seyn.

CAP.

C A P. X.

Item daß der Pabst zu Rom, noch jemand's anders, Geistlich oder Weltlich, von wegen der Bestätigung, Wahl, Zulassung, Postulirung oder Collatur, Provision, Fürstellung oder einig andere Disposition der Kirchen, Lehen, Weltlichen oder Geistlichen und was darzu gehöret: desselben gleichen für die Orden die S. Benediction und Pallio fürhin nichts mehr weder vor noch hernach fordern, noch für die Brieff unter dem Schein, gehabten Mühe Besoldung begehre noch heische.

2. Wo aber jemand mit Fordern, Geben oder Verheissen darwider zu handeln sich unterstehen würd, der soll thätlich in die Straff der Simonen gefallen seyn, und soll über das zu dem Lehen auf solche Weiß erlangt kein Recht noch Theil nicht haben. Es sollen auch die Obligation, Verheissungen, Censuren und Befelch, und alles, was unter dem Recht dieses Statuts und Ordnung, ob es gleich mit Päpstlicher und Apostolischer Authorität geschehe, attentirer were, Krafft, und Machtloß seyn.

3. Doch soll verhütet werden, daß dasjenige, so in der Zeit wann die, denen die Lehen versprochen, angenommen werden zum Bau oder zu der Kirchen, zu des Gottesdienstes Ehren gegeben worden, im Anfang der Aufnehmung durch solches nicht abgeschaffet werde, wofern es nicht zu einiger Person sonder der Kirchen Nutz gewendet wird.

CAP.

C A P. XI.

Stem, daß derjenige Papst, dem man zu anhangen, in unser Nation kein Imposchabung noch Geld Steuer zu auflegen oder zu fordern sich nicht soll anmassen, fürwend die Provision ihm vor der Zeit im Constanz Concilio versprochen, es sey dann, daß ihm solches in einen andern allgemeinen Concilium mit der ganzen Nation ausdrücklichen Bewilligung vergönt, gestattet, und zugelassen werde.

C A P. XII.

Stem daß an den Orten unser Nation, über vier Tage Reiß von den Röm. gelegen seynd alle Sachen, die grössern angenommen, sampt denjenigen, so die Wahl in Kirchen dem Apostolischen Stuel ohne Mitunterworfenen betreffen, an gemeldten Orten ausgeführt, und vor Recht zum End gebraucht werden sollen.

C A P. XIII.

Stem das diejenigen, so sich beschweren, nicht sollen ihre ordentliche Richter, die durch Mittel dem Papst zu Rom unterworfen, anlassen, und überhüpfen und schreiten, und den Papst gen Rom kehren, sondern allein ihren Obern, so ohne Mittel dem Stuel zu Rom unterworfen: viel weniger von der Beschwerde in einiger Instanz vor dem End Urtheil appelliren, es sey dann Sach, daß die Beschwerde selbst

selbsten in den End, Urtheil nit möcht repariret werden. In welchem Fall soll dem Beschwerdten erlaubt seyn, an seine Obern ohne Mittel unterworffen, doch nur einmahl zu appelliren, Welche Appellation, wann sie durch leichtfertigkeit geschehen würd, soll der Appellans dem Appellirten funfzehn Cammerische Guldten zu bezahlen über seinen Kosten und Schaden schuldig seyn.

C A P. XIV.

Item daß diejenigen, so nicht mit Gewalt, sondern unter einem scheinbaren Titel, die Lehen nächste drey Jahr besessen, oder künftiger Zeit werden besitzen, weder in petitorio noch in possessorio, auch von dem, so vermeinte neues Recht und Anspruch zu haben, keines weges sollen bekümmert werden, es sey dann Sach, daß der Kläger rechtlich verhindert, und darüber protestiret habe, nach Ausweis des Wienschen Concilii die Sachen wollen intimiren

2. Das Recht aber soll alsdann erst für angefangen gehalten seyn, wann die Citation, Execution, Fürbringung seines Rechtens vor Gericht, und alle Termin, die in Rechten Platz haben, zugelassen werden.

3. Es sollen aber die Ordinari Collatores fleißig Nachforschung haben, und wo sie einen befinden, der jeß oder vorlängst ein Lehen unbilllicher Weise besesse, mit demselben einen andern nach Form des Rechtens versehen, oder auch dem Besizer selbst, so er es begehrte, verleihen, so
der

der sich mit Gewalt nicht eingetrungen, oder sonst untauglich und unwürdig wäre.

C A P. XV.

Weil aber in wehrender Protestirung der Churfürsten viel Wälungen und Provisionen geschehen, viel Lehen under dem Gewalt der Ordinari verliehen, die Ben, und Neben, Urtheil definitive und endlich ausgesprochen, und viel ander Ding mehr zu sich getragen, um welcher willen mann darff für ein Pabst oder Concilium lauffen, weil es in währender Protestirung nicht beschehen. Derowegen damit niemand freventlich auff solche Protestirungen sich verlasse, und wir dadurch betrogen werden, soll derjenige Babit, dem mann wird anhangen, alle dergleichen vor gefallene Sachen in guter Gewisheit confirmiren und bestetten, als wann sie von Wort zu Wort anfänglich ausgedruckt worden; also daß niemand umb solcher Lehen, oder andern geschehenen und gehandelten That willen, an Römischen Hoff oder ausserhalb bekümmert und angefochten werde, obschon das Recht darüber anderswo hängig wäre, als vor dem Ordinar Col-latoren, und obschon fürgegeben würde, daß sie einen andern gesucht und versprochen. Diesen und die dergleichen Recht zu haben fürwenden, soll er ewiges Stillschweigen auflegen, und der Besizer Titul, sie sehen rechtlich oder thätlich, so sie in wehrender Protestirung durch den Ordinari Gewalt erlangt, beträftigen und mit Apostolischer Authorität approbiren und über
das

das den Besitzern selbst oder Inhabern, so viel die Nothdurfft erfordert, über die Lehen von neuen providiren und versehen.

C A P. XVI.

Die Recht aber, so vor den Ordinari Richtern, ben welchen man nach Form der Protestirung das Recht suchen muß, anhängig gemacht worden, sollen vor denselbigen allein und keinen andern vollführet und ausgemacht werden.

2. Die Urtheil aber, so in B päpstlicher Krafft und Gewalt oder von den Rächten in wehrender Protestirung seynd gegeben, aber noch nicht exequirt und vollstreckt, sollen ohn exequirt bleiben: aber die Acten und was zu dem ein jede Parthei hat, sollen sie vor dem Ordinario allegirn, und fürbringen, welcher summarischer Weiß schlecht einfältig und de plano, die Warheit der That allein angesehen procediren, und also die Sach selbstn mit einem einzigen Ausspruch könne terminiren und schlichten.

C A P. XVII.

Stem soll der Bapst, dem man wird anhangen, alle Sachen, so sich in wehrender Protestirung erregt, oder sich noch würden erregen, und vor Recht hangen blieben, und der Bapst mögte an sich ziehen, gleicher Gestalt in Ihrem Stand und Wesen, wie sie verblieben, den Ordinari Richtern befehlen auf obgemelte Weiß zu terminiren. Und was von Ihnen erkennt wird, soll der

der Pabst ratificiren und mit Apostolischer Krafft und Authorität von rechter Wissen bestätigen: denen aber, so wider handeln, oder auch diejenigen, so ihre lehen in Krafft und Gewalt des Ordinari erlangt haben und besitzen, darinn zu hindern, oder auf einige Weiß zu beleidigen würden unterstehen, ewiges Stillschweigen auflegen.

C A P. XVIII.

Uber das soll er alles und jedes, so in vorgedachter wehrender Protestirung geschehen, und zu Nachtheil, Beschwerung oder Schaden der Jurisdiction, Gerechtigkeit und Besizung der Erzbischofthumen, Herrschaften, Ländern, Prälaten, Stifften, Personen, oder einiges Dings denjenigen zustehent, so dieser Protestation sich unterworfen, und gehorsamlich erzeigen, auf einige Weiß gereichte, es wäre gleich durch Apostolischen oder andern Gewalt erlangt, oder was Weiß und Weg gegeben, oder noch künftiger Zeit zu empfangen, vor Gericht oder ausserhalb dem Gericht auf einige Weiß erhalten oder noch künftig zu erhalten, cassiren, für unkräftig erkennen, nichtig machen und also halten, als wenn es ganz und gar ungeschehen wäre. Dem aber oder denen, die auf dergleichen Weiß, was sie erlangt, empfangen oder erhalten würden, einigerley Mittel sich unterstunden zu besitzen und brauchen, ob sie gleich alle oder einiger aus ihnen etwas darüber bekommen und zu haben fürgeben, diß ohn angesehen, soll er aus Vollmacht seines

seines Apostolischen Gewalts von rechter Wissen ein ewiges Stillschweigen auflegen.

C A P. XIX.

Damit aber alles was obsteht, stet und fest gehalten werde, soll der Papst für sich und seine Nachfahren verheissen, sprechen und geloben alles und jedes, wie bisher vermeldet, unverleßlich in Ewigkeit zu halten, und wider dieselbigen samptlich, oder eines aus ihnen weder gänzlich noch zum Theil in keinem Stück zu immervährenden Zeiten nichts erneuern oder durch Decret eingehen ic. Und zu unser Verständnuß soll er dem Röm. König, den Churfürsten und allen andern, die sie darzu erwählen, und mit sich werden nehmen, vollen Gewalt geben über alles, wie ob geschrieben steht, zu halten gebiethen, darüber eine Pragmaticam Sanctionem aufzurichten, und dieselbige mit Pön und Straffen wider die Ubertreter zu bevestigen und bekräftigen.

C A P. XX.

Item soll der Papst allen Erz, Bischöffen, und Bischöffen in unser Nation, wann geschehe, daß er oder seine Nachfahre, in eigener oder anderer Authorität, durch Vergessenheit vielleicht oder Unachtsamkeit geirret, oder auch durch Ungeistmigkeit der Redner dahin gebracht, oder sonst durch andern Fall zu Nachtheil und Schaden der Bischöffen etwas statuirten oder vergeben,

ben, gestatten und zulassen, daß ein jeder Erzbischoff und Bischoff solches mag cassiren und nichtig machen &c. Er soll ihnen auch allen samtllich, oder jedem besonders vollkommenen Gewalt geben, die Straffen wosern darauf durch einigen Gewalt werent erkennt und gesprochen werden nachzulassen, und alle Ding wiederum in seinen vorigen Stand zu bringen.

2. Und damit obstehendes und alles, was nachdem also beschlossen wird, sie halten, handhaben und beschirmen mächtig seynd, soll er ihnen gleichen Gewalt geben, die Widersprecher durch den Kirchen, Zwang, alle Appellation abgeschlagen, so oft zu zäumen und straffen, als oft es sie für Recht und Gut angesehen wird, und mögen darzu, wo es vonnöthen, auch den weltlichen Amt anrufen und zu Hülff nehmen.

B e s c h l u ß.

Uber vorgesezten Avisamenten sollen sich der Allerdurchlauchtigst Fürst und Herr der Römische König, und die Durchleuchtigen Herren und Churfürsten, einhellig vergleichen, ein andern wollen Beystand thun, und einer den andern beschirmen wider allen und jeden Menschen, der sie ingemein oder einen unter Ihnen, samtplich oder sonderlich um obgesezter Puncten willen wolte molestiren, bekümmern, angreifen, oder auf einig ander Weiß betrüben und beleidigen.

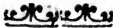
Eodem

*Eodem modo sonant Kayfers Friderici III.
und der sämtlichen Stände des Heil.
Röm. Reichs Avifamenta oder Rath-
schluß, wie mann sich instünfftige ge-
gen den Pabst und dessen Anhänger
Eintrag in Widersetzung derer geist-
lichen Stellen, zu, verhalten habe.
de Anno 1440.*

IV.

*Avifamenta ad Sigismundum Regem
Romanorum ex parte Concilii Basiliensis,
Anno &c. Trigesimo Tercio.*

Quia Regia vestra majestas auida esse de-
bet scire, que acta sunt cum Bohemis
narrabis sue serenitati, quid cum illis gestum
sit, & quomodo plenissima & pacifica data sit
eis audiencia cum Magna modestia & pacien-
cia pro quo ipsi nobis finaliter valde regra-
ciati sunt, & quod per tres Menses & ultra
materia illorum quatuor articulorum plene
discussa est & quod apertissime per nostros
responsales veritas ipsis Bohemis patefacta
fuit, & tandem ex utraque parte aliqui de-
putati sunt ad auifandum modum aliquem
unitatis & pacis. Et cum ipsi Bohemi per-
suaderent, multum paci esse accomodum,
quod aliqui oratores nostri in regnum acce-
derent, decrevit sacrum concilium decere,

notabiles viros illuc destinare, qui iter a
puerunt simul cum Bohemis feria tertiā p
pasca. Dederunt ipsi Bohemi nobis m
nam spem, quod accessus dictorum ambaf
torum fructum magnum factururus sit. Præc
tis nostris ambaffiatoribus inter alia injunct
est multum exacte, quod cum omni diligen
ea que concernunt honorem & statum ipsi
domini Regis Romanorum sollicitent & p
curent. Narrabis eciam, quod si sua ma
stas fuisset hic, dicti Bohemi diucius man
sent, & forsitan aliqua pacis conclusio
uenta fuisset. Creditur eciam si sua sereni
cito ad sacrum concilium pergeret, quod l
hemi aduentum suum audientes ambaffiat
iterum huc mitterent, & facilius interueni
te ipso domino rege reducerentur, prop
quod exhortaberis eum, quod pro tanto
no, quod speratur ex suo aduentu nolit
pius remorari, & quod neque pro Impe
neque pro uniuersali ecclesia tantum utili
tis in aliquo loco facere potest, quantur
presentem se in sacro concilio exhibeat, m
ta preterea bona ex sua presencia succe
rent.

Illam partem vero explicabis audacter
qualiter sacrum concilium magnam admi
cionem acceperit de hijs, que proxime
ferenitas scripsit, quod cum papa concor
uerit ex eo, quod sacrum concilium app
bauit, cum euidenter constet omnibus b
lam pape videntibus, quod nullo modo

probauit, ymo quantum in se est, per talem bullam, fundamentum & auctoritatem concilij destruere conatur. Ex talibus regiis literis patres sacri concilij valde scandalizati sunt, cum per tot literas & nuncios sua serenitas concilio intimauerit nunquam se accepturum corqnam de manu Pape si non integre ac simpliciter concilio adhereat, per huiusmodi bullam papa nullomodo adheret concilio Basilienfi nec recognoscit aut nominat concilium, sed tamquam usque nunc non fuerit concilium, & quod dissoluere voluerit, vultque concilium celebretur per legatos suos mittendos, quos ex hoc non manifeste cognoscit, quod talis disposicio expresse probat hoc non fuisse concilium, & quod non est, nec erit concilium, nisi legati sui veniant, & id velint celebrare. Et quod hoc suam maiestatem non lateat, apparet ex his, que nobis in vim credencie exposuit, ex parte sue serenitatis dominus dux *Wilhelmus* cujus relationem portabis tecum, & si dicat ipse dominus Rex se hanc concordiam iniuisse cum papa propter bonum concilij sperans posse papam reducere, ut tandem concilio adhereat, respondendum est, quod talis spes verisimiliter erit infructuosa, Quod si papa Rege absente & secum non concorde, quem verisimiliter timere debebat, hoc non fecit, quomodo credendum est, hoc esse facturum ipso secum concordato & iuramento sibi astricto ac constituto in iurisdictione ipsius,

ymo ex hoc efficietur pertinacior in opinione.

Auifatam reddes suam maiestatem de riculo honoris sui ac eciam persone, quod dicet totus mundus informatus olim de lite regis, per quas expresse pollicebatur, nunquam se accepturum coronam &c. Aud nunc tali concordia & non secuta aliqua hesione pape, non putet serenitas sua non displicere concordiam, aut sue maiestatis coronacionem. Nos optamus, quod sua serenitas non solum cum papa, sed cum omni homine pacem ac concordiam habeat, y quantum in nobis est ad id omnem operam interponere vellemus, sed displicet nobis quod talis concordia potius est denigrati famam sue maiestatis quam allatura honorem. Quia ex hoc apparebit suam serenitatem unum dicere & aliud facere & pollicitacionem fecisse irritam, coronacionem autem suam & exaltationem sui status & honoris toto corde concupiscimus, sed tamquam ipsam amantes timemus ex hoc honorem & famam suam debere notari. Timemus eciam ex hoc quod sua serenitas modo fecit detrimentum concilij secuturi. Nam multi audientes, quod ipse acquieuit illi bulle existimabunt, quod iam reputet hoc non fuisse concilium sic nec papa per illam bullam reputat, & quod opus sit, quod legati sui veniant & id celebrent, quanquam dici possit concilium, si papa simpliciter adhesisset concilio, tunc cum hono

honore potuisset hanc coronationem suscipere, & hujusmodi coronacionem sibi optavissimus, quia melior est bona fama quam omne aurum & argentum, & sicut ipse olim de coronacione sensit, ita & nos modo sentimus. Nos cum papa discordes sumus, quia non sat debitum suum recognoscendo sustentat sacrum Concilium, quod universalem representat ecclesiam, nec aliter cum eo concordere esse possumus. Hic non agimus de interesse singularem personarum, sed universalis ecclesie; si patimur quod dissolutio illa pretenso non irritetur, si tolleramus, quod hoc non fuerit concilium, sed quod oporteat denuo inchoari de nouo actum est de concilijs non solum futuris sed preteritis, preterita enim vacillabunt, si tale generale concilium tam legitime inchoatum irritetur, futura etiam ad libitum pape dissoluentur. Fateremur, preterea maiestatem suam & nos omnes & alios adherentes huic concilio fuisse & esse pertinaces scismaticos & consequenter hereticos, quod quantum timendum sit, ipsemet iudicet, ex quo quanta mala provenire possint facile poterit animaduerti. Unde precipua intencio nostra est, quam nullatenus deferere intendimus, scandalis universalis ecclesie quantum cum Deo poterimus providere & circa extirpacionem heresum ac reformationem ecclesie in capite & in membris pacemque in populo Christiano procurandam intendere, prout iusticia sua-

debit, & spiritus sanctus dictauerit. R
datur eciam attentus, quod ideo papa n
est trahere dominum Regem Romam
specie coronacionis, ut ipsum retineat a
se, sperans, quod quam diu apud ipsum e
nichil hic fiet contra eum. Auissetur ec
de periculis que sibi imminet, si forsitan
se dominus Rex non recessisset de Senis, p
suadeas sibi expeditis rationibus, & qualib
cunque potes, ne Romam accedat, & si j
Rome sit, curet quantocius inde recedere
quia non est sibi ulterius ibidem perman
dum, alioquin si diucius ibi morari volue
concilium coget suspicari vehementer
majestate sua, quod cum papa conclud
Interim autem sacrum concilium non int
dit supersedere ab hijs, propter que cong
gatum est,

Illusterrime princeps & Serenissime R
ac domine metuendissime, motiua & rac
nes facientes ut vestra majestas acceleret gr
sus versus sacrum Concilium, sunt hec.

Primum quod est maximum & principali
mum, quia sacrum concilium pro isto supp
cat, admonet requirit & mandat, ut vest
majestas reuertatur, obmissis omnibus alijs n
gotijs & istud concilium propter reuerentia
spiritus sancti, qui rector & director est co
ciliorum sacrorum, amplectendum & pref
rendum est omnibus alijs concilijs, quia ip
spiritus sanctus solus est, qui scit ea que f
tu

tura sunt. Ex hijs que vestra Majestas intendit, licet vestra majestas non intendat in bonum, sed tamen an bonum sequatur, vestre majestati absconditum est, sed directori sacri concilij omnia nota sunt et aperta.

Item ad conseruandum honorem regiae majestatis erga Deum & homines, non est caucius quam simpliciter acquiescere concilijs & requisicioni sacri concilij, quia hec faciendo poterit quicquam vestre majestati imputari qualitercunque eciã succedant, quia concilium tante est potestatis & tali duce regitur scilicet spiritu sancto, ut quibus quantumcunque alte sciencie vel profundi consilij sacro concilio potius quam sibi credere debent, quia iudicium hominis fallitur in multis,

Item quia vestra regia majestas multis literis scripsit, & nuncijs intimauit velle parere & acquiescere concilijs & mandatis sacri concilij & ecclesiae, sacrum concilium jam non semel sed pluries supplicauit, monuit requisivit ymo mandauit nuncijs & bullis, ut vestra serenitas reuertatur ad concilium pro tanto bono uniuersalis ecclesie, quod eciã explicari non poterit quibuscunque rationibus, quantum bonum conferret presencia vestre majestatis. Quia ex aduentu vestre serenitatis confluerent Reges & principes in modico temporis spacio, quia propter absenciam vestre majestatis multi non bene

D s

in-

informati de affectione vestra dubitanti
adherentia & stabilitate vestre serenitatis,
carnes certificarentur & attraherentur per
uentum vestre maiestatis.

Item potissime ex eo, quia Bohemi in
statibus in *Egra* & per literas & nouissime
nuncios suos requisierunt sacrum Concilium
quatenus operam daret efficacem, ut in adu
tu ambassiatoris regni Bohemie vestra ma
iestas sit presens in concilio, sed rationes isti
requisicionis nemo scit nisi ipsi soli sed ver
mile videtur, quod ipsi sciant tales difficu
tes circa regnum & inter se mutuo quas
existiment posse terminari nisi per presenc
vestre serenitatis. Ipsi non requisieru
ut vestra maiestas procuratorem cum man
to mittat, sed maiestatis vestre presencia
licet sacrum Concilium in responso suo po
erit, ne retardaret aduentum ipsorum
excusacione vestre serenitatis de mand
pleno mittendo. Item si vestra maiestas
non faciet, quid aliud sequetur, nisi quod m
ti de sacro concilio non habentes plenam
titiani vestre maiestatis, incipient graui
& egre ferre, quia vestra maiestas non acq
escit tot & tantis monicionibus & requisic
nibus. Et forte simpliciter dubitare poss
Bohemi de adherencia vestre maiestatis.

Item legat maiestas vestra libros historia
& inueniet que & qualia occurrerunt Regibi
recte non volentibus acquiescere Manda

domini, ecce mandatū Concilij non est Mandatum hominum, sed Dei, attendat bene majestas vestra, cui resistat, ecce Deus qui puniuit preteritos, adhuc regnat & imperat.

Item sacrum Concilium hoc pro certo tenet, quod presencia vestre majestatis multum faciet ad reductionem ipsorum Bohemorum ad fidem & eciam ad reductionem regni ad debitam obedienciam vestre Serenitati, sic eciam absencia vestra in hijs multum nocebit.

Item quis faciet pacem inter illos de regno, qui se mutuo in tantum dampnificauerunt, nullus sine presencia vestra.

Item quis faciet, quod illi qui tenent bona ecclesiarum, quod restituant illa, nonne vestra majestas, & ea omnia negligerentur per absenciam vestre Serenitatis.

Item si hodie essent reducti ad fidem & pax non daretur & expedicio super illis nichil prodesset.

Item si Majestas vestra non erit presens & isti Bohemi non reducerentur totum vestre serenitati imputabitur, & confirmabitur id quod papa scripsit in bullis suis & multi emuli vestri scripserunt & predicauerunt per totum Mundum dicentes, vos esse fautorem hereticorum.

Item omnia mala que postea sequentur ex non reductione ipsorum, ascribentur vestre Majestati, & ex illo possetis perdere & Imperium & Regnum Bohemie & similiter Ungarie,
quia

quia scit vestra serenitas, quod papa jam disposuit dare alijs, ymo dedit, & forte qui principes & alii domini temporales & communitates non patientur se destrui, si concilium vellet dissimulare, ipsi sibi providebunt, videntes se derelictos per vestram regiam maiestatem & non volentes omnino destrui sibi providebunt de capite.

Item adhuc mouebuntur per illa noua, quomodo vestra maiestas misit tam concilio quam aliis principibus de confederatione Bohemorum cum Rege Polonie contra Alemannos nulli dubium, quin jam in ista magna congregatione que erit in sacro concilio cogitabunt isti principes, nobiles & communitates quomodo provideatur, vere si non esset alium motuum istud solum deberet mouere vestram maiestatem, & sine requisicione quorumcumque.

Item ista guerra ytalie non tantum nocere potest uniuersali ecclesie, quantum nocebit si non reducentur isti heretici modo confederati cum Bohemis cum Polonis.

Item si perdat vestra maiestas istud regnum Bohemie, sicut timendum est, si non reducentur, non recuperabitis per istos & ytaliam sed ytaliam facilius per Alamanniam & Bohemiam.

Ita ex quo vestra maiestas metuit partem ytalie propter pacem non disposita ad guerram, nec verisimile est, quod per literas veniunt

nun

nuntios possit adducere gentes presertim de Alamannia, sed nulli dubium, quin presencia vestre majestatis in congregacione principum & communitatum faceret mirabilia, & ipsa obtineret gentes & potenciam.

Item si remanebit vestra serenitas in illis partibus, stabit quin potius per totam hyemem inutiliter vel saltem modicum faciet, & in concilio multa & magna uniuersalis ecclesie bona ecclesiastica reductione Bohemorum, que omnia posset vestra majestas expedire ante Mayum & postea cum magno honore & potencia redire disposita ad bellum & exequi negocia Imperij.

Item nulli dubium quin dominus noster papa plus timeret vestram majestatem, quam esset in concilio, quam interim quod scit, eam in ytalia esse, quia timeret deposicionem vel alia & sciret, quod per aduentum vestre serenitatis mirabiliter cresceret & fortificaretur concilium, quia papa & sui homines tenent, quod concilium non faciat non voluntatem vestram.

Item serenissime Rex, attendat vestra majestas regia, an ne prouidendum sit scandalo futuro tam magno, quoniam omnes vestre serenitati conclamant; Ecce quomodo Imperator diligit reductionem Bohemorum. O serenissime Rex, quid dicitur? si non erit vestra Majestas ibi & si non reducerentur, diceretur, forsitan ecce ipsi veniunt ad Concilium

lium populi reductionem requirunt & prefenciam regie Majestatis, & sacrum Concilium similiter requirit & mandat & ipsegit ad prepositum papam, qui totus conriatur concilio & reductioni Bohemorum deat vestra ferenitas, anne providendum scandalo tam maximo.

Item quod absencia vestre ferenitatis & tum noceat sacro concilio, probatur ex hoc quia factum est unum proclama per Lombardiam, quomodo vestra majestas sit concum papa, & Concilium sit prorogatum decem & octo Menses & translatum in civitatem Senarum & cottidie talia finguntur & scribuntur per totum orbem ad impediendum volentes venire ad concilium & ad faciendum tedium consistentibus in concilio ut tandem sine fide recedant & ita omnia tollerentur prefenciam vestre majestatis per illud modicum tempus, & appareret clare veritas & licitas & obstruerentur ora loquencium qua.

Item si dicitur quod non sit pro honore vestre majestatis recedere & non flectere papam nec suscipere coronationem Imperialem & dare pacem ytalie: Ecce toti mundo confidiligencia magna circa hec habita, & contrahitur & quod istam coronam corruptibilem dimittit & spernit vestra majestas ad contrahendum incorruptibilem coronam glorie & honoris quam indubie apprehendet vestra

renitas prosequendo continuacionem sacri concilij ad expeditionem eorum propter que congregatum est, pro quibus merito debetur vestre majestati corona glorie & honoris hic & in perpetuum.

Item in casu si Bohemi non possunt reduci quod Deus auertat, sed tamen posset bene contingi propter absenciam vestre majestatis, tunc sine dubio oportebit subito provideri de Alamannia quo quo modo armis defendatur ecclesia. Quomodo hoc melius fieri potest quam per presentiam vestre majestatis in sacro concilio tam tot & tantis Principibus & communitatibus simul ibidem congregatis.

Item si Bohemi videbunt vestram majestatem non esse ibi, & ipsi tociens requisierunt & postulauerunt similiter concilium, quid aliud cogitare poterunt, nisi quod serenitas vestra non habeat curam de ipsis nec de regno isto, & possent eis providere alio modo, quod nulla esset ulterius spes de regno isto vestre majestati subiciendo. Et certe alij habebunt occasionem cogitandi & dicendi, quod non sit majestati vestre cura de extirpacione istius heresis sicut pluries dictum est, licet non bene.

Item non est dubium quin vestra majestas ibi constituta per magnam industriam & altam sapienciam vestre serenitati a Deo datam & largiter ultra alios homines infusam poterit inuenire & cogitare diuersos modos & practicas necessario habendas circa reductionem
ip-

ipforum, que valde possent prodesse & in
bie magis confidenter acquiescerent ve
majestati propter honorem ipforum qu
alicui alteri.

Item multi bene notabiles in ecclesia sar
hoc pro certo tenent, quod non sint redu
biles, nisi vestra majestas sit presens. E
ferenissime rex, quantum malum esset ne
gere bonum tam magnum tocius uniuersa
ecclesie, vestra serenitas melius omnibus a
scit, quanta innumerabilia mala sint in fo
bus toti Christianitati, si non reducent
Quapropter Inuictissime Rex recurrat ves
majestas regia non solum ad sapienciam h
manam sed & ad diuinam & videat & discuc
bene, quid agendum sit in re tam magna ta
gens honorem omnipotentis Dei & tota
christianitatem, & nullo modo negligat ta
tum meritum anime vestre tam leuiter pr
merendum indubie cum nulla re mundi pot
rit vestra serenitas gloriam maiorem obtin
re hic & in futuro quam dare operam ad r
ducendum illos Bohemos & saluare tot ai
mas, quas Christus suo sanguine redemit.

Penfet insuper vestra majestas, si per a
fenciam vestre serenitatis tantum bonum n
gligitur, & tot anime manebunt in pernici
ne eterna, qualem rationem justus iudex pr
omnibus illis requireret in extremo iudicio
vestra maiestate, ubi nec erit accepcio pe
sonarum nec omnia regna vestra prodesse p
terur

terunt. Ecce quid mirum, si vestra majestas vadat ad Concilium & reuertitur propter saluare tot animas, cum unigenitus Dei filius ad redimendum nos descenderit de celo, homo factus, & mortuus in cruce.

Item ad veniendum & inueniendum modum exequendi reformationem fiendam in sacro Concilio non solum in spiritualibus sed & secularibus vere presenciam majestatis vestre est multum necessaria & supra modum, quia modicum proderit, multa statuta condere, nisi habeatur executio, vestra majestas scit quomodo plures domini temporales impediuerint & hodie impediunt reformationem eciam religiosorum, qui nec curant excommunicationem, nec mandata Apostolica nec Imperialia & breuiter resistencia circa hoc erit magna, & necessarium erit bene prouidere.

Item vestra majestas clamauit querulando a tempore constanciensis concilij, quod reformatio non fuit facta in *Constancia*. Ecce Deus audiuit clamorem vestre serenitatis & aliud sacrum concilium congregauit, licet cum maximis laboribus & per Dei gratiam ibi congregati sunt & congregantur, & confluunt de die in diem plures ex Reverendissimis dominis Cardinalibus & alij magni prelati ecclesie & alij doctissimi viri multi, affecti & optime inclinati ad omne bonum universalis ecclesie, qui se & corpora sua & omnia que habent in temporalitate exposuerunt maximis periculis

E

vo.

volentes tendere ad reformationem ecclesie sancte Dei usque ad mortem petentes adiutorium vestre maiestatis. Et ecce tardat vestra serenitas venire cooperari.

Item exitus iste vestre maiestatis non erit ab hijs, qui adherent vestre maiestati sed solum subtraccio ad istud modicum tempus, ad disponendum se ad arma & potenciam, ut vestra serenitas posset effectualiter subuenire ipsis, & disponere & inuenire modum quod non desperent per istud tempus, sed se conseruant & eos certificarent de succursu eis præstando in tali tempore. Et non est dubium, quin maiestas vestra existendo cum vestris disponet talem potentiam, quod eis succurratur potenter, nec aliquis hoc consuleret, quod vestra maiestas ita recederet, & vestros in illis partibus omnino relinqueret.

Item Maiestas vestra adhuc hodie habet in Regno Bohemie plures Barones, milites militares & ciuitates adherentes vestre serenitati audientes vestram Maiestatem, non esse in concilio & Bohemos non reductos, quid aliud facere poterunt, nisi quod compellentur adherere Bohemis, desperati de vestra maiestate, nec habentes spem futuræ unionis.

Item si sacra synodus cooperante directore ipsius scilicet Spiritu sancto tantum facere posset, ut speratur de benignitate Spiritus sancti quod ipsi Bohemi possent reduci ad fidem, & piene uniri ecclesie sancte Dei, adhuc remanebit

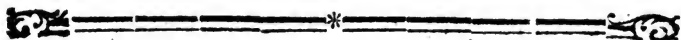
manebit difficultas inter illos, quo usque ad
presens adheferunt Deo & vestre majestati,
qui se ipsos multipliciter dampnificauerunt
inter se mutuo, & nisi ab illo reducantur ad
pacem & concordiam plenam inter se, surget
error peior priore, quia vestri videntes se de-
relictos a vestra majestate, quia non curavit
esse presens in tali tractatu tam magno nec
Eam pacem & concordiam ordinare, certe si
necessitate compulsi artabuntur se jungere il-
lis Bohemis ymo subdere & recedere penitus
a vestra serenitate & imperio. Et si sacrum
concilium quod propter pacem congregatum
& vices suas exactissime interponeret, timen-
dum est, quod sine presenciam vestre majesta-
tis proficere non posset circa illa, quia non
scit dispositionem rerum, & majestas vestra
perdet. etiam illos & consequenter totum
Regnum.

Item si Bohemi non reducerentur per sa-
crum concilium, nec vestra majestas gentes
habere poterit nec de Hungaria, nec de Ala-
mannia quia necessario se defendere habe-
bunt.

Item presenciam majestatis vestre in Con-
cilio magnum fructum conferet ad faciendum
pacem, vel ad minus treugas inter Reges
francie & Anglie, ex quo magnus honor
ascriberetur regie vestre majestati.

Item in causis propriis devolutis jure he-
reditario vestre Regie majestati, ex presen-
cia

cia personali in sacro Concilio posset acqui-
rere magnum fructum, & motiua ad illa sunt.

V.

Capita Concordiae inter Eugenium Papam & Concilium Basileense sancienda Moguntiae confecta.

Nos A. B. C. Licet ad tollendum subor-
tum dissidium inter Sanctissimum domi-
num nostrum papam *Eugenium* & generale Sa-
crum Basileense concilium nostros jam du-
dum impenderimus fideles labores, nec dum
ea euenerit, quam semper desideramus, op-
tata concordia. Nichilominus animis no-
stris constituimus ab incepto opere minime
desistere, sed ea Summo Studio prosequi,
que & pacis ac ecclesiastice unitatis conue-
niencia media fore cognouerimus, ut sic Deo
altissimo, cui fidele prestamus obsequium Suf-
fragante ecclesiam suam Sanctam pacis dul-
cedine quandoque refluere videamus. In hac
itaque *ciuitate Moguntina* ob eam rem conue-
nientes per nostros oratores matura delibe-
ratione non nulla annotauimus capitula,
que tam apud prefatum sacrum Basiliense
concilium, quam apud ipsum dominum no-
strum Summum pontificem offerenda pro bo-
no pacis & concordie censuimus, quomodo
tenor sequitur & est talis &c.

Item

Item quod de quacunque questione juris vel facti jam exorta inter ipsum sacrum Basiliense concilium & dominum nostrum papam *Eugenium* aut forte in antea oritura poterit ipsum ibi concilium siue generale siue ycomenicum existat si pax interim & concordia inter eos secuta non fuerit absque ullo cujusunque impedimento aut importuna deinceps intercessione libere cognoscere & eam synodaliter terminare seu diffinire, ita quod predictae determinacioni, diffinicioni & ordinationi ipsius ibi concilij ycumenici seu generalis in hoc & in alijs pertinentibus ad auctoritatem, potestatem & officia sacrorum conciliorum generalium omnino acquiescemus & ea acceptabimus & faciemus in nostris Regnis & dominiis illibata & inuiolabiliter teneri ab omnibus & seruari.

Ut autem per predicta media optatum consequi finem, omnisque dissidij differentiam Deo fauente auferre valeamus nostro unanimi assensu ad ea prosequenda & per nostros sollennes Oratores atque consiliarios, Nos omnes & singuli Reges & principes prefati, quatenus nostra unita virtute & firmiori concordia ea efficere atque procurare possimus, concorditer conueniemus, atque uniti esse volumus in premissis & his que sequuntur, videlicet.

Quia valde indecens rationique incongruum fore existimamus si stantibus nostris

tam fidis laboribus atque tractatibus & pacis prosecutione ab ipsis contendentibus aut altero eorumdem in sui invicem aut alterius eorum prejudicium insuper & in nostrorum huiusmodi laboris obstaculum aut impedimentum quicquam pacis huiusmodi turbacionum acceptaretur, aliquidque fieret quo uniuersalis ecclesie tranquillitas longius differri posset, dicimus ac nostre intencionis esse declaramus & presentibus protestamur, quod si quod absit dominus noster Summus pontifex aut ipsum Sacrum concilium infra tempus saltem sex mensium predictorum processus, penas, sentencias, censuras aut quascunque alias ordinationes siue dispositiones, ex quibus ecclesie pax & unitas in toto vel in parte verisimiliter quacunque huiusmodi dissidij occasione directe vel indirecte turbari aut quomodolibet impediri possent contra se inuicem incorporatos veniant eis adherentes respective seu alios quoslibet occasione huiusmodi dissidiorum protulerit, decreuerit fulminauerit aut quidquam innouauerit illos siue illas interim non suscipiemus nec acceptabimus, nisi quid in his omnibus sit tenendum, fuerit per ipsum sacrum concilium ibi aut alibi declaratum diffinitum seu ordinatum, cuius declarationi, diffinitioni & ordinationi stabimus omnino & acquiescimus.

Verum ut huiusmodi tractatibus pacis quicquid atque liberius vacare & intendere possi-

possimus, & ne maiora scandala atque pericula ex diuersitate & aduersitate quorumcunque processuum seu censurarum in nostris Regnis prouincijs dyocesibus & dominiis suscitari valeant, dicimus nostre intencionis esse, declaramus & expresse protestamur, quod processus, edicta, Mandata, censuras seu Sentencias contrariorum effectuum hinc inde etiam contra nos aut subditos nostros, quomodo fulminandos, fulminandas seu fulminanda neque acceptabimus aut illis aliquatenus asenciemus, quinnimo animos nostros in illis totaliter in suspenso tenebimus, usque ad sepedicti ycumenici aut generalis concilij discussionem, per ea tamen decretis sacri concilij Basiliensis prouide per nos acceptatis seu etiam acceptandis aut processibus eorundem occasione emanatis aut emanandis non intendimus derogare. Præterea ut dictum ycumenicum vel generale concilium auxiliante deo laudabilem & prosperum habere possit Successum pariter & effectum, & ne possit propter personarum defectum actione aliqua impediri, dabimus operam, quod ex omnibus regnis, prouincijs & dominijs nostris venient aut mittentur ad ipsum prelati & alij literati ceterique deuoti ac Religiosi viri & generaliter omnes & singuli, que ad generalia concilia de iure aut consuetudine vocari consueuerunt, rebus inibi tractandis consulturi.

Prouidebimus quod per eosdem & per nostros oratores & ambassiatores ne passim &

indistincte omnes in eodem concilio recipiuntur sed illi dumtaxat, qui humiles sint scientia moribus & etate.

Ne etiam circa modum procedendi in eodem Concilio in suo ibi exordio aliqua insurgat difficultas, siue inter patres congregatos diuersitas expresse consentimus, quod grecis absentibus quo ad actus conciliares, in procedendo illi seruentur modi & ordinationes, qui in presenti Basiliensi concilio statuti, ordinati & rationabiliter obseruati sunt, quousque Romanum tunc congregatum concilium illos procedendi modos per alias canonicas ordinationes mutauerit ipsis autem, sicuti speramus aduenientibus omnino supra huiusmodi procedendi modum locum habeat prouisio, que in decreto compactatorum de eisdem continetur.

Ceterum operam dabimus ut pecunia indulgentiarum per Regna, prouincias & dominia nostra congregata satisfiat dominacioni & in eum usum conuertantur, ad quem collecte sunt.

Pro securitate vero personarum ad dictum concilium accedere volencium offerimus Nos Albertus Romanorum & c. Rex. Cum uniuersis nostris Imperio & Regnis atque dominijs liberum & securum transitum tam in accedendo, quam ibi stando & ab inde recedendo, concessuros & ordinaturos ipsi primo domino nostro summo pontifici,

Re.

Reuerendissimis sancte Romane ecclesie cardinalibus , patriarchis , primatibus , archiepiscopis & episcopis nec non reliquis universis & singulis , cuiuscunque dignitatis status & gradus existant prelati doctoribus & alijs tam ecclesiasticis quam secularibus personis , quamquam non permittemus alicui violentiam inferri siue in corpore siue in rebus , sed quod liceat unicuique libere secundum deum & rectam conscienciam rebus intendere concilialibus , super quibus omnibus nichilominus dabimus saluum conductum in forma pleniori sub maiore nostre maiestatis sigillo , similiter illi quem diue memorie dominus & pater noster Sigismundus Imperator presenti Basiliensi Concilio concesserat , constituemusque , quod inibi nostri loco fidelem protectorem , qui super premissis & alijs Concilio necessarijs plenarie prouideat & debitam faciet execucionem in omnibus & singulis , quorumlibet premissorum. Idemque fiet per nos , alios Reges & principes super securitatibus & saluis conductibus per Regna , prouincias dominiaque nostra prouidendis circa premissa.

Postremo vero ut omnes necessarie prouisionis cautela habeatur , conuenimus nos prefati A. B. C. quod si contingat , quod Deus auertat neque sanctissimum Dominum nostrum Papam siue patres presentis Basiliensis concilij aut utrosque nostris superius annotatis adiufamentis , requisitionibusque tam

justis & rationabilibus assentire obmittant, in omnem euentum ad aliquem tertium locum pro celebrando ycumenico siue generali Concilio condescendere ne matrem nostram ecclesiam sanctam in tantis turbacionibus & eminenti scismati expositam derelinquamus, conuenimus, protestamur ex nunc presentes & in hijs scriptis, quod illi predictorum dissidentium aut eciam illis, qui ulteriori diffidio occasionem praestiterit aut prestiterint adherere interim differemus. Et nichilominus nos Albertus ante dictus pro nobis & nostris subiectis & adherentibus protestamur, confisi de omnipotentis Dei auxilio & assistencia quod cum assistencia & auxilio omnium aliorum Regum & principum & ecclesiarum, regnorum & principatum nostrorum atque eorundem, quod in tam extrema ecclesie necessitate potestate & officio aduocationis ecclesie Dei quibus fungimur, prout secundum Deum & sanctorum patrum decreta expedire videbitur plenissime utemur, ut omni modo pacem & unitatem in ecclesia Dei procurare & conseruare valeamus.

Per hec tamen capitula in que conuenimus & de liberate concordauimus, Nos A. B. C. ut prefertur pro submouenda hujusmodi tam periculosa differencia inter sanctissimum Dominum nostrum *Eugenium* Papam & ipsum sacrum Basiliense Concilium non inten-

tendimus sedis apostolice aut uniuersalium sinodorum auctoritatibus, honoribus seu Reuerencijs in aliquo derogare, seu aliquod jus de nouo acquirere talia nunc aut deinceps nisi prout licuerit faciendum seu promouendum, sed duntaxat ad hoc inducit nos Spiritus pietatis ad ecclesiam Dei, quam procholor videmus ante oculos jam scismati expositam, ut ipsum jam eminens scisma tollatur de medio & alteri auctore domino valeat obuiari censentes omni iure divino pariter & humano in tam extrema catholice ecclesie & tocius christiane rei presente necessitate, ad quecunque remedia oportuna per que possit integritas & unitas ecclesie conseruari fore, posse & debere, esse merito recurrendum.

VI.

Instrumentum Protestationis a Germanica natione per Johannem Episcopum Lubensem in Generali Congregatione Concilij Basileensis factæ ad hoc ut medium indulgentiarum & per eas colligendæ pecuniæ profit & non potius obfit fidei & statui Ecclesiastico.

In nomine Domini amen tenore presentis publici instrumenti cunctis pateat euidenter & sit notum, quod anno a natiuitate ejusdem mil-

millesimo quadringentesimo tricesimo quinto
 Indictione tertia decima die vero veneris un-
 decima mensis februarij pontificatus sanctissi-
 mi in Christo patris ac domini nostri Euge-
 nij divina prouidencia pape quarti anno quar-
 to Reuerendissimis ac Reuerendis in Christo
 patribus ac dominis dominis *Juliano* Sancti
Angeli Dyacono Sancte sedis Apostolice in
 Germania Legato, *Ludouico* tit. Sancte Ceci-
 lie presbitero Arelateni, *prospero* sancti *Geor-*
gij ad velum aureum de Columpna, *Dominico*
 Sancte *Marie* in via lata eciam Dyaconis San-
 cte Romane Ecclesie Cardinalibus vulgariter
 nuncupatis *Johanne* archiepiscopo Tarentino
Petro Episcopo Paduano, *Johanne* Anthioce-
 no *Ludouico* Aquilegiensi Patriarchis, *Amedeo*
 Lugdunensi, *Philippo* Turonensi Archiepisco-
 pis, *Nicolao* Regionensi *Petro* Dignensi, *Fran-*
cisco Pergamensi, *Johanne* Niuernensi, *Matheo*
 Albinganensi Episcopis ac alijs Dominis Epif-
 copis, abbatibus ceterisque dominis Docto-
 ribus & magistris in magna multitudine & nu-
 mero copioso sacrum Basiliense concilium re-
 presentantibus & celebrantibus in generali
 congregatione unde in majori ecclesia Basi-
 liensi de mane more solito congregatis præ-
 fatis Reuerendissimis Dominis Cardinali le-
 gato Archiepiscopo Tarentino & Archiepif-
 copo Paduano vice & nomine sanctissimi do-
 mini nostri pape presidentibus in nostrorum
 Notariorum publicorum & testium infra-
 scriptorum presentia non nullis actibus in ip-
 sa

sa generali congregatione agitatis & expeditis lectisque concordatis dominorum duodecim, super indulgentijs in materia grecorum per sacrum concilium dandis & concedendis sed non conclusis Reuerendus in Christo pater ac dominus *Johannes* Episcopus Lubicensis Nationis inclite Germanice suis tenens in manibus quandam papirij protestationis cedulam, quam mihi *Petro Bruneti* alteri Notariorum infra scriptorum ad legendum tradidit, illamque de mandato sacri concilij legi de verba ad verbum hujusmodi sub tenore verborum circa medium indulgentiarum pro sancta grecorum reductione acceptum ut prosit propositio & non obsit potius fidei & statui ecclesiastico Germanica Natio necessaria estimat infra scripta quibus intendit firmiter inherere *primo* cum Catholice fidei causa cautionis sit & onera grandia oportet per universas nationes questum liberaliter & efficaciter admitti pro colligenda diffinita necessaria Summa pecuniæ sublatis omnibus impedimentis & suspensis quibuscunque alijs publicis plenarijs indulgentijs ista durante. *Secundo* ne timor fraudis impediatur executionem, oportet Germanicæ nationi potestatem dari de ordinandis questoribus per suas provincias & conservanda pecunia recollecta. *Tertio* ne aduenientibus Grecis una natio se per aliam de comportando excusare possit, oportet servari ordinem & equalitatem, sic quod primo prior in ordine natio teneatur secundum ratam contribuere,

re,

re, secundo loco secunda natio & sic deinceps qualibet natio secundum ratam immediate post illam que eam ordine præcedit. *Quarto* ne populus sub nomine reductionis Grecorum decipi per clerum opinetur oportet germanice nationi potestatem dari, si non venerint Greci ipsam totam pecuniam, aut si venerint, eam que soluta rata superest conuertendi in pios utiles ac necessarios publicos usus nationis ubi fuerint recollecte. *Quinto* ne suspicetur populus præscripta infringi, oportet antequam bulle indulgentiarum per nationes mittantur omnia ante dicta sollempniter & secundum ea decerni cum decreto irritanti in omnes alias ordinationes, concessionibus indulgentiarum mandata & processus etiam apostolicos quatenus pro executione prefatorum que cum sint iusta & rationabilia & ad profectum rei in ea Natio Germanica non solum consentit. quod fiant, sed etiam paternitates vestras obnixè deprecatur, quibus peractis & non alijs Natio ipsa Germanica licet pro Catholica fide ad destruendam Bohemorum perfidiam in retro actis temporibus multa dampna in corporibus & rebus passa sit & pluries maximas Summas contribuerit tam clerus quam populus adhuc liberali animo pro tam salutari augmento Catholicæ ecclesiæ se offert ad diligenter perficiendum debitum suum, quod si hec non fiant, cum non videat, que huiusmodi via indulgentiarum potius reductioni Grecorum ac fidei,

dei, quo ad efficaciam indulgentiarum & ecclesiastico statui, quo ad detractones popularium valde oblit ac eciam cum nullo jure plus astringatur ad dimittendum questum hujusmodi quam alie naciones palam suam intencionem insinuat paternitati vestre, & protestatur per eum non stare, quo minus per viam indulgentiarum satisfiat ordinacioni sacri Concilij pro reductione Grecorum, quam finire optat premisissis observatis; qua quidem protestationis cedula sic ut prefertur lecta prefatus Reuerendus pater Dominus Episcopus Lubicensis nomine ejusdem nacionis Inclite Germanice dixit, fecit & protestatus fuit, prout & quemadmodum dicta protestacione superius inserta continetur petens & instanter requirens nomine quo supra hujusmodi protestationem apud acta sacri concilii Basiliensis per nos notarios publicos & ejusdem sacri concilij scribas infrascriptos in scriptis redigi, sibi que & alijs quorum interest de premisissis fieri adque tradi unum & plura publicum & publica instrumentum & instrumenta ad futuram rei memoriam, subsequente vero anno a nativitate Domini Millesimo quadringentesimo tricesimo sexto indictione quarta decima pontificatus ejusdem domini nostri domini *Eugenij* pape quarti anno sexto die vero veneris tertia decima Mensis Aprilis adveniente in generali congregatione ibi & prout supra celebrata presidente in eadem vice & nomine dicti sanctissimi domini nostri pape prefato Reue-

uerendissimo patre domino *Juliano* titulo sancte *Sabine* presbitero cardinali legato lectis concordatis dictorum dominorum duodecim supra forma indulgentiarum in materia Grecorum lectaque etiam forma huiusmodi indulgentiarum per me prefatū *Petrum Bruneti* alterum notariorum infra scriptorum venerabilium, ac circumspetusvir dominus *Richardus* de Cleen canonicus Maguntinus ambassiator & nuncius in sacro Basiliensi concilio vice & nomine Reuerendissimi domini archiepiscopi Maguntini ac presidentis dicte Inclite nationis Germanice surrexit in medium proponens & narrans, qualiter anno preterito, dum agitabatur materia indulgentiarum in facto Grecorum in generali congregatione Reuerendus in Christo pater dominus Episcopus Lubicensis pro nomine ejusdem inclite nationis Germanice quandam in scriptis circa huiusmodi materiam indulgentiarum, quam quidem protestationem tamquam presidens ipsius inclite nationis Germanice & nomine ejusdem publice repetebat, & repetijt petens & instanter requirens eandem publice legi & pro repetita haberi tandem prefatus Reuerendissimus pater dominus Cardinalis legatus & presidens vice & nomine sacri Concilii eandem protestacionem pro lecta & repetita habuit & habere voluit. De & super quibus omnibus & singulis premissis præfatus dominus *Richardus*, nomine quo supra petijt a notarijs publicis & dicti sacri Concilij Basiliensis scribis infra scriptis sibi & alijs quo-

quorum interest fieri atque tradi unum & plura publicum & publica instrumentum & instrumenta. Acta fuerunt hæc *Basilie* successively in dictis generalibus congregationibus sub annis, indiccionibus, diebus Mensibus & pontificatu, quibus supra. Presentibus ibidem venerabilibus ac circumspectis viris & magistris *Jordano Mortun*, *Rudolpho de Porta* in sacra pagina *Elpina fiene* Canonico Cameracensi utriusque juris *Galeaceo de Martua* decretorum Doctoribus & *Guidone de Ursellis* magistro in artibus testibus ad premissa astantibus.

Et me *petro Bruneti* Baccalario in decretis Canonico Atrebatensi publico Apostolica & Imperiali auctoritatibus dictique sacri Concilij Basiliensis notario & scriba jurato, qui premissis omnibus & singulis dum sic, ut premititur in dictis generalibus congregationibus successively fierent & agerentur unacum prenomminatis testibus & notarijs infra scriptis presens interfui, eaque sic fieri vidi & audiui, ideo huic presenti publico instrumento manu propria fideliter scripto hic me subscribens unacum signis & subscriptionibus notariorum subscriptorum signum meum apposui consuetum requisitus & rogatus in fidem & testimonium premissorum.

—————

VII.

Postulata Nationis Germanicæ in Concilio Basileensi circa gratias expectativas penitus tollendas & beneficia Personis graduatis conferenda &c.

Perspiciens inclita natio Germanica, quod expectativarum graciæ nimia effusio plurimis malicijs hætenus fomitem ministravit, quodque in eadem natione inter beneficiatos graduatorum cetus sufficiens non habetur, petit igitur humiliter sibi & suis suppositis pro medio predictorum concedi a sacro Basiliensi concilio infra scripta cum protestatione, quod si forsan utiliter ab eodem concilio premissa in melius aliquando reformarentur, ipsa inclita natio expers reformationis illius annuere censeatur.

In primis siquidem petit sibi concedi executiones generales decretorum hujus sacri Concilij de electionibus & reservationum sublatione & alijs editorum, ita quod nulla reservatione aut assencione papali aut legatorum ejus obstante decreta electionis & alia debitum suum effectum fortiantur.

Item sibi concedi petit & indulgeri ut nullus collatorum aut collatricum in ipsa natione teneatur admittere ad parochiales ecclesias quavis auctoritate expectativas, sed de illis & qui-

quibusvis electis beneficijs ordinario jure debeat prouideri.

Idem ut nullus collatorum aut collatricum teneatur quempiam expectantem admittere ad alia beneficia nisi ad vacantia in mensibus alternatis, ita quod primus mensis scilicet Januarij sit ordinariorum & secundus expectantium & sic deinceps alternate.

Item quod expectantie gratie super quibus processus nunc decreti sunt salvis premissis, locum habeant duntaxat ad vitam domini nostri *Eugenij* pape moderni.

Item quod omnes expectantie religiosi quibuscunque concessæ ex nunc sint cassæ & extinctæ, quia magis vagandi quam religionem edificandi causam ambire judicantur.

Item quod salvis præmissis collatores & collatrices predicti ac ecclesie quatenus ad nullius expectationem gratie deinceps & in antea quamlibet quavis auctoritate concedente admissionem vel executionem quamlibet ad eorum executionem teneantur, nisi gratia hujusmodi facta juxta factum & intellectum & mandatum de Receptis, cum clam si pro alio non scripserimus etiam non obstantibus, quo ad omnia præmissa quibuscunque processibus & censuris factis & fiendis quibuscunque etiam apostolica auctoritate quam quo ad præmissa cassæ sint & inanes.

Ut autem ordinarij per præmissa in aliqualem libertatem suarum collacionum & electionum sic restituti ipsa libertate in edificatio-

nem honorabilem status ecclesie potiantur
petit dicta nacio pro regulacione circa colla-
cionem & de priuacione beneficiorum quavis
auctoritate fiendam concedi & indulgeri infra-
scripta.

Primo quod in omnibus Metropolitanis Ca-
thedralibus & collegiatis ecclesijs dicte na-
tionis quinta aut sexta pars canonicatum &
prebendarum proxime vacantium & habentium
communi extimatione annuatim omnibus
videlicet fructibus, prouentibus cottidia-
nis, distribucionibus, pertinencijs, & alijs
emolumentis quibuscunque computatis, octo
marcas argenti, nec non parochiales ecclesiæ
usque ad numerum trium millium cum predia-
libus decimis, aut siue huiusmodi decimis us-
que ad numerum sex millium communicanti-
um communiter habentes eciamsi de jure pa-
tronatus laicorum vel religiosorum existant
ex nunc referuentur pro diuini & humani ju-
ris doctoribus & licenciatis ac in Theologia
baccalarijs & magistris in artibus vel medici-
na, qui in altero jurium predictorum per tres
annos in studio generali studuerint cum vi-
gore examinis & sine dispensacione, de quo
per literas studij vel alias legitime constare
debeat promotis & alias juxta statuta,
aut consuetudines ecclesiarum predictarum
habilibus, ita quod nulli alteri conferatur,
aut institutio fiat de eis, in quantum in-
tra quindecim dies a tempore vacationis
com-

computando se aliquis talis per se vel procuratorem obtulit, quorum si plures in tempore huiusmodi offerrent electio collatori aut instituenti ac instituentibus vel collatoribus sit concessa, qui omnes sic assumpti in huiusmodi prebendis & ecclesijs teneantur personaliter residere, alioquin si ultra mensem in aliquo anno se absque collatoris aut collatorum quo ad prebendam aut absque immediate Superioris quo ad ecclesias parochiales licencia ex rationabili causa concessa absentaverit extunc sint prebendis & ecclesijs huiusmodi privati ipso facto, & alijs similibus libere conferantur, collaciones autem & institutiones alijs, quam ut prefertur qualificatis quavis auctoritate facta & fiende sint nulle ipso jure.

Item ut huiusmodi reservacio effectum semper assequatur petit dicta nacio statuta & consuetudines. & assensus cujusvis & alia hijs contraria seu hec impredientia in ecclesijs predictis, quo ad huiusmodi prebendas & ecclesias proxime vacaturas duntaxat tolli perpetuo & cassari, ita quod dicta quinta vel sexta pars prebendarum ut premittitur pro sic qualificatis acquisita semper pro talibus remaneat, interim quod valor predictus comitetur, quo vero deficiente & una tali prebenda vacante loco illius reformacio ad aliam prebendam predicti valoris in eadem ecclesia tunc pro-

xime vacante extensa censeatur ne umquam quinta vel sexta pars deficiat supradicta.

Item quod qualificatorum hujusmodi, e quibus ut premittitur assumptus teneatur, quod corporis & mentis compos fuerit, sub pena duarum marcarum argenti pro qualibet vice neglecta in ciuitate vel diocesibus suis vel predicando ad clerum, aut ad populum, uel legendo in cathedra, seu disputando publice, se & alios exercere juxta ordinationem Collatoris uel collatorum, quo ad prebendas & immediate Superiori, quo ad parochiales ecclesias predictas, quam ordinationem in assumptione cujuslibet sic qualificati secundum illius corporalem habitudinem teneantur, statim cum effectu facere collator aut collatores vel immediatus Superior predicti, alioquin ad alium immediatum Superiorem & iterum ad tertium, si secundus eciam neglexerit, hec ordinatio sit deuoluta, & quilibet negligencium supplenti Superiori ad solutionem similium marcarum duarum ipso facto pro neglecta sit obligatus, quam & extorqueri in virtute sancte obedientie teneatur.

Item quod Canonici regulares metropolitano-
tanorum, cathedralium, collegiatarum eccle-
siarum & quorumcumque monasteriorum siue
exemptorum siue non exemptorum in dicta
natione quinta vel sexta parte qualificato-
rum predictorum in communi eorum cetu
non habencium, ut & ipsi viros literatos in-
ter

ter se habeant, unum duos uel tres canonicos siue monachos sui cetus secundum quod facultates suppetunt semper in aliquo studio generali habere teneantur in theologia aut iure canonico studentes sub pena X Marcarum argenti archiepiscopo vel episcopo loci cum ipsis bona communia non habenti applicandorum, quam incurrant ipso facto totiens quotiens per quartale unius anni ista neglexerint adimplere; quando autem aut ad quot tenendos, facultates suppetant concilium provinciale proximum & secundum cursum temporis futura teneantur declarare, & dictam penam, quin excepti fuerint, Superior in virtute sancte obediencie exigere non desit astrictus.

Item quod ex tunc medietas omnium aliorum a predictis beneficiorum reseruetur pro pauperibus, sic quod omnes collatores aut collatrices teneantur non alteri quam illis dummodo infra XV. dies a vacatione proxime tales se obtulerint alterius mensibus vacantia beneficia conferre, ita videlicet quod primus ordinariorum mensis sit pro pauperibus huiusmodi, & secundus eorundem ordinariorum mensis ad arbitrium ipsorum ordinariorum, dum tamen non conferant alicui duo beneficia, jam habenti, nisi loco assumendi dimittat realiter unum de obtentis, quod etiam in instituendis ad presentationem quorumcunque Laicorum quolibet mense ob-

seruetur graduatis a primo articulo descriptis ac illustribus & nobilibus duntaxat exceptis, Pauperes autem quo ad ista dixerimus, qui nullum Beneficium a nobis ultra duas Marcas argenti communi extimatione in redditibus annuis habere censeantur, sed & inter hos pauperes, dum se offerant in dicto tempore plures simul, graduatus sine dispensatione habilis & ydoneus non graduato & inter graduatos sine dispensatione magis graduatus, inter hos graduatos vero is qui in studio generali diucius laudabili testimonio stetit, ydoneus tamen & beneficio juxta illius qualitatem seruire velle se obligans preferatur, & electio inter alios se offendentes ordinario sit relicta, quecunque collatio vel institutio altera vel aliter facta ipso jure nulla habeatur,

Item quod beneficia curam animarum habentia non alteri quam scienti perferre ydono, nec institutio aliter fiat de illis, ubi tamen hujusmodi scientes haberi poterint commodose & ydonei, alioquin collatio & institutio ipso jure nulle habeantur.

VIII.

Litteræ totius Nationis Germanicæ ad Sigismundum Imp. ne de Translatione Concilii pro unionem Græcorum quidquam decernat non audito Legato, qui eam ob causam ad eum mittitur.

Gloriosissimo Romanorum Imperatori domino Sigismundo semper Augusto, ac Vngarie, Dalmacie, Croacie & Bohemie &c. Regi.

Parata obsequia & in domino feliciter gubernare, si prisca Imperialis Vestri culminis gesta, quibus ad intimum peculiaris vestre felicitis Inclite nationis Germanice decus semper fategistis, attenderimus, profecto ex hoc iam nata est nobis sponsio ut ad incrementum honoris ejusdem nationis per amplius intendatis. Cum itaque nunc de loco, in quem Græcorum ecclesia cum vestra occidentali promplenda reductione optata in proximo conveniant, ut plurimum disceptetur dignum duximus ad vestram Imperialem majestatem paulo post hæc scripta oratorem aliquem promissis & plerisque alijs & dictam vestram majestatem & partes ac honorem dicte vestre Germanice nationis concernencia destinare, precamur ob id obnixè humiles & devoti, quatenus Imperialem vestram celsitudinem intra sacrarium sue exaudicionis, nullius preces super loco hujusmodi admittat, donec

F 5

di-

dictus noster orator adveniens qualitates & conditiones intrinsecos agendum hoc quomodolibet respicientes vestre majestati declararet luculentur, nam ex hoc arbitramur verisimiliter cesarij culminis animum ad pereligendum quod in istis salubrius est non modicum posse informari. Ex Basilea die XXX Martij Anno Domini &c. XXXVI. sub sigillo venerabilis *Richardi de Cleen* Canonici ecclesie Maguntienfis vestre nationis Germanice jam præidentis.

Richardus de Cleen Canonicus ecclesie Maguntinensis, præidens ceterique patres vestre inclite Germanice Nationis.

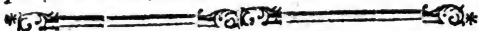
IX.

Nationis Germanicæ litteræ ad executores Indulgentiarum in Regno Poloniæ ut pecunias collectas numerari curent Personis intus designatis.

L. &c. ad presens inclite Nationis Germanice in sacro Generali Basiliensi Concilio præidens omnibus & singulis indulgentiarum a dicto Generali Concilio pro Grecorum reductione concessarum in Regno Polonie ceterisque altinentibus ac tota provincia Gnesnenli executoribus & sub executoribus capfarumque siue truncorum propterea positorum Clavigeris nec non collecti ex ejusdem indulgen-

encijs offertorij depositarijs communiter vel
iunctim deputatis & ipsorum cujuslibet salutem
in domino sempiternam. Quia sacrum Genera-
le Concilium pridem ex sponfione cum Grecis
facta per mensem Januarij proxime futuri pro
parandis galeis nauibus & gentibus, quibus
ipsi Greci Septingenti numero in terras occi-
dentales ecclesie adducentur LXX millia du-
centorum expedire efficaciter obligatur, ac
preterea per omnes Nationes & prouincias
Collectis jam ex huiusmodi indulgencijs
contribuere est necesse, hinc est quod ex par-
te dicte nostre Nationis Germanice vobis per
presentes literas intimamus exhortantes, ut
collectam jam aut apud vos seu sub vestris
clauibus depositam ratione, dictarum indul-
genciarum pecuniam providis viris *Cosme &
L. de Medicis* & socijs mercatoribus florentinis
in *Basilea* existentibus dicti sacri Concilij quo-
ad Germaniam generalibus depositarijs, qui
grandes jam summas pecuniarum in eodem
facto Grecorum mutuarunt, vel *Roberto de
Martellis* negociorum ipsorum gestori, aut
ali seu illis, quibus ipsa societas vel ipse *Ro-
bertus* hoc commiserit juxta mandatum ejus-
dem Concilij vobis sub bulla desuper factum
juxta presentis Censoris discreti viri *H.* ju-
rati ad hoc nuncij informacionem realiter tra-
dere & innumerata pecunia debeatis assigna-
re significareque scriptis vestris venerabili
omino N. generali pecuniarum dicte nostre
acionis receptori quantitatem quicvis vestrum
tra-

tradiderit & assignauerit ista vice, in hoc Nationi nostre prefate rem gratam & sacro Concilio debitam obedienciam exhibentes, datum *Basilee* &c. nostro sub sigillo presentibus impresso, quo pro dicta Nacione Germanica que proprio caret, utimur de presenti.

X.

Eugenius PP. IV. Universitatem Erfordiensem citat ad Concilium Ferrariense.

E*ugenius* Episcopus servus servorum Dei dilectis filiis Rectoribus & universitati studij Erfordienfis salutem & Apostolicam benedictionem.

Cum Basiliense Concilium ad civitatem Ferrariensem pro œcomenico Concilio inibi celebrando tam propter occidentalis & orientalis Ecclesiarum unitatem, quam reformationem Ecclesie ac pacem Christiani populi & alijs rationabilibus causis totis viribus Deo Auctore procurandas duxerimus transferendum, prout vestra devotio videre poterit per copiam litterarum presentibus interclusam, eidem devotioni vestre in virtute sancte obediencie injungimus & mandamus, quatenus cum per Dei gratiam speremus imo certi redamur, quod Carissimus in Christo filius noster Johannes Grecorum Imperator illustris ac Venerabilis frater noster Patriarcha Constantinopolitanus cum ceteris Prelatis & Eccle-

clesijs dictis, pro quibus jam dudum cum Gal-
leijs & alijs nuncijs & conventibus misimus
circa Kalendas Novembris proxime futuras
accedent ad Concilium mentionatum, quan-
toctus poteritis aliquos de universitate vestra
infignes Doctores vel Magistros Deum timen-
tes, qui hujusmodi Concilio intersint, ad ip-
sum Concilium destinare curetis, ut in eo Al-
tissimi cooperante misericordia per ipsorum
Doctorum & Magistrorum ac aliorum pru-
dentiam & virtutem ea tractentur & agantur,
que cedant ad laudem Dei, pacem Christiano-
rum ac statum & exaltationem Ecclesie sue
sancte. Datum *Bononie* Anno Incarnationis
Dominice M^oCCCC^oXXXVij^o tertio decimo
Kalendas Octobris Pontificatus nostri Anno
septimo.

XL

Instrumentum Protestationis Nationis
Germanicæ nomine a Nicolao Ecclesie Lu-
becensis Decano in Concilio Basiliensi ad-
versus Decimam Interpositam cum Postulato:
vt æqualitas in taxatione inter
Nationes seruetur.

In nomine Domini Amen. Tenore hujus
publici instrumenti cunctis pateat eviden-
ter & sit notum, quod anno a Natiuitate
iusdem Milesimo quadringentesimo tricesi-
mo septimo indictione decima quinta die ve-
ro

ro Veneris octava mensis february, Pontificatus sanctissimi in Christo Patris ac Domini nostri domini *Eugenij* pape quarti anno sexto Reuerendissimis in Christo patribus ac Dominis, dominis titulo sancte *Sabine* sancte sedis Apostolice in Germania legato, *Johanne* titulo sancti *Petri ad vincula*, *Ludouico* titulo sancte *Cecilie* arelatensi sancte Romane Ecclesie presbyteris Cardinalibus vulgariter nuncupatis, *Johanne* antiocheno, *Ludouico* acquilegiensi Patriarchis *Amedeo* Lugdunensi, *Nicolao* Panormitano, *Francisco* Mediolanensi archiepiscopis *Johanne* aurelianensi, *Petro* Digenensi *aluaro* Concheni, *Alfonso* Burgensi, *Antonio* Portugalensi *Ludouico* Visiensi, *Matheo* albinganensi Episcopis, Abbatibus, Doctoribus & Magistris in magna multitudine & numero copioso sacrum Basiliense Concilium representantibus & celebrantibus in generali Congregatione, videlicet in majori ecclesia Basiliensi de mane more solito congregatis, prefato Reuerendissimo patre Domino Cardinali legato vice & nomine sanctissimi domini nostri pape presidente in eodem in nostrum Notariorum publicorum & testium infra scriptorum presencia non nullis actibus in ipsa generali congregatione agitatis & expeditis inter cetera concordata dominorum duodecim lecta fuerunt & concordata, que sequuntur super auisamento dominorum deputatorum in materia Grecorum concernencia decimam pro facto Grecorum imponendam &c.

&c. concordate omnes sacre deputationes, quod hujusmodi decima ex nunc imponatur, & hodie in generali congregatione concludatur, sed non decretetur, nec leuetur, donec habeatur uniuersum ab Ambassiatoribus sacri concilij transeuntibus ad sanctissimum Dominum nostrum papam. Quibus quidem concordatis dictorum dominorum duodecim per me *Georgium Frey* alterum notariorum infra scriptorum lectis, surrexit in medium venerabilis ac circumspectus vir, Dominus & magister *Nicolaus* Decanus ecclesie Lubicensis ut & tanquam officarius generalis inclite Nationis Germanice & nomine ejusdem, non tamen causa siue occasione ut asseruit, impediendi conclusionem super hujusmodi decima imponenda, sed solum pro tutela ipsius Nationis Germanice dixit, fecit & protestatus fuit, prout & quemadmodum in quadam papiri cedula per eundem dominum Decanum nomine, quo supra tradita & per me *Petrum Bruneti* alterum Notariorum infra scriptorum de Mandato sacri Concilij alta & intelligibili voce lecta laciis continetur, cujus tenor sequitur, & est talis : quoniam in leuacione semidecime dudum per hoc sacrum concilium pro Bohemorum reductione & oneribus ecclesie universalis supportandis imposita magna inequalitas per Nationes seruata est germanis secundum verum valorem & alijs dumtaxat secundum taxas antiquas & gratiosas, aut secundum reductionem benignissimam in

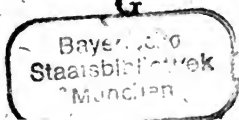
com-

comparacione ad Germanos, alijs vero penitus nichil soluentibus, ne igitur inequalitas hujusmodi in futurum obseruetur; protesto ego *Nicolaus* Decanus ecclesie Lubicensis super impositis hujusmodi collectis & colligendis, quo ad inclitam nationem Germanicam officarius generalis nomine dicte nationis in quantum ratum habuerit, quod impositio decime aut semidecime, de qua nunc pro Grecorum reductione agitur, dictam nationem aut ejus supposita obligare non debet, nisi & alie nationes singule omni taxa & reductione qualitercunque factis non obstantibus solvant secundum verum Valorem suorum beneficiorum, & nisi soluta hujusmodi secundum ratas earundem nationum rationabiliter cum effectu ad omnes Expensas fiendas exponantur, quam protestacionem peto apud acta concilij registrari, & eciam plenarie observari, qua eciam non salua nomine dicte nationis & omnium adherere volencium non confencio in aliquam conclusionem, insuper repeto protestacionem alias in fauorem indulgenciarum factam & apud acta sacri concilij registratam. Qua quidem protestacionis cedula sicut prefertur lecta, petitaque per eundem dominum Decanum Lubicensem nomine quo supra ipsam protestacionem per sacrum concilium admitti & in actis ejusdem in scriptis registrari & redigi, præfatus Reuerendissimus Dominus Cardinalis

lis sancte *Sabine* legatus, antequam supra hujusmodi concordatis concluderet, dixit, fore rationabile, quod inclita natio Germanica aut supposita ejusdem in hujusmodi decima imponenda non grauentur, sed seruetur cum eadem equalitas, quia non habet taxam beneficiorum designatam, quibus premixtis salvis ipse Reuerendissimus dominus Cardinalis legatus & presidens supra hujusmodi decima juxta concordata dominorum duodecim ibidem lecta & deliberata communibus sacrarum deputationum ut est moris nomine & auctoritate sacri concilij conclusit & pro concluso habuit. Subsequenter vero die veneris quinta decima ejusdem Mensis februarij adueniente in generali congregacione presidente in eadem prefato domino Cardinali sancte *Sabine* legato post nonnullos actus in ipsa congregacione generali agitados & expeditos. Prefatus dominus decanus Lubicensis nomine supradicto nationis inclite Germanice narravit, qualiter supradicta die veneris octava dicti Mensis Februarij nomine quo supra fuerat protestatus supra hujusmodi concordatis dominorum duodecim decimam pro facto Grecorum impositam concernentibus, quam protestacionem postmodum dicta inclita natio germanica ratificauerat & approbauerat, prout Constare dixit ex nota per me *Georgium Frey* dicte inclite nationis Germanice notarium & scribam inde sumpta & mandato sacri concilij instante dicto domino

G

mino

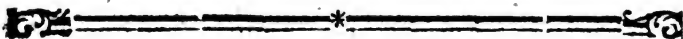
mino Decano Lubicensi publice lecta de verbo ad verbum hujusmodi sub tenore : Die dominica Decima februarij anno &c. tricesimo septimo inclita nacio Germanica hora tertia post meridiem in refectorio conuentus fratrum Augustinensium sollempniter congregata lecta fuit quedam cedula protestacionis per venerabilem virum dominum Decanum Lubicensem alias in generali congregatione super facto decime imponende interposite, post cujus lecturam votis singulorum inibi existentium scrutatis gratificata, ratificata & approbata fuit hujusmodi protestatio, in quantum tamen ipsa conclusio de decima imponenda suum sortiatur effectum & non alias; Et placuit quod hujusmodi ratificacio & approbacio in proxima generali congregatione nomine Nationis legatur & publicetur, qua quidem ratificatione & approbacione protestacionis hujusmodi sic ut prefertur lecta, prefatus dominus Decanus Lubicensis hujusmodi ratificationem & approbationem pecijt & instanter requisit per nos notarios publicos & dicti sacri Concilij scribas infra scriptas registrari & redigi, nec non de omnibus alijs & singulis premisis nomine quo supra sibi fieri atque tradi ad futuram rei memoriam unum & plura, publicum & publica, instrumentum & instrumenta. Acta fuerunt hec *Basilee* in dictis generalibus congregacionibus successiue sub anno, indiccione, diebus, mense & pontificatu, quibus supra; presenten-

sentibus ibidem Venerabilibus & circumspet-
tis viris, dominis & magistris *Johanne* pul-
chriponts, *Johanne de Sigobia* in sacra pagina,
Johanne de Bachestein archidiacono Zagrabiensi,
Johanne Leonis decretorum, *Stephano de Nona-*
ria legum Doctoribus & *Guilherme de Versellis*
Magistro in artibus parisiensi una cum pluribus
alijs dominis testibus ad premissa astantibus.

Et me *Petro Bruneti* Baccalario in decretis
Canonico Atrebatensi publico apostolica &
Imperiali auctoritatibus dictique sacri concilij
Basiliensis Notario & scriba jurato, qui pre-
missis omnibus & singulis, dum sic ut premit-
titur in dictis generalibus congregacionibus
successive fierent & agerentur, una cum pre-
nominatis dominis testibus & Notario infra
scripto presens interfui, eaque sic fieri vidi
& audiui, Ideo huic presenti publico instru-
mento manu propria fideliter scripto hic me
subscribens signum meum appotui consuetum
una cum signo & subscriptione subscripsi re-
quisitus in fidem & testimonium præmissorum.

Et ego *Georgius Frey* de *Vilshouen* clericus
Patauensis diocesis publicus Imperiali aucto-
ritate, nec non dicti sacro sancti Basiliensis
Concilij Notarius quia omnibus & singulis
premissis, dum sic ut premittitur successive in
generalibus congregacionibus una cum pre-
nominatis, convocatis testibus interfui, & ea
sic fieri vidi & audiui, ideo hoc publicum
instrumentum manu mea propria subscripsi.

ac signo & nomine meis consuetis una cum connotario meo superscripto consignavi in testimonium omnium premissorum rogatus & requisitus.

XII.

Protestatio Nationis Germanicæ in Concilio Basileensi interposita adversus impositionem Decimæ pro negotio Reductionis Græcorum.

In nomine Domini Amen. Tenore presentis publici instrumenti cunctis pateat evidenter & sit notum, quod anno a natiuitate ejusdem millesimo quadringentesimo, tricesimo septimo. Indictione quinta decima die vero Veneris vicesima sexta mensis Aprilis, pontificatus sanctissimi in Christo patris ac domini nostri Domini Eugenij diuina prouidencia pape quarti anno septimo, Reuerendissimis, Reuerendisque in Christo patribus ac dominis, dominis *Juliano* titulo sancte *Sabine* in Germania, *Johanne* titulo sancti *Petri ad vincula* sancte sedis Apostolice legatis *Ludouico* titulo sancte *Cecilie* arelatensis sancte Romane ecclesie presbiteris Cardinalibus vulgariter nuncupatis, *Johanne* archiepiscopo Tarentino, *Johanne* anthioceno, *Ludouico* aquilegiensi patriarchis, *Amedeo* Lugdonensi, *Nicolao* Panormitano, *Francisco* Mediolanensi archiepiscopis, *Petro* Dignensi, *Ahuaro*

Alvaro Conchenſi, Alſonſo Burgenſi, Anthonio
Portugalenſi, Martiali Ebroicenſi, Mattheo
Albinganenſi Episcopis, ac alijs dominis Epi-
 ſcopis, Abbatibus ceterisque dominis Do-
 ctoribus & Magiſtris in magna multitudine
 & numero copioſo ſacrum Baſileenſe Conci-
 lium repreſentantibus & celebrantibus in ge-
 nerali congregatione videlicet in majori ec-
 cleſia Baſilienſi de mane more ſolito congre-
 gatis, prefatis, Reverendiſſimis Dominis Car-
 dinalibus ſancte *Sabine* & *Sancti Petri* legatis,
 nec non archiepiſcopo Tarentino vice & no-
 mine ſanctiſſimi Domini noſtri pape presiden-
 tibus in eadem, in noſtrum Notariorum pub-
 licorum & teſtium infra ſcriptorum preſen-
 cia poſt nonnullos actus in ipſa generali con-
 gregatione agitados & expeditos inter cetera
 concordata dominorum duodecim lecta fue-
 runt concordata, que ſequuntur ſuper pro-
 teſtacionibus inclite nationis Germanice ſu-
 per impoſitione decime alias & nuper factis
 concordatis omnes ſacre deputationes quod
 admittantur hujusmodi proteſtationes, qui-
 bus quidem concordatis ſic ut prefertur le-
 ctis venerabilis ac circumſpectus vir Domi-
 nus *Nicolaus Sacbols* Decanus eccleſie Lubicen-
 ſis ſuper impoſitis collectis & colligendis,
 quo ad inclitam nationem Germanicam in
 dicto ſacro Baſilienſi Concilio officiarius ge-
 neralis nomine ejusdem inclite Nationis Ger-
 manice illiusque ſuppoſitorum quorumcum-
 que & eiſdem adherencium ſurgens in me-
 dium,

dium, postquam narraffet, se habere a dicta
 natione Germanica in mandatis, quod quod-
 cunque necessarium foret, quascunque pro-
 testaciones oportunas de & super hujusmo-
 di Collectis & colligendis facere & interpo-
 nere posset, sicuti ex nota per me *Georgium
 Frey* ejusdem sacri Concilii & Inclite nacio-
 nis Germanice notarium & scribam subscrip-
 tum inde sumpta, & de Mandato ipsius sa-
 cri Concilij publice lecta asseruit clarius con-
 stare, suisque tenens in manibus quandam
 protestacionis cedulam dixit, protestatus fuit
 & alia fecit, prout & quemadmodum in ip-
 sa prostationis cedula, etiam de mandato
 ejusdem sacri Concilij per me *Petrum Bruneti*
 alterum notariorum subscriptorum publice
 lecta lacius continetur. Quarum quidem no-
 te & pretestacionis cedularum tenores suo
 ordine sequuntur & sunt tales. Die Mercurij
 decima septima Mensis Aprilis Anno Domini
 millesimo, quadringentesimo tricesimo sep-
 timo in inclita Nacione Germanica loco &
 more consuetis sollempniter congregata Pre-
 sidente Reuerendo patre domino Episcopo
 Gurcensi, placuit quod venerabilis vir do-
 minus decanus Lubicensis innouet protesta-
 cionem nacionis in materia indulgenciarum
 ac decime in facto reductionis Grecorum im-
 positæ quantumcumque necessarium fuerit,
 & alias oportunas, de quibus sibi videbitur,
 interponat, & quod cras cum aliquibus de se
 assumendis eas in deputacionibus ac tandem
 in

in congregacione generali admittit petat sic
 signatus *G. Frey*, cum nunc de decretacione
 decime nuper pro expediendo negocio Redu-
 ctionis Grecorum concludere agatur & pro par-
 te inclite nationis Germanice suppositorum-
 que ejusdem tunc certo modo efficaciter fue-
 rit protestacio circa eandem impositionem
 & conclusionem decime emissa apud acta hu-
 jus sacri generalis Basiliensis Concilij cum in-
 de scriptis registrata, ne igitur per taciturni-
 tatem quicquam de protestacione & inde
 sequutis pereat; Ego *Nicolaus Sachols* Decanus
 ecclesie Lubicensis super impositis hujusmodi
 collectis & colligendis, quo ad inclitam di-
 ctam nationem Germanicam in dicto sacro
 Concilio officarius generalis nomine ejus-
 dem nationis inclite illiusque suppositorum
 quorumcunque dictam protestacionem & om-
 nia inde secuta circa decretacionem predictam
 repeto & innovo ac in ea & in omnibus alijs
 actibus circa dictam decimam ejusque expe-
 ditionem quomodolibet factis & in futurum
 fiendis pro repetita & innouata habere vo-
 lo, & nichilominus illi nunc addendo eciam
 sollempniter protestor nominibus, quibus
 supra, quod licet dicta decima, ut premit-
 titur, imposita & conclusa per sacrum Conci-
 lium quantumcunque decretaretur papa ta-
 men conari in parte vel in toto aut ejus pre-
 textu executores vel collectores per dictam
 inclitam nationem Germanicam aut in ali-
 qua ejus parte poni & deputati forsan jam

vel deputandi sua officia sive potestatem exequi aut aliquid circa istud disponere non debent, nisi offertoria ex indulgentiis pro dicta reductione concesserit pro reverencia ad ratam in solucionem septuaginta millium florenorum de Camera mutuatorum vel mutuatorum dictam Nacionem tangentem non sufficerent, quo Casu usque ad ratam hujusmodi exigatur & non ultra nisi quousque Greci in portu Latino juxta decretum dicti sacri Concilij desuper factum fuerint personaliter constituti, & tunc etiam ac alias non aliter solui, leuari aut distribui debet ipsa decima nisi secundum primam protestacionem superius expressam nullisque quomodolibet dari debet potestas coactiva in partibus Germanie dictam decimam, ut premittitur, exigendi aut leuandi, nisi hijs, qui per dictam nacionem Germanicam aut ejus prouinciales eligentur, quemadmodum in priori semidecima & indulgentiarum execucione est obseruatum, qua prima protestacione & etiam presenti, quod absit, non saluis nomine dictae inclite nacionis & suppositorum ejus predictorum & omni adherere volencium non consentio in aliquam conclusionem, Impositionem, decretacionem, aut disposicionem quamcumque, hanc hujusmodi decimam concernentem Insuper repeto & innouo quo supra nominibus protestacionem alias infra indulgentiarum pro dicta reductione concessarum etiam dictis nominibus factam, eam.

eamque similiter in omnibus actibus factis & fiendis reductionem huiusmodi concernentibus volo habere pro repetita & innovata ac ipsas omnes & singulas iterum aut tacite vel expresse admitti supplico cum instantia debita & solempni, & hec omnia eciam apud dicta acta sacri Concilij peto registrari & desuper tot, quot necessaria fuerint fieri publica per Reuerendos dominos prothonotarios apostolice sedis & honorabiles notarios dicti sacri Concilij hic presentes instrumenta, quibus quidem nota & protestationis cedula sicut prefertur per me *Bruneti* notarium supra & infra scriptum lectis, petitoque per venerabilem virum magistrum *Hugonem Bacardi* alterum promotorem sacri Concilij per prefatos Reuerendissimos dominos præsidentes sanctissimi domini nostri pape supra huiusmodi superscriptis & alijs concordatis dominorum duodecim concludi, prefati Reverendissimi domini presidentes per organum Reverendissimi Domini Cardinalis *sancte Sabine* legati alterius præsidentis nomine & auctoritate sacri Concilij juxta deliberaciones sacrarum deputationum & concordata dictorum dominorum duodecim supra huiusmodi concordatis superius insertis, ut est moris, concluderunt protestacionemque supra scriptam eciam nomine & auctoritate ejusdem sacri Concilii duxerunt admittendam pariter & admiserunt. De & super quibus omnibus & singulis premissis prefatus dominus decanus

Lubicensis nomine dicte inclite nacionis Germanice & omnium suppositorum ejusdem & eisdem adherere volencium petijt a nobis notarijs publicis & dicti sacri Concilij Basiliensis scribis infra scriptis sibi fieri & tradi ad futuram rei memoriam unum & plura, publicum, & publica, instrumentum & instrumenta. Acta fuerunt hec *Basilee* in dicta Generali Congregatione sub anno, indiçtione, die, Mense & pontificatu, quibus supra, presentibus ibidem venerabilibus ac circumspectis viris dominis & Magistris *Dyonisio Sambrenais*, *Johanne de Segobia* in sacra pagina *Johanne Leonis*, *Johanne de Bachenstein* Archidiacono Zagrabiensi decreto- rum doctoribus & *Sindone de Vercellis* Magistro in artibus Barisiensi testibus ad præmissa astantibus, subsequenter vero anno Indicçione & pontificatu quibus supra & die martis septima mensis maij advenientis, dum in dicta, majori ecclesia Basiliensi vicesima quinta hujus sacri Concilij Basiliensis Sessio publica solempniter celebraretur prefatus dominus Decanus Lubicensis nominibus quibus supra fenciens & intelligens, quod in ipsa Publica Sessione decretari deberet decima per sacrum Concilium pro unione & reductione Greco- rum uniuersaliter imposita proscriptam protestationem & ceteras alias hætenus per eundem Dominum decanum & alios nomine dicte inclite nacionis Germanice eisdem firmiter adherendo repetijt & pro repetitis haberi

voluit & habuit petens & requirens de hujusmodi repeticione & ceteris premissis a nobis Notariis supra & infra scriptis sibi fieri atque tradi unum & plura ad futuram rei memoriam instrumentum & instrumenta. Acta sunt hec *Basilee* in dicta Sessione publica presentibus ibidem nobilibus ac egregiis viris, dominis *Georgio Fischel* milite serenissimi ac Inuietissimi domini *Sigismundi* Romanorum Imperatoris in dicto sacro Basiliensi Concilio ambaffiatore, *Mauricio de Spellebergk* Comite de *Spelckeberg* Canonico Colonienfi & Venerabili Magistro *Henrico Ubelin* caufarum rote ejusdem sacri Concilij procuratore testibus ad premissa vocatis specialiter & rogatis.

Et me *Petro Bruneti* Baccalario in decretis Canonico Atrebatensi publico ex apostolica & Imperiali auctoritatibus dictique sacri Concilij Basiliensis Notario & scribe jurato, qui premissis omnibus & singulis, dum sic ut premittitur in dicta generali congregacione fierent & agerentur, una cum prenomina- tis testibus & notario infra scripto presens interfui, eaque sic fieri vidi & audiui, ideo huic presenti publico instrumento manu aliena fideliter scripto, hic me propria manu subscribens signum meum una cum signo & subscriptione notarij subscripti apposui consuetum. requisitus & rogatus in fidem & testimonium premissorum.

Et

Et ego *Georgius Frey de Vilsbouden* Clericus Patauensis dyocesis publicus Imperiali autoritate nec non dicte sacrosancte generalis Basiliensis synodi ac inclite nationis Germanice Notarius, quia omnibus & singulis premissis una cum domino notario supra scripto interfui & ea sic fieri vidi & audiui, ideo hoc publicum instrumentum manu mea propria subscripsi ac signo & nomine moris consueti consignavi in testimonium omnium premissorum rogatus & requisitus.

o: :o

XIII.

Protestacio Nationis Germanice sub-
orta discordia de loco Ycumenici Concilij
decretando in Concilio
Basiliensi.

Quia inclita nacio Germanica, in qua inueteratum olim scisma a sacro Constantiensi concilio opere & interuentu Gloriosissimi & inuictissimi domini nostri Sigismundi Romanorum Imperatoris exterminatum extitit, non minus considerans nunc supposita presentis sacri concilij Basiliensis grauem fore dispensacionem extortam super materijs circa conclusionem & decretacionem locorum ycumenici concilij cum Grecis & pro eorum unione nobiscum fienda. Adquam quidem dissensionem sopiendam, ne illius præ-

prætextu aliquod denuo scisma in ecclesia Dei suboriri contigerit, suos pluribus vicibus ordinavit deputatos, ad reperendum & tractandum media pacis, quæ tamen magna circa id adhibita diligencia hucusque prochdolor non sunt reperta. De qua re ipsa inclita nacio dolet ab intimis, & de hac sua diligencia, ac quod per ipsam nacionem non steterit, neque stabit in posterum, quominus doctrine hujusmodi sopite fuerint atque sopiantur solemniter & expresse protestatur. Secundo prefata nacio inclita similiter ad vitandum omne scisma in eadem ecclesia Dei, quod absit quouismodo processura, quia prochdolor prætextu dissensionum predictarum hijs proximis diebus ad duas ut apparet contrarias seu incompatibiles conclusiones processus existit, de quo eadem nacio reuera etiam dolore nimio concutitur, cum ex illis verisimiliter possint scismata nephandissima ac scandala horrenda plurima in Dei ecclesia suboriri, id circo etiam solemniter & expresse protestatur, quod non intendit consentire in contrarias seu incompatibilis predictarum aut aliarum quarumcumque conclusionum factarum seu fiendarum decretaciones simul aut successiue faciendas.

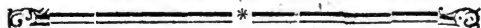
Tercio etiam saluis premissis eadem nacio in casum & euentum in quem seu quos premissis non attentis nichilominus ad duas contrarias seu incompatibiles decretaciones premifforum

missorum occasione aut alias; quod absit; faciendas devenire contingat, quod in illa, que dicti sacri concilij ordinacionibus & decretis per ejus supposita receptis juratis & approbatis obuiaret, aut difformis existeret, nullatenus vult neque intendit consentire, nec etiam ei aliquatenus adherere de quo etiam solemniter & expresse protestatur.

In cujus rei testimonium omnes Reuerendos patres dominos prothonotarios & ejusdem sacri concilij notarios eosque singulos rogat, hortatur & requirit, ut unum & plura publica, tot quot fuerint necessaria desuper conficiant instrumenta.

Petit insuper hanc suarum protestacionum cedulam apud acta ejusdem sacri concilij redigi & conscribi ad perpetuam rei memoriam.

Dominica XXVIII. Aprilis lecta & per majorem partem non recepta &c. 1437.

XIV. *)

Ludouici de Roma Responso data in Congregatione Generali Legatis Principum Electorum Sacri Romani Imperii.

Venerabiles patres, spectabiles viri Reverendissimorum-patrum ac illustrissimorum prin-

* In hisce actis synodalibus unum alterumve passum animadvertimus haud satis clarum, quem tamen defectum facile supplebit ac emendabit Lectoris amici industria & sagacitas.

principum Electorum sacri Imperij oratores dignissimi; oratio vestra in medio nostri sacri cetus proposita tres habet effectuales particulas, quarum prima continet seruandam a nobis esse mansuetudinem juxta catholicam doctrinam, laudabile verbum & sapienti viro dignum hoc fuit nos ad mansuetudinem instruens, de qua sex priuilegia in sacra scriptura inueniuntur. *Primum* quia juxta illud sapientia, & disciplina timor domini & complacet ei fides & mansuetudo; *secundum*, quia mansuetus a Deo in curam suscipitur juxta illud Psalmiste: suscipiens mansuetos dominus &c. *tercium* quia mansuetis dat Deus gratiam paruulorum dum dicitur, ipse deridet irrisores & mansuetis dabit gratiam *quartum* quia mansuetudo preparat ad intelligenciam verbi Dei secundum ecclesiasticum V. dum dicitur: Estote mansueti ad audiendum verbum Dei, ut intelligas & cum sapientia proferas, eciam apud psalmistam dicitur; docebit mites vias suas, quod verbum transfert *Gracianus XVI. q. I.* vos autem. *Quintum* quod ex mansuetudine per oracionem a Deo impertitur *Judith IX.* dicitur, humilium & mansuetorum semper tibi placuit temptacio &c. atque per eam misericordiam consequuntur, juxta ewangelicum verbum dicitur, beati misericordes, beati mites, quoniam ipsi misericordiam consequuntur, que verba transfert *Gracianus XXIII. q. IIII. in c. hec autem vita.* *Sextum* quia per ipsam eterna habetur hereditas,

ditas, juxta illud *Mathei V.* Beati mites quoniam ipsi hereditabunt terram, omnia hec archireferens formaliter colligit *de pe. distinct. II. in c. querendum*, sed ut ante mansuetudinem seruauerimus, videamus, inspiciendum est, quid mansuetudo significet, & certe secundum archireferentem Papiam *in c. nos autem XVI. q. I.* mansuetus dicitur misericordie assuetus vel misericordiam sequens. Numquam igitur hæc sancta synodus non in Romanum pontificem misericordiam fuerit insecta & synodalis processus aduersus eum, atque eciam ipsius pontificis gesta deducunt luculenter in medium, primum enim & si juxta decretum *XII. Sessionis* fuit Romanus pontifex monitus, ut infrt dies LX. a tercio tunc labentes pure simpliciter realiter & cum effectu huic sacro concilio adhereret, alioquin ex tunc eundem ab omni administratione Papatus ipso facto suspenderet, propter quod & cum numquam pure, realiter & cum affectu adheferit, eundem ejus synodi decreta non seruando, eundem ejusdem supposita varie molestando, potuisset ipse declarari tamquam realiter non adherens eo ex ipso capite fuisse suspensus tamen nesciens synodus parcere pietatis & mansuetudinis obliuisci ab ipsa declaratione abstinuit illum in papali administratione tolerans, *secundo* quia etsi ex eo, quod ipse Dominus Eugenius egit scilicet isto durante sacro concilio, quod in sua prochdolor verbali non reali adhesionem scriptis

scriptis professus est, se non potuisse dissolvere, synodum aliam, quam tamen conventiculum esse judices, potuerit ex hoc ipso papali dignitate priuari juxta sententiam beatissimi *Cypriani* episcopi & Martyris, dum de Romano pontifice formaliter loquitur, sic dicens: Quisquis Episcopus fieri voluerit, foris fiat necesse est, neque habeat ecclesiasticam ordinationem, qui ecclesie non tribuit unitatem, qui enim nec conjunctionem pacis, nec unitatem spiritus observat, & se ab ecclesie vinculo atque sacerdotum collegio separat, Episcopi nec potestatem habere potest, nec honorem, cum episcopatus sui nec unitatem voluerit habere nec pacem, ut transfert hec verba formaliter *Gracianus VII. q. I. in capite sanctus est Cornelius. & in c. Nouacianus*. Tamen mansuetudinem seruans non seueritatem hec sancta synodus eundem ob hoc nondum papali dignitate deposuit, 3°. quia etsi in sua nouissima peruersa dissolucione dixerit hanc sacram synodum aduersus eum jurisdictionem usurpasse, dum de suis abusibus, de suis deformitatibus facere iudicium queunt, cum tamen synodi jurisdictio hoc in casu notoria sit, ut sacri Constanciensis concilij decreta denunciant; Ex quibus *Joannes XXIII.* a papatu depositus extitit, per cujus depositionem ipse post felicitis recordacionis dominum *Martinum* apostolice sedi præsidet, potuerit, quia declinans tribunal, cujus notoria super ipsum est jurisdictio

H

tam-

tamquam contumacem condemnari, & itum ob hoc ipsum solum excommunicationis sententiam innodari, ut eleganter denunciat *ſuo de elect. in c. cumana additione ſua, quare ibi refert 1º an in no. & eſt caſus ſingularis in L. II. C. ubi quis decuriali vel teatrali.* Tamen heſancta ſynodus in ſolita pietate perſcueran- huiusmodi excommunicationis ſententiam non emiſit, quam tamen ſi voluiſſet licite promulgaviſſet, 4to etſi ex eo proteruiter contumax, quod a ſancta ſynodo citatus, ut ſupra criminibus, de quibus delatus eſt, reſponderet, nec dum non comparuit, ſed eandem temere diſſoluit, eiſdem ſuppoſita excommunicavit, quod non aliud eſt, quam ſynodum ipſam ſanctam anathematizare, potuiſſet eo ipſo a papali adminiſtracione ſuſpendi, cum & ſi particulari eccleſie preſidens in ius vocatus eo quod illam ſuis malis manibus & dilapidacione ſcandalifans, qui iudicis preſenciam per continuum adire contempnit, in primo litis ingreſſu ſuſpensionem ſuam pati poteſt, ut eſt caſus *de dolo & contu. in c. veritatis*, multo magis idem dici poſſe arbitrandum ſit in eo, qui contumax, & in iudicij limine cum citatur, qui univerſalem eccleſiam notorie ſcandalifat. Hec tamen ſancta ſynodus ſolida ſibi benignitate compaciens, expectare eligens, ſi aliquali ſibi temporis mora conceſſa reuerti voluerit ad cor, iurisdictionẽ eccleſiẽ ſuper ſe eſſe cognoscens eidem comparendo obtemperans, trium menſium

sum terminum sibi prefixit, intra quos reuocande sue pretense dissolutionis obtineat facultatem. Quod si secus egerit, eum ab administratione papali suspendit, non novum aliquid presenti iussione precipiens, sed id quod olim in decreto hujus sancte synodi per ipsam Romano pontifice dempto statutum est, seruans, in quo forma traditur procedendi aduersus Romanum Pontificem temere generale concilium dissoluentem, Numquam igitur hec sancta synodus tanta clemencia aduersus Dominum *Eugenium* usa, tum penas quas poterat acerrimas infringere obmittens, tum quia non oportunitatem temporis, quod ille infringere captans, sed post temporis longa interualla mitiorem ex supra Relatis penam eligens, non quidem ut nouiter illam statuens, sed ut ex antiquo decreto eandem sumens, dum repetitis vicibus ammonens ipsum, ut se ac gregem sibi commissum in viam salutis dirigeret. Hijs medijs omnibus apud ipsum prodesse non valens ulterius debeat mansuetudinem obseruare, docemur imum ex beatissimo *Celestino* papa in c. *docendum LXII.* dicente sic scilicet, quod ejus sola ammonitionis auctoritate non corrigimus, necesse est, ut per seueritatem congruam vindicemus, addum ex textu beatissimi *Prosperi*, quem transfert *Gracianus* in c. *ecce autem XXIII. q. III.* sic dicentis, crimina quorumlibet, & se ipsis criminosis confiteri nolentibus undecumque claruerint, si non fuerint paciencie leui me-

dicamento sanata, igne quodam pie increpationis urenda sunt & curanda, quod si ne equanimiter sustinentis ac pie increpantis melius profecerit, in eis qui diu portati ac salubriter objurgati corrigi noluerunt tanquam putride corporis partes ferro debent abscindi, ne sicut caro morbo mortua si abscissa non fuerit salutem relique carnis putredinis sue contagione corrumpit, Ita isti qui emendari despiciunt, & in suo morbo persistunt, si deprauatis moribus in sanctorum societate permanferint, eos exemplo sue perdicionis interficiant, 3°. nos docet beatissimus apostolus *paulus*, dicens, paratus sum ulcisci omnem inobedienciam cum completa fuerit per viam inobediencia: quasi dicat, primum debet Superior salubri ammonicione subditi male agentis obedientiam exprobrare, quod si pareat a peccato desistens, bonum operans Deo gratias, quia obedire completum est, quod si secus non proficiente mansueta ammonicione, paratus esse debet prelatus admoniti se non corrigentis ulcisci inobedientiam. Ita verba ista beatissimi *Pauli* exponit gloriosus *Augustinus* *XXIII. q. VI. in c. Scismatici ad finem.* Ita etiam declarat gloriosus *Gregorius in c. de excommunicatione XXIII. q. III.* Ita etiam interpretatur *Jus in c. adhec usus sc. de postu prela. 4to* nos docet gloriosus *Feronimus*, quem refert *Gracianus in c. non est inquir. XXIII. q. V.* sic dicit: non est iniquitatis sed caritatis ac pia racione deuictus, qui propterea

rea est criminis persecutor, ut sit hominis liberator, que enim esset ista misericordia, que ista pietas, uni parcere, omnes vero in discrimen adducere. Dicit idem *Jeronimus* referente *Graciano XLV. di c. scilicet illud. 3to* Docet nos beatissimus *Augustinus in c. non putes. & in c. qui Vicijs XXIII. q. V.* sic dicens: non putes te amare Seruum tuum, quando eum non cedis, aut tunc amare filium tuum, quando ei non das disciplinam, aut tunc amare vicinum tuum, quando eum non corrigis, non est ista caritas, sed languor, ferueat caritas ad emendandum aut corrigendum, si sunt boni mores. diligant, si sunt mali, emendent, qui enim vicijs nutriendis parcit & fauet, ne contristet peccantium voluntatem tam non est misericors, quam qui non vult cultrum rapere puero, ne audiat plorantem, & non timeat, ne vulneratum videat vel extinctum. Hec ille, alibi dicit: melius fore cum seueritate diligere, quam cum lenitate decipere *XXIII. q. IIII. c. nimium 6.* Docet nos gloriosus *Augustinus v. q. v. inc. non omnis* sic dicens: quis nobis potest amplius misericors & mansuetus esse quam Deus, & tamen nos non solum docere suauiter verum etiam salubriter terrere non cessat, fomentis leuibus, quibus omnes consolatur sepe etiam mordacissimum medicamentum tribulacionis adjungit, exercet fame patriarchas etiam pios & religiosos, populum contrariantem penis grauioribus agit, non aufert ab apostolo sti-

mulum carnis tercio rogatus, ut virtutem in infirmitate perficiat, & infra sic subdit: no-
 veris aliquando furem auertendis pecoribus
 pabulum spargere, & pastorem aliquando fla-
 gello ad gregem pecora errancia reuocare.
 7mo. Nos docet gloriosus *Jeronymus in c. legi*
XXIII. q. VIII. sic dicit: Non est crudelitas cri-
 mine pro Deo punire, sed pietas, verum &
 in lege diuina dicitur, si frater tuus & ami-
 cus tuus & uxor, que in sinu tuo dormit de-
 pravare voluerit veritatem, sit manus tua
 super eos & effundens ipsorum &c. 8vo. nos
 docet dominus noster *Iesus Christus*, qui &
 discipulis suis dixit, discite a me, quia mitis
 sum & humilis corde, ut eciam transfert in *c.*
qui scit se II. q. VI. Tamen sollicitè consideran-
 dum est, quod per totum textum sancti Ewan-
 gelij nunquam repertus est in tanta severitate
 tam distrieta censura iusticie peccatorum ge-
 nus aliquando corripuisse, ut Symoniacos,
 quos non solum eloquio increpans, verum
 eciam facto flagello de funiculis verberans
 omnes eliminavit de templo, aperte demon-
 strans illos non ut ceteros peccatores corri-
 piendos sed a templo Dei, id est sancta eccle-
 sia longius projiciendos, verba sunt hec for-
 malia *Alexandri Pape*, translata per *Gracianum*
I. q. III. in c. ex multis. Postremo nos docet
 beatissimus *Gregorius in moralibus in c. discipli-*
na LXV. di. qui docens qualiter decet superio-
 rem cum severitate iusticie miscere mansue-
 tudinem; Sic dicit: sit itaque mansuetudo,
 sed

sed non feueritatem emolliens, sit rigor, sed modice exasperans, sit zelus, sed non immoderate seuiens, sit pietas, sed non, plus quam expedit, parcens.

Secunda quidem particula fuit, ut offensarum quidem ac injuriarum per Romanum pontificem huic sancte synodo illatarum obliuionem in nobis induceremus, quod non aliud est, quam ex hijs ipsum non corripere, sed indulgere, probatum quidem & elegantissimum verbum hoc est; sed pro ejus declaratione sciendum est, duplicem offensam intelligi posse. primum prout infertur persone tanquam priuate considerate, illius quidem in nobis tam debet obliuio offensori indulgeri, persecutio vindicte non fieri, 2do quidem prout infertur ecclesie & communiter Deo & Spiritui sancto, & etiam in hoc quidem venie non est locus sed acerrime correptioni. Hoc quidem primum nos docet gloriosus Ambrosius qui relatus per *Gracianum XXIII. q. IIII. in c. quod Christus* dicit, apostolos non zelo, sed amaritudinis odio ob injuriam sue expulsionis vindicandam Samaritanos igne consumere volentes, dominus volens injuriam priore persone per pacenciam & cum gaudio tolerare, injuriam vero Dei non inultam relinquens, increpat dicens: nescitis, cujus spiritus estis, Hinc etiam *petrus*, qui cum alijs audiuerat; beati eritis, cum maledixerint vobis homines, & dixerint

omne malum aduersus vos , gaudete in ill die, & exultate, quoniam merces vestra copiosa est in celis, contumelias sibi illatas cum gaudio suscipiebat, peccata vero, que in dominum committebantur, acerrime puniebat, unde *Ananiam & Sephiram* Spiritui sancto mentientes mortis sententia percussit. Sic etiam *paulus* magnum illum, qui credituros sue predicationi corinthios retrahebat cecitate percussit, ut ceteri perterriti predicationem ejus non impedirent. Et corintheum illum fornicatorem, qui in dominum peccauerat sathane ad uexandum tradidit, hec ille 2do nos docet gloriosus *Gregorius*, qui relatus *XXIII. q. IIII. in c. inter querelas. 2. in c. si is*, qui sic dicit, nil se de celestibus cogitare, sed terrenam se tantum conuersationem habere significat, qui pro injurie proprie ulcione in offensorem seuit, ceterum si is, qui prelatus est, Dominico debitori culpam impune dimittit, non mediocriter profecto deum offendit, quia debita celestis regis & domini propria presumptione resoluit, ea namque, que in nobis committuntur, facile dimittere possumus, ea vero, que in Dominum suum commissa, cum magna discretione non tamen sine penitencia possumus relaxare. 3° Docet nos idem gloriosus doctor & pontifex, qui relatus in *c. salamitane LXIII. di. sic dicit; Ego* que in me commissa sunt ex corde relaxo, alia vero, que in Dominum commissa sunt, propter Deum irrequesita preferre non possum

sum, 4to nos docet gloriosus *Augustinus in c. duo sunt LXV. di.* dicens: Eleemosinam cordis esse, cum offensa propria illi dimittitur, a quo lesus es, cum tamen illi non sit dimittendum, a quo Deus offenditur, 5to nos docet canon concilij *cartaginensis*, qui relatus in *c. sedicionarios XLVI di. c.* & qui emendat, dicit: Injuriarum propriarum ultores in hoc puniendos, 6to nos docet elegans Epistola cleri Romani scripta *Cypriano* pape, que relata in *c. absit l. di.* sic dicit: abesse debet ab ecclesia tunc necessarias feueritates dimittere, cum sancte fidei majestas euertitur, cum non unius. sed plurimorum adest preparata ruina, si quis princeps delicti est non corrumpitur, injuria quippe atque offensa Romani pontificis non in nos, sed in Deum vertitur; Quod primum patet, quia sacerdotes hic sub nomine concilij legitime congregatos blasphemijs contumelijsque prosequitur, dum ad principes literatorie dicit, eos in ipsum calumpniöse varia crimina consumpsisse, nec ex illis unum veritate fulciri succedit, igitur textus *Alexandri* pape relatus *III. q. in c. nulli dubium* ad finem dicens: Qui dominum crucifigunt, qui eum in suis sacerdotibus persequuntur, papa scandalizat quoque ecclesiam & igitur Deum, dum in sua pretensa dissolutione dicit, sacrum concilium adversus ipsum jurisdictionem usurpasse, dum citatus, ut se de crimine purget, in suos judices anathematis

matis sententiam profert, dum unitatem ec-
 clesiasticam scindere molitur, quando conci-
 lio hic legitime congregato, quod ipse alias
 professus est, se non potuisse dissolvere, il-
 lius temere attemptata dissolutione aliud con-
 cilium pronunciat in civitate sibi subjecta,
 cujus ipse directe dominus est, ubi nemo e-
 um ob sui potentatus metum corripere po-
 test, Ecclesiam ipsam dehonorat, cum gre-
 cos, qui primo cum illa conuenerant, & ad
 quam *Eugenius* ipse reductionem ipsorum tra-
 ctandam remiserat, pro quorum transfreta-
 tione hec sancta synodus tam innumeros la-
 bores perpeffa est, tam magnum thesaurum
 exposuit, nobis abjectis penitus & contemp-
 tis adducere ad se querit, quid plura? de-
 creta nostra contempnit, & sic Spiritum san-
 ctum, cujus inspiratione edita sunt, violat,
 reservacionibus jam irritatis innititur, ele-
 ctiones presentaciones, annatas jam dampna-
 tas ut prius recipit cardinalem hac durante
 synodo & decreta contra ipsum nostre cita-
 cioni atque in ejus noticiam deuenta contra
 Synodi decreta creat, succedit igitur textus
Anacleti pape relatus in c. ille *XCIII. di.* dicens:
 Sic ille procul dubio scandalifatur in Deum,
 qui recta non docet, & qui ejus ecclesiam scan-
 dalifat, dicit apostolis congregatis dominus,
 quorum cetum hec sancta Synodus represen-
 tat, qui vos spernit, me spernit, qui vos tan-
 git, tangit pupillam oculi mei, habentur hec
 verba

verba transumptive *II. q. VII. c. accusacio. VIII. q. I. c. qui vos.* Quoniam a nobis misericordiam consequentur, aspiciat sibi mansuetudinem obseruari, cum nunquam mansuetudinem precessit postulacio vocis proprie, vel amicorum, ipso apud illos instanciam faciente, ymmo nobis ubique calumpniatur, nos apud principes omnes varijs blasphemijs literatorijs afficit. Veniat igitur in mentem textus *de. pe. di I. §. denique & §. fleat.* Sic dominus Christus alios legitur suscitasse a mortuis, alios lepra mundasse, alios illuminasse, aliorum membra paralisi dissoluta consolidasse, omnem tamen suauitatem peticio vocis proprie vel amicorum legitur percessisse. Amat igitur Deus, ut pro uno multi rogent. Quomodo obliuionis huiusmodi offensa digna est, cum nulla in offendente pareant penitencie signa, ymmo contrarie major creseit duricies, major in delinquendo contumacia, major in suo errore perseueracio succedit igitur textus ille *Gelasij pape, atque Leonis XXIII. q. III. in c. legatur, & in c. dampnatione.* Sic dicens, legatur, ex quo est religio Christiana, vel detur in ecclesia exemplum a quibuslibet pontificibus aut ab ipsis apostolis, aut ab ipso denique saluatore, veniam, nisi se corrigentibus fuisse concessam, auditum autem sub isto celo non legitur hoc scilicet, data venia nobis, ut tamen nos in errore priori perseueremus, cum prime dissolucionis huius sancte synodi penitentiam egerit,

egerit, & ab eadem veniam consecutus extiterit, iterum dissoluere attemptauit, ut injuriam vindicaret similiter illatam dicit; nunquam ergo rursus veniam mereatur. Audi referente *Graciano de pe. di. IIII. §. qui domini* quid dicat *Augustinus in omelia prima*, sic scilicet, qui divini beneficii oblitus suas vult injurias vindicare, non solum de futuris peccatis veniam non merebitur, sed etiam preterita, que sibi dimissa credebatur ad vindictam replicabuntur. Scisma detestabile facit, dum se a corpore uniuersalis ecclesie separat, sibi sequales querit, triremes, ad Grecos dirigit seorsim ab uniuersali ecclesia & sic occasionem illis prestat recedendi a desiderio unionis, cum *Eugenij* opera nos diuersos vident. Audi igitur, que aduersus scismaticos referente *Graciano XXIII. q. V. in c. non vos* dicat *Pelagius* papa referens canonem unum *calcedonensis synodi*, sic scilicet, malum autem scisma esse, & per exteris etiam potestates hujusmodi homines opprimi debere & canonicè scripture auctoritas & primarum regularum nos veritas docet, quisquis ergo ab apostolicis diuersus est sedibus in scismate eum esse non dubium est, & contra uniuersalem ecclesiam altare conatur erigere, sed que de talibus *calcedonensis synodi* canon statuatur — — — vestra consideret, ubi post alia sic dicit: quia communione se ipsum suspendit, & collectam facit, & altare constituit, nec voluit vocanti super intendenti suo consentire, noluit idem

acquiescere & obedire primo & 2do. vocatus hunc omnino dampnari, nec unquam oracionem & supplicationem mereri, nec recipere eum posse rursus honorem, si enim permanferit turbas faciens & sediciones ecclesie per extraneam potestatem tanquam sediciosum comprimi, hec ille. *Ad idem c. ti. c. de liguribus.* Numquam se hucusque humiliavit, ut delicta recognosceret sua, sed prohdolor contumacie redditur pertinacior numquam igitur venia dignus sit a serenitate: Audi quid *Gregorius* dicat referente *Graciano II. q. V. c. quanto sic* scilicet, sicut humiliatis & penitentibus locum venie erogare non nos debemus, sic in pertinacia persistentibus conuenit non esse seueros. Audi quid etiam dicat *Augustinus XXIII. q. I. c. noli.* sic scilicet: Bellanti & resistenti violencia redditur, victo vero misericordia jam debetur, quoniam talis est, in quo pacis perturbacio non timetur. Delicta, sibi per hanc synodum alias opponuntur, imponuntur quamuis notoria non fateatur, sed palam diffitetur; an igitur negacio huiusmodi obliuione sit digna, an misericordia? Audi quid *Augustinus* dicat, referente *Graciano de pe. di. I §. quem penitus.* Sic scilicet: Deus enim qui misericors & iustus est, sicut conseruat misericordiam in iusticia, ita & iusticiam in misericordia, opus enim misericordie est peccanti peccata dimittere. sed opus est, quod iustus misereatur iuste dignus est misericordia qui spirituali labore petit gra-

graciam, laborat enim mens paciendo erubescere, & dum delicta fatetur, & quoniam verecundia magna est pœna, quia erubescit pro Christo, sit dignus misericordia, unde ipse, ut quanto pluribus confitebitur in spe venie turpitudinem criminis, tanto facilius veniam consequitur, Hec ille & hec de particula 2da.

Tercio dixistis, supersedendum esse a processibus inchoatis, querenda fore pacis remedia propter periculum scandalosi scismatis evitandum. Prouidemus processus duos pendere contra Romanum pontificem. Primus dum citatur, ut compareat, de criminibus notorie ecclesiam scandalizantibus se purgaturus. 2^{dus}. ut intra terminum in decreto prefixum dissolucionem temere attemptatam actu studeat reuocare, alias autem ipso facto suspensum se esse cognoscat, primum suspendit nec expediens militanti ecclesie videtur, prima quia ex multimoda Romani pontificis transgressione Deus offenditur, si igitur illius ultio dilatatur, in iram adversus nos omnipotens provocatur, quod ecclesie non expedit hoc verum esse, probat *Augustini* testimonium, qui relatus per *Gracianum XXIII. q. III. c. si ea sic* dicit: Si ea de quibus Deus vehementer offenditur, insequi vel ulcisci differimus adirascendum, utique diuinitatis pacienciam provocamus. Expectavit sancta synodus diu, atque diu ante decretam citatione.

cionem , ut Romanus pontifex reuerteretur, ad cor dirigeret se & alios in viam salutis, quod cum nunquam fuerit, Dei omnipotentis vestigia sequitur , cuius actio nostra instructio est , elegantibus verbis refertur per *Gracianum* trassumptiue ex *Siluestro* & *Jerónimo in c. diac. ad finem XCIII. 2. c. XXIII. q. III.* sic dicente : cottidie nonnullos punit Deus, ut diuina prouidencia eciam circa humana inuigilare noscatur , non nullos eciam per longa tempora ad penitenciam expectat , ut patientiam sue benignitatis nobis ostendat, moderacio enim Dei & pietas solum reditum nostrum requirit, ac nos cupit longa sua bonitate saluari , si non conuincimur, si duri colli sumus, si in peccatis illicite perduramus , assidue peccantium non miseretur Deus ; hec ille. Et alibi *Symachus* papa sic dicit: Expedit, ut qui moribus propriis ac nullius consciencie castigacione corriguntur, saltem ecclesiastice & canonice vindicte perfodiantur aculeis, quos enim Dei timor a malo non revocat , saltem coherceat seueritas discipline *XVI. q. l. c. similiter XXIII. q. III. c. si quos de ellec. c. cum in cunctis. de VI. 7. ho.* Expedit quia ex suspensione huiusmodi ipsi aperitur via ad longiorem perseveracionem in morum suorum deformitate in huius sancte synodi decretorum illicita transgressione , in ejus adversus ecclesiam scandalizacionem, & igitur ad augendum suorum delictorum grauitatem, cum tanto graviora

viora sint peccata, quanto diucius retinent infelicem animam alligatam juxta sententiam *Gregorij* de consuetudine, cum tanta de synodo, cum in ecclesie, de eo, quod duxit in uia cum hereticis de consanguinitate & affinitate non debet, absit igitur, ut ecclesia catholica, que nemini debet laqueum peccatorum injicere dicit *textus XXVII q. I. in c. de judeis de resti.* Spol, viam aperiat aggrauacionis delicti, quam proficiscitur ex data occasione continuacionis ejus 3°. si ex preteritis futura pensamus, pro ut nos presumptio juris docet nullum firmum finis optati habet suspensionem que queritur allaturam esse censendum est, quidnam petita ad postulacionem pie memorie serenissimi Domini nostri Imperatoris ac dominorum vestrorum concessa, attulerint omnes facile intellexistis, suspensionis vero processum prorogari non debere inferiora suadent, quia in illam non introire, in facultate Romani pontificis est, ut si dissolutionem revocet, quam temere attemptauit, quod si non reuocet, suo facto in decretum synodali beneficio, qui deliquit in synodum vos ipsi intelligitis, scriptum est, frustra legis auxilium inuocare, si quis delinquit in legem, si dissolutionem non reuocat, propter quod in suspensionem incurrit. Primum universalem ecclesiam scandalizat, quia illam scindit & diuidit cum suo facto universaliter, in solitis varijs reputari videatur in locis, futuris pontificibus viam aperit, ut in jus pro ipso-

ipforum reformanda deformitate vocati, vocantem synodum exemplo ducti propria voluntate dissolvent, illam ad locum, ubi non possunt corripi, transierentes, & sic lassatis frenis propter corripientes defectum libere poterunt debachari in perniciem universalis ecclesie atque scandalum,, An igitur iste dignus sit gratia dilacionis processus. Audi quid dicat *Eugenius Illus* nomine & dignitate predecessor suus in *c. sacerdotibus in c. cle.* sic scilicet: Indignum est eis ab ecclesia subuenire, per quos constat in ecclesia scandalum generari, si non reuocat, manifestum committit sacrilegium, quia ecclesiam offendit hic representatam, & legitime congregatam; An igitur dignum sit, ut supplicatio porrecta pro eo exaudiat. Audi quid elegantissime loquatur *Gelasius* papa relatus per *Gracianum* in *c. frat XVII. q. III.* sic dicens: nec eum jure ad supplicandum admitti, qui non dubitauit, comittere sacrilegium, nullus eum inter limina tante venerationi deputata horum utrumque sibi licere existimet pro suo Voluntatis arbitrio scilicet ut & humilitatem aut mansuetudinem sibi vendicet, delinquendique furorem, hec ille. Porro quis sani capitis synodo expediens fore arbitretur, ut illam a processibus contra Romanum pontificem superfederet spirituales ejus gladium pro tempore in vaginam reponeret, dum Romanus pontifex vulnere synodali gladium dissolutionis adhuc infixum tenet, quem etsi

I

illi-

illicite vibratum spernit, tamen euellere, si taceret amplius aut dissimulare superfederet, ne ecclesia catholica in corrigendo Romani pontificis deformitates, cui ecclesia prochdolor ad maiora deformia conciliare aspirat affectus, falsa hoc in tempore illa salvatoris nostri sententia esset de ecclesia dicentis: aduersus eam inferi portas non preualituras, id est: illum subici non posse peccato mortali, cum notissima sit in iure sententia, in mortale peccatum super intendentem incurere, si inferioris deformitatis correctione cariturus sit. atque negligens, textus est *XL. di. in c. si papa* dicens taciturn. in prelato, id est, quod magis sibi officit. & alibi textus *Nicolai pape* positus *XLIII. di. c. dispensacio* in persona ecclesie sic loquens sic dicit. dispensacio nobis est celestis personis in iuncta, ve si non sparserimus, ve si tacuerimus, non enim leue discrimen, igitur graue succumbit pontificibus siluisse, quod loqui conuenit, hec ille. Eciam vide quid dicat *textus de accusa. c. qualiter & quanto §. ad corrigendos*, sic scilicet: ad corrigendos itaque subditorum excessus tanto diligentius debet prelatus assurgere, quanto dampnabilius illorum offensas deferit incorrectas. Respice 4to quid dicat *Hilarius Romanus Episcopus XXV. q. IX. inc. quod quis*. sic scilicet: quod quis commisit illicite aut a suis commissum inuenerit, si proprium periculum vult euitare dampnabit. Et hec conclusio clarior est *XXV. di. §. crimi-*

criminiis. Quia si mortale peccatum est in ta-
cendo aduersus correctionem inferioris, quan-
to magis cum tacetur aduersus eum, qui in
ecclesia nomine vel ordine primatus tenet,
cum illo peruersa agente nemo in ecclesia
amplius nocere possit. Audi quid dicat *Au-*
gustinus LXXXIII. di. in c. nemo. sic scilicet:
Nemo quippe in Ecclesia Dei amplius nocet,
quam qui peruersa agens nomen & ordinem
sacerdotis & sanctitatis tamen delinquere aut
hunc redarguere nullus presumit, & in ex-
emplum culpa vehementer extenditur, cum
pro reuerencia ordinis peccator honoratur.
hec ille. si Romani pontificis culpas vindica-
re dissimulamus, ille referuntur ad nos, illi-
us sanquis in perdicionem vadens, de nostris
manibus requiretur apud omnipotentem. Ad
hujus probacionem audi porro, quid dicat
Leo Romanus Episcopus LXXXVI. di. inc. in-
fioris. sic scilicet: Inferioris ordinum culpe
ad nullos magis referende sunt, quam ad de-
fides negligentesque rectores, qui ulcera se-
pe nutriunt pestilencium, dum austeriorem
dissimulant adhibere medicinam, Adverte
2do. quid dicat beatissimus *Gregorius XLIII.*
di. in c. Ephesius. sic scilicet: *Ephesius Paulus*
scribit, dicens; munde sunt manus mee a san-
guine omnium vestrum, non enim subterfu-
gi annunciare omne consilium Dei Vobis.
mundus enim a sanguine illorum non esset,
si eis consilium Dei non annunciasset, qui
cum increpare delinquentes nolunt, eos pro-

cul dubio tacendo pastor occidit , Ad *idem*
de offic. ord. c. irrefragabile cum ad nostram in fz
 Postremo audire terribile verbum, quod pe-
 os prophete loquitur, dicens ut scriptum re-
 peritur *Reg. III° XX° c. in fi.* sic scilicet: quia
 dimisisti virum dignum morte de manu tua
 erit anima tua, pro anima ejus, & populus
 tuus, pro populo ejus. Dominus *Eugenius.*
 generale Concilium *ferrarie* conuocauit, & ni-
 titur incorrigibiliter congregare, cum autem
 generalis synodus hic perseuerat, unam chri-
 sti ecclesiam in solidum representans, in he-
 resim labitur, qui dicit alibi eam ecclesiam
 in solidum representari posse, ipsa hic ma-
 nente representata, affirmat impossibile, cum
 enim ecclesia una sit. & illa hic intus repre-
 sentatiue sit, extra hunc locum esse non po-
 test. Audi, quid dicat *Ciprianus* ad propo-
 situm *XXIIII. q. I. in c. didicimus.* sic scilicet:
 Ecclesia una est, que una & intus esse, &
 foris esse non potest, hec ille si igitur apud
Basileam est, apud *ferrariam* esse non poterit,
 quippe etiam in heresim labitur, quia offen-
 dit articulum illum: & unam sanctam eccle-
 siam Catholicam, quemadmodum concludit-
 ur ratione predicta per *VII. q. I. c. non au-*
tem. hereticum esse, qui asserit, eodem in
 tempore duos Petri successores, cum non
 aliter hoc posset contingere, quam quod fa-
 teri necesse sit, non unam sed duas represen-
 tari posse universales ecclesias. si igitur ca-
 tholica ecclesia hic representata continua dis-
 simu-

simulacione uti velit , liberat *Eugenium* hu-
 jus sceleris principem, quem facile possit se-
 qui hominum multitudo, non ne Synodus ip-
 sa multitudine illam perdere dicetur. Audi,
 quid dicat *Ambrosius XXIII. q. IIII. c. est injusta.*
 sic scilicet : Nonne innocentes tradit exicio,
 qui liceat multorum exicia cogitare. si sancta
 synodus errori premissio non resistat illum ex-
 stirpare negligat, nonne tacite premissam he-
 resim approbabit, sic certe, quod tamen ab-
 sit, scriptum reperimus, quod error, cui non
 resistitur, approbatur, negligere quippe cum
 possumus perturbare peruersos non est aliud,
 quam fauere, Predicant isti illustrissimi prin-
 cipes nobis pacem nullum quidem jocundum
 verbum synodo applicari potest, in nullo ma-
 gis delectatur auditus suus, cum enim pacem
 alijs predicamus, honestum est, ut illa cum
 nostri animi voluntate concordet, pacem,
 quam alijs predicamus, seruare debemus, in-
 uicem & in omnes gratissimum extitit sancte
 Synodo intelligere principes hos illustrissimos,
 quod ad eos pertinebat implere, cum teste
Augustino XXIII. q. IIII. in c. quin vult Deus,
 nil magis ad principes scilicet Christianos per-
 tinet, quam ut eorum tempore pacatam esse
 velint matrem suam ecclesiam, unde spiritua-
 liter nati sunt. Ita seruabimus, prout ab *Au-*
gustino docemur *XXIII. q. I. c. noli scilicet pa-*
 cem inter nos habere. velle erit continue vo-
 luntatis, quoniam si pax humana tam dulcis est

pro temporali salute mortalium, plurimum dulcior erit pro eterna salute animarum, pacem illam semper amplectemur, per quam auctoritas uniuersalis ecclesie seruetur illesa, Romano pontifici superintendenti potestas sua conseruetur intacta, pacem aliter inire, non pax foret, sed dissidij maioris accensio. Pontifex enim quia peccabilis pro sua libera voluntate habens lassatas habenas in perniciem uniuersalis ecclesie sua abuteretur potestate solus uniuersa sibi vendicans, solus dicere valens. non enim necesse est, alteri rationem reddere, cur ita faciam, inde de nouo inter ipsum ac clerum contra se gerent odia, inde principiant lites, inde directa rursus causa. inde criminis origo, cur venerit ad ineunde pacis tractatum iusti mediatoris est ab altero disceptantium, ut que alteri parti molestia sunt, tollat, non antea postulare quam egerit, exploratum est atque indubitatum partem alteram pariter expedituram, quoniam sancta synodus in suspensionis decreto supersedebit, quod non est aliud, quam pene metu errantes, & se separare volentes ad unitatem ecclesie reuocare. Si Romanus pontifex per prius suam temere attemptatam dissolutionem non reuocet, que non aliud sonat, quam unitatem ecclesie hic representate diuidere, scisma simul & heresim causare, & boni mediatoris est, prius utriusque discrepantis iura rimari, demum eo pro qua iusticia cedet minus offensa pacem indicare,

po.

postremo ita agere, ut vindicta pacis executionem abstineat, quod si prius in esse executionem pacis ponat, quam illam utrimque indixerit, hoc non recte componere est, sed ab executione compositionis incipere. quid enim si prius ecclesia prorogacionem suspensionis vobis pollicetur, postmodum vero Romanus pontifex ejus attemptatam dissolutionem reuocare pertinaciter denegaret, cum sue in hoc voluntatis, ut dicitis, vos non certitudinem, sed solum spem, que fallibilis est, habeatis, nonne & vos contra vestrum desiderium elusi ac spe frustrati catholica vero ecclesia in nouissimo scandalo primo deteriore maneret, vos ipsi iudicate.

Supra hac suspensione Romani pontificis non depositio causatur, & si necesse fuerit, ad illam venire longa per prius habentur tempora, tractent igitur interim isti illustrissimi principes pacis media cum Romano pontifice, inducant illum ad pacem, qui pro dolor obstinatus videtur ad lites. Hec sancta synodus pollicetur, nunquam se pacem recusaturam, que Deo acceptabilis sit, auctoritati vero ecclesie non perniciofa, nec erit sibi cure, si ex eadem aduersus particularia synodi supposita insurgat obprobrium, nec dignum postulacione videtur, nec exaudicione iustum, ut ecclesia, que aduersus Romanum pontificem inter reum conuictum partem iudicis cepit, ad illum in contuma-

cia existentem, notorie ecclesie jurisdictionem declinantem, destinet, per quam se reo & contumaci subdito suo inclinari videatur, pacem querendo, tacite se non recte egisse fatendo. ubinam umquam lectum extitit aut auditum, in pertinacia persistentem talem pro sua proternitate gloriam promereri, ut iudex ad ipsum precaturus accedat, dicens: pacem cupio a limine instituti iuste iudicii recedere intendo,, de noua autem loci electione quam proposuistis in medium profuturo ycomenico concilio celebrando in presenciarum nichil respondet sancta synodus, sunt enim in limine ingressus ad nos legati nostri ex Grecia reuertentes, unde non rectum videtur, ut illis inauditis super re huiusmodi tractatus initium sumat, progressumque aliquem habeat, cum possibile sit eos talia relatueros ex quibus forte huiusmodi nec amplius discuti expediriue conueniat. Hijs auditis synodus ita accurata est, ut & illustrissimis principibus vestris iusta petentibus grata fuisse censenda sit, & honorem & auctoritatem ecclesie non contempsisse videatur que ambo non possunt sine leui discrimine preteriri hec que dicimus plena humilitatis sunt, & ejus effectus, quem principibus debet ecclesia si quis scandalum ex hac re futurum auspicetur, non ut iudex est, sed ut propheta, nos futura Dei iudicio reseruamus, presumentes, quia principum cor in manu Dei est, ea faciant, que eorum

offi-

officio nouerint conuenire. Quorum primum hoc est, ut auctoritatem, quam adiunt a sacerdotibus approbatam, fiducialiter defendant aduersus impios & proteruos, ut ex beato *crisostimo* transfert *Gracianus XI. q. III. in c. nolite.* 2um ut leges justa precipientes, contraria prohibentes competenti vigore faciant obseruari, ut ex *Augustino* transfert *Gracianus XXIII. q. III. in c. si ecclesia ad fi.*, 3um ut oppressam ecclesiam de manu calumpniantium liberent, ut ex *Fernimo idem* transfert *XXIII. q. V. in c. regem.*, 4um ut existiment, non umquam se inter ecclesiam potestatis adepte culmina tenere, ut quod non valent sacerdotes efficere per doctrine sermonem, ipsi hoc imperent per discipline terrorem, ut *idem* refert *XXIII. q. V. c. principes.* 5um ut existiment, nullum Deo magis acceptum sacrificium offerri posse, quam si qui in ecclesie universalis perniciem debachantur, competenti valeant vigore compesci, ut ex *pelagio idem* transfert, *XXIII. q. V. in c.* quali indubie credimus magis adhesuros principes ecclesie iuste Romanum pontificem monenti quam domino *Eugenio* iniuste illam contempnenti, magis ecclesie iuste reformanti, postremo memores sumus elegantis beati *Hilarij* atque *Iohannis* oris aurei, quos transfert *Archid. XXIII. q. I. in cap. arrepta bylaris* sic dicente: proprium ecclesie solet esse, ut tunc vincat, cum leditur, tunc intelligat, cum corrigitur, tunc secura

fit, cum superata videtur, archa enim noe, per quam designabatur ecclesia, inundacionibus concussa, eleuata est in sublime, quare confidimus, quod ille, qui post nubilum dat serenum, inclitam sponsam suam succedentibus perturbacionibus fluctibus agitatam oculo clementiori ex alto respiciat, non ferens eam in sui nominis injuriam diucius conculcari, hec ille, *Johannes* vero os aureum dicit sic: non cessat impugnari ecclesia, non cessat insidias pati, sed in nomine christi semper superat, semper vincit, & quamuis alij insidiantes, quamuis repercusserant eam fluctus, fundamentum tamen, quod supra petram est, non quassatur &c. postremo ut ea falsa opinacio, quamuis apud imperitos communis, asserencium, Romanum pontificem synodo esse superiorem, penitus deleatur tanquam pestiferi erroris calumpnia, probabimus manifeste, primum sanctorum Doctorum sententia 2da Romanorum pontificum auctoritate synodum catholicam ecclesiam representantem Romano Episcopo fore Superiorem,, primum enim si summi pastoris preeminenciam arguere volueris ex verbo illo ad petrum dicto per saluatorem nostrum, *Pasce oues meas* &c. Ex quo quidem ejus preeminenciam arguit papa in *c. solite de ma.* & *ob.* in *c. significasti de elec.* que quidem verba exponit *arch.* *VIII. q. I. c. in scripturis VI. q. inc. inuitare.* Audite quonam modo verba illa exponat beatissimus *Ambrosius* in principio

cipio sui pastoralis ad finem 2de columpne
 sic dicens formaliter sic certe a Domino ad
 beatum dicitur *petrum*, *petre* amas me, & ille
 tu scis domine, quia amo te, & cum tertio
 fuisset interrogatus & trina responsione fuisset
 subsecutus, repetitum est a Domino pasce
 oves meas, quas oves & quam gregem.
 non solum tunc suscepit beatus apostolus
petrus sed & nobiscum eas accepit, & cum
 illo nos eas suscepimus omnes, unde regende
 sacerdotibus conceduntur, hec ille. au-
 dite 2do quid ad eorundem verborum expō-
 sitionem dicat beatissimus *Augustinus* in libro
de agone Christiano circa finem sic scilicet: Non
 enim sine causa inter apostolos hujus eccle-
 sie catholice personam sustinet *petrus*. huic
 enim ecclesie claves regni coelorum date sunt,
 cum *petro* date sunt, & cum ei dum ad omnes
 dicitur; Amas me, pasce oves meas, & in-
 fra, nec eos audiamus, qui negant ecclesiam
 Dei omnia peccata posse dimittere, itaque
 miseri, dum in *petro* petram non intelligant,
 & nolunt credere, datas esse ecclesie claves
 regni celorum, ipsi eas de manibus amiserunt,
 hec ille. Ex istorum igitur beatissimorum
 patrum doctorumque sententia clarissime du-
 plex insurgit conclusio, prima quod cum *pe-
 tro* dictum est: pasce oves meas, non ipsi uni
petro sed toti hoc ecclesie dictum est, atque
 dum *petro* claves date sunt, non ipsi ut uni
petro, sed ipsi ut vicem ac personam catholice
 ecclesie gerens commisse sunt. Huic quidem
 con-

conclusioni prime accedet sententia beatissimi *Augustini super Iobannem* relata per *Gracianum XXIII. q. I. c.* quodcumque dicentis formaliter, *petrus* quando claves accepit ecclesiam sanctam significauit, que verba ibi exponit archi9. dicens; quod est sub signo & nomine accepit. 2do accedit sententia beatissimi *Augustini* in libro *de penitentia*, que relata per *Gracianum de pe. di. 1. in c. ante.* sic dicit scilicet: si enim sine arbitrio sacerdotis penitencia commissi peccati ageretur, sine causa claves ecclesie date forent, 4to accedat sententia beatissimi *Ambrosij* in libro 3°. *de penitentia* que relata per *Gracianum de. pe. di. 1. §. Dei* sic dicit Deus difficultatem non facit, qui misericordiam suam omnibus premit, & relaxandi licenciam sacerdotibus suis sine ulla exceptione concessit, idem confirmat textus *de summa trini c. 1.* Hoc utique sacrum nemo potest conficere nisi sacerdos, qui rite fuerit ordinatus seruari claves ecclesie, quas ipse concessit apostolis eorumque successoribus *Iesus Christus.* 6to confirmatur ex textu *C. a. uobis sententia excom.* dum dicit Ecclesie legitur attributa potestas ligandi atque soluendi homines super terram. si igitur *petro* ut vicario cuncte ecclesie commisse sunt oues scilicet sibi sunt claves regni celorum tradite, quis dubitat ecclesiam congregatam, cujus uniuerse potestatem illa dissoluta *petrus* gerit, *petro* suo uices gerente fore Superiorem, cum hoc regulare sic ut ordinarius

rius suo vicario recognoscatur esse Superior, unde non immerito in actibus apostolorum legitur, quod cum audissent apostoli, qui erant Ierosolimis, quod accepisset Samaria verbum Dei, miserunt ad eam *petrum & Iohannem &c.* Ex qua quidem missione petri ecclesie superioritas denotatur, sed si dicatur; quare uni *petro* claues celorum, pascua ouium principaliter sunt commissa, respondit *ciprianus* martir relatus per *gracianum* *XXIII. q. I.* loquitur sic scilicet. Quamuis apostolis omnibus post resurrectionem suam parem potestatem tribuat saluator dicens: sicut misit me pater &c. tamen ut unitatem ecclesie manifestaret unitatis ejusdem originem ab uno incipiente sua auctoritate disposuit hoc, erant utique ceteri apostoli quomodo petrus fuit pari consorcio preediti honoris & potestatis, sed ab unitate exordium proficiscitur, ut ecclesia Christi una monstretur ecclesia, 2da est conclusio juxta sententiam *Augustini*, qui potestatem clauium de suis manibus amittit, qui negat ecclesie esse datas claues ligandi atque soluendi & communiter indulgencias concedi, quam potestatem illam *petrus* accepit a Domino non ut ipsum sed totam ecclesiam representans, quod si clarius luce intueri volumus, inspiciamus 2do verba beatissimi *Augustini* in *Sermone natalis apostolorum petri & pauli* sermonum suorum numero *C. XXII.* ubi declarans quod cum

petro

petro dictum fuit, tibi dabo claves regni coe-
 lorum &c. illas recepit non ut homo unus,
 sed ut gerens vices universalis ecclesie, sic
 elegantissime quosdam dominus Jesus ex dis-
 cipulis suis ante passionem suam, sicut noster,
 elegit, quos apostolos appellauit, inter nos
 pene ubique *petrus* solus totius ecclesie gesta-
 bat personam, & propterea audire meruit,
 en tibi dabo claues regni coelorum, has enim
 claues ille non ut homo unus sed unitas ac-
 cepit ecclesie. Hinc ergo *petri* excellencia
 predicatur, quia ipsius unitatis & universalis
 ecclesie figuram gessit, quando ei dictum est,
 tibi dabo &c. quod omnibus traditum est,
 nam ut noueritis ecclesiam recepisse claues
 regni coelorum, audite in alio loco, quod
 dominus dicat omnibus apostolis suis: Acci-
 pite Spiritum sanctum, & continuo subjun-
 gitur, si cui dimiseritis peccata, dimittuntur
 ei, si cui retinueritis, tenebuntur. Hoc ad
 claues pertinet, de quibus dictum est, que-
 cumque solueritis in terra soluta erunt & in
 celo, que ligaueritis in terra ligata erunt &
 in celo; hec ille. Ad quorum confirmacio-
 nem audite perpulchram expositionem *Augu-*
stini super verbo illo, *quaecunque ligaueritis*, apo-
 stolis dictam, per eos nascenti demum uni-
 versali ecclesie relata per *magistrum senten-*
ciarum in 4to libro d. XVIII. cujus quidem
 verba hec formalia sunt, scilicet: quodcunque
 ligaueritis &c. hoc est: Ego Deus & omnes
 cele-

celestis milicie ordines & omnes sancti in gloria aëa laudant vobiscum & confirmant, quando ligatis & solvitis, hec ille. Quis ergo tam temerarius erit audiens dicere, congregatam ecclesiam plenissimam remissionem peccatorum non posse concedere contra verba Christi per tam probatissimos sanctosque doctores in favorem auctoritatis universalis ecclesie hic representate exposita, quorum quidem doctorum adeo in expositione sacre scripture est inuiolabilis & firma auctoritas, ut in huius modi, eorum interpretacio expositioni Romani pontificis proponatur, ut est textus venerabilis *XX. ad S. inter autem* licet autem *glo. in cle. II. de po. & remis.* dixerit, in potestate solius summi pontificis fore remissionem plenissimam peccatorum concedere, non tamen excludere censetur, eandem potestatem esse penes ecclesiam legitime congregatam, cuius vices *petri* successor gerit, & in qua ipse *petrus* *petrique* successor includitur, cum licet primus in ecclesia sit, tamen de ecclesia est secundum traditionem glossatam in *c. ecce XCIX. di., 3º* pro ecclesie superioritate supra Romanum pontificem audi quid sentiat gloriosissimus *Augustinus* in Epistola ad *glorium* & *Eleusum*, ubi cum *Melchias* papa & coepiscopi sibi conjuncti iudicassent super lite *carthagenensis* ecclesie inter *Cecilianum* & *donatum* litigantes, ipse in Epistola prefata sic dicit: Ecce putemus illos Episcopos, qui *Rome* iudicarunt nos bonos Episcopos

scopos fuisse, restabat adhuc plenarium ec-
clesie universale concilium ubi etiam cum
ipsis iudicibus causa possit agitari, ut si ma-
le iudicasse conuicti essent, eorum sentencie
soluerentur; hec ille. Aduertite circa hoc
ad id, quod refert *gracianus XI di. in c. si post,*
§. Iohannes dicens: Ei quem Romanus ponti-
fex sua priuauerat ecclesia sanctam synodum
canonice ecclesie restituisse,, ex hijs ergo
duobus luculentissime demonstratur, in papam
etiam in particularibus non recte iudicantem
auctoritatem ecclesie congregatę fore supe-
riorem, manet enim *petri* priuilegium, qua-
tenus ex ejus equitate pręuia discretionis ju-
diciū fertur, ut nos docet *textus XXIII. q.*
I. in c. manet. unde concludit *Ivo de jure ju-*
rando in c. quarto & etiam *hostens. de transla.*
prela. c. quinto. plenitudinem potestatis pape
tunc adesse intelligi, cum clauis discrecionis
non erat. Ad idem etiam est sententia *arcbi.*
XXIII. q. v. in c. remittuntur; dum ea ver-
ba *petro* dicta: quecunque ligaueris &c. in-
tellige, quando ligat & soluit clauē non er-
rante. Item ipse nobilius declarat *VIII. q. I.*
in § quod autem, dum refert verba *petri* ad *cle-*
mentem dicta, cum eum in apostolica cache-
dra collocaret, hec scilicet: trado potesta-
tem mihi a domino traditam ligandi atque
soluendi, ligabis enim, quod oportet sol-
uesque quod expedit,, 4to pariter audi *Epi-*
stolam beatissimi Damasceni pape in libro *Epi-*
stolarum Ambrosij numero LXXII. ubi iudici-
bus

bus a synodo capuensi deputatis in causa *Boneti* Episcopi contendens, tui officii non fore in causas, in quibus per synodum conventum manum apponere, sic dicit: vel pro veritate, vel pro modestia nostram sententiam suscitare voluistis, sed cum huiusmodi fuerit concilij capuensis iudicium ut futurum *Boneto* atque ejus accusatoribus iudices tribuerunt, ut præcipue Macedones, qui cum Episcopo Thesalonicensi de ejus factis cognoscerent, aduertimus quo nobis ad iudicandum fore competere non posset, nam si integra esset hodie synodus, recte de hijs, que comprehendit vestrorum scriptorum series decerneremus vestrum est, & qui hoc recepistis iudicium, sententiam ferre de omnibus, nec refugiendi, vel elabendi, vel accusatoribus, vel accusato copiam dare, vicem enim synodi recepistis, quos ad examinandum synodus elegit, denique cum *Bonetus* Episcopus post iudicium vestrum misisset ad fratrem nostrum *Ambrosium*, qui ejus sententiam consuleret, interdictam sibi ecclesiam irrumperere ac ingredi responsum est ei, quod nichil temerandum foret, sed omnia modeste, patienter ordine gerenda, nec contra sententiam nostram temptandum aliquid, ut quando videtur nobis justitie convenire statueritis, quibus hanc synodus dederat auctoritatem. Ideo primum est ut hi judicent, quibus iudicandi facultas est data, vos enim totius, ut scripsimus, synodi vices decernitis,

K

VOS

vos quibus de synodi auctoritate non conuenit; hec ille. 5to pariter attendite, quid *Gregorius* de auctoritate universalis synodi, ut superioris differens loquitur, instruens, quod Romanus pontifex obseruare debeat circa eos, quos synodus soluerit, uel ligauerit &c. in *registro suo indictione nona epistola XXIII. §. preterea* sic dicens. Preterea quia corde creditur ad iusticiam, ore fit confessio ad salutem sicut enim Ewangeliū 4^{tuor} libros & infra postremo sic subiiciens: cunctas uero personas, quas prefata veneranda concilia respuunt, respuo, quas venerantur, amplector, quia dum uniuersali sunt consensu constituta se & non ipsa deseruit, quisquis presumat absoluerē, quæ nos ligant, aut ligare, quos soluunt, quisquis ergo aliud facit, anathema sit, quisquis predictarum synodorum fidem tribuit, pax ei sit a Deo patre per Iesum Christum filium ejus, qui cum eo uiuit & regnat &c. hujus igitur epistolę partem, sed non ex integro ut proxime posui transfert *Gracianus XV. di. in c. sicut sancti*, 6to diligenter inspicite, quid de superioritate ecclesię congregatę cognoscat *Gregorius* aduersus eos, qui monitis Romani pontificis nolunt corrigi in *registro suo epistola C Ca XXIII. ad Johannem* Episcopum constantinopolitanum ita dicens: Et nemo quidem in quibus tanta per ausum temerarium culpa committitur, seruamus, quod percipit ueritas dicens: si peccauerit in te frater tuus &c.

Ergo

Ergo itaque per responsales meos semel & bis verbis humilibus hoc, quod in tota ecclesia peccatur, corripere studui per me scribo, quidquid humiliter facere debui, non obmisi, sine mea correctione despicere restat, ut ecclesiam adire debeam, hec ille. Ecclesiam autem adire non aliud est, quam synodum presentare illam; Ex hijs igitur Gregorianis verbis inde datur intelligi synodum congregatam superioritatem tribunalis obtinere ecclesiam supra Romanum pontificem, in hijs, que aliter non valent corripi. Premisse autem epistole verba, licet non ita perfecte, ut supra retuli transfert *Gracianus* *XCIX. di. in capite*, ecce 7mo ultra hec comperimus *Nicolaum* papam, cum *Lotharium* regem ammoueret, ut sue concubine dudum ab eo repudiate tanquam ex communicate communionem declinaret in Epistola sua ad Regem illum descripta sic subnexisse, scilicet: Quod si id non ages, precave, ne hoc sancte ecclesie dicamus; habetur textus iste *XL. q. III. in c. precipue* unde manifeste cognouit in suis excessibus in corrigibiliter persistentem tribunali ecclesie uniuersalis in synodo representate ut supremo fore subiectum,, 8vo reminiscimur *Hilarium* papam, cum quandam edidisset constitutionem corrigentem excessus, reformationemque morum in ecclesia inducentem ad tunc congregatam synodum dixisse, quod ut deinceps possit illa tenacius custodire, sancta synodus sententiam ac

K 2

pro-

propriam subscriptionem accomodaret, ut synodali iudicio aditus clauderetur illicitus. habetur textus iste *XXXV. q. in c. que juris*. Ecce enim luculenter illam in ecclesia reformationem synodi congregata iudicium ut supremum orbis tribunal recognouisse, quoque pariter *Symachus* papa in synodo existens, cum de voluntate cuiusdam disceptaretur, qua cautum erat, ut si Romanum pontificem hoc ex seculo migrare contingeret, non sine prefecti pretorij urbis Rome consultatione cuiusque noua celebraretur electio, questio referretur in medium, illam voluit sancta in synodo perlegi, ut cuius esset vigoris possit agnosci, dicens, id agere ne ipsum in posterum disputare contingeret, cum sacrum possit concilium iudicare. habetur textus iste *XCVI. di. c. bene quidem*. Ecce in verbo Romanus pontifex se disputaturum dicit, sanctam synodum profitetur, iudicare posse super eo, quod abusum continet & diminucionem ecclesiastice libertatis. ad laudem Dei. Amen.

Et est finis responsionis Reuerendi Patris & domini *Lodouici* de Roma prothonotarij sedis apostolice, excellentissimi juris utriusque doctoris date ambasiatoribus Reuerendissimorum & illustrissimorum principum Dominorum Electorum sacri Imperij die Veneris XVII. Januarij MCCCCXXXVIII. hora vesperorum uel quasi, in generali congregatione

cione sacri concilij Basiliensis in ecclesia majori,, & in eadem congregatione ante quam daretur hec responsio per eundem Reuerendum dominum *Ludeuicum* predictum fuit facta responsio eisdem ambassiatoribus per ipsum concilium in hijs scriptis, que sequuntur & lecta fuit ibidem per ipsius concilij notarium &c. Audiuit hec sancta synodus affectionem deuotissimam Venerabilium Archiepiscoporum, & ceterorum illustrium principum electorum sacri Imperij ad pacem & quietem ecclesie, quam vos egregij ipsorum oratores in nostra congregacione generali diserta oratione referastis, Vicissim quoque audierunt discrecionis nostre zelum sincerum quem eadem sancta synodus ad ipsius ecclesie salutem & pacem semper gessit, veluti per venerabilem archiepiscopum Panormitanum ex ordinatione hujus sacri concilij fuit in eadem congregacione lacius explicatum.

Deinceps per affectum, quem ad pacem in cordibus nostris sedulo gerimus ab eisdem discretionibus vestris inter deputatos hujus sacri Concilij quesitum est, ut media ad pacem ipsam oportuna velitis aperire. Nam hec sancta synodus omnia media intendebat gratis animis amplexari, per que auctoritas ecclesie seruaretur illesa, & reformatio tantis expectata temporibus & pro qua jam in concilijs Constanciensi, Senensi & isto Basiliensi tot sunt adhibiti labores, aliquem tandem

fructuosum sortiretur effectum ad Dei Gloriam & animarum salutem. Vos vero pacis inueniende spem habere dixistis, si suspenderetur processus adversus dominum *Eugenium* papam IIII. inchoatus, & interim opera daretur per dominos vestros illustres, & ipse dominus *Eugenius* dissolutionem pretenfam concilij per eum attemptatam reuocaret, & ea, que adversus hoc sacrum concilium egerat de quibus atque etiam de justitia ipsius concilij dominos vestros plene informatos esse commemorastis. Ut quia insuper idem dominus *Eugenius* decreta synodalia susciperet, & de congregando concilio pro Grecis se non intromitteret, sed fieret apud Grecos ipsos instantia ut venirent ad aliquem trium locorum electorum per concilium, quod si obtineri non possit, videretur de aliquo tercio loco eligendo, qui & Concilio & pape tutus & accomodus foret; ad dicentes, quod ad papam super hijs oratores destinaremus, & tandem si concordia aliter non posset inueniri super ipsius tercij loci electione concilium & papa in aliquos compromitterent.

Quibus per vos ex optima intencione & zelo sincero, ut credimus, expresse matura deliberacione prehabita duximus hoc modo respondendum. Laudamus & commendamus plurimum devocionem venerabilium archipresulum & ceterorum illustrium vestrorum

rum dominorum atque vestram. quam simul & iusticiam hujus sacri concilij attentius considerare & pacis media inuenire conari conspiciamus, laboribusque ipsorum & vestris gracia est habenda, Nos quoque ea cupimus efficere, que ad pacem salutarem consequendam & priorum virorum desideriorum consummationem efficaciora sint; speramus autem fauente christi clemencia pacem ipsam nobis & vobis pariter desideratam inueniri posse, si sororem pacis iusticiam non prorsus abjecerimus, nam ita pax & iusticia osculate sunt, atque tali vinculo federate, ut quisquis unam sine altera querat, neutram valeat amplecti, si constantibus animis viam iusticie & veritatis ingrediamur, auctoritatem ecclesie & determinaciones fidei jam in pluribus concilijs promulgatas atque per universalem ecclesiam approbatas, totis viribus defendamus que concorditer acclamant, Romanum pontificem teneri obediencie universalibus concilijs, in hiis, que pertinent ad fidem ad extirpacionem scismatis & reformationem ecclesie in capite & in membris ac pertinentibus ad ea, ut quod veritas ipsa declarata sonat, opere impleatur pacem optimam & nunc & in futurum universa ecclesia consequatur. Nec Romani pontifices prohibito sue voluntatis implendo aduersus universales synodos tanta bella mouebunt in continuam perturbationem ecclesie, sed benigne amplexabuntur, que uniuersali con-

sensu fuerint instituta pro edificatione ipsius ecclesie & animarum salute. Ipsi quoque hoc pacto a synodis universalibus omni favore & honore tractari merebuntur. Inducunt nos presenciam, existimare de futuris, dum *Eugenium* papam I. II. facilius ad hanc pacem inclinari posse pro salute anime sue & totius ecclesie, si processus inchoatus per hanc sanctam synodum continuetur, quam si eodem processu nudis precibus de hoc interpelletur, Meministis enim, ut credimus, dum altera vice concilium dissoluerat, neque precibus inclite memorie domini *Sigismundi* Imperatoris Romani nec archipresulum & ceterorum illustrium principum electorum sacri Imperij aut quorum libet aliorum ad hujusmodi reuocandam dissolutionem induci potuisse donec ad suspensionem ipsius ab administratione papali hec sancta synodus procedere decernit. Ubi vero nunc longe grauiora, longe duriora peregit, & semel reuocatam dissolutionem iterum attemptauit, quod putandum est ex dilacione processus euenturi, nisi duriozem ipsius incepto proposito persistenciam jam semel post ejus accusatam contumaciam dilacionem LX. dierum ad instanciam prefati Imperatoris ac illustrium dominorum vestrorum dedimus, & post lapsum illorum adhuc aliis plurimis diebus expectauimus, quam iste dilaciones profecerint, vos ipsi conspiciatis, qui eciam dominos vestros illustres literas &

nun-

nuncios ad eundem Dominum *Eugenium* misisse commemorastis. Et quamquam plurimum sit eorum diligencia commendanda, nichil tamen ad salutem ecclesie Dei obtentum est. Interim ipse Dominus *Eugenius* literas & nuncios ad diversas regiones misit in hujus concilij expugnacionem & scissuram ecclesie, interim laboravit, ut Grecos ad locum, quem vellet, posset adducere, ut sub umbra conuencionis eorum correctionem efugere, & obedienciam, quam huic sancte synodo exhibere tenetur, eludere valeret, cujus rei assequende gracia jam adversus honorem ecclesie latine plurima scandala per ipsam Dominum *Eugenium* atque suos, eciam in oculis Grecorum commissa sunt, & nunc in foribus est scisma inauditum duorum conciliorum per erectionem illius pretenfi concilij Ferrariensis. Jam imminet sperate reformationis extinctio, auctoritatis universalis ecclesie prostratio, si non celeriter occurratur. Neque aliud nobis remedium superest, quam ut per continuacionem processus & justam suspensionem ab administracione papali ipse dominus *Eugenius* ad viam justicie, & semitam veritatis, reducatur, per quam pax gratissima non tantum in hoc tempore, sed & diebus futuris donetur populo Dei, Nec ista suspensio est ipsius deposicio, adhuc illa differetur, nec ad eam, nisi cum magna maturitate hec sancta synodus intendit procedere. Et interea Illustrium Dominorum ve-

strorum, pia deuocio apud ipsum Dominum *Eugenium* laborare poterit, ut pacem ecclesie donet, longe quoque facilius Deo adiuuante sua tunc consequentur desideria vehementiusque dominum ipsum ad pacis amplexus excitabunt imminente depopositione sua, si non assenserit precibus ipsorum, quam si suspenderetur processus. Erit enim per Dei gratiam hec suspensio non letalis vulneratio, sed medicina salutaris, habebitisque in ulteriori dilatione, quod a nobis exposcitis, tempus prosequendi salubria media pacis, ad quorum cupidos amplexus hanc sanctam synodum semper paratam inuenietis.

Offert autem hec sancta synodus venerabilibus archiepiscopis & ceteris illustribus dominis vestris plurimo honore dignissimis, quidquid ad pacem & prosperitatem sacri Imperij & omnium prelatorum atque principum inclite Germanie efficere poterint, exhortamur in Domino deuotionem eorum ut saluti ecclesie ac paci semper intendant, benignosque fauores & auxilia huic sancte synodo iugiter largiantur, & cum bona concordia atque debita diligencia talem futurum Imperatorem eligere curent, qui languoribus uniuersalis ecclesie sua aduocatione subuenire possit, & uniuersum populum Dei inter presencium temporum calamitates consolari ad ipsius Dei omnipotentis gloriam & honorem, qui est benedictus in secula.

Et

Et sic est finis responsionis sacri concilij
Basiliensis facte ambaffiatoribus Reuerendissi-
morum ac illustrissimorum dominorum Ele-
ctorum sacri Imperij die Veneris XVII. Janua-
rij MCCCCXXXVIII.

XV.

Propositio facta ad Principes Electo-
res sacri Imperii per Reverendissimum Patrem
& Archiepiscopum Panormitanum ex parte
Concilii Basiliensis missa.

Mecum tacitus sepe numero cogitavi patres
Reuerendissimi atque illustrissimi princi-
pes, cum hoc dicendi michi onus reluctari
non valenti repente delatum extitisset, quo
dicendi genere Serenitatis vestre a nobis fa-
cri concilii Basiliensis oratoribus atque lega-
tis adeunde forent. occurrebat namque mi-
chi illorum mos qui sicut viros clarissimos
adeunt, primum eorum clarissimas virtute
dote summas & incredibilia preconia eorum
oratione ornate composita & mature digesta
in medium afferunt. Tantum ut rem veris-
simam predicent & predicatam veluti quodam
calcere crescere satagant, tum ut eorum am-
plissime dignitati se gratos & beniuolos red-
dant. Non nulli autem ad eorum pericie o-
stentacionem idipsum agunt, michi autem in-

in presenciam vestra nobilitatis, dignitatis, fortune, virtutis & ingenij summa ornamenta tacitus cogitandi longe adest sententia, omnium quidem, qui de natura & moribus scribunt imitatus semper sum in hac vestigia, inquit enim honestius ea preteriri, quæ nunquam satis commendari & digne laudari queunt, quam exigua atque leui longe oratione inniti, cum prestantius sit de impotencia quam de impudencia & arrogancia posse notari. cogitabam quoque quod steriles laudatores ejus quidem satagunt oppositum agunt, cum enim ob exuberantem materiam aut eorum inbecillitatem ingenij, pleraque a longe proferant, plurima quæ dixerint laudum genera obmittere tacite videntur, aut non vera, aut non digna preconio existimasse. Tantique rem faciunt, quantum eorum oratio finit, sicque non laudasse sit veras laudes adimisse auditorio dijudicante. Cum enim vestre laudes prope diuine sint, quis ille tam sui fidens, qui auderet sermone finito metiri posse hanc rem infinitam, quis enim nobilitate, uel dignitate, aut probitate, uel optimarum mencium studio, uel clemencie magnitudine, bellorum munimento, varietate victoriarum, felicitate conficiendi, meritis amplitudinis pertinacia, in rebelles clemencia, in subditos liberalitate in omnes, potest excellentijs vestris comparari, cum nulla res tanta sit, ac tam difficilis, quam vestre serenitates non & concilio regere, & inte-

integritate tueri, & virtute conficere possint, dicam siquidem plane, gloriam vestram tantam esse, licet futura sit major, quod trophæis vestris allatura finem non sit etas, nec ullius est flumen ingenij satis, quod non dicam, ornare, sed enarrare laudes vestras atque vestrorum progenitorum posset. Excusabam preterea prope rerum missarum evidentiissimam noticiam, cum neminem hic adesse conspiciam, quem vester sanguis egregius, nobilitatis splendor, dignitatum culmen, summa prudencia, & illa singularis & quasi diuina in cunctis perficiendis mansuetudo atque modestia lateat. Parcite ergo michi principes illustrissimi, si vestras amplissimas laudes speciali Sermone non descripsi, id enim consulte egi, tum propter earum magnitudinem & dicendi infirmitatem atque ipsarum rerum evidenciam locupletissimam, tum ob mei imbecillitatem ingenij. Nam si mea jeiuna atque indiscreta oratione attingere presumerem, vestre nobilitatis excellenciam, dignitatum serenitatem, mentis fortitudinem, summam prudenciam, maximam temperanciam, mores probatissimos, ac sanctissimum & deuotissimum erga Deum cultum, quibus alios antecellit, multum siquidem meis verbis viderer adimere vestre glorie, vestrisque preconijis, unde pace vestra & venia impetrata huic amplissime dictioni finem imponam & ad alia, ob que ad presencias vestras

in presencia vestra nobilitatis, dignitatis, fortune, virtutis & ingenij summa ornamenta tacitus cogitandi longe adest sententia, omnium quidem, qui de natura & moribus scribunt imitatus semper sum in hac vestigia, inquit enim honestius ea preteriri, que numquam satis commendari & digne laudari queunt, quam exigua atque leui longe oratione inniti, cum prestantius sit de impotentia quam de impudencia & arrogancia posse notari. cogitabam quoque quod steriles laudatores ejus quidem satagunt oppositum agunt, cum enim ob exuberantem materiam aut eorum inbecillitatem ingenij, pleraque a longe proferunt, plurima que dixerint laudum genera obmittere tacite videntur, aut non vera, aut non digna preconio existimasse. Tantique rem faciunt, quantum eorum oracio finit, sicque non laudasse sit veras laudes adimisse auditorio dijudicante. Cum enim vestre laudes prope diuine sint, quis ille tam sui fidens, qui auderet sermone finito metiri posse hanc rem infinitam, quis enim nobilitate, uel dignitate, aut probitate, uel optimarum mencium studio, uel clemencie magnitudine, bellorum munimento, varietate victoriarum, felicitate conficiendi, meritis amplitudinis pertinacia, in rebelles clemencia, in subditos liberalitate in omnes, potest excellentijs vestris comparari, cum nulla res tanta sit, ac tam difficilis, quam vestre serenitates non & concilio regere, & inte-

integritate tueri, & virtute conficere possint,
dicam siquidem plane, gloriam vestram tan-
tam esse, licet futura sit major, quod tro-
phis vestris allatura finem non sit etas, nec
illius est flumen ingenij satis, quod non di-
cam, ornare, sed enarrare laudes vestras at-
que vestrorum progenitorum posset. Ex-
usabam preterea prope rerum missarum eui-
dentissimam noticiam, cum neminem hic ad-
esse conspiciam, quem vester sanguis egre-
gius, nobilitatis splendor, dignitatum cul-
men, summa prudentia, & illa singularis
quasi diuina in cunctis perficiendis man-
uetudo atque modestia lateat. Parcite er-
go michi principes illustrissimi, si vestras am-
plissimas laudes speciali Sermone non descri-
psi, id enim consulte egi, tum propter earum
magnitudinem & dicendi infirmitatem atque
obscurarum rerum evidenciam locupletissimam,
tum ob mei imbecillitatem ingenij. Nam si
ita jejuna atque indiscreta oratione attin-
ere presumerem, vestre nobilitatis excellen-
tiam, dignitatum serenitatem, mentis for-
titudinem, summam prudentiam, maximam
temperanciam, mores probatissimos, ac fan-
tissimum & deuotissimum erga Deum cultum,
quibus alios antecellit, multum siquidem
vobis verbis viderer adimere vestre glorie,
vestrisque preconijis, unde pace vestra & ve-
stra impetrata huic amplissime dictioni finem
imponam & ad alia, ob que ad presencias
vestras

vestras conuenimus, me conuertam. Sacer-
rimus ille Basiliensis cetus in Spiritu sancto
legitime congregatus sanctam catholicam &
universalem ecclesiam representans ad vestras
Reuerendissimas paternitates hos Reueren-
dissimos patres & inter dominos prestantissi-
mos patriarcham Aquilegiensem, virum qui-
dem sanguinis dignitate & rerum experientia
prestantissimum, Episcopum Nouariensem,
virum profecto undique circumspectum, &
me archiepiscopum Panormitanum inter eos
nimirum quatuor acturos salutacionibus con-
cupitis & Dei omnipotentis benedictione pre-
missis destinauit. Primum erit presidij im-
plorantium, 2um quatuor rerum postula-
tuum. 3^{tium} imminencię negocij exhortati-
uum. 4^{tum} graciosum oblatuum. Erga pri-
mum clamat & orat, ac clamare & orare com-
pellitur dignitates vestras amplissimas in un-
um congregatas universalis ecclesie & illud
sacrum Basiliense concilium representata lan-
guoribus plena & uehementer fanciata, cum
propheta prorumpit in hec verba: apprehen-
de arma & scutum, & exurge in adiutorium
meum. Nullius enim est cuiusuis religionis
Christiane participis, cor ita faxeum, pectus
ita ferreum, quod auditis ecclesie universalis
languoribus & sacri concilii Basiliensis dolo-
ribus atque erumpnis non emolliatur, non
perturbetur, non expauescat, non denique
ad tam incendium immensum contra eccle-
siam

iam ipsam paratum extinguendum non inar-
 escat, proch dolor dum ecclesiam orienta-
 em in unum Christi ouile reducere nisi su-
 pus, discidium & scisma maximum in eccle-
 sia nostra latina subortum videmus, & uti-
 nam simplex scisma & non detestanda erit
 le heresi admixtum: duo altaria diversis in
 ocis proch dolor erecta conspiciamus, & u-
 robique quidem nephandissimum est dicere
 ut sentire universalem ecclesiam consistere,
 allegatur contra christi uerbum de ecclesia
 sponfa una est columba mea, sponsa mea XXVIII.
 I. omnibus, offenditur propterea ille fidei
 articulus: Et unan^a sanctam catholicam &
 apostolicam ecclesiam. quem quisque fidelis
 in fidei Simbolo jugiter profitetur. Ip-
 sus ecclesie auctoritas non modo contemni-
 tur, sed periculosissime negatur, sacrorum
 conciliorum parvi penduntur & temerantur
 decreta, reformacio ecclesie eluditur, & cor-
 rectio exquisitis coloribus vanis euitatur. Et
 nisi celerrime Deo auctore prouideatur, ma-
 ximis discriminibus ipsa subicietur ecclesia &
 sacrorum conciliorum auctoritas pro magnis
 temporibus exulabit. Et quia plerique sa-
 rum Basiliense concilium minus iuste ca-
 mpniantes ab ipso hec mala prodire falso
 serunt. dignentur pro Deo serenitates ve-
 re paululum ad gesta summi pontificis &
 ad ea que sacro concilio impingi solent dili-
 enter animadvertere, ut cui in hac re plu-
 mum fauoris intendendum sit facilius dis-
 cernere

cernere ualeatis. Et primo ut ab ipso Summo pontifice exordiar, quem pro ipsarum rerum fundamento premitto, sacrum & generale concilium Dei ecclesiam representans duorum generalium conciliorum Constantiensis scilicet & Senensis auctoritate in ciuitate Basiliensi inclite nationis Germanice erectum & stabilitum extitit & duorum dispositione Summorum pontificum quondam scilicet *Martini* & domini *Eugenij* presentis confirmatum, ob tria precipue sanctissima quidem opera consummanda, primo quidem pro extirpatione heresum, 2do pro pace populo Christiano procuranda 3°. pro Dei ecclesie reformatione tam in capite quam in membris. Quantum profecto & quanto tempore illa sacra Basiliensis synodus circa primum elaborauerit, sumptibus non parcendo actatur inclitum & potentissimum Bohemie regnum, nam quod diu efficere magni exercitus gencium armorum gladijs materialibus non valuerunt, ipsa sancta synodus Basiliensis doctrine sermone varijsque disputationibus ac legatorum missionibus Deo fauente compleuit, ita, ut in eodem regno Bohemie omnia pacata esse videantur, & nisi in saluberrimum extitisset concilium, incendium in illo regno mirum in modum accensum non modo illud regnum vastasset, sed multas finitimas regiones infecisset & consumpsisset, ut in multis locis experientia rerum magistra edocuit, quantum vero profecerit, & ad grecorum

orum reductionem & unionem, nemo est, ui nesciat, Miserunt namque illius sacri Concilij patres ad ipsos varios oratores & tan- em cum ipsorum Grecorum oratoribus con- encionibus & pactis super ipsorum unione abitis deferri iusserunt. IX. milia ducatorum d ciuitatem constantinopolitanam, ut Gre- orum prelati in diuersis locis consistentes ossent ad illam ciuitatem pro eorum transi- i sumptibus sacri concilij conuenire & sic ncitum est, ut ipsius sacri concilij pecunia industria Grecorum prelati conuenerunt in edicta ciuitate constantinopolitana & ibi- em consistens Imperator patriarcha con- antinopolitanus & plurimi alii prelati jugi- er prestolabantur, ut sacrum concilium ga- as & pecunias juxta conuencionem inter os habitam pro eorum transitu destina- ret. nempe neminem latet, quod si Romanus ontifex ambasiatam falso nomine sacri con- cilij ad eos non misisset ac per hoc eos per , & suos & suis galeis non sollicitasset va- s promissionibus, ut ad suum conciliabulum nflu-erent, ad sacrum Basiliense concilium dubie profecti fuissent, sacrum tum Con- ium valere & dare operam, quam incept- , quatuor Galeas, nauem unam & Galen- n cum balistarijs & magna pecuniarum antitate juxta inter eos compactata pro transuehendis destinauit, pro qua quidem explicanda ultra centum ducatorum millia sum sacrum concilium exposuisse dignosci- tur,

L

tur,

tur, & ex opere ipsius sacri Concilij ipforum
Grecorum reductio in limine videtur, siue ad
ipsum dominum papam perueniant, siue ad ip-
sum sacrum Concilium, nunquam enim papa Ga-
leas misisset nisi innuisset illos ad sacrum con-
cilium peruenturos. Unde cum sacrum con-
cilium fuerit Causa cause, satis dici potest,
quod sit causa effectus siue future eorum
unionis. Sileant ergo detractores, qui
dicunt sacrum concilium tanto tempore
congregatum parum profecisse, nam ea egit
que, per alia concilia non fuerunt gesta, nam
cum predicta grauissima sint, viderentur po-
tius miraculo ascribenda, ut in tam brevi
tempore quo concilium extitit congregatum
explicari potuissent. Ad Pacem autem re-
formandam inter varios principes & univer-
sos populos manum non pigre apposuit, at-
testari hoc possunt Portugalia, ytaliam, &
multæ Germanicæ Nationis & legatorum
tam Cardinalium quam aliorum patrum va-
rie missiones erga ecclesie veram reformatio-
nem saluberrima plurima decreta edidit om-
niumfere curie Romane in veterationum abu-
sum & Simoniace prauitatis presertim ex-
tirpatura, reducendo ecclesie statum pluri-
mum collapsum ad priscorum primam ordi-
nationem saluberrima, utpote decretum de
annatis non solvendis, per quas Christiani-
tatis ex omnibus provincijs aurum detesta-
bili inuencione ad ipsam curiam Romanam
attrahebatur, ecclesiasticæ ciuitates ob in-
tolle-

olterabiles soluciones ita comprimebantur, uod aut perpetuo feneratoribus remaneant obligate, aut ex illorum redditibus nil spererat, quod ad aliquem pium usum posset onuerti,, Promoueantur plurimi, qui per uandam negociacionem, qui maiores & ubiores pecunie sacculos deferebant, Et scientia & moribus diuites contempnebantur, & uod teste *Augustino* potius plures fures aut mercenarij ecclesijs preficiebantur, quam uapastores, ut habetur *in c. tres personas XXIII.*

III. Edidit insuper Decretum de electione, extinxit in futurum abusum gratiarum expectatarum, que immerentibus pecunie obtentu absque personarum delectu concedebantur, prouidit super beneficiorum collectione ordinarijs locorum consulendo, qui per gesta & abusus curie Romanæ ita compressi sunt, & ita in eorum jurisdictionibus exhausti, ut solus papa omnia occuparet, & si super eo duntaxat Christi ecclesia fundata esse videretur. Immemores erant reuoluentes Romani pontifices potestatis alijs apostolis in quorum loco successerunt. Episcopis, tradite, quibus inquit Christus in eos potestatem transferendo, sicut misit me pater, ego mitto vos, ut habetur ewangelio, & clauissime per beatum *Ciprianum* Episcopum inc. sequitur. ubi textus, *Venerabilis XXIII. q. 2. c. in nouo XXI. dist. & alibi Xc. ad eosdem, vos estis lux mundi. & Mathei XVIII. quæcunque alligaueritis super terram, erunt*

alligata & in celo, & quecunque solueritis super terram, erunt soluta & in celo, & in eodem loco, cum peccauerit in te frater tuus, dic ecclesie, nomine autem ecclesie non solum papam intelligi voluit, sed etiam prelatos, ut aperte innuit *Jeronymus* in *c. omnibus XXIII. q. I.* Hinc *Gregorius* papa sanctitate & sciencia mirificus ad *Patriarcham Alexandrinum*, qui eum in præfatione epistole universalem papam appellauerat, rescripsit, ut tale verbum ita superbum ulterius non rescriberet, dicens: quia alijs detrahitur. cum alteri plus, quam non exigit, prebetur, submittens honorem meum esse non deputo, in quo fratres meos honorem suum perdere cognosco, meus namque est honor universalis ecclesia, meus honor est fratrum meorum solidus vigor, tunc ego sum honoratus cum singulis quibusque honor debitus non negetur, si vero universalem papam vestra sanctitas me dixit, negat se hoc esse, quod me fatetur universum, sed absit, recedant verba, que unitatem instant. caritatem vulnerant, ut habentur hæc in *c. Ecce XCIX. di.* Et alibi idem beatus *Gregorius* scribens ad defensorem Sicilie, qui turbabat Episcoporum jurisdictionem sic inter cetera inquit: si sua unicuique Episcoporum jurisdictio non feruatur, quid agitur aliud, nisi ut per nos, per quos ecclesiasticus custodiri illesus ordo debuit, confundatur, ut legitur *X. q. I. peruenit.* Quod autem Episcopi in locum apostolo-

colorum successerint, & illorum potestatem
 sortiti sint, bellissime probat *Agustinus* in
quorum vices LXVIII. dis. Inducimus idem
 psalte Pro patribus tuis nati sunt tibi filij
 constitues eos principes super omnem ter-
 ram. Hinc *Ciprianus* in *domino XCIII. di.* Epi-
 scopos appellat Apostolos, & dixit, eos
 per christum electos fuisse, & facit id psalte
 de juda & episcopatum ejus accipiet alter,
 tenotans, Judam tamquam apostolum fuisse
 Episcopum. **H**inc sanctus Petrus cum omni-
 bus apostolis ecclesiastica negotia peragebat,
 ut in actibus apostolorum legitur. Edidit
 insuper sancta synodus Batoniensis decretum
 de causis imitando illam sanctam synodum
 Nicenam, quæ statuit negotia debere tracta-
 ri in provinciis, in quibus orta sunt, ut
 plenius habetur in libris conciliorum & nar-
 atur in *q. 27. Nemini.* Edidit insuper De-
 cretum de conciliis Provincialibus, & syno-
 dalibus celebrandis, dans formam, ut jugiter
 de morum reformatione tractetur, Item
 de concubinariis, de Judeis, de adscensione
 ad apostolicam sedem & ad cardinalatum,
 de pacificis possessionibus & multis alijs qui-
 em, honestissimis ad reformationem ecclesiæ
 in capite & in membris pertinentibus, & ad-
 uc in ea reformationis materia perseverat.
 Sed prochdolor Romanus pontifex qui pri-
 us & precipuus in hoc sanctissimo opere
 se debuit, tanquam cui in persona Petri

Specifice a Christo dictum fuit, non modo semel, sed iterum atque tercio, si diligis me, pasce oves meas. *Jo. ultimo.* Non solum hec omnia Decreta respuit, sed etiam illa, que ipsemet in sua adhesionem solempni approbavit, profitendo illud sacrum concilium Basiliense legitime fuisse initiatum & continuatum, prosecutionemque habere debere ad illa sancta opera, ob que fuit congregatum.

Quam enim magis animadversione hec transgressio digna sit, ut decreta salubria & canonica per papam contempnentur, clare colligi potest ex canone *Damasii* pape sic notabiliter inquentis, Violatores sacrorum Canonum voluntarie graviter a sanctis patribus judicantur & a Spiritu sancto, instinctu cujus a Domino dictati sunt, dampnantur, quia blasphemare spiritum non incongrue videntur, qui contra eosdem sacros canones non ex necessitate compulsi, sed libenter aliquid aut proterve agunt, aut loqui presumunt, aut facere volentibus sponte consenserunt. Talis enim presumptio manifeste unum genus est blasphemantium Spiritum sanctum, quia, ut jam prelibatum est, contra eum agi, cujus iussu vel nutu & contra Spiritus sancti canones editi sunt, que verba aurea sunt, & habentur in *c. violatores, XXV. q. I.* que clarissime innuunt infidelitatem nominari, qui canones conciliorum voluntarie trans-

transgrediuntur, quia vultis negare potestatem ecclesie, competere, quo Casu absque hesitationis scrupulo tales in heresis crimen incidunt, ut legitur in *c. nulli fas XIX. di.* Hereticus enim est non solum, qui errat in articulis fidei, sed etiam qui habet perversum dogma, vel novas gignit opiniones diversas a iudicio ecclesie, ut §^o *text. cum glo. in cie. 1. de H-reticis.* Sed idem *c. heresis XXIII. p. III.* hinc dixit *glo. singularis in c. sacerdotes & reliqui ecclesie ministri II. q. VII.* Quod si praelati non servant canones potest ab eis recedi, sicut ab hereticis & excommunicatis etiam ante sententiam, per quam glossam & per predicta potuisset sacrum concilium domino *Eugenio* Pape III^{to}. presenti subtrahere merito obedienciam ex hoc solo capite, quia ne causa rationabili contempsit recipere decreta sacri concilii super Reformatione edita, & presertim hoc firmandum est hodie ex decreto sacri constanciensis concilij, quod inter cetera declaravit, & sacra Basiliensis & Senensis synodus memoravit, quod ipsa synodus in Spiritu sancto legitime congregata generale concilium faceret, & ecclesiam militantem representans potestatem a Christo immediate haberet, cui quilibet cujuscunque status, vel dignitatis etiam si papalis existat obedire teneretur, in hijs, que pertinent ad eam, extirpacionem scismatis & ad generalem reformationem ecclesie Dei in capite & membris, Item declaravit synodus constan-

stancienſis , quod quicumque cujuſcumque ſtatus uel dignitatis , eciamſi pãpalis exiſtat , qui mandatis , ſtatutis , ſeu ordinacionibus , aut prãceptis cujuſcumque concilij generalis legitime congregati ſuper premiſſis , ſeu ad ea pertinentibus , factis & faciendis obedire contumãciter contempſerit , niſi reſipuerit , condigne penitencie ſubiciatur & debite puniatur , eciam ad alia , ſi opus fuerit , juris ſubſidia recurrendo , ex quibus poſt fundatam & declaratam ſacri concilij auctoritatem in predicto reſormacionis caſu ſuper ſummum pontificem. Et hoc ipſum ante id Decretum tenuit Auguſtinus ſolempnis Doctor in *c. ſed. XV. di.* ubi per illum textum dicit: Papam non poſſe venire contra conciliorum ſtatuta in hijs que pertinent ad fidem , animarum ſalutem , & ad univerſalem ſtatum eccleſie , nam talia ſtatuta habent vim & auctoritatem ſecundum IIII ewangelia ut probatur in dicto c. & prope medium ibi , quia in his velut in contradicto lapide ſancte fidei conſtructura conſurgit , & cujuſlibet vitæ atque actionis norma exiſtit. Hinc Conſtantinopolitana ſinodus una de III r. principalibus , quas eciam velut IIIor. Ewangelia veneratur , edidit ad Eccleſie reſormacionem ducentos & duos Canones ut habetur in *c. habeo libro XVI di.* Et Nicena ſynodus inter alias principalior volens corrigere vitam hominum in eccleſiis commorantium , impoſuit multas leges , quas Canones vocamus , ut dicit

tex-

extus in c. *Nicena XXXI. di.* Et licet olim
super hac potestate Ecclesie supra papam va-
rie forent inter scolasticos opiniones, ho-
die tamen, cum habeamus trium generalium
conciliorum declarationem, constanciensis
scilicet, Senensis & Basiliensis, omnis cessare
debet hesitacio. Nam in declarandis sacris
scripturis & fide per catholicos tenenda dis-
posicio Ecclesie & sic sacri concilii prefertur
opinionibus magistrorum & eciam summi
pontificis, ut in c. *Anastasius in certa glo. XIX.*
di. Hinc *Hieronimus* contra *Luciferanum* in fi-
ne suæ disputacionis inquit: Poteram omnes
quarum disputacionum rivulos uno ecclesie
sole siccare, de auctoritate concilij generalis
loquens, & comparat concilij auctoritatem
soli, ut sicut sol suo ardore humores rivu-
lorum deficiat, ita concilium sua auctori-
tate omnem contrariam superat argumen-
tationem, & beatus *Augustinus* ad *Januarium*
asserit generalium conciliorum saluberrimam
esse in ecclesia auctoritatem, si saluberrima
est, salutem continet, qui ergo auctoritati
concilij contradicit, contra salutem agit,
demque *Augustinus* in plerisque locis hec
verba asserit, Ewangelio non crederem, nisi
ne Ecclesie auctoritas commoneret, quasi
dicat, quod illa sola dicuntur Christi Ewan-
gelia; que ecclesia recipit, nam plerique e-
ciam de Apostolis dicuntur Ewangelia scri-
psisse, sed quia IIIor. tantum approbavit
Ecclesia, scilicet generalia concilia illam re-

presentancia, illa sola IIIor. & non alia veneramur. Et quamquam potuisset sacra synodus Basiliensis severe procedere contra papam propter dictorum decretorum contemptum, & multa alia in citatione contenta, volens tamen uti omni mansuetudine & modestia, eundem Dominum papam *Eugenium* crebris vicibus per literas & nuncios hinc inde missos ammonuit caritative, ut dicta saluberrima decreta susciperet, & alia ageret, que summum pontificem decerent, sed cum monita non proficerent, coacta fuit ipsa sancta synodus, manum ad forciora mittere, attendens, & præcauere volens illud *Gregorij* super *Jheremiam*, qui dixit: Ociose non esse transcurrendum, quod uno peccante ira super omnem populum venit, sicut fuit Achor peccante, ut in Biblia legitur. Hoc enim secundum eum frequenter accidit, quod sacerdotes, qui præsumunt, erga delinquentes beniuoli videri volunt, & verentes peccantium linguas, sacerdotalis seueritatis immemores, nolunt complere, quod scriptum est; peccantem coram omnibus argue, ut ceteri metum habeant, & iterum auferre malum de semetipsis, nec Zelo Dei succensi mutantur, apostolo dicente: Tradidi huiusmodi hominem in interitum carnis, ut spiritus ejus saluus fiat, neque illud student, Evangelia implere, ut si viderint peccantem, primo secreto corrigatur, post etiam duobus vel tribus testibus adhibitis, quod-

quodsi contempserit; & post ecclesie correctionem non fuerit emendatus, de ecclesia expulsus velut gentilem habeant ac publicanum, Et dum uni parcent universae ecclesie moliuntur interitum, quae ista bonitas, quae ista misericordia est, uni parcere, & omnes in discrimen abducere, polluitur enim ex uno peccatore populus, sicut ex una ovis morbidus universus grex inficitur. Quae verba profecto aurea, & notatu digna in proposito nostro habentur, in *c. sed illud XLV. i. cita. edidit. Canon* ipsum summum pontificem, ut super predictis & in citatione contentis, quae notoria dicebantur infra certum terminum in eo contentum, persevel alium apud sanctam synodum compararet super premissis & alijs proponendis excusationes, si quas haberet, allegaturus. Qui quidem dictus *Eugenius* pro obediencia, quam ecclesie sanctae Dei exhibere debebat, rebellionem obtulit, negando ecclesie jurisdictionem, & dissolvendo, quantum in eo fuit, sacrum concilium, si ulterius super dicta citatione procederet, illud transferrendo in Ferrariam, in qua re, quantum Deum & ejus ecclesiam universalem offendit, pena docente, potuisset illico cognoscere, nisi sacrum concilium volens adhuc uti omne mansuetudine, praesertim ad supplicationem inclite memorie *Sixti mundi* quondam Imperatoris & vestrarum Reuerendissimarum paternitatum atque serenitatum terminum in citatione contentum pro-

prorogavit, & duntaxat declaravit nullitatem illius dissolutionis, ac etiam insinuavit & decrevit, quod alias statutum fuerat, in Decreto XI. sessionis, quod ipsemet papa per suam adhesionem approbauerat; In quo cauetur quidem, si papa in futurum concilium quoquomodo de facto mutare, impedire, prorogare uel dissolvere attemperauerit, & infra IIII menses cum reali satisfactione non resipisceret, excommunicatus a papali administratione ipso jure foret suspensus, que quidem papalis administratio eo ipso ad Concilium devolueretur, & si penam predictam per duos Menses post dictos IIII sustinerit, indurato usque ad priuacionem inclusive contra eundem per Concilium generale procedetur. Potuisset enim sacrum concilium longe magis aspere contra dictum Dominum *Eugenium* procedere, qui contempnens obedire iudicio ecclesie, presertim cum arbitratur, ecclesiam non habere super hoc potestatem, tanquam hereticus censendus est, & ulciscendus, quod primo ponitur ex verbis ipsius Christi, dum dixit *Mathei XXIII.* quod cum quis ecclesiam non audierit, habendus est tanquam ethnicus & publicanus. Quod apercius *Iheronimus* asserit *XXIII. q. I. omnibus*, que quidem auctoritas, cum neminem excluderit, presertim cum tunc petro loqueretur, etiam papam includit. Nec obstat, quod sub nomine frateris hoc dixerit, si peccauerit, in te fra-

ater tuus. &c. quia omnes apostolos vocavit fratres, dixit enim ipse Salvator omnibus apostolis: Vos omnes fratres estis, unus enim pater vester est, qui in celis est, hinc Papa omnes Episcopos appellat fratres, ut *III. c. quam graui de crim. fal.* Quod ecclesia sentit *Jeronymus* in dicto c. omnibus; ubi elegantissime dicit: omnibus consideratis puto, me non temere dicere, alios ita esse in domo Dei, ut ipsi sint eadem domus dei, que dicitur edificari super petram, que unica columba appellatur, que sponsa pulchra sine rufa & macula, & ortus conclusus, & fons figuratus, & puteus aque viue, & paradysus cum fructu pomorum, que domus etiam clauis accepit, ac potestatem ligandi & soluendi, hunc domum, si quis corrigenter corripiensque contempserit, sit tibi, inquit, tanquam ethnicus & publicanus, hec ille, cui quidem satis videtur concordare *Augustinus* in c. quodunque *XXIII. q. 1.* ubi inter cetera sic ait: cum excommunicatur ecclesia, & in terra & in celo ligatur excommunicatus, cum ecclesia reconciliatur, manet jam in celo reconciliatus, si ergo hoc in ecclesia sit, *petrus*, qui clauis accepit ecclesiam sanctam significauit, hec *Augustinus* in loco prefato. Ad predicta etiam facit *text. III. c. si qui sunt LXXXI. di.* ubi dicitur, quod non obediens ecclesie ydolatrie peccatum incurrit, *Samuele* attestante & beato *Gregorio* instruente: peccatum ariandi esse, non obedire, & scelus ydolatrie,

trie, non acquiescere. Et *Gregorius* in moralibus & transumptione *VIII. q. I.* sciendum, sic misit: si enim quasi ariolandi est peccatum repugnare, & quasi scelus ydololatriæ nolle acquiescere, sola est, que fidei meritum possidet, obediencia, sine qua infidelem esse quisquis convincitur, & si fidelis esse videatur. Et beatus *Clemens* sic ait, qui enim rebelliter viuit, & discere atque bona agere recusat, magis diaboli, quam Christi membrum esse ostenditur, & potius infidelis, quam fidelis esse monstratur. ut habetur *XXVIII. di in c. si. hinc* conclusio singularis de papa dixit: quod si notorium est crimen ejus quodcunque & inde scandalizatur ecclesia, & incorrigibilis sit, quod potest de illo accusari, subdens rationem, que contumacia dicitur heresis ut in dicto *c. si qui probri*, & contumax dicitur infidelis *XXXII. di. Nullus & §. verum* nec constat secundum illam *glo. quid. c. si papa* præ allegatione ponat Casum specialem in heresi, ut ea sola possit papa accusari, quia debet intelligi de occulta heresi, & tunc est speciale, quia de alio occulto crimine accusari non potest, secus in crimine notorie scandalizante ecclesiam modo predicto. Nam dominus papa non comprimendo, sed contempnendo citationem concilij, videtur pessime sentire de potestate ecclesiæ, unde *glo. na. uel alibi* dixit. quod in quibus casibus potest papa judicari, concilium generale est judex nihilominus tamen volens sacrum Concilium omni mansuetudine

ne uti & patientia pro tanta rebellionē con-
tra ecclesiā, nullam penam contra papam
fulminavit, licet in termino statuto & postea
prorogato non paruerit, nec infra IIII Men-
ses suam peruerſam dissolutionem non-revo-
caverit, sed ſolum occasione predicti decreti
& ſimplicis contumacie eundem ſuſpēdit
ab adminiſtratione papatus & ſuſpenſum de-
claravit. Quam ſuſpenſionem non ſolum non
recipit, ſed contemptum contemptu addendo
& mala malis accumulando ea intellecta aſper-
time dicitur proceſſiſſe contra patres ſacri
Concilii eos exponendo prede & capture cu-
uſcumque & priuatos dignitatibus decla-
rando. Que res quanta animaduerſione ſit
digna nemo mentis compos ignorat, Tercio
ultra contemptum in non ſuſcipiendo decre-
ta ſacri concilij & in non parendo juxta ci-
tationis edictum & in fulminando premiſſas
cenſuras concilium Baſilienſe, quantum in eo
iuit, diſſoluit, nec reſiuit in tempore per
ſecretum ſibi præfixo, & ſi ex hoc diſſolu-
tionis ſeu translationis delicto quilibet papa
hoc facturſus puniendus ſit modo premiſſo,
ut indicto decreto XIe. ſeſſionis longe acrius
puniendus venit iſte papa, qui non ſolum
nunc concilium diſſoluit, ſed etiam per prius,
antequam concilium Baſilienſe naſceretur,
per diſſoluciohem ſuam conatus eſt illud
abortivum facere, ſed timens tunc penam
imminentem illam diſſoluciohem reuocavit &
nullas vires habuiſſe profeſſus eſt promit-
tens

tens prosequi sacrum concilium omni fa-
uore cum effectu, ut in sua adhesione cla-
re patet, quorum omnium postea immemor,
denuo illam dissolucionem pestiferam facere
non formidauit, assumens hoc delictum no-
torium, ecclesiam scandalizans in consuetu-
dinem, unde acrius ex geminato actu pu-
niendus veniebat XXV. q. II. *Ita nos*, unde ali-
bi dicit textus no. quod non est in eum hu-
manitatis liberalitas conferenda, qui impu-
nitatem admissi sceleris potius consuetudini,
quam emendacioni deputauit L. II §. de
Episcopis. audi. per quam dissolucionem uel
translacionem tria violauit decreta, primo
constanciense, secundum quod eciem causa
translacionis subsistere debet concilium trans-
ferri ad locum ejusdem nationis, Ipse autem
de Germania transtulit in ytaliam. 2do,
violauit decretum concilij Basiliensis, de quo
in dicta XI^a sessione, ubi sanxitum & decla-
ratum extitit, quod Concilium actu congre-
gatum dissolui, aut de loco in locum mutari
sine illius concilij expresso consensu per Ro-
manum pontificem nullatenus possit, cassa-
uitque, irritauit & annullauit, sepius forsân
in contrarium attemptaretur, quod quidem
decretum tanquam editum ante suam adhe-
sionem extitit, in ipsa adhesione per eun-
dem dominum *Eugenium* approbatum. 3°.
violauit solempne decretum in facto Greco-
rum editum, quod ipse dominus *Eugenius* spe-
cifice approbavit, in quo inter cetera ad pro-
posi-

positum cauetur, quo sacrum concilium Ba-
 ilienſe deberet ſtare firmiter in Baſilea, do-
 nec Imperator Romanorum ad portum ulti-
 mum ſe conferret, & tunc infra menſem de-
 berent patres de concilio ad locum ycome-
 nicum tranſire, ipſe autem Dominus *Euge-
 nius* longe ante adventum Græcorum trans-
 ulit concilium ad ytaliam ex eo ſolo capite,
 quia per ſacrum conciliū fuit citatus. pre-
 erea ſi omnia predicta ceſſarent decreta,
 nemo ſani capitis arbitrari poſſet ſuam pre-
 ſentiam diſſolucionem valuiſſe, quia cum per
 citationem ſit reus & inferior conſtitutus
 non potuit in facto propoſito auctorizari
 preſertim Concilio irrequiſito, quod in illo
 caſu locum ſuperioris tenebat. In ſuper ſi
 nec diſſolutio admitteretur, fieret res peſſi-
 mi exempli, quia quilibet papa per concili-
 um citatus etiam ſuper crimen heresiſ, vo-
 lens correptionem euitare, repente recurre-
 ret ad deteſtabile diſſolucionis concilij reſu-
 gium, transferendo illud ad ſares proprios,
 vel ad locum ſibi tutiſſimum; ut dominus
Eugenius feciſſe diſcoſcitur, hinc glo. in diſto.
 ſi papa querit. nunquam poſſit papa ſta-
 tuere, quod non poſſet papa de heresi ac-
 uſari, & reſpondet, quod non, quia ex hoc
 periclitaretur tota eccleſia, quia etiam he-
 reticus non poſſet per concilium ex predicta
 diſſolutione condemnari. 4to. dominus *Eu-
 genius* durante concilio Baſilienſi aliud pre-
 ſumpſit erigere ſcilicet in Ferraria concili-

um, decretum sacri concilij editum in IX Sessione, ubi inter cetera sancta synodus omnibus Christi fidelibus cujuscumque dignitatis aut status, eciam si papalis, Imperialis aut regalis existunt sub obtestacione diuini iudicii & in virtute sancte obediencie & penis contra scismaticos & Judeos indictis precipit, atque mandat, ut durante sacro concilio Basiliensi aliam congregacionem sub nomine generalis concilij facere non presumant, & varias poenas apponit contra ad illud accedentes, uel illud concilium nominantes & representantes apponit, ut in dicto decreto laicius continetur. Unde cum dominus *Eugenius* attemptauerit contrarium, incidit in penas scismaticorum, a jure editas, scismatici autem sunt ipso jure excommunicati, ut in *c. licet de elec.* & priuari debent sine spe restitutionis eorum dignitatibus, ut in dicto *c. licet. & clarius in c. non vos XXIII. q. V.* Item negari non potest, quin ex hoc translacionis delicto scandalizat ecclesiam uniuersalem, in quo casu ipse papa concilij iudicio subijcitur, presertim cum nullo modo velit se de hoc corrigere, ut in decreto XIe. sessionis per eundem dominum *Eugenium* approbatum, & per *glo. in dicto c. si papa. obmitto scandalum* quod toti ecclesie generauit in fulminando varias censuras contra patres sacri concilij, & eo solo quod ipsum citauerant, omitto varia impedimenta, que ipse prestitit sacro concilio in unionis Gre-

corum

corum negotio, obmitto simoniacam heresim per suam curiam respersam, omnia enim spiritualia ibidem veluti vilissime meretrices venalitati exposita sunt, Quod quidem Simonie crimen & a Domino & ab apostolis & a sacris concilijs Niceno & Constantinopolitano sub gravissimis penis prohibitum esse, nemo est, qui nesciat, si quis omnem & pulchre per *Gregorium in c. fertur. § c. eos. l. q. i. & quamquam glo. in c. si quis pecuniam LXXIX. di.* dicat papam de simonia accusari non posse, que simonia large dicitur heresis non stricte, de qua papa accusari potest; nam illa glo. debet intelligi, quasi crimen Simonie & occultum, quia de occulto crimine papa accusari non potest iuste de heresi, secus cum est notoria, quia tunc de ea, scilicet de alio quocumque crimine notorio accusari potest, ex quo ecclesiam scandalizat, ut dicit *eadem glo. in c. si papa.* Obmitto & multa alia in citatorio contenta, ex quibus partibus sacrum concilium potuisse & posse ex multiplici capite seuerissime procedere contra dominum *Eugenium* papam, sed patiencia maxima ac modestia, ipsa synodus semper usa usque ad hanc diem procedere ad finalem sententiam distulit, exspectando, si quando papa, rediens ad cor, velit agnoscere & exequi veritatem, sed hac mansuetudine non obstante tot cotidie ipse dominus *Eugenius* mala & scandala ingerit, canonicum concilium & clamare ipsa Ecclesia compellatur ad

M 2

se.

ferenitates vestras in unum collectas, dicendo & repetendo thema superius propositum: apprehende arma & scutum & exurge in adiutorium meum. Principes enim soli, ut inquit *ysidorus*, potestatis adepti culmina exercere debent, cum sacerdotes per sermonem doctrine malos inter ecclesiam positos comprimere non valent, sepe enim, ut ipse inquit, per regnum terrenum celeste regnum proficit, ut qui inter ecclesiam positi, contra fidem & disciplinam agunt, rigore principum conterantur, cognoscunt enim principes soli Deo se debere, esse reddituros rationem propter ecclesiam, quam pro Christo tuendam suscipiunt; Nam siue augeatur pax & disciplina ecclesie per fideles principes siue solvatur, ille ab eis rationem exiget, qui eorum potestati suam ecclesiam credidit committendam, ut habetur *XXIII. q. V. Principes*. Et *Gregorius* ad quosdam principantes sic ait: sicut excellentiam vestram hostilibus bellis in hac vita Dominus victoriarum fecit luce fulgere, ita opem eciam inimicis ecclesie ejus omni viuacitate mentis & corporis obuiare, quatenus ejus ex utroque triumpho magis & magis innotescat opinio, ut habetur *XXIII. q. IIII. c. sed*. Ad idem canon Bonifacij ut *c. principis XCVI di.* hinc in psalmo respondit principibus, dicens: seruite domino in timore & exultate ei cum tremore; seruiunt enim reges domino religiosa feueritate, prohibendo atque plectendo, que
con-

contra Dominum iussa sunt, ut *Augustinus* inquit in *c. si ecclesie XXIII. q. IIII.* sic enim agentes & in favorem ecclesie decertantes tanto largiora munera vobis tribuet altissimus, quanto jam largita ad sui nominis gloriam conspiciat reuocari, ut inquit *Gregorius* in dicto *C. sicut.* Nunc autem ad ea me conuerto, que falso per nonnullos calumpnios ipsi sacro concilio impinguntur, ajunt enim, quod non deficit per papam, quim decreta sacri concilij vituperentur, de annatis & de electione, sed potius per sacrum concilium, quod provisionem ipsi pape facere retardavit. 2do. quod cum multo tempore in Basilea congregatum sacrum concilium extiterit, nullum vel modicum fructum edidit. 3°. quod sacrum concilium non tendit ad bonum publicum, sed ad scisma perpetrandum. 4to quod manum apposuit ad ea, quod solis summis pontificibus reservari solet. Ad primum illud, verum est quod nunquam dominus papa absolute dixit, se velle provisione sibi facta illa decreta suscipere, sed ad decretum de electione respondit ambigue videlicet, quod volebat expectare electiones, non enim apperiebat, quid sentiret, si proximus superior illas juxta decreti tenorem confirmaret, quinimo negare illam potestatem videbatur per *c. nonne de presumpti. & XXV. di. qualis.* quantum vero ad decretum de annatis respondit, se velle illud servare, dummodo prius per concilium fieret sibi pro-

uifio, quod per omnes naciones & prouinci-
as cum effectū acceptaretur, quæ condicio
erat ita difficilis, ut pene impossibiliter fue-
rit tunc iudicata. quid enim si una minima
provincia defecisset, quæ huic rei noluiſſet
aſſenſum prebere, an deberet totius Eccleſie
ſalubris impediri prouiſio. preterea quia dif-
ficillimum eſſet & minus honeſtum, quod ſa-
crum concilium mitteret per omnes nacio-
nes & prouincias ad exquirendum conſen-
ſum, ac ſi non haberet facultatem impo-
nendi neceſſitate, nemo eſt, qui neſciat,
non enim defeciſſent juris remedia ad eorum,
qui tunc reſtituiſſent: compulſionem, quam-
quam dici poſſit, quod hec prouiſionis petito
tamquam ab omni jure & obſeruancia incog-
nita minus juſta fuit, in quantum deberet ec-
cleſie conſtitui cenſuales ipſi Romano pon-
tifici. Nam nec Chriſtus nec Apoſtoli, nec
eorum ſucceſſores in illo ſummo pontificatu
exiſtentes hoc petierunt, multo minus nec
ipſe dominus *Eugenius* hoc petere debuit, qui
plurimum in redditibus patrimoniꝝ beati *Petri*
exuberat & habundat, & ſi queque ſibi ne-
ceſſitas aliquando accideret, non deſunt ſibi
immediate remedia, exigendi ſibi caritati-
vum ſubſidium, vel decimas imponendi,
prout ſui prædeceſſores nonnunquam fece-
runt, ut in *cle. II. de deci.* Nam ipſi Domino
pape nunc habundanti in temporalibus dare
reditus eccleſiarum, nichil aliud eſt, quam
perdere, ſi, tamen ſua ſanctitas decreta illa
li-

liberaliter recepisset, sacrum concilium in uno
uel alio modo prouidendi suis necessitatibus
minime defuisset. Quo ad secundum factum
detractiuum supra satis Responsum extitit,
nam habito respectu ea maxima, que egit
circa Bohemie regnum & unionis Grecorum
negocium & reformationis materiam non
magno sed modico tempore predicta exple-
uisse censi debet, obmitto tempora maxi-
ma, que frustra consumpsit, cum ipse do-
minus super geminata ipsius sacri concilij
dissolucione contendendo ac super impedi-
mentis prestitis per ipsum dominum *Eugenium*
in unionis Grecorum negocio, que, cum no-
tissima sint, nullius persuasione indigent. Cir-
ca 3^m sacrum concilium non ad scisma per-
petrandum, sed ad aliud tollendum totis viribus
intendit, quod diu vixit & viget inter di-
ctum & multorum hominum animas ex inue-
teratis curie Romane abusibus, si enim sa-
crum concilium extendisset ad priuacionem
exuberantissimam procedendi manum contra
eundem habuisset, ut ex premissis clare pa-
tuit, sed tandem, si se ipsum & curiam suam
non correxerit, decreta sacri concilij non
receperit, & auctoritatem Ecclesie non cog-
nouerit, & ab illo conciliabolo Ferrariensi
non desisterit, imitabitur sacrum concilium
Leonem papam inquietem: quod quibus
prodesse non potest correctio, non debet
parcere obstinato, oportet enim nos Ewan-
gelici meminisse mandati, ut si nos oculus

aut pes, aut dextera scandalizauerit manus, a contagione corporis auferatur, nam superfluo extra ecclesiam positus resistimus, si ab hijs que intus sunt vulneramur, abicienda est prorsus pestifera a sacerdotali vigore hec patiencia, que sibi met, peccatis aliorum parcendo, non parcit, ut legitur *XXIII. q. III. Illud*. Alias autem non adimpletur dictum Christi, ut illum pro ethnico & publicano habeamus, qui ecclesiam corripientem, corrigentemque contempserit. Nec eciam illud quod ipse alibi ait: Vos estis sal terre, quod si sal terre euauerit ad nichil valet ultra, nisi ut mittatur foras, & conculcetur ab hominibus, de omnibus Apostolis loquens, eciam petitionem excluso & per consequens nec successore, ut aperte innuit *Iheronimus LII. c. Non omnes Episcopi II. q. VII.* Et dicuntur sal infatuatum mali prelati, qui sunt insipidi in predicando, & fatui in delinquendo, quos Christus dixit extra mittendos, & ab ecclesia per depositionem eiciendos, ut extat *glo. III. dicto c. non omnes*. Quo ad 4um respondetur, quod si detractores peragrassent juris campum, minime talia protulissent, cum fere nil ita arduum sit in ecclesia Dei, quod per sacra generalia concilia explicari non possit, vidimus enim & legimus, summos pontifices in causa heresis, scismatis & alterius criminis ad generalia concilia euocari, & ibidem aliquando se purgasse, non numquam

quam absolutas fuisse. Aliquando eciam legimus & vidimus, eos per sacra concilia depositos fuisse, ut in *c. si papa, cum glo. XI. di. III.* nunc autem cum *glo. sua XXI. di. XVII. di.* tollitur & *II. q. VII.* Item cum *calami ipse Hieronimus* refert, & *II. q. V. manda st. Ec.* *auditum, & LXXIX. di.* si duo contra fas cuncta *glo.* ac eciam per sacra concilia obedienciam ejus fuisse subtractam, ut *Marcellino, Anastasio, Liberio, Jobanni XII. Benedicto XIII. & Jobanni XIII.* ut legitur in libro conciliorum eos fuisse depositos, & creatus fuit *Alexander*, in concilio vero constanciensi fuit subtracta obediencia *Joanni, Gregorio & Benedicto*, & tandem *Gregorio* renunciante depositi fuerunt *Benedictus & Johannes*, & promotus fuit *Martinus* papa Vtus. qui nullo modo potuisset eligi, si illi per sacrum concilium privari minime potuissent, & per consequens vacillaret electio moderni pontificis, qui in loco *Martini* successit, Legimus insuper Cardinales in synodo fuisse depositos a patribus de concilio, ut textus refert in *c. ex gestis de cle. non resid.* Insuper patriarcha absque restitutionis venia a synodo Calcidonensi fuit depositus. ut in *c. in tantum. XXI. di.* Et eum deposuerunt sancti patres de Concilio, ut ibi habetur. Episcopos autem multos legimus & dampnatos & restitutos per sacra Concilia, ut *III. c.* Et in aliquibus *l. di. & XI. q. III. si quis Episcopus. & v.*

q. IIII. nullus Episcopus. Item synodus ex-communicat, & sic exercet censuram ecclesiasticam *XI. q. III. certum.* & *in c. si quis Episcopus,* & *in c. sic dicit de heret.* Hinc Gregorius vir sanctissimus & doctissimus dixit: cunctas vero personas, que veneranda concilia respuunt, respuo, & que venerantur, amplector, quia dum universali sunt consensu constituta, se & non illa deserunt, quisquis presumpserit absolvere, quos ligavit, aut ligare, quos absoluit. Apostoli quoque simul, non tantum *petrus*, primum Episcopum post diuam resurrectionem elegerunt videlicet *Matthiam* in locum *Jude*, ut patet in actibus Apostolorum. Quod autem *Matthias* fuerit in Episcopum ordinatus, patet per illa verba psalterij adducta per petrum; & *episcopatum ejus accipiet alter*, de episcopatu inde loquens, ut interpretatur scriptura in actibus Apostolorum,, Demum successiue in singulis ciuitatibus Episcopos & presbyteros Apostoli ordinauerunt, Leuitas etiam per eosdem Apostolos ordinatos legimus, quorum maximus fuit beatus *Stephanus*, subdiaconos quoque & acolitos etiam procedente tempore sibi constituit, hec leguntur *XXI di. §. 1. in func.* certumque est Episcoporum cetum in locum Apostolorum prorogatum fore *LXVIII. d. in c. quorum vites.* & *in c. in nauo XXI. di.* & *in c. dominus. XCIII. di.* & *in c. manus quorum de conse. di V. cum similibus.*

milius. Eadem ergo potestate funguntur, ut inquit *Augustinus* in dicto. *c. quorum vites*, & *text. in dicto c. marus*. ubi dicitur, quod post aduentum Christi, Apostoli & eorum successores Patriarchas primates posuerunt in certis urbibus, de quibus ibi. Nonne ergo hec potestas a sacris concilijs aliena est, quam apostolos & successores exercuisse legimus, qui hoc non fecissent, si potestas eis non affuisset, ut in simili dicit *text. in c. LVII. di IX. q. II.* Et nimirum, Nam & ipsa summi pontificis electio ipsi sacro concilio a Domino dilata est, ut in *cap. fe. LXXIX. di & in c. quia igitur. LXIII. di & alibi* quo ex dispositione Apostolorum ordinante domino primitus Episcopi sint constituti, ut habetur in *c. uno VIII. q. V. Preterea* sacra sinodus nonne ipsius sinodi canones edidit ad correctionem ecclesie, ut dicit *text. in c. habeo libr. XXI. di. & in c. Nycena XXXI. di.* Audit causas speciales eciam matrimoniales & eas defendit, ac debitam penitentiam transgressoribus imponit. ut in *c. 1. de sponsali*, & in *c. certum XI. q. III.* & in *c. in loco V. q. III.* & in *c. quisquis III. q. V.* ubi probatur eciam de causis criminalibus contra Episcopos mouendis. Et nimirum nam si ad concilia provincialia indifferenter omnes cause provincie deferuntur, ut in *c. scitote VII. q. III.* eodem modo & forcius in concilio universali totius universi cause deferri possunt, ut patet in iuribus superius allegatis. Nam & Christus sue ec-

ecclesie per generale concilium representate uniuersalem jurisdictionem tribuit per illa verba: si peccauerit in te &c. dic ecclesie, qui etiam ecclesiam non audierit, sit tibi sicut ethnicus & publicanus, *Matth. XVIII.* ubi submisit Christus: Amen dico vobis quecunque alligaueritis super terra, erunt alligata & in coelo &c. per que verba patet, quod sacris concilijs competit, jurisdictio etiam coactiua, quod etiam aperte sentit *Iheronimus XXIII. q. I.* omnibus possent & alia multa allegari multos similes casus comprobancia, sed predicta sufficiant, ut abtractoribus os obstruatur, & hec que ad primam partem presidio inploratiua cum justificatione sacri Concilij.

Condescendo nunc ad 2^{dam}. partem, que est 4^{or}. rerum postulatiua, sinodus enim sacra Basiliensis Reuerendissimi patres atque illustrissimi principes hortatur & requirit ferentates vestras, ut tamquam dilectissimi sancte Matris ecclesie filij velitis, ut certe debetis, omnia decreta ejusdem sanctæ synodi profecto saluberrima, & Ecclesie Dei in capite, & in membris reformatura cum effectu recipere & recipi & obseruari in vestris provincijs diocesibus & dominijs facere, & omnem ad hoc efficacem operam exhibere, ludibriosum namque esset, & ecclesie sancte Dei decolorativum, reformationem ecclesie petere, quam omnes tanto tempore acclamauerunt

uerunt , & super illa decreta saluberrima condere , & ea postmodum executioni minime mancipare, irritaretur enim plurimum altissimus, cum videret, se labijs duntaxat & non opere honorari, nec serviretis eidem altissimo in timore juxta vocem propheti- cam , & presertim postulat & requirit per viscera misericordie Jesu Christi & omni ob- servacione possibili , ut suspensionis senten- tiam jam solempniter decretam , & declara- tam contra dominum *Eugenium* papam ejus contumacia detestabili ac scandalosa exigen- te efficaciter recipere, & publicationi ac ex- ecutioni mandare, paternitates ac serenita- tes vestre, uti debent, dignentur. Si enim, quod absit , hanc suspensionis sententiam, uti postulat, non recipietis, profecto sine he- sitacionis scrupulo jam tota ecclesie aucto- ritas contemptibilis reddetur , adimeretur facultas huic sacro concilio Basiliensi, & spes ad ulteriorem reformationem ecclesie proce- dere intimidabuntur & tardiores fient patres ammodo sacra concilia celebrare, cum vide- rint, saluberrima decreta contempni, & ani- madversionem erga contumaces & delinquen- tes non admitti, & qui nequam sunt, effi- cienter nequiores, cum viderint contemp- nentes ecclesiam Dei impune abire, seque- lam habere & favores inordinatos, si enim facilitas venie incentiuum, tribuit delinquen- di, quid sperandum est, cum non modo ve- nia delinquenti datur, sed oportunitas & au- dacia

dacia delinquendi supra modum scandefet & gloriabitur ipse dominus *Eugenius*, nec amplius sperandum esset de ipsius resipiscencia, cum viderit ecclesiam contempnendo habere favores & sequelam. Jam saluberrimum decretum constanciense *frequens* quidem est in Dei ecclesia ita necessarium sicut oculus in capite, exulabit, ejus nomine effectus frustrabitur, ex quo ipsius deposicio ita salubris, nec quo ad potestatem conciliorum nec quo ad formam celebrandi concilia obseruarentur. Aduertite queso ad illud *Gregorij* ad Justinum Imperatorem. inquentis: quod sicut humilitatis & penitentibus locum venie denegare non debemus, sic in contumacia persistentibus seueros nos esse conuenit, hec ille. Nam canes latrant pro Dominis suis, ut inquit *Iheronimus*, quanto nos forcius omnes latrare debemus pro Christo & ejus sponsa pulcherrima, ecclesia scilicet uniuersali, quam ita Christus dilexit, ut corpus induerit seruale & descenderit de altis celorum ad yma terre pro hominum salute & ipsorum instructione. Cauete insuper queso contrarium facientes, ne in die iusti examinis vobis impropereetur, quod in *Ezechiele* propheta describitur; cur non ascendistis ex aduerso, neque apposuistis eos murum pro domo Iſrael ut staretis in prelio in die domini, ex aduerso quippe ascendere est, ut inquit *Gregorius XLIII. di. si recorder*. pro defensione gregis domini voce libera precantibus

tibus contrarie, & in die domini in prelio stare est, pravis decertantibus & justitie amore resistere. Nam ut inquit canon: Error, cui non resistitur, approbatur, & veritas, cum minime defenatur, opprimitur, negligere quippe cum possis turbare peruersos, nichil aliud est quam fouere, *LXXXIII. di. Error.* Considerare enim oportet, quod bellissime *Augustinus* inquit, Nemo quippe in ecclesia amplius nocet, quam qui peruerse agens, nomen vel ordinem sanctitatis & sacerdotis habet, delinquentem namque hunc redarguere nullus presumit, & in exemplum culpa vehementer extenditur, quasi pro reuerentia ordinis peccator veneratur, Episcopus itaque qui talium crimina non corrigit, magis dicendus est canis impudicus, quam Episcopus, ut leguntur eadem *di. in c. nemo quippe.* Neque illustrissimi principes & Reverendissimi patres Juramentum, si quod per dignitates vestras ipsi domino *Eugenio* prestitum est, aut in assumptione vestra aut postmodum huic sancte synodo prestolacione quoquo modo abjurare credendum est, nam tale juramentum non ut persone priuate, sed ut publice & in dignitate apostolica consistenti prestitum est, quam ob rem eo a dignitate illa deposito vel suspenso juramentum prestitum ad illi obsequendum vos minime astringet, quin suspenso vel sequestrato dignitatis exercitio suspenditur & sequestratur juramenti executio, ut clare videtur probare *in c. venerabilem in fi.*
de

de electione &c. ubi clare habetur, quod domino excommunicato absoluuntur vasalli ipsa excommunicatione durante a fidelitatis & seruiciorum prestatione, forcius hoc dicendum, quia formaliter qui suspenditur a sua dignitate, & presertim cum administratio dignitatis ad alium eo tempore deuoluitur, quemadmodum in nostro casu papalis potestas ad sanctam synodum deuoluta esse dinoscitur; Nam tunc actus & executio iuramenti deuoluitur ad sanctam synodum, cum sit quid accessorium ad administrationem & executionem dignitatis ut in simili aperte probatur ex dicto *Augustino super 1am epist. ad hebreos* translato sacerdocio, necesse est, ut legis translacio fiat &c. Hinc etiam dicimus quod iuramentum reale, quale dinoscitur esse, vestrum est perpetuum ex parte cui praestatur, qui scilicet transit de ipso in successorem in illa dignitate ac si illi successori specialiter iurasset, ut aperte legitur in *c. veritat. de iure iuran.* unde illius iuramenti occasione non ipsi domino *Eugenio* a dignitate papali suspenso, sed sacro sancto concilio Basiliensi, in quod potestas papalis deuoluta est, obedire tenemur. Ex contrario enim sequeretur absurdum quod pape heretico uel ecclesiam uniuersalem confundere volenti tenerentur episcopi ratione iuramenti obedire, & quod non obedientes *Johann XXIII.* tempore sue capture in censuram vel potius ejus deposicionem incurrissent perjurium, & idem

Idem de hijs, qui jurarunt *Benedicto* aut *Gregorio*, quod nunc censendum est rationibus predictis, nec juramentum fuit ad inuentum, ut esset iniquitatis vinculum, ut *in c. quanto de jure juran.* quinyimo intelligitur prestitum sub tacita condicione, scilicet si res in eodem statu permanferit, quo erat tempore juramenti, ut *in c. ecce X^o. de jure jur.* Et est *glo. in c. nos sanctor*, quod etiam quo ad executionem contractus propter exercitacionem supereminentem suspenditur juramentum. Preterea juramentum simpliciter alicui prestitum non extenditur ad causam futuram verisimiliter non cogitatum tempore juramenti ut legitur & videtur *in c. cum inter p. remun. de jure jur.* Dominus autem *Eugenius* suspensus esse dinoscitur propter ejus contumaciam nimiam in non comparendo ad citationem ecclesie & non reuocando suam pretensam dissolucionem concilij juxta formam decreti concilij sacri Basiliensis, que omnia innouata commissa & perpetrata per ipsum dominum *Eugenium* post juramenta a vestris amplissimis dignitatibus eidem domino *Eugenio* prestita fuere. Item etiam suspensione cessante non est pape obediendum, cum aliqua in se mala precepit, uel cum ex ejus mandato verisimiliter timetur futurum scandalum, ut nominatus dicit *Inno. in c. inquisitioni de sententia &c.* & *in c. si quando de Ro. Pont.* & alibi nominatus dicit Idem *Inno.* Quod non est papa sustinendus si sine magna & rationabili causa & alijs

N

nota

nota vult venire contra universalem statum ecclesie, nec quemquam moueat, quod papa suspendi non debeat, cum & universalis synodus constanciensis in decreto suo in nonnullis casibus ipsum etiam papam suspendit. Et quemadmodum potest pape subtrahi obediencia, & in totum deponi per concilia universalia ut supra prelibatum est, ita & forcius suspendi, quinymo non modo suspendi, sed etiam excommunicari potest papa per universalem ecclesiam per illa verba & auctoritate Christi, ut si quis ecclesiam corrigentem, & corripientem non audierit, habendum precipit tanquam ethnicum & publicanum. Nam per illa verba jubet Dominus, excommunicationem ferri contra contempnentem ecclesiam, ut nominatus dicit textus in *c. Nondum XXIII. q. III.* que auctoritas etiam locum habet contra papam, ut prelibatum est. 2do. Sancta synodus eadem Basiliensis postulat, & requirit, ut velitis dare omnem operam, & omne studium, ut nemo de provinciis, diocesibus atque dominiis vestris proficiscatur ad illud pretensum concilium Ferrariense quod potius conciliabulum & scismaticorum conuenticulum appellandum est, ut in decreto sacri Basiliensis concilij VIII. sessione edito continetur. Nam sicut unica est ecclesia catholica Christo prius sponso dicente: una est columba mea, & fidei articulo hoc profitente, ut habetur in *c. factus* & in *c. novacianus* editis a Gregorio VII.

q. I.

q. 1. & in c. loquitur. & in c. scisma XXIII.
 q. 1. Esse non potest nisi unum generale
 concilium ipsam sanctam ecclesiam catholi-
 cam representans quod ut ex predictis colli-
 gitur hoc tempore congregatum est in urbe
 Basiliensi nationis Germanice. Et quemad-
 modum non possunt esse duo apostolica sine
 lesione illius articuli fidei, & unam sanctam
 ecclesiam. ut non glo. in c. non autem VII. q. 1.
 Ita nec duo concilia universalis absque ejus-
 dem articuli fidei lesione, cum representans
 debeat correspondere representato. Et proch-
 dolor ipse dominus *Eugenius*, qui scisma
 nefandissimum incurrit id conciliabulum
 erigendo, nec possent serenitates vestre nec
 quicumque alii sine generali delicto in utro-
 que loco Basiliensi simul & Ferrariensi repu-
 tare, vel credere concilium generale fore,
 quia unitas ecclesie non capit diuisionem, nec
 in hoc eciam simplicitas uel ignorancia ex-
 cusat, ut est text. cum glo. in c. scisma XXIII.
 q. 1. 3°. hortatur plurimum ac requirit, ut
 vos maxime patres Reuerendissimi & illustres
 omnes, qui estis de principalioribus ecclesie
 universalis columnis & Christi legati, veli-
 tis non deesse ecclesie Dei in tanta necessita-
 te, sed dignemini principaliter ad illam san-
 ctam Basiliensem synodum accedere & una
 cum alijs patribus necessitatibus ecclesie oc-
 currere, & si impedimento iusto detinemini,
 placet, ad iuris antiqui & decretorum sacri

Concilij Basiliensis dispositionem & censuram nuncios solemnes vestro nomine ad illam destinare, qui in cunctis vices vestras laudabiliter exequantur; Et ad idem rogat & obtestatur eciam hos Principes illustrissimos seculares auisando serenitates vestras, quod omnes Christianitatis principes in illa Basiliensi synodo oratores habent, illam duntaxat uniuersalem synodum recognoscant ibidem cum alijs patribus in vinea domini desudant,, 4to plurimum exhortatur vestras dignitates amplissimas eadem sancta synodus, ut velitis interponere vices vestras, ingenia, vires & potenciam, ut itinera ad illam sanctam Basiliensem synodum accedendi sint liberrima ac tutissima, & tam illos clarissimos ciues Basilienses, quam omnes communitates finitimas, honorem, fauores optimos illi sancte synodo ardentem impendant, quemadmodum hactenus Deo fauente verbis & operibus exhibuerunt, & hec de secunda parte principali.

Tercio cum paternitates ac serenitates vestre Reuerendissime in hunc locum francfordensem pro futuri Romani Regis electione conuenerint, obsecrat plurimum & hortatur illa sancta synodus feruorem vobis in hac re vehementer laborantibus ingerere, cupiens, ut in talem ad tantum fastigium promouendi unanimi voto, uno spiritu & laudabili concordia vota & desideria vestra
velitis

velitis dirigere, per quem & Imperio ac iuribus suis pene collapsis sit bene consultum, & ecclesia uniuersalis non careat catholico advocato, protectore, ac defensore, Non enim sanctam synodum latet, quantum per Catholicos Imperatores profecerit & creuerit ecclesia sancta Dei. Nam ut attestatur *Iffidorus*, canones Generalium conciliorum a temporibus *constantini* ceperunt, in precedentibus namque temporibus persecucione feruente docendarum plebium minime dabatur facultas, christianitas in diuersas hereses scissa est, quia non erat Episcopis licencia conueniendi in unum, nisi tempore supradicti Imperatoris, hic enim *constantinus* facultatem Christianis dedit, libere congregari, sub hoc etiam sancti patres in Concilio Niceno de omni orbe terrarum conuenientes juxta fidem Ewangelicam & Apostolicam post apostolos symbolum tradiderunt, in qua synodo arriane fidei condempnata est blasphemia,, 2da. uniuersalis synodus sub *Theodosio* seniore in Constantinopoli congregata est, extitit, in qua *Macedo* hereticus & sequaces condempnati fuerunt,, 3a. sinodus Ephesina sub minori *Theodosio* Augusto edita Nestorium anathematizauit,, 4ta. synodus Calciodonensis sub *Marciano* principe habita est, in qua Eutychetis heresim cum reliquis hereticis una Patrum sententia dampnauit. Iste enim 4tuor sancte sinodi multas hereses profugarunt, & totam ecclesiam catholicam illu-

strarunt, & sicut IIIor. Ewangelij libros ita hec IIIor. concilia ecclesia Catholica veneratur & amplectitur; quia in his velut in quadrato lapide sancta fidei structura confurgit, & cujuslibet vite atque actionis norma consistit, ut legitur *in C. Canones & in q. sicut. XV. di.* Ipsi principes Catholici dederunt facultatem liberam catholicis collegijs bona relinquendi, per principes catholicos ecclesia Romana decorata & dotata exit, & plures, alie pene infinite, ad ipsum denique Imperatorem pro temporalibus habet refugium. sicut Imperator ad Ecclesiam pro rebus spiritualibus, ut *in c. cum ad verum & c. Duo sunt XCVI. di.* Et dum apud Catholicos principes Romanum viguit Imperium, hereses jugiter ab ecclesia Dei exularunt,

Quarto & ultimo illa sancta synodus se promptissime exhibet; ad omnia, que huic sancte electioni accommodata & oportuna esse poterunt, & eciam post electionem usque ad assumptionem diadematis Imperialis. Omni igitur cum fiducia tam pro hijs sanctissimis negocijs, quam pro vestris amplissimis dignitatibus ac personis placeat illa sancta synodus uti ad omnia commoda & placita, profecto horum contemplacioni nulli rei illa sancta synodus quantumcunque grauissime, quantum cum Dei honore poterit, cedit, sed vestre mansuetudinis, nobilitatis, dignitatis, atque fidelitatis erit, illam sanctam syno-

sis salutem & omnipotentis Dei benedictionem. Desideramus plurimum universos christianos, sed precipue Viros litteratos, qui super plebem Dominicam tanquam sydera splendentia relucere debent, earum rerum habere notitiam certiolem, que pro ipsius Ecclesie sanandis languoribus & publica salute Cleri ac populi Christiani in hac sancta synodo peraguntur. Publicata sunt quidem duo Decreta saluberrima super ordinata & iusta collatione beneficiorum deinceps exercenda, absque ulteriori concessione gratiarum expectativarum, ex quibus animarum pericula & alia discrimina provenire solita, atque etiam super causis coram suis iudiciis tractandis, per que decreta saluti animarum paci & tranquillitati cunctorum Deo aspirante providebitur, cessabuntque innumere vexationes Regnorum & Provinciarum ac personarum & inordinationes plurime que per abusus varios hactenus viguerunt sicuti plenius intelligetis ex inspectione decretorum ipsorum, quorum tenorem vestris devotionibus transmittimus, ceterum hec sancta synodus perspexit cum dolore quanta adversus salutem Universe Ecclesie Dominus *Eugenius* Papa III. jugiter agere perseverat, qui jam pluribus annis reformationi ipsius ecclesie quam totus orbis diu desideravit & pro qua obtinenda jam tria generalia Concilia Constantiense, Senense & hoc presens Basiliense congregata fuerunt, varijs modis

resiste-

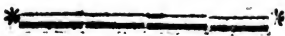
resistere compertus est, abusus & difformitates confovendo in prejudicium Ecclesiarum & totius status Ecclesiastici atque insuper dissolutionem hujus Concilij bina vice attemptare conatus est in grave scandalum totius populi Christiani, ut voluntatem suam liberius implere valeret quam voluntatem Dei, cujus ordinationi submittere debuerat sed & insuper graviora gravioribus addens illud pretensum Concilium in *Feraria* erigere conatur durante presenti Concilio Basiliensi, cui universi Principes christianitatis adhaeserunt & incorporati sunt & quod ipsemet Dominus Eugenius approbavit introducens eo modo scisma perniciosissimum & quantum in se est duo concilia universalem Ecclesiam representantia introducens, cum una sit sancta Ecclesia Katholica non esse possit nisi unum universale Concilium sicuti ante quadriennium etiam ante ipsius Domini Eugenij adhesionem hec sancta synodus solemni decreto decretavit expresse decernens, si quod aliud concilium durante isto erigi contingeret, non illud fore Concilium sed scismaticorum conventiculum. Inducit vero Dominus Eugenius hoc pacto scissuram inter Christianos gravissimam ut qui illi pretenso Concilio alij huic sancte synodo adhereant, unde plurima prejudicia fidei orthodoxe & religioni christiane sequi possent nisi provideretur in adversum, & preterita estate hujus divisionis ac scissure jam ipse posuit ini-

tia, dum postquam galeas & alia necessaria pro conductione Grecorum paraveramus & miseramus, ipse alias Galeas in Greciam misit divisionem ecclesie latine in oculis Grecorum ipsorum aperiens in magnum impedimentum unionis prosequende, cui tantis laboribus & sumptibus hec sancta synodus hucusque incubuit, ad quam etiam pertinet nominatio loci pro Concilio cum Grecis celebrando atque portus ad quem venire debuerint ex conventionem cum ipsis habita decreto desuper per nos cum eis solemniter edito & per ipsum Dominum Eugenium expresse approbato, sed & que per eum atque suos in illa re gesta sunt, plenius vestre devotiones intelligent, cum oratores nostri nuper de Grecia suam relationem peregerint, que ut arbitramur & satis informati sumus, multa sinistra ex adverso perpetrata continuabit; nec adeo graviter Christianitatem universam turbare formidavit prefatus Dominus Eugenius, ut obedientiam huic sacro Concilio debitam subterfugiens alterum Concilium in eo loco Italie, qui sibi magis placuerit erigere atque hoc modo reformationem evitare, correctionem effugere & libitum sue voluntatis in omnibus adimplere possit, que ulterius dissimulare non valens hec sancta synodus neque differre quo minus publice salutem Ecclesie & Christianorum, pro qua congregata extitit, in nomine Christi

fi

si provisionem apponat salutarem ipsumque Dominum Eugenium inducere laboret ad id agendum quod pro salute anime sue & ceterorum tenetur efficere & quanquam adversus rigidius procedere licuisset attentis pluribus dilationibus que sibi sub spe emendationis & correctionis indulte sunt & illis consideratis que interim ipse peregit, tamen sancta synodus eadem pro sua mansuetudine tantum ad suspensionem ejus ab administratione Papali quam ei jam post lapsum termini sibi assignati incurrerat, ad presens procedere duxerit, ne per Pontificiam administrationem ipsius graviora semper scandala inducere possit & ut per eam ad semitam salutiferam deducatur & universali bono Ecclesie Dei non tantum pro hoc tempore sed & pro diebus futuris consulatur. Mutabimus autem cum presentibus vestris devotionibus formam decreti una cum alijs super ipsa suspensione editi, ubi seriem rerum gestarum & in justitiam hujus sancte synodi atque gravitatem contumacie ipsius Domini Eugenij lucidius poteritis intueri. Adjuvent itaque caritates devotissime in suis necessitatibus ecclesiam sanctam Dei & sicut publica utilitas exposcit, diligere ac fidelem operam impendere curetis, ut decreta salubria pro salute cunctorum in hac sancta synodo edita in debitam executionem deducantur nec prefato Domino Eugenio durante hac suspensione aliqua prestatetur obedientia, ut sic impel-
latur

latur ad reddendum salutiferam pacem & tranquillitatem universo Clero & populo Christiano, super addita quoque decreta & iustitiam hujus sancte synodi omnibus de quibus expedierit & vobis visum fuerit communicare, intimare & publicare studiose curetis, ut in publicam cunctorum deducantur notitiam atque insuper aliquos ex vobis Doctores, Magistros & Viros litteratos vestre universitatis ad hoc sacrum Concilium dirigere non obmittatis & matrem omnium universalem Ecclesiam hic legitime congregatam filiabus obsequijs & auxilijs in hoc tempore necessitatis fovere non desinant sed ei paratissime succurrant, nec aliquos viros universitatis ad prefatum Ferrariense conventiculum quovis modo accedere permittatis, ne ipsius Ecclesie autoritas & fidei Catholice integritas ex erectione dicti Ferrariensis Concilij confusionem aliquam diebus nostris patiatur, sed post agitationes & temptationes varias in optimum statum resurgere valeat universa Christiana religio ad Gloriam Altissimi creatoris cunctorum qui vestras devotiones in omnibus dirigere & feliciter conservare dignetur. Datum *Basilæ* VIII. Idus februarij Anno a Nativitate Domini MCCC. CXXXVIII.

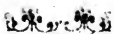

XVII.

Propositio facta Principibus S. R. I.
Electo-ribus per Archiepiscopum Panormita-
num &c. ex parte Concilii Basileensis
missos.

Reuerendissimis in Christo patribus & do-
minis dominis Archiepiscopis & excellen-
tibus Principibus sacri Romani Imperij
Electo-ribus dominis suis prestantissimis.

Reuerendissimi in Christo patres ac Illustres
principes & domini domini nostri pre-
stantissimi ! proficiscuntur ad vestras Reue-
rend. & illustres Dominaciones Reuerendissi-
mi in Christo patres & domini *d. L.* Patriar-
cha Aquilegensis *N.* Archiepiscopus Panor-
mitanus, & *franciscus* Episcopus Barmiensis
Ambassiatores presentis sacre generalis syno-
di Basiliensis per eandem synodum ad vestras
Excellencias deputati eas informaturi de om-
nibus statum & auctoritatem universalis ec-
clesie ac exaltacionem fidei concernentibus.
Et quoniam ipsa sacra synodus hijs superio-
ribus annis tam pro procuranda pace uniuersis
Christicolis, extirpandis heresibus, quam
eciam reductionem Grecorum ad unitatem
ecclesie, quam quam defecerint, quod non
speravimus, diversa gravissima & ineuitabilia de-

debita contraxit, in quibus nos cum ipso sacro concilio veluti ipsius membri potissimum pro bono universalis ecclesie debitores nos reddidimus; Commisimus ea propter dominis patriarche & Episcopo nonnulla vestris Reuerend. patribus & dominis exponenda; Quare hortamur easdem vestras Reuerend. paternitates & excellentissimas dominaciones, atque supplicamus eisdem obnoxius, ut prefatis patriarche & Episcopo in hijs, que hac in re per eos vestris excellencijs nostri parte referri contigerit, velit veluti nobis junctim, si constitueremur, adhibere credentia plenam fidem; Et ut Deo & ecclesie obsequendo fidem promissam, quantum ad nos pertinebit, creditoribus cunctis seruare possimus, vestra liberalissima fauores & obsequia impertiri & consensum benignum, prout vos requiri continget adhibere, ut sic ecclesia uniuersalis vestrarum paternitatum & nobilitatum digna merita & liberalitatis obsequia magnifica in eas a felicis memorie suis predecessoribus laudabiliter propagata altis in domino laudum preconijs attollere, & si quando oportunitas se obtulerit, congruis retribucionibus recompensare memoriter astringatur, Datum *Basilæ* sub sigillo inclite Nationis Germanice V. Mensis Marcij Anno &c. XXXVIII.

Vestrarum paternitatum & excellentiarum deuoti oratores prelati, doctores

ctores & ceteri in sancta Basiliensi
synodo inclitam nationem Germanicam
facientes & representantes.

XVIII.

Nationis Germanicæ in Concilio existens
Litteræ ad Collectores & Custodes Pecuniæ
in Constantiensi, Curienti, Basiliensi
& Lausanensi Civitatibus & Diocesibus
collectæ, eam ut Personis a Concilio
nominatis tradant.

LITERA APERTA.

Presidens Prelati & Doctores alijque inclitam
Nationem Germanie in sacro Generali
Basiliensi Concilio facientes & representantes
omnibus & singulis Executoribus & subexecutoribus
Indulgentiarum Christi fidelibus dudum pro
Grecorum reductione manus adjutrices porrigentibus
ab eodem sacro concilio concessarum capsarumque siue
truncorum propterea positorum, clauigeris nec non
depositarijs pecuniarum, que ex ejusdem indulgentijs
pia largicione fidelium prouenerunt & collectæ
habentur In constantiensi & curienti ciuitatibus,
Illarumque & Basiliensis ac Lausanensis
diocesum saltem in natione prefata constitutis
opidis, Castris, Terris, villis & locis communiter
vel diuissim deputatis

tatis & ipforum cuilibet salutem in domino sempiternam. Quia prefatum sacrum concilium tam pro eorum de reductione Grecorum & orientalis ecclesie, quam varijs alijs causis fidem & exaltacionem universalis ecclesie communemque universorum fidelium salutem & utilitatem concernentibus jam centum milia ducatorum & amplius ascendencia debita a diuersis creditoribus mutuo recepta contraxit, quibus una cum ipso sacro concilio, cum quo nos veluti ipsius potissimum membrum debitores existimus, satisfacere fide per nos pollicita perurgemur, hinc est, quod ex parte dicte nationis nos omnes & singuli unanimiter sinceris affectibus, quantum valemus & possumus, vos & vestrum singulos presentibus requirimus & hortamur in domino, quatenus vos & singuli vestrum omnem ex huiusmodi indulgencijs apud vos ubicumque collectionem & sub vestris, custodia & clausuris conseruatum huiusmodi pecuniam dilectis ecclesie filijs & earundem pecuniarum collectoribus & sublevatoribus per ipsum sacrum concilium in presenciarum deputatis & destinatis presens ostensoribus velitis prout corde gerimus in presenti nostro & ipsius ecclesie necessitatis articulo realiter tradere & in numerata pecunia indilate presentare & assignare; significaturi, quantum vos & quicvis vestrum illis curauerit tradere & assignare, In qua re debitam Deo & ecclesie & ipsi sacro concilio obedienciam

ex.

exhibebitis & nobis gratissimam complacenciam loco & tempore, si umquam oportunitas se obtulerit, recognoscendam ostenditis. Datum *Basilee* &c.

XIX.

Sequitur Responsio Per Oratores Regis, Romanorum Alberti & Principum Electorum Imperii data Nurenberge Ambasiatoribus Sacri Concilii Basiliensis in Festo Sancte Margarete 1438. super hijs que proposita fuerunt ex parte ejusdem Concilii coram Rege Romanorum predicto.

Ad ea Reuerendissimi Patres que ex parte sacri Basiliensis Concilij a Serenissimo Domino nostro Romanorum Rege & illustrissimis sacri Romani Imperij Electoribus in presenciarum expetuntur, prout in cedula per eosdem Reuerendissimos patres vestris paternitatibus oblata plenius continetur. Ex parte prefatorum serenissimi principis & illustrissimorum sacri Romani Imperij electorum respondemus: Qui quia inter prefatum sacrum concilium & sanctissimum Dominum nostrum papam *Eugenium* graues sunt discordie suscitatae, propter quas ipse Dominus noster eciam pecunias, que inter alia petuntur, certis penalibus litteris duxit ar-

O

re.

restandas , aliaque mandata fulminaverit ,
que multum adversantur , petuntur peticio-
nibus vestris ex parte sacri Basiliensis concilij
oblatis inter hec aduersa fluctuantes ad cer-
tam protestacionem confugierunt , cujus ef-
fectus eisdem sacro concilio non est incog-
nitus. Ac deinde inter sacrum concilium ac
sanctissimum Dominum nostrum viribus hu-
jusmodi protestacionis inherentes atque tra-
ctatum pacis & concordie diligenti studio
inchoantes , laborantesque per media suo-
rum oratorum ab eodem sanctissimo domino
nostro super non nullis medijs pacis & con-
cordie benignum obtinuerunt responsum ip-
sis ante per sacrum concilium pollicitum &
nunc iterum dominis nostris electoribus in
quadam litera credenciali promissum. Sic
itaque tractatu premisso pendente , cum ex
forma protestationis , tum ex serie agendo-
rum expedit per prefatos dominos nostros
Regem Romanum ac sacri Imperij electores
ab omni partialitatis & suspicionis specie pe-
nitus abstineri. Quique tractatum pacis &
concordie diligentissime ceptum sollicite pro-
sequi intendunt , ob id dietam conuencionis
sue saluberrime indicare , illamque eidem sa-
cro Concilio ac sanctissimo domino nostro
denunciare , quatenus ad hanc suos cum ple-
no transmittant mandato legatos atque nun-
cios , ubi parati sunt , velut ad Catholicos
& orthodoxos ac fideles sancte matris eccle-
sie sancteque sedis apostolice principes perti-
nent,

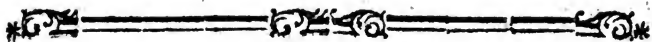
nent, omnia salubria media aperire ac interferere; per que hujus discordie materia poterit amputari scissura in ecclesia Dei preveniri ac scisma, unio conseruari, atque se per omnia gerere, ab omnibus abstinendo, que ipsos circa sacrum concilium vel sanctissimum dominum nostrum quomodolibet possint reddere parciales vel suspectos; ut fiducialius tanquam mediatores possint interuenire in omnibus honorem concilij & sancte uniuersalis Ecclesie ac sedis Apostolice pro viribus suis augere & defensare, obsecrantes ex parte prædicta: Quatenus Responsum sacri Concilij super requisicione prefati domini nostri Regis & electorum dudum politum, & per vos preclarissimos oratores sacri concilij in vim credencie vestre reservandam aperire velitis; Quatenus tractatum jam ceptum ad honorem & laudem omnipotentis Dei & ecclesie sue sponse speciosissime sancteque sedis Apostolice feliciter consequi valeant & saluberrime terminare.

Verum Reverendissimi Patres, quia videtis multos, quos presens vestrarum petitionum tangit negotium, fore absentes, eumque res, que in presenciarum geritur, & spectatur, ne dum unius sit, regni, unius metropolis, unius dioecesis, unius principis, nec alicujus rei particularis, sed totius Christiane Religionis, quam his diebus scismatis dissidio turbari, nimium foret periculosum,

losum, urgentque non modicum in Christiane Religionis detrimentum, multarum animarum periculum, ecclesiastice libertatis exterminium, Romani Imperij per impendendum reipublice execrabile diffidium & multorum homicidiorum occasionem. Nos tanquam oratores serenissimi Principis atque domini Romanorum Regis ac illustrissimorum sacri Imperij Principum electorum, ad quos tota Germania suum dirigit respectum & tanquam amatores pacis & unionis in ecclesia sancta Dei exhortamur & obsecramus vestras Reverendissimas Paternitates eciam per viscera misericordie domini nostri Jesu Christi, quatenus paternitates vestre hanc dietam atque locum convencionis dictorum Romani Regis & principum una cum aliis metropolitanis & archiepiscopis Germanie, quos hec res precipue tangere videtur, propter pacem & unionem in ecclesia universali conservandum grato animo velitiscipere & amplecti, animosque vestros in pietate & paciencia usque ad hanc dietam sustinere, & ab omni ulteriori processu contra dictum sanctissimum dominum nostrum prorsus & totaliter abstinere ad honorem dictorum serenissimis principis Regis Romanorum aduocati ecclesie Dei electorum & totius Germanie nationis. Id est quod sine dubio sacro Basiliensi concilio innumeros augebit fauores, nec diffidimus si & in quantum ipsum sacrum Concilium tantum humanita-

nitatis libertatem exhibuerit, quo minus juxta jam petita ejusdem sacri concilij in presenciarum paternitates vestre Reverendissime reperient dictos dominos Romanorum Regem, Electores, ceterosque principes & alios, quos hoc concernit negotium, Deo dante tunc personaliter congregandos adeo rationabiles, equas & sanctas vias imituros & profecuturos, que ipsi sacro Concilio merito grate future sint & accepte.

Responsum seu replicatum fuit ad precedencia verba Oratorum Regis & Principum electorum per ambasiatores dicti sacri concilij in predicta dieta Nurenbergensi, cujus responsionis seu replicacionis tenorem alibi.

XX.

Et postquam pervenerunt Ferrariam ad Papam dicti Ambasiatores super propositionibus suis istam responsionem habuerunt a Papa, que sequitur.

Per ea que nobis prudenter & accurate exposuistis, studium atque diligentiam venerabilium fratrum & dilectorum filiorum sacri Romani Imperij Electorum ad extinguendum exortas in Dei ecclesia dissensiones,

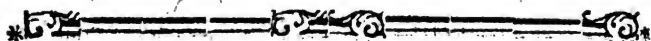
nes, tandemque ipsius pacem & unitatem reddendam plene intelligimus, plurimumque commendamus. Propter que apostolica sedes preter diuinam mercedem pronior efficitur ad retributionem condignam. Et quoniam ex hijs, que exposuistis, id videbatur ejus potissimum ad pacem conferre, ut in alium locum pro ycumenico concilio consentire dignaremur. Id a nobis fieri eorum nomine cum instantia petiuitis. Ad quod profecto cicius & specialius dedissemus responsum, nisi Carissimi filij nostri Alberti Regis Romanorum illustris aliorumque Regum & principum Christianorum oratores indies expectaremus. Quorum Consilia in hac re hoc presertim tempore pretermittenda non sunt. Verum quia nobis & alijs multis videtur, quod hec expectatio majores posset difficultates rebus agendis inferre, respondendum duximus; Quod quamquam concilium ycumenicum legitime hic sit inchoatum, & loci hujus mutacio possit facile sanctam Grecorum unionem euertere, & propterea de alio loco non videatur necessaria consideracio; nichilominus ob vestram & aliorum instanciam equum posse judicamus, ipsius Regis Romanorum & aliorum Regum & principum de quorum oratoribus ad nos infra paucos dies destinandis noticiam habemus, in ea re requirere & postulare consilia. Ut sic tam ardua res quanto majori tocius ecclesie unitate fit, tanto salubrius

brius dirigatur. Quam ob rem hortamur & requirimus prefatos Electores, ut interea apud eundem Regem Romanorum, cui eciam super eadem rescribimus, in alio ydoneo Germanie loco conuenire velint, ad quem nos legatos nostros constituimus destinare, de sincera nostra intencione & mente promptissima ad conseruacionem pacis ecclesie, ad felicem consummacionem unionis Grecorum, nec non de nostra innocencia & iusticia plenissime informati, qui nostris justificationibus auditis potestatem habebunt eorum interuentu per omnem honestam viam concordiam practicandi, tractandi & amplectendi. Et si aliter dissensio sopiri non possit, & expediens sit ac rebus agendis accommodum de alio tuto & libero loco, quantum in nobis est, eciam agendi, tractandi & concludendi, ut sic cum caritate & pace ad expedicionem unionis Grecorum & aliorum sanctorum operum procedatur,, Ad id vero, quod postulatis, ut ab ulteriori processu contra existentes in *Basilea* abstinere dignaremur, respondemus quod nos aduersus eos nunquam aliquid nisi necessitate compulsi fecimus, & licet cottidie sedi apostolice nobis & nostris intollerabilia grauamina per eos inferantur, tamen pro bono pacis libenter condescendimus; si prefati Electores sic provideant, quod ipsi de *Basilea* ab inceptis grauaminibus & alijs nouitatibus superse-

Q. 4

deant,

deant, quod super illos aliter attemptatum fuerit ex nunc coram Deo & hominibus de nostra sinceritate, & quod per nos pax & unitas non deficit, protestamur &c.

XXI.

Ejusdem Nationis Litteræ ad Ulricum Ep. Aravsiensem ut Johanni Ynarî favere velit in transmittendis pecuniis pro Concilii necessitatibus collectis.

Reverendo in Christo Patri & Domino Domino *Ulrico* Dei & Apostolice sedis gratia Episcopo Arusiensi.

Reuerende pater & presul preclarissime, credimus vestram paternitatem jam diuinus multiplicatis relatibus didicisset, quomodo presens sacrum Concilium Ecclesiam universalem militantem representans hijs annis proxime effluxis tam pro procuranda pace fidelibus, quam extirpacione heresum nec non & reductione Grecorum ad unitatem ecclesie innumerabiles labores & sollicitudines pertulerit, & hujus rei publice Causa tam pro auctoritate Ecclesie, quam statu & exaltacione ejusdem, nec non utilitate cunctis Christicolis procuranda suos venerabiles Ambasiatores & oratores varios, nunc Cardi-

na-

nales, nunc Archiepiscopos, nunc Episcopos, nunc Abbates & doctores ad diuerſas mundi partes, & ad Greciam pro adducendis Grecis repetitis vicibus transmiſit, prout ſine ceſſatione ſparſim adhuc transmittit continuo, & transmittere perurgetur; pro quorum expenſis ipſum ſacrum Concilium ne dum grauia, ſed grauiffima & intollerabilia debita contraxit, quinymmo veſtram decet ſcire paternitatem, non nunquam neceſſitate & utilitate eccleſie impellentibus patres quosdam hujus ſacri concilij pro ſui victus neceſſitate vix ſufficientes habitas facultates ad hujusmodi opera & expenſas in Dei nomine impendiſſe, alios vero argentea ſua pro ſtatu decencia habita vendiſſe ſeu impignoraffe, alios quidem ſub grauiffimis penis, & eccleſiaſticis formidabilibus cenſuris pro multis millibus florenorum &c. non abſque uſurarum voragine mutuo receptorum ſe obligaffe, & pro illis reſarciendis dietim impeti; In quibus omnibus nos cum ipſo ſacro concilio veluti ipſius potiffimum membriſ honorem omnium fieri participes preſtolantes debitores nos reddidimus, & quoniam non perſtringimus debitoribus aliunde, quam de Theſauro univerſalis eccleſie jam ex indulgencijs per ipſam eccleſiam fidelibus contribuentibus conceſſis hinc inde recondito & collecto ſatisfieri poſſe. Quamobrem neceſſitate jam ineuitabili nos impellente mittimus in preſenciarum ad inclitum

Regnum Dacie & vestram Reuerendam paternitatem venerabilem, & circumspectum virum Dominum *Joannem ynari* perpetuum ecclesie Arusiensis de præmissis omnibus plenius informatum premissa & alia e. p. nostri parte referenda cui placeat in hijs, que vestra paternitas nostri parte referet veluti nobis credencie adhibere plenam fidem. Ut igitur Deo & ecclesie obsequendo fidem debitoribus cunctis premissam quemadmodum ad nos pertinebit, seruare possimus supplicamus e. v. p. unanimiter sinceris affectibus, quibus valemus & possumus in domino deprecantes, quatenus prefato proposito vestra fidelissima fauores, iuuamina & præsidia impendatis neque impedire velitis ut supradicte pecunie in vestris ciuitate & diocesi quoque aduentu Grecorum collecte, qui etiam jam portum Latinum appropinquarunt ad ipsum sacrum concilium nosque pariter quantocius transmitti possint & valeant, sicque velit e. p. se in premissis habere, & agere, quod ecclesia tota vestre paternitatis deuotionem, & digna merita obsequiaque magnifica altis in domino laudum preconijs extollere, & si quando oportunitas se obtulerit congruis retributionibus compensare teneatur, nosque ad queuis vestre paternitati grata, sedulo affectu prompta deuocione astringamur, scriptum *Basilee* die XII. Marcij A^o. Domini MCCCCXXXVIII.

Ejus-

Ejusdem vestre dominationis benivoli
presidens prelati, doctores in sancta
Basiliensi synodo Nationem Ger-
manicam representantes.

XXII.

Ejusdem Nationis ad Archiepiscopum
Colon. Litteræ ut mandet solvi intus nomi-
natis florenos auri de Camera quatuor mille
de pecuniis in ejusdem Diœcesi & Pro-
vincia pro Concilio collectis.

Reuerendissimo in Christo patri & domino,
domino Archiepiscopo Coloniensi.

Nouerit Reuerendissima paternitas vestra
quod nuper honorabiles discreti viri *De-
go de Albertis & Antonius de Jansigliarijs* merca-
tores florentini *Basileam* constituti pro se &
nomine sociorum suorum in negocijs Greco-
rum universalem ecclesiam concernentibus
& precipue pro conducendis ipsis ad locum
futuri ycumenici concilij celebrandi Impera-
tore Romeorum & Patriarcha constantinop.
cum eorum comitiua in pecunia numerata
summam quatuor milium florenorum auri de ca-
mera mutuo realiter concesserunt & assigna-
runt, verum Reuerendissime pater & domine
ipsa Basiliensis synodus contentetur ac velit
& mandet per suas literas uniuersis & singulis
depositarijs, thasaurarijs, collectoribus &
sub-

subcollectoribus per eandem synodum Basiliensem & ejus nomine in vestra prouincia ad recipiendum & exponendum pecunias, que ex indulgencijs prouenientibus hujusmodi dictis mercatoribus summam IIIor. milium florenorum de Camera hujusmodi integre soluant & assignent, ut ipsorum mercatorum indemnitati congrue & oportune prouideri valeat, eandem Reuerendissimam paternitatem vestram exorandam, obsecrandam duximus pariter & exhortandam, quatenus de uniuersis ex indulgencijs in ejus ciuitate, diocesi seu prouincia collectis & colligendis pecunijs, eisdem *Degoni* & *Antonio* aut alijs de societate eorundem in Colonia constitutis Summam quatuor milium florenorum predictam soluatis realiter & assignetis, aut per thesaurarios, depositarios collectores & subcollectores predictos integre solui & assignari mandetis & procuretis, ad quam solutionem prefatorum florenorum dictis mercatoribus faciendam, ob legalitatem eciam ipsorum mercatorum Inclita Nacio suum expressum per presentes exhibet & prebet consensum pariter & assensum, sic tamen, quod ab ipsis mercatoribus aut socijs eorum de solutis eis per vestram Reuerendissimam paternitatem receptis quitancijs nos de solutione cum eis impensa fuerit quantocius certificare curetis. Datum *Basilee* XII. Marcij 1438,

Prelati, Doctores & alij Inclitam
Na-

Nacionem Germanicam in sacro Ba-
siliensi Concilio representantes.

XXIII.

**Missiva ad Concilium , ne contra Eu-
genium PP. vel Pœnis vel Censuris
procedat.**

Post debitam recommendationem Reveren-
dissimi reverendique Patres Domini ac
amici , nec non venerabiles & egregii nobis
sincere dilecti. Cum ea qua decuit reveren-
tia R. Patres Dños Patriarchā Aquilegien-
sem Archi Episcopū Panormitanū & Episco-
pū warmiens. V. R. P. oratores & legatos pro
parte earundem V. P. perorantes grātanter
pridie noveritis nos audivisse & quum sere-
nissimo principe Domino *Sigismundo* quon-
dam cæsare Augusto fatali assumpto juxta sa-
crarum Constitutionum imperialium hoc in
loco in unum Collecti electioni romani prin-
cipis in presentiarum dietim vacamus, quem
domino auspice confestim habere speramus,
cujus & suffragio freti ad dictos vestram P.
oratores & legatos aciem nostrarum menti-
um super peroratis prout accomodum fuerit
convertemus eos eatenus alloquendo quate-
nus ipsi vestræque P. R. & totus mundus no-
strā devotionem nostrumque zelum quibus
ecclesiam prospicimus universalem merito re-
cog-

cognoscunt, ut quoque eo clarius enitescant, vestras R. P. exhortamur etiam in visceribus Domini nostri jesu christi obsecrando. quatenus ne christianæ religionis unio in deteriora delabi cernatur. quoscunque processus atque edicta contra & adversus sanctissimum Dñum nostrum Papam *Eugenium* instituendos & instituenda emissos vel emissa aliquamdiu V. P. dignetur habere in suspenso contra suam sanctitatem nil attemptando ne ex temporis lapsu ulla contra eundem Dominum nostrum pena seu censura currat seu feratur. Nam favente divina Clementia habito Romano principe ejusdem nobis communicato presidio ad quevis media pacis procedemus. que differentiam & adversitatem inter easdem V. R. P. & dictum Dominum nostrum subortas abducere queant & amputare non laboribus non expensis adeo necessariis & requisitis proviribus nobis concessis aliquatenus parsuri indubie sperantes illas vias aperire que cetui vestro grate futuri sint & acceptæ. in quo Deo obsequium non modicum fieri & nostrum zelum quem ad vestrarum Paternitatum amplitudinem pro honore sancte matris Ecclesie gerimus corroborare arbitramur. responsum earundem P. V. cum presentium Latore nobis quantocius transmitti devocius exorantes ad finem etiam ut Dñus noster sanctissimus Papa *Eugenius* juxta superius expressata similia dignetur suspendere & supersedere eundem scriptis nostris humanioribus dig-

dignum duximus requirendum. datum *Frankfordie* XVII die mensis Marcii Anno &c. XXXVIII.

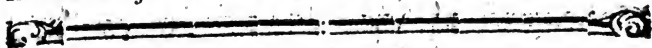
XXIV.

Litteræ Electorum Imperii ad Eugenium e Conventu Francofordiensi.

Post humillimam recommendationem, devotissima pedum oscula beatorum, sanctissime Pater ac Clementissime Domine! Cordi nobis, semper fuit, quibus remedijs, quibusve vijs difference materia inter S. V. ex una nec non sacrum Basiliense Concilium partibus ex altera nuper, quod non sine gravi nostrarum mentium amaritudine referimus, suborta e medio queat amputari; idcirco nobis circa electionem Ecclesie Advocati, Romanorum Regis divina favente clemencia in cæsarem procreandi, in presenciarum occupatis, hanc sollicitudinem per maximam eciam recensuimus, quo offendiculum precindatur totius christianitatis & quo seminari possit semen optate quietis. Ea propter per Egregios viros, presencium latrores, nostrosque Oratores ad vestre recurrimus pedes sanctitatis humiliter supplicantes, quatenus ipsis nostris oratoribus in perorandis nostri pro parte ad presens fidem dignetur S. V. impendere creditivam, adeo
in

in re tam gravi vestre benignitatis brachium
extensuri ut confisi de vestra solita benigni-
tate unitas in Ecclesia remaneat universali,
ad laudem Dei & non modicum Apostolice se-
dis decorem. Dat. Franckfordie die XIX men-
sis Marcij anno Domini MCCCCXXXVIII.

XXV.

**Electorum missiva ad Concilium, qua
petunt Oratoribus suis fidem adhiberi.**

Post debitam recommendationem Reveren-
dissimi Reverendique Patres Domini &
Amici nec non Venerabiles & egregii nobis
sincere dilecti. Cordi nobis semper fuit qui-
bus mediis quibusve viis dissensio inter fa-
cerimum vestrarum. P. B. cetum & christi
vicarium sanctissimum dominum nostrum
Papam *Eugenium* quod dolenter referimus
nuper suborta e medio queat amputari. id-
circo super electione Advocati Ecclesie Re-
gis romanorum in Cesarem Deo propitio
exaltandi nobis occupatis inter nostras solli-
citudines maxima hæc fuit, quæ offendicu-
lum præcideret totius Christianitatis, & qua
seminari posset semen optatæ tranquillitatis,
eapropter accedentibus ad V. R. P. in pre-
sentiarum honorabilibus nostris oratoribus
quos cernitis nostram devocionem nostram-
que intencionem quam circa præmissorum
con-

continentiam gerimus exorantibus fidem quaerimus adhiberi credituram per easdem V. R. P. adeo in re tam gravi mansuetudinis vestre Brachium extensuras. ut summa V. R. P. prudentia mundus praconisare possit universus. datum *Franckfordie* die decima nona mensis Marcii Anno &c. XXXVIII.

XXVI.

Tenor Appellacionis interposite per Principes Electores Imperii a Requisitionibus factis hinc inde *Franckfordie* per Oratores Concilii & Pape suspensi tempore protestacionis predictae &c.

Nos &c. principes Electores in tui notarij &c. proponimus, quod cum pridem a Reuerendissimis ac Reuerendis patribus & dominis tam sanctissimi nostri Domini pape, quam sacri Basiliensis concilij nuncijs & oratoribus non nulle propositiones exhortationes & persuasiones, requisiciones & penarum commemoraciones & in quibusdam articulis comminationes ad nos processerint ad diuersos sibi contrarios tendentes effectus, quibus conjunctim propter ipsorum repugnanciam parere non valemus, cum ipse dominus noster papa vetare videatur, ne ipsi sacro concilio obedienciam vel reuerenciam exhibeamus. Et ex aduerso ipsum sa-

P

crum

crum concilium jubeat , ipsum dominum nostrum sanctissimum pro suspenso teneri ; separatim autem alteri sine contemptu alterius similibus de causis obtemperare non possumus. Cumque dietim in diocesibus & territorijs nostris non nulla edicta , processus & mandata penalia tam a prefato domino nostro papa , quam a sacro Basiliensi concilio manare noscantur , quibus simile periculum in esse videtur. Nosque de presenti pro electione Romani principis sumus in hoc loco congregati , cui semotis omnibus impedimentis habemus intendere , propter quod in hoc casu discordie inter sanctissimum nostrum papam & sacrum Basiliense concilium nec nobis , neque subditis nostris per viam discussionis finaliter providere , nec non inter hec aduersa eligere valeamus. Ideo protestati sumus animos nostros quoad omnia hujusmodi aduersancia , que a die XVIII. februarii proxime preteriti ab ipso domino nostro , sacroque concilio emanasse contigerit de presenti suspenso retinere , nosque & subditos nostros in sola ordinaria jurisdictione inconcusse , conseruare , regere , & manutene-
re. Sed quia veremur , ne ipse Dominus noster papa , sacrumque Basiliense concilium , aut ille , vel illi , in quorum fauorem mandata , edicta & processus hujusmodi emanarunt , requisicionibus suis inherere non desistant , ex quibus scandala in diocesibus ac territorijs nostris ac universo Romano Imperio fufci-

fuscitari veremur, & electioni, cui jam ha-
 bemus incumbere pretextu censurarum, que
 pretendi possent contra personas eligencium
 aut electi quomodolibet cauillari. Hijs ita-
 que periculis occurrere ac nostro & subdito-
 rum nostrorum ac omnium Imperii Romani
 fidelium saluti prouidere fatagentes ac omni-
 bus & similibus edictis, mandatis, preceptis
 & processibus & penis ac censurarum & poe-
 narum comminationibus, quas a die XVIII.
 prelibata emanasse contigerit, tam ab ipso
 domino nostro, quam a sacro Basiliense con-
 cilio ad sacrum futurum ycumenicum conci-
 lium in hijs scriptis prouocamus & appella-
 mus conjunctim & diuim pro nobis ac no-
 stris & quibuslibet nostrorum subditis ac fau-
 toribus & adherentibus nostris quibuscun-
 que, Apostolosque nobis dari petimus &c.
 imo 2do &c. subicientes &c. protestamur de
 intimando, prosequendo &c. requirimus &c.
 Testes &c.

XXVII.

Ell. Missiva ad Cardinales, ut pacem
 & tranquillitatem conseruent & missis
 oratoribus fidem adhibeant.

R everendissimi Patres & prestantissimi Do-
 mini, post debitam recomendacionē.
 P 2 Appli.

hominum voluntates xti tunicam inconfutilem & lumine conscientie querere & opere studio indivisam conservare affectat, eandem nihilominus regiam celsitudinem avisantes, quatenus his diebus ante & post electionem Romanorum Regis pro pace & concordia ac unitate inter præfatos summum pontificem & Basiliense Concilium vendicandum diversos tractatus intercepimus & resumpsimus, ad quod intendentes nec laboribus parcere volumus nec impensis, mittimus solempnes ambasiatores nostros inter eosdem summum Pontificem & Patres pro posse concordiam tractaturos, aliosque oratores nostros ad serenissimum Dominum Principem Albertum Regem Ungarie & Bohemie ducemque Austrie in Romanorum regem per nos divino spiramine concorditer electum, eidem supplicaturos, ut officio & labore suo interposito pro tam sancto concordie opere consequendo Nostris se optatibus ut speramus in premissis conformare dignetur. Quare serenissime Princeps ut vestra regia magnitudo religiosa progenitori suorum studia infectetur ex sinceris affectibus eidem supplicamus. quatenus ad tantæ rei perfectionem suos destinare & pro concordia totis viribus insudare in Dei Ecclesia imperet & laboret. Super eo etiam vestra regia celsitudo desiderat informari de intentione nostra certa agenda in futurum scire optamus v. regiam Majestatem quod protestationem fecimus

mus concorditer cujus copiam mittimus presentibus inclusam. ad corroboracionem cujus omnes provincie germanice nationis concurrunt. ipsam protestationis sententiam approbantes collaboraturi unanimi consensu ad dictum dissidium tollendum auspice deo fructuose offerentes nos serenissime princeps vestrae regiae Majestati promptos atque paratos quam adaugeat victoriam & pacem omnipotens felicibus incrementis dat: *Frankbord*: nostro sub sigillo XX mens. Marcij A. &c. XXXVIII.

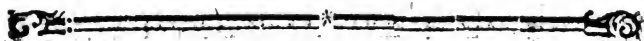
Sequitur Littera Cre entialis.

Reverendissime Pater & Domine prestantissime. Intellecto pridie ad civitatem Ferrariensem in quam sanctissimus Dñus noster Papa *Eugenius* Basiliense Concilium fertur transtulisse P. V. R. applicuisse; arbitrati sumus oratoribus nostris quos ad eundem Dominum nostrum ad presens transmittimus injungere, ut & dicti oratores nostri vestram accedant amplitudinem, ipsamque implorare non desinant suas interponere partes, ut scisma in Ecclesia Dei proch dolor presenti nostro evo subortum vestris favoribus & auxiliis e medio tollatur & pacis tranquillitas atque unio in Ecclesia Dei instauretur. quare hujusmodi nostris oratoribus quos cernitis in his que in presentiarum vestre Reverendissime pertulerint paternitati fidem in

P 4

per-

perorandis quæsumus per dictam P. V. adhibere Creditivam in re tam grandi adeo mature consulentes pro fructu optate unionis adipiscendo ut summa vestre Excellentie prudentia apud nos merito veniat recommendanda.

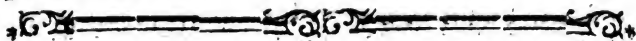
XXIX.

Missiva ad Dominum Imperatorem Orientis.

Inviçtissime Princeps. & prestantissime Domine. pridie ad nostram veridico sermone deductum existit. audientiam ad locum Ferrariensem in quem sanctissimus Dominus noster Papa *Eugenius* Concilium Basiliense dicitur transtulisse vestram serenitatem applicuisse, & quoniam ut ex oratione nobis tam pro parte ejusdem domini nostri quam etiam Patrum in sacra synodo Basiliensi congregatorum nobis facta conjicere poteramus, nil aliud his in rebus accelerare videtur, nisi quod haut sine gravi mentium nostrarum amaritudine referimus grave scismatis diffidium orthodoxe fidei cultoribus enormiter prejudicaturum, quod ut zelatores unionis in Ecclesia Dei quantum in nobis est prævenire satagentes, hinc sumpta occasione ad vestram per presentes nostros oratores recurrimus celsitudinem, affectuose rogantes, qua-

quatenus prædictis oratoribus nostris nostri pro parte impresentiarum in perorandis fidem accommodare velitis credituram ipsis consiliis & favoribus vestris in re tam gravi assistendum adeo votivis prout unitatem diligitis in ecclesia universali & nos de vestra præclarissima magnificentia confidentiam recepimus singularem.

Illustrissimo Principi ac Domino Domino *Johanni* orientis Imperatori Domino nostro prestantissimo.

XXX.

Missiva ad Spirituales ex parte Protestationis & Appellationis.

Unseren freündlichen dinst zuvor &c. Erwürdigter in Gott Vatter besonder lieber freund. Als wir yzunt um der Kure und Wale willen eins romischen Königs, den wir auch einmutigelichen erwelet und erkoren haben zu *franckfurt* gewest sein, da seind dahin auch kommen gewest unseres heiligen Vatters des pabsts und auch des heiligen Conciliums zu Basel treffeliche freunde, die uns dann uf beyder seite furbracht und zu versteeen geben haben, soliche grose widerwertigkeit, die newlichen zwischen dem obgenanten unseren heiligen Vatter dem Babst und dem vogenanten heil. Concilio

P s

zu

zu Basel ufferstanden seyn, die wir dann mit unserem geleerten und weisen freunden und Rethen betrachtet und fur hanndte genommen haben, was uns in solichen anliegen zweytrachten zu thun und zu halten bequehme und nuzlichen gesein möchte, und sein zu rath einig worden und eintrechtlich überckommen, das wir uns dem allmechtigen Gott zu Lobe und gemeinen Christen Leuten zu hulff und trost halten und bey einander bleiben wollen als Christenlichen fursten angehoret, und in aller maß als diese ingeschlossen Copia und abschrift ainer eynung einer Protestation und Appellation der wir alhie überckommen sein und öffentlich gethan haben und Ewer Lieb senden vollenclicher innhaltenden wollen wir nit lassen, sondern euch soliche unsere eintracht zu wissen thun. wann wir nit zweiffeln, es falle daraus viel guts der heiligen Kirchen endsteen und sonderlichen davan ganzer teutscher zungen erscheynen, und bitten Ewer Liebe mit sonderem Vleiss und ernst, das ihr mit Ewern Suffraganien Prælaten und geistlichkeit zu uns in solich uns eintrechtigckheit fallen und des mit uns einig sein und werden. und dis also durch Ewer provincien da es sich geburt verckündigen lassen wollent, und uns das auch durch Ewer Erbar Bottschafft lassen verstehen, und des uns ewern Brief den ihr uns Ertzbischoff *Dietherich* zu Mayntz zu schicken und übergeben

geben das wir uns darnach wissen zu richten; wir haben auch dessen gleichen unseren allergnedigsten herrn dem erwelten romischen König geschrieben und zu wissen gethan, in meinung und getrewen das sein Königliche gnad solch unser Einigckheit mit uns auch fürnemen und halten solle, und hoffen und getrawen zu gott, das wir durch unser arbeit die wir thun wollen und unser einigckheit in der heil Kirchen auch eynung und fried machen und teutschland vor unverwindlichen schaden oewaren wollen, Gott dem allmechtigen zu Ehre und zu Lobe. geben zu *frankfurt* am freytag nach denn sonntag Oculi Anno Dñi &c. XXXVIII.

Von Gottes Gnaden *Dietberich* zu Maynz *Dietberich* zu Cöln und *Raban* zu trier Ertzbischoff &c. *Otto* pfalzgrav bey Rhein Herzog in Bayern und Vormunder &c. *Friederich* Herzog zu Sachsen Landgrav in Dhoringen und Marggrave zu Meissen und *Friederich* Marggrave zu Brandenburg &c. und Burggrave zu Nurenberg alle des heiligen Romischen reichs Churfürsten.

XXXI.

Copia Missivæ ad Principes Seculares
ex parte Protestationis & Appellationis.

Unseren freündlichen dienst &c. Als wir
yzunt mit anderen Churfürsten zu *Franck-*
furt gewest sein, und einen Römischen Kö-
nig einmüthiglich und ungezweyget von ge-
naden des allmechtigen Gottes erwehlt han,
als Ewer Lieb das wohl vernomen mag han.
Da haben die Churfürsten und wir unter-
anderen großen merckelichen sachen, die dem
heiligen Reich und den gemeinen Landen zu
dieser zeit anliegen besonnen und betrach-
tet. solich unordentlich und unredlich sa-
chen die zu teutschen Landen täglich sich
verlauffen han und begangen werden mit
Rawb Brand Vheindschafft und anders, und
Je mehr und mehr innreissen und das davon
noch schwerer und großer unrath schadt
und irrung in den gemeinen Landen ensteen
und kommen mögen so seynd wir auch von
des heiligen Reichs und unseren graven frey-
en herrn Ritterschafft und Unterthan geist-
lichen und weltlichen angerufen und gebeten
worden. als Churfürsten des heil. Römischen
Reichs solchen großen schweren und un-
ordentlichen sachen zu widersteen, dafür
zu seyn und zu helffen, das die hingelegt
und niedergedruckt werden; und haben
unf

uns davon bered und miteinander verbunden und vereint solichen schweren und unordentlichen sachen nach unsern vermögen zu widersteen.

Wannt wir nun nicht zweiffeln Ewer Lieb soll auch denselben unordelichen und schwehren sachen gern helfen zu widersteen und wir von anderen Churfürsten also gescheiden seyn den fürsten graven freyen Ritterschafft und steten die uns gelegen seyn das zu verkonden, so schiken wir Ewer Lieb abgeschriben solich Einung hierin verschlossen, uff das ob Ewer Lieb zu willen were, mit anderen Churfürsten und uns in solich eynung zu sein; und das in eueren Landen und gebieten auch zu bestellen gehalten werde, das wollet uns vorschriebenen wissen lassen, uff das wir das dem andern Churfürsten auch verckinden mögen. Dann wir hoffen, das von solicher eynung dem heiligen Römischen Reich, allen unseren Landen und Leuten und auch allen gemeinen Landen viel nuz und eer kommen und endsteen solle. dat. &c.

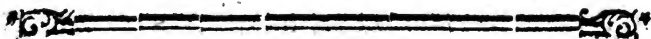
XXXII.

Copia Missivæ ad Civitates.

Unseren freundlichen grufs &c. Als wir yzundt mit anderen Churfürsten zu franckfurt gewest sein und ein Römischen König einmütiglich und ungezweyet van genaden

naden des allmechtigen gots erwehlt han, als ir das wohl vernomen moget han, da haben die Churfürsten und wir under andern grosen und mergelichen schweren Sachen die dem heil. Reich und den gemeinen Landen zu dieser zeit anliegen besonnen und betrachtet, solich unordenlich und unredlich sachen die zu teutschen Landen teglich sich verlauffen und begangen werden, mit rawb Vheindschafft Brand und anders und Je mer und mer innreissen und das davon noch schwerer und groser unradt schadt und Jrrung in den gemeinen Landen entstehen und kommen mögen, so sein wir auch von des heiligen Reichs und unseren Graven herrn Ritterschafft und unterthanen geistlich und weltlichen angerufen und gebetten worden, als Churfürsten des heil. Römischen reichs solich grosen schwehren und unordenlichen sachen zu widersteen dafür zu seyn und zu helffen, das die hingelegt und niedergedruckt werden. und haben uns davon unteredet und miteinander verbunden und vereint salichen schweren und unordenlichen sachen nach unserem Vermögen zu widersteen. Wanndt wir nun nicht zweiffen jr und alle fromme Leuth sollent gern dazu helffen das bese sachen niedergedruckt werden, und wir von anderen Churfürsten also gescheiden sein den fürsten graven freyen Ritterschafft und stetten die uns gelegen seynd

seynd das zu verkunden, so schiken wir euch abschrifften sollicher vorgerürten eynung hierinn verschlossen, und begeren und bitten euch von andern Churfürsten und unserer wegen das ir bey euch und in eweren gebieten niemand gleit sicherheit oder tröstung geben oder geben lassen wollent. Die wieder die stuck eins oder mer in der vorgeschriben eynung begriffen deren oder die überfüren und das ir so mann geleits an euch begeret eigentlichen ufsnehmen wollet, die Jhenen so solche stuck nach data der vorgeschriebnen eynung überfahren oder darwieder gethan hetten. und begeren des ewer vorgeschriben Antwort. das wir das den andren Churfürsten auch verckundten mogen, das Sie und wir wissen mögen, was wir uns alle in den Sachen zu euch versehen mögen. Datum *Aschaffenburg* in Vigilia *An-*
nuntiationis Mariæ Anno &c. XXXVIII.

XXXIII.

Nationis Germanicæ ad Guilelmum
Marchionem de Hochberg litteræ, ut diligenti-
am omnem adhibeat pro oratori-
bus concilii e custodia dimittendis.

Dem Wolgebornen Margraff Wilhelm
von Hochberg Herren zu Rötelin und
Sufen-

Susemberg Lantuogt unferm guten
Freund.

Vnfern freuntlichen gruß zuvor Wolgebor-
ne Edler Herre; Als Hanns von Geralt-
zeg vnde ander seine helfer gefangen haben,
vnde halden etliche erber Herren, dy in
botschaft von dem heiligen Concilio gesand
woren zu dem allerdurchlichtigen Cristlichen
Fürsten *Karolo* Könige zu Franckrich, Vnde
von im widerumme antwort und botschafft
bringin suldin, also euch das wol wislich
ist, haber wir verstanden, das ir meister *Tom-
mes Rode* zugesagt habent, vnd ewch Vn-
derwundin, darin zu arbeiten, das si gelost
sultin werdin, Bittin wir ewch ernstlichen,
ir wollent ewaren höchstin fliz darin bewi-
sin, das sy loz werdin, Nachdem dis ge-
fengnisse geschehen ist In des Hochgeborn
vnd durchlichtigen Fürsten herren *Fridrichs*
Herzogen zu Oesterreich Lande und geley-
te, vnde ir sin Lantuoyd sit, uff das Forstin
Herin vnde Prelatin an die nacion nicht cla-
gen noch sagen dürffin, das sulch Vnrechtig-
kait in duzin Landen in sulchs grossen For-
stin gelayte geschehe, thut hir an euern
besten fliz zo wir euch des besundern glau-
bin, des Wollin wir euch fluzlichen dangken
vnde friretlicher gegen uch vorschulten.
Datum Basel Anno &c. XXXVIII.

President und gemein Nacion germanica
In dem heiligen Concilio zu Basel.

Nos

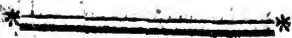
Nos *Johannes Gerwini* prepositus *Gardewicensis*, *Jacobus Friesbayer* Ratisponensis, *Theodericus Nagel* Rigensis Ecclesiarum Canonici & *Petrus de Arsen* Scotus Daventriensis Receptores & Thesaurarii pecuniarum Inellitæ nationis Germanice de Indulgentijs proveniencium recognoscimus per præsentem, quod recepimus a venerabili viro Domino *Joanne Ordsen* Curato Ecclesie Egkmondensis Trajectensis diocesis viginti florenos Renenses occasione transmutacionis cujusdam voti peregrinacionis ad sanctum *Jacobum*, quo quidem filius confessionis sue fuerat adstrictus. In cujus rei testimonium hanc cedula manibus nostris proprijs subscripsimus. Datum *Basilee* die Jouis XXIX May anno Domini 1438.

Ita recognosco ego *Johannes* prepositus *Gardewicensis* manu propria.

Ita recognosco ego *Jacobus Friesbayer* Canonicus Ratisponensis manu propria.

Ita recognosco ego *Theodericus Nagel* Canonicus Rigensis manu propria.

Ita & *Petrus de Arsen* Scotus Daventriensis.

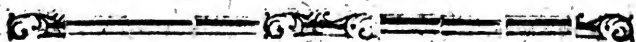

XXXIV.

Anno Domini 1438. die Martis XVI.
 Julii Oratores Principum Electorum, de Pa-
 pa reuenerunt ad Concilium Basiliense & ad
 quatuor sacras Deputationes ejus hanc
 Supplicationem porrexerunt.

Quia serenissimus dominus noster rex Ro-
 manorum sancte uniuersalis ecclesie ad-
 uocatus, & illustrissimi domini nostri Roma-
 ni Imperij principes Electores pro tractatu
 concordie inter hoc sacrum concilium &
 sanctissimum dominum nostrum papam se in-
 terponendo, serenitas sua jam consensit ad
 hujusmodi tractatum per agendum suos ora-
 tores in diem & locum per eosdem dominos
 nostros Regem & Electores indicendos cum
 plena potestate destinare, aliasque ad tracta-
 tum & pacem optima prebuit auspicia con-
 cordie. Supplicatur pro parte prefatorum
 serenissimi domini nostri Regis Romanorum
 & illustrissimorum principum dominorum
 Electorum, quatenus Patres vestri Reue-
 rendissimi dignentur ab omnibus ulterioribus
 processibus contra prefatum sanctissimum do-
 minum nostrum & alios pretextu hujusmodi
 dissidij institutis seu fulminatis usque in illum
 diem pendente tractatu benigne super sedere,
 & ad hujusmodi tractatum se similiter prom-
 ptos

ptos exhibere , ut amplior discordia cum ecclesie scissura valeat euitari; neque per hanc synodum stare videatur , quo minus unio & concordia in ecclesia Dei conseruetur. Attento quod ipse gloriosissimus dominus Rex & illustrissimi domini principes Electores polliciti sunt , se auctoritatem sancte matris ecclesie & sacrorum generalium conciliorum pro toto posse defensores.

XXXV.

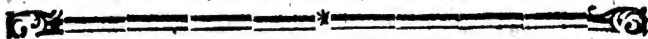
Joannis Episc. Misnensis Epistola ad Nationem Germanicam. Paratum se dicit ad facienda Nationis Mandata &c.

Reverendis venerabilibusque Patribus ac Dominis Nationis Germanice in sacra Basiliensi synodo representantibus dominis suis & promotoribus prestantissimis.

Post humilem recommendationem, paratissimam in omnibus complacendi voluntatem Reuerendi Venerabilesque Patres , ac ceteri domini honorandissimi ; Et si pro veneratione sacri Concilij , cui incorporacionis juramento in persona propria facto , sum alligatus ac inclite Germanice nationi , quam in presens representantis mandata passim

transmissa pronus recepi usque modo & executioni, cum ea, qua decuit sollicitudinis diligencia demandavi; Ea tamen que ipsummet concilium ac prefate Nationis honorem respiciunt & necessitatem tanto jocundius & celerius exequenda suscipio, quanto salubriorem finem & consummacionem tam sanctorum operum, pro quibus ab inicio ipsum concilium est institutum, totis precordijs prestolor & expecto. tunc enim vere felicem me crederem, dum hec felicia opera in commisso populo feliciter expleta nunciare deberem. Tale autem mandatum censeo, quod pridem recepi cum scriptis dominacionum vestrarum, quibus plurimi nacionis predictæ & sacri concilij exponente necessitate me hortantur &c. alia eorum sunt juxta tenorem bulle, qua constitutus fuit collector pecunie indulgenciarum. Datum XXIII. Sept. 1438.

*Joannes Episcopus
Misnensis.*

XXXVI.

Alia responsio concepta est per unum ex Oratoribus Sacri Basiliensis Concilii ad predictos Oratores Regis Romani & Principum Electorum in predicta Dieta Nurembergensi sed non fuit exhibita.

Quoniam in hijs, que fidei sunt, gravis culpa causatur, si ex silencio ipsa fides
aut

aut non uera putetur, uel alij ab ipsa retro habeantur, aut quod hij, qui silent, eam tanquam veram non reputant, Equidem iuxta sententiam apostoli, qui de fide christiana creduntur corde ad iustitiam necesse est ad salutem aliquando pacifice confiteri. Nos quia a sacro Basiliensi Concilio universalem Ecclesiam representante exhortatione inuictissimi Regis Romanorum *Alberti* ad hanc dietam in *Nurenbergam* oratores destinati sumus suscepturi a vobis preclaris oratoribus ejusdem Responsum ad petitiones eidem serenissimo Regi ex parte Concilij per nos oblatas *Wiene* audiuimus pridem quandam cedula, quam dixistis esse Responsonem ejusdem inuictissimi Regis & Reverendissimorum ac illustrissimorum principum sacri Romani Imperij Electorum & quoniam, ut ex tenore ipsius cedule apparet, multa in ea continentur, que non licet silentio preteriri, & ut veritas fidei ac justitie in candelabro sacri Generalis Basiliensis concilij posita omnibus, qui in domo Dei sunt, euidenter resplendeat, ex parte ejusdem sacri concilij ad contenta in eadem, ut infra sequitur, respondemus. In prefata siquidem cedula exhortamini, & obsecratur sacrum concilium seu ejusdem cetus circa dietam atque locum conuencionis Regis Romanorum & Principum Electorum una cum alijs metropolitanis & Archiepiscopis Germanie propter pacem & unionem in ecclesia uniuersali conseruandam grato

animo velit suscipere & amplecti, animosque suos in pietate & sapientia usque ad dictam dietam sustinere & ab omni ulteriori processu contra sanctissimum dominum *Eugenium* prorsus & totaliter abstinere, quoniam, ut dicitis, hec res precipue eos tangere videtur. Item ut premittitis in eadem, quod quia inter ipsum sacrum concilium & prefatum dominum *Eugenium* graues sunt discordie suscitae, inter hec adversa fluctuantes Rex & Principes Electores ad certam protestationem confugierunt, cuius effectus eidem Concilio non esset ignotus, & ratione huius protestationis ac ex serie agendorum, quod expedit ipsos ab omni parcialitatis & suspicionis specie penitus abstinere. Aliaque in ipsa cedula continentur, de quibus infra specificaliter. Ad hec nos prefati oratores sacri concilij dicimus, quod non credimus de effectu predictae protestacionis, qui in concilio sit autentice notus, licet aliquando fuerit auditum de certa cedula protestacionis, prout dicitur per prefatos dominos Electores confecte dum essent *Francofordie*, & nos nunc primo audivimus de dicta protestacione, quod eam fecerit Rex Romanorum, nec credimus fecisse ex ea ratione, & ad eundem finem, quem multi asserunt, quod tanquam fluctuans, qui non sciens, quod tenere deberet, protestatus sit non obedire mandatis, concilij nec ipse absit, namque ut de

de veritate & iustitia sacri Concilij animus
ejus fluctuare dicatur, equidem prout ex eis
autenticis literis constat, cum consilio egre-
giorum Oratorum Reverendissimorum pa-
trum & illustrissimorum principum sacri Ro-
mani Imperij Electorum aliorumque princi-
pum & sapientum saluum conductum per
diue memorie Sigismundum, nomine scilicet
Romani Imperij, per predecessorem suum
quondam concessum sacro Concilio Basi-
liensi ex certa scientia approbavit & confir-
mauit, ymo suum & sacri Romani Imperij sal-
vum conductum de novo concessit & contulit,
qui obtineret plenam roboris firmitatem per
omnia puncta & continencias suas contenta
in literis predecessoris sui. Et quoniam in
altera eorum expresse continetur, quod ipse
absque omni dubio simpliciter atque pure
prefato sacro Concilio adhesit & adheret fir-
miter, ac quamdiu durabit, ac continuatum
fuerit, adherebit manifeste, nec faciet, aut
fieri permittet, Deo auctore, quantum in
eo fuerit, uel sit, vel esse possit, directe
contra ipsius sacri Concilij auctoritatem &
libertatem, seu prejudicium actorum incede-
re vel agendorum in futurum, quo ad ea
propter que est conuocatum vel congrega-
tum. Unde cum hec in predicta litera per
eum ex certa scientia approbata & confir-
mata contenta sint, ut diximus, quod de
veritate & iusticia sacri concilij in ejus ani-

mo fluctuacio aliqua, quomodolibet, assit, non credimus, etenim propter quod protestatus est, ipsum quomodolibet fluctuare, attento quod ipse profitetur se sufficienter informatum. Preterea probabile dubium dici non potest, cujus alteram partem sollemnini dissolutione asserit concilium Generale, quia synodali sentencie omnes, qui Christiano nomine censentur, acquiescere obligantur, nec ullatenus idem Rex serenissimus dubitat, sanctam congregationem Basiliensem esse legitimam & generale concilium, ipsamque diffinuisse, papam fore administratione suspensum. Item aduertendum esset, quod exemplo denique alij Reges & principes similiter induci possent, ut subtraherent se ab obediencia ecclesie, sic, quod Deus auertat, si cum clero & populo eis subiecto alij Reges & Principes se eidem protestacioni conformarent, posset contingere particularium ecclesiarum fieri dissensionem ab obediencia Romane ecclesie, quam Expositiones sanctorum dicit Apostolus futuram esse, quando revelabitur ille iniquus. Etenim cum de Romana Ecclesia, quantum ad supreme potestatis sue exercitium necessario conficere oporteat, quod sit vel penes papam in *Ferraria*, aut penes sacrum generale concilium in *Basilea*, sed non est penes papam, quia legitime est suspensus ab omni administratione Papatus & hæc administratio est

est legitime devoluta ad sacrum Concilium, sequitur igitur, quod Romanæ Ecclesiæ suprema potestas, quod ad exercitium papa nunc legitime suspenso existit penes sacrum Basiliense concilium. & qui dicit, se ei nolle obedire, videtur manifeste, facere dissensionem ab obedientia Romane ecclesie, nec satis videtur verbo protestari, nullo tempore velle discedere ab obediencia sancte sedis apostolicæ & sanctæ matris Ecclesie, nullus enim quantumcunque devius a fide aut scismaticus umquam ab Ecclesia discedere velle se dicit, sed quoniam Ecclesia non est quid latens, sed magis est ut civitas super montem posita aut lucerna supra candelabrum lucens omnibus, qui in domo sunt, quemadmodum inferiores non excusat, dicentes se velle obedire pluribus aut Episcopo in communi, sed cum hoc requiritur, quod tali obediant in particulari, Ita de prelati aut quibuscunque superioribus respectu ecclesiastice potestatis supreme, tenentur equidem explicite, quod spectat ad ipsorum & aliorum salutem de necessitate, nec satis est ipsis, dicere, se velle obedire Ecclesie generaliter, & in particulari tamen audiuntur dicere, quod huic vel illi non tenentur. Est enim de necessitate salutis, Ecclesie, que in terris militat, obedire, quia non sufficit Ecclesiam solo nomine profiteri, nisi effectualiter obediatur eidem. Salvator namque inquit: non omnis, qui dicit mihi, do-

mine domine, salvus erit, sed qui facit voluntatem patris, intrabit Regnum coelorum. Item, Quemadmodum apostolus profitetur; omnis anima, quamdiu vivit in hoc mundo, subdita debet esse sublimioribus potestatibus. Ex hujusmodi autem neutralitate, simpliciter deberet accipi, anime capitum omnium Exemptorum non essent subdite potestatibus sublimioribus, quia dicunt se esse immediate subjectas supreme potestati Romane ecclesie aut summi pontificis, & tamen velle nec Ecclesie nec sacro concilio eam Representanti Summo pontifici obedire. Præterea cum ex doctrina Evangelij licet, peccatum fratris dicere ecclesie, & si eam non audierit, reputari debet sicut Ethnicus & publicanus. Ejus qui se dicit exemptum ab ordinaria jurisdictione & ultra hoc profitetur, se nolle obedire concilio, nec pape, peccatum; cui ecclesie erit dicendum? Equidem loquitur de ecclesia, que in terris dicitur esse, cum subjungit: Amen dico vobis, quicunque ligaveritis super terram erunt ligata & in celis, & ubi sunt duo vel tres congregati in nomine meo, ibi ego semper in medio eorum. Hujusmodi itaque, qui se ad illius obedientiam dicit non teneri, liceret impunita peccata remittere, cum deesset tribunal supremi judicij, per quod corrigi possunt, quomodo ergo tales annumerandi essent inter fratres, nam crimina omnium fratrum licet deferre ad ecclesie judicium, primo

mo. cum ecclesie Romane sive universali, ut premissum est, necesse sit nunc confiteri omnem penes Papam cum sua curia vel penes sacrum Basiliense concilium universalem ecclesiam representans, & quia papa suspensus est, legitime ab omni Regimine ecclesie, ita quod ad ipsius judicium confugere debet nullus, si a judicio præfati concilij licitum est se subtrahere super omni difficili & ambiguo, quod nunc occurrit in ecclesia Dei, ad quem locum judicij fideles debent recurrere pro ejus diffinitione; Item in cujus ecclesie fide dicentur homines posse salvari, si in hijs, que fidei sunt & alijs quibuscumque licet non credere proprie pape, nec sacro concilio ecclesiam universalem representanti. Pertimescendum est plurimum, quod hujusmodi neutralitas, si eo modo intelligatur, sicut quam plures volunt eam intelligere, simpliciter & absque exceptione, quod nimis foret periculosum, aut plurimum detrahit fidei Catholice, cum non posset assignari certum supremum tribunal ecclesie, cujus judicio in hijs, que fidei sunt, & alijs acquiescere tenerentur fideles, paratur etenim via omni fluctuationi ad circumventionem erroris, & cum Apostolus inquit, quod Christus ascendens in coelum constituit alios apostolos, alios autem prophetas, alios vero Evangelistas, alios autem pastores & doctores ad edificationem Ecclesie, ut non sumus parvuli fluctuantes & circumferamur omni vento do-

doctrinæ in nequitia hominum & astutia ad circumventionem erroris. Quod igitur fideles ratione cujusvis protestationis non teneantur acquiescere diffinitioni Generalis concilij, quod manifeste representat vel ydemtice est collegium dictorum apostolorum & aliorum videatur, quod sit conforme predictæ Apostolicæ doctrinæ. Constat enim tam ex novo quam ex veteri testamento, quod iudicio Episcoporum & sacerdotum voluit deus acquiescere debere omnes qui representantur populus Dei sic enim practica observata est ab initio nascentis ecclesiæ, nec satis videtur dicenti id facere, quia vult ab omni partialitatis & suspensionis specie abstinere, & enim nullatenus crimen partialitatis incurrit, qui vult acquiescere iudicio sanctæ Matris Ecclesiæ, & nec quia Causa suo posse adjuvat contrahit suspicionis notam, sunt enim ut sacra scriptura testatur, conservanda præcepta patris & non pretermittenda lex matris, nam sicut, qui thesaurizat, ita qui honorificat matrem suam quia sunt filij sapienciæ ecclesiæ justorum & natio illorum obedientia & dilectio, nec quovismodo sacrum Generale Basiliense concilium in huiusmodi resistantia, quam papa fecit ecclesiæ pars dici potest, ut subtrahentes illi debitum justificarent, quia abstant a partialitatis respectu, nam qui favet iudici, ut ceptum perficiat iudicium partialis non dicitur, cum is qui induit personam iudicis exuat

uat nomen patris. Nunquam enim iustitia locum haberet, si faventes judici reputari deberent partiales & hoc esset summum refugium iniquorum, ut evitare possent iudicium. Præterea si sacrum concilium Basiliense pars in hoc iudicio reputatur, oporteat assignare aliud supremum tribunal, coram quo tam concilium, quam papa deberent contendere ut partes, supra autem iudicium generalis Concilij nullum est iudicium in terris. Equidem notum est per totam Religionem Christianam ex declaratione fidei factam in sacro generali constantiensi Concilio, quod generale concilium legitime congregatum universalem ecclesiam representans, quemadmodum est sacrum Basiliense Concilium, habet immediate potestatem a Christo & est legitimus iudex pape in hijs, que pertinent ad informationem ecclesie in capite & in membris, quodque processus inchoatus per sacrum concilium Basiliense adversus *Eugenium* Papam est supra hijs, que pertinent ad reformationem ecclesie Dei in capite & in membris, nec dici potest, quod si iudicio ejusdem sacri Concilij papa subjectus est, tamen quod licite subterfugit, quia inique hætenus adversus eum processit, nullus enim catholicus audet asserere de ecclesia legitime congregata, sive de universali synodo libera & inviolenta, quod unquam culpabiliter erravit in iudicio, nec errabit in fu.

futuro. Tenentur enim omnes fideles sine quavis exceptione acquiescere ejus sententijs atque mandatis, & injuriam faciunt judicio religiosissime synodi, quia ea, que scilicet judicata sunt, iterum conantur revolvere; & quod amplius hujusmodi exceptionem allegare non potest, qui dicit se sufficienter instrumentum de veritate & justitia sacri concilij, quemadmodum præfatus invictissimus Rex scilicet, præsertim ipsi Reverendissimi patres & illustrissimi Principes Electores per suos oratores frequenter hoc professi sunt vestra sacra synodo, hec enim duo non se invicem compatiuntur, ut quis profiteatur se plene informatum de justitia & veritate, & tamen dicat se nolle eidem acquiescere, nec excusat dicendo, quod obedientia spectat ad preceptum affirmativum, cujus natura est obligare non pro semper, sed pro loco & tempore. Itaque non erit de necessitate salutis pro omni tempore actu obedire concilio vel pape. obstat equidem, quod licet non semper ac omni hora momento quis obedire teneatur, tunc tamen ad obedientiam ex necessitate tenetur, quando eidem precipitur, spectat namque ad precipientem pro adimplendo, mandatum, modum & ordinem assignare, & constat quod medio tempore hujus protestationis ecclesia precipit aliquid, aut potest precipere. Hec autem diximus nullatenus intendentes nominare

nare invictissimum Regem ac prefatos dominos Electores, quos non credimus de hijs, qui sunt fidei prave sectarie, nec velle eximi ab obedientia sancte matris ecclesie, sed dicimus pro informatione vestra ut agnoscat, quod Effectus dicte protestationis non tam debet extendi, quod a recto sensu distrahat, vel debita obedientia. Ne queuis protestatio eximit subditos, ab obedientia superiorum; est autem aliud advertendum quia dicta protestatio non solum videtur se extendere in hijs quæ pertinent ad preceptum affirmativum, nam etsi obedire tenetur quis loco & tempore, tamen non discedere tenetur pro semper, subtrahere namque seu eximere se ab obedientia Matris sue ecclesie universalis nullo umquam tempore potest licere, prout 1° fili mi audi disciplinam patris tui & non dimittas legem Matris tuæ. Item VI° ca^o idem addens, quod Mandatum lucerna est, & lex lux, & attendere debet, qui vult sine lucerna & luce esse, unde ex hijs alijsque pluribus, quæ honestatis & compendij gratia referre desistimus, premisimus in principio, quod nullatenus credimus invictissimum Regem Romanorum tanquam de veritate & justitia ecclesie fluctuantis proficere, se nolle acquiescere concilio, in quibus tenetur. Quod autem in eadem cedula responsionis subjungitis, quod vos tanquam oratores serenissimi Regis Romanorum & sacri Romani Imperij Principum Electorum & tanquam amato-

res

res pacis exhortamini & obsecratis sacrum concilium seu patres in eodem sistentes, quatenus acceptent dietam & locum conventionis, Respondemus primo quod sacrum Basiliense concilium ecclesiam universalem representans semper fuit, estque, & erit summo cum studio, diligentia, ac sollicitudine amator pacis, est enim opus pacis unum de tribus, propter quod est principaliter congregatum, & ab initio sui tantam pro componenda pace inter dissidentes sollicitudinem habuit continue, quod miserunt sollempnes nuncios & oratores frequenter, eciam Reverendissimos dominos Cardinales cum plena potestate legatorum de latere, & omnipotenti Deo gratias laboribus suis pacis copiosus fructus est concessus, quemadmodum Germania, ytalica & Gallicana nationes inclite attestantur, agentes de hac singularitate gratias Deo. Pro ea vero pace habenda, de qua vos oratores prefati videmini verbum facere videlicet cum summo pontifice, scimus quod pro ea, quod summus pontifex non observabat iustas ordinationes ecclesie ac non observantes favoribus extorquebat, observantes vero persequebatur. Intelligens sacrum Concilium ex huiusmodi oririurbationem pacis in ecclesia Dei, summa cum diligentia & labore plurimas fecit instantias a quinquennio circiter mittendo ad eum super hac re quam multas ambassaciones solempnes ymmo Reverendissimos Cardinales *sanc*
crucis

crucis & sancti Petri, qui tandem apud eum non profecerunt super hujusmodi, omittimus referre particularitates, quæ in aliis ambasiatis instantiæ facte sunt ad ipsum Dominum *Eugenium* obsecrando: ut condescenderet iustis & rationabilibus petitionibus per ecclesiam eidem porrectis, sed in ultima ipsarum porrecta sunt petitiones VI. que videbantur necessarie ad perficiendum opus unionis Grecorum, quod maxime cordi erat sacro Concilio, videlicet quod acceptaret electionem de locis pro ycumenico concilio, quodque dignaretur interesse, quod vocaret prælatos & alios, qui concilij interesse tenerentur, quod promotoriales literas daret pro indulgentijs exequendis, quod concertaret cum concilio circa impositionem decime super clericis, quod concederet saluum conductum pro accessu Grecorum, quem libere concesserunt omnes principes & communitates. a quibus fuit petitus. Ad omnes has petitiones post magnas dilationes in effectu respondit, se ad illas non attendere, nisi primo per sacrum Concilium eligeretur locus sibi gratus & accomodus pro celebrando ycumenico concilio, cum tamen primo per suas bullas remiserit hoc negotium ad sacrum Concilium, dicendo: quod sua parum interesset, qua via aut quo modo is finis sequeretur, & ultra hoc sacro concilio in pace cum omni diligentia prosequente dictum opus unionis Grecorum, quantum scandalum per suos fa-

R

ctum

Etum inibi fuerit ad dissolutionem ipsius, Ita ut attemptaverint rem inauditam a seculis videlicet quod contra consensum multo majoris partis pacis cedulam quandam contrariam conclusioni sacri concilij scismaticum & nullius roboris publice facere legi nec satisfuit, & a suis ponere impedimenta, ne concilium mitteret galeas in tempore statuto, sed & ipse alias galeas in constantinopolim mittere curavit divisionem latine ecclesie ex duplici legationis missione coram Grecis demiraturus, itaque ut favorabilem se ostenderet ad dictas petitiones concilij, fecit, quantum in eo fuit, ut concilium dissolueretur, similimodo quod contigerit omnia in prima dissolutione. Etenim cum sacrum concilium exposuisset ei necessitates suas & rogasset pro certis petitionibus ad sui firmitatem concessionis earum loco dissolvit concilium, merito autem causa admirationis offertur, nam cum ipse summus pontifex universis principibus & cum omnibus aliis ad eum confugientibus liberaliter concedat, que ab eo petuntur, ecclesie legitime congregate denegavit petitiones justas, & pro liberaliori gratia, quantum in se fuit, jam bis dissolvit ipsam, non licet differere plures dissidij causas que ab ipso summo pontifice prouenerunt, quem quia vos dicitis super non nullis medijs pacis & Concordie benignum dedisse responsum, intelligimus nos de pace, quam ipse summus pontifex petere videtur non esse plenius informatos,

matos, verum ad vestram cedula[m] responden-
tes dicimus secundo, quod si circumstantias
& preterita gesta attentius considerare veli-
tis, reperietis ex parte sacri concilij omnino
fuisse datam operam ad ea, que veram pa-
cem ecclesie concernerent, ex parte vero sum-
mi pontificis, etsi verbo ipse sepe commemora-
tus fuerit, ad eandem tamen veraciter & cum
efficacia non attendit. Scitis enim, quod
ille non querit veram pacem civitatis aut reg-
ni, qui contrarie justas leges regni infringit,
& violationibus favens earum observaciones
persequitur. Quod sic agat Summus ponti-
fex notorie est diffamatus per maxime quo-
ad sanctas ordinationes ecclesie, de electio-
nibus confirmandis pecunia in collatione spi-
ritualium non recipienda, & ita de multis
alijs ordinationibus legitimis per ecclesiam
factis, Justitia siquidem & pax sunt due so-
rores, quarum pax junior absque justitia ob-
tineri non potest. Huic autem veritati in-
clita nacio Germanica quam maxime testi-
monium perhibet, presertim in ciuitatibus
& opidis Imperialibus, equidem inter ipso-
rum conciuēs, eximie floret suauitas pacis,
quia nulli permittitur contemnere, aut vio-
lare municipales ordinationes, unde sic ju-
sticia preit & sequitur abundancia pacis, de
hoc & sacra scriptura testatur; Etenim Isai-
as inquit: Erit opus justitie pax, & quia om-
nis effectus a sua causa dependet, absque
justitia pax non habetur a quoquam; sic e-

ciam psalmista inquit: quod misericordia & veritas, que e regione venientes obuiauuerunt sibi, sed iustitia & pax osculate sunt colligate indissolubili vinculo. sic etiam de futura pace tempore Christi idem prophetizavit, quod orietur in diebus ejus iusticia & consequenter pacis abundantia. sic etiam docet Ezechiel propheta, quod frustra dicitur pax, quia non erit pax, eo quod prophete predi-
cantes hujusmodi pacem liniunt parietem luto absque paleis asserentes pacem haberi posse absque iustitia & legis obseruatione, hos autem dicit prophetas ipsi prophetantes esse de corde suo sequentes suum spiritum se nihil videntes. Item & Hieronimus dicit hos curare cum ignorantia concertationem filij populi sui; Et Isaias, quod diffidunt in nihilo, sub isto equidem colore dicentes pax pax Pseudo prophete tempore destructionis primi templi regibus applaudentes restiterunt Jheremie, & quoniam prædicavit, oportere eos seruire juramentum, quod anima prestiterant, alias quod ciuitas cederetur in manus hostium, persequebantur eum dicentes, quod pacem querent, sed malum in populo; quicunque, itaque, recte attendit ad verba sacre scripture, reperiet, quod pax absque iusticia difficile & nunquam obtineri potest. Unde cum ipse Summus pontifex de continua violacione iustarum ordinationum ecclesie sit notorie diffamatus, & sepe requisitus eas obseruare contemp-

tempnit, quod super habenda pace dederit benignum responsum potest sic judicari per eos, qui non sunt de hujusmodi informati, adversus autem sacrum Basiliense concilium dando omnipotenti Deo Gloriam dici veraciter nunquam poterit, quod adversus legem, quam merito observare teneretur, unquam synodaliter fecerit. Ad id autem unum cupimus animadvertere, ut sensibilter cognoscatis, quod ipse summus pontifex non querit veraciter, pacem ecclesie. Ecce in prima ordinatione, quam fecit postquam electus est, juravit, observare circa capitula, que inter eum & aliquos Cardinales, cum in conclavi erant, fuerunt jurata, & in decretali sub data 4te ydus Marcij, quam ad perpetuam rei memoriam post suam coronationem super hoc edidit, profitetur, quod Capitula per eum jurata necessaria sunt ad conservandum statum Romane ecclesie & monarchiam ecclesiasticam. Item quod quemadmodum in temporibus presentibus, quia illa non fuerunt observata, aliquando scandala fuerunt secuta, ita & in futurum sequi possent, cum nota ecclesie atque pernicie. Hijs tamen non obstantibus de continua violacione dictorum juramentorum ipse summus pontifex notorie est diffamatus, itaque ipse qui profitetur, quod observare dicta juramenta est necessarium ad conservationem monarchie ecclesiastice, si ea ut notorie diffamatus est concilio, non observat,

modo intelligeret, querere veram pacem ecclesie. Est etiam aliud, quare manifeste convincitur non querens pacem ecclesie, ut namque Apostolus docet: sine fide impossibile est placere deo, & quia fides fundamentum est omnium bonorum, que a Deo obtinere speramus, sine integritate fidei pax vera habere non potest. Sic enim apostolus loquitur, ut justificati per fidem pacem habeamus ad Deum, qui autem inspicit Epistolam synodalem sub data ydus marcij intueri potest, an Summus pontifex expresse ac de dictorum conveniat tribus veritatibus fidei jam per ecclesiam sollempniter declaratis, in quorum unanimi confessione sacrum Basiliense concilium constanter perseverare intendit. Hec autem veritates sunt, quod Romanus pontifex concilium universale actu congregatum sine consensu ipsius concilij dissolvere non potest, nec de loco ad locum mutare aut prorogare. Item quod generale concilium potestatem a Christo immediate habet, & Romanus pontifex ei obedire tenetur in hijs, que pertinent ad fidem, extirpacionem scismatis & reformationem ecclesie in capite & in membris. Item quod Romanus Pontifex ea non potest immutare, que concernunt universalem ecclesie statum. Amplius notorium est, quod summus Pontifex hac secunda vice dissoluens, quantum in se fuit sacrum Basiliense concilium, graviter vulneravit

neravit ecclesiam infrigendo ipsius sanctissimam ordinationem conveniendo prout per sacrum concilium opponitur contra declarationes fidei. Hoc autem vulnus cum primitus sanabile esset, jamque in totum letale fecit, cum erexit actu Ferrariense conventiculum scismaticorum & quoniam nunc in cedula, que dicitur esse ad pacem indebite asserit, inibi legitime inchoatum ycumenicum concilium, manifestum est, quod tenet gladium infixum vulneri, quamquam continue infigit, quomodo ergo dedit benignum responsum de medijs pacis? Ecce in prima dissolutione ad primos oratores summi pontificis sacrum concilium sic respondit, hortamini vos ad pacem & unionem, utinam cor ori responderet, ecce genibus flexis ac plicatis manibus crudele bellum, quod nobis & ecclesie fertur tolli exoramus, sed quomodo vero pax esse potest, si gladium in vulnere infixum tenetis, clamamus, tollite gladium, pax & unio in manu pontificis est, quam si dari ecclesia postulat, nunc vero in hac secunda dissolutione cum justo acrius quam primo gladius infixus per eum existat, letaliter ecclesiam vulnerans in ea responsione, qua asserit, se hec recte facere, dicit quod benignum ad pacem dedit responsum, utinam non sit hoc ad imitationem Joab, qui tenens mentum Amase consocij sui, qui eidem osculum pacis tribuens infixit gladium ad intestina ejus & occidit eum, sic igitur,

tur, quod sub isto colore pacis, cum amplius continue gladius infigatur, non queratur mors dissolutio Basiliensis concilij. Possitis fortasse dicere, eandem rationem inibi militare contra sacrum concilium, quia persistitis in processu, quem inchoavit contra dominum *Eugenium*, sed oportet ostendi primo, quam ex dictis legibus aut veritatibus fidei catholice sacrum concilium convenit citando papam aut Exemplo beati *Job* quam juridice non sciebat diligentissime inquirendo veritatem criminum, super quibus est notorie diffamatus, non enim judex ex justitia infixionem gladij in reum accusatum legitime dicitur contra pacem venire. Volumus preterea unum vobis esse notum, quod ipse summus pontifex a quinquennio institit per suos legatos, qui in concilio fuerunt presentes, pro ea pace, ad quam prout apparet ex medijs, que ad invenit, modo se dicit dispositum & plurimum optare, hoc est, ut se intelligeret cum patribus sacri Concilij, quo ad securitatem status sui. Equidem ab eo tempore præter multa brevia, quam plures bullas secreto & ad partem, quam tuleritis ex patribus transmissa fuerunt diversis vicibus, tres generales bulle in concilio divulgate, quibus, committebat dictis legatis suis, posse remittere & abolere patribus omnia crimina contra ipsum & sedem apostolicam commissa, eciam si lese majestatis, aut errores fidei fuissent, vel hereses quamquam compo-

componerent cum ipsis, ac cauciones & iuramenta suo nomine darent, & ab ipsis reciperent. Patres vero sacri Concilii firmiter credentes nullum ex hac peccatum commisisse quod in sacro concilio diligenter intenderunt ad opera, propter que congregatum fuerat, nec petere nec proprio motu oblatam recipere voluerunt huiusmodi remissionem, & ut ceterum attendentes non venisse ea causa ad generale concilium, ut per cautionem & iuramenta secreto data & recepta procedere deberent ad opus reformationis ecclesie, sed potius ad id, quod in incorporatione iuraverunt fideliter laborare pro statu & honore sacri concilij ejus decreta manutenere & defendere, ac dare sanum & salubre consilium secundum Deum & conscientias suas ad effectum dictarum bullarum attendere noluerunt, nec enim pro tempore quo multi ex prioribus primo venerunt ad sacrum concilium super huiusmodi consideratione de securitate status pape aut ejus cura ipsis interesse poterat, equidem finis eorum fuit, intendere ad informacionem ecclesie que debite secuta, si decreta sacri concilij summus Pontifex acceptare efficaciter voluisset, unde si ad finem predictum dieta, de qua eos ipsi preclari oratores mentionem facitis indicitur, vos intelligere potestis, quod quantum tangit ad hanc pacem de securitate pacis ipsorum non fuit necesse indicare dietam coram serenissimo Imperatore & prefatis dominis Electoribus,

R s

quo-

quoniam inter *Basileam* multi ex patribus ,
quam precipue majores cum hujusmodi tra-
ctatibus sepe inuitati fuerunt , ipse etiam
summus pontifex in secunda sessione con-
uenticuli Ferrariensis per quam tradidit eos
prede & brachio seculari subjunxit , quod si-
que vellent in termino per eum assignato re-
cedere , omnia crimina remittebat eisdem &
abolebat , ac si nunquam fuissent Commissa.
Sepe eciam alij tractatus non tam secreto &
privatim , sed publice per legatos pape tam
in ipsa quam in secunda dissolucione moti
fuerunt , quod revocarentur decreta contra
libertatem & auctoritatem sedis apostolice
facta , quodque concilium aboleret omnia
crimina per eum commissa haectenus sicut in
prima dissolucione de certis criminibus fecit,
aut quod revocaret hanc secundam dissolu-
cionem , & multa hujusmodi , sacrum tamen
concilium ne suo tempore paccatur contume-
liam irrogare sancte ecclesie Dei fecisse le-
ges quas velut minus juste essent oportuit
reuocari aut hujusmodi que detrahunt aucto-
ritati ecclesie firmitati ac constantie fidei ma-
teria frequenter super hoc habita deliberacio-
ne nunquam attendere voluerit , per hec au-
tem , que dicta sunt , vos ipsi clare intellige-
re potestis , animos sacri concilij semper fuisse
ac nunc esse inclinatos ad veram pacem ,
non sic autem de summo pontifice , qui ut
premittitur justas ordinationes ecclesie veri-
in-

tatesque fidei conveniens & amplius semper
 infigans gladium vulnere ecclesie Dei pro libita
 voluntate, & nemo fidelium nec ecclesia legiti-
 me congregata de ipsius voluntate & dispositio-
 ne audeat quomodolibet disceptare, nec ei dice-
 re, cur ita facis. Tercio ad predictam cedulam
 respondentes, eo quod a nobis exponi in-
 tencionem & mentem sacri concilij requiritis,
 quantum ad convencionem in predicta dieta
 &c. dicimus, quod in sacris deputacionibus
 ex parte serenissimi Regis Romanorum Ele-
 ctorum porrecta fuit cedula quedam duo con-
 tinens in effectū, videlicet quod patres sacri
 Concilij exhibeant se similiter promptos ad
 tractatum concordie quemadmodum Summus
 pontifex dicens: quod jam ad tractatum con-
 cordie & pacis optima ipse prebuisset auspi-
 cia, quodque pendente tractatu usque in il-
 lum diem supersedeant ab omnibus processu-
 bus contra papam & suos institutis seu ful-
 minatis ratione hujus dissidij,, Hunc autem
 vos preclari oratores in premissa cedula re-
 sponsionis premittentes, quod rex & Electo-
 res prefati intendunt dietam conuencionis
 saluberrime indicere, exhortamini ipsum con-
 cilium seu patres in eodem sistentes, quate-
 nus hanc dietam & locum conuencionis eo-
 rum una cum aliis metropolitanis velint sus-
 cipere & amplecti. Quo ad primam peticio-
 nem potuerunt vestre preclare circumspe-
 ctio.

ctiones intelligere ex premissis , quomodo patres sacri concilij , non quemadmodum summus pontifex , sed veraciter semper se exhibuerunt promptas ad pacem , nec solum inquisiuerunt pacem habere cum summo pontifice , sed eam cum omni diligencia & studio prosecuti sunt , hodie eciam multo amplius se exhibent promptos ad veram pacem , per quam illibata custodiatur veritas fidei , saluaque permaneat preeminencia universalis ecclesie ut auctoritatis suprema in terris generalis concilij declarata sollempniter in constantiensi & duobus alijs sequentibus concilijs generalibus & per quam sancte ordinationes ecclesie que militant in diuinorum obseruancia mandatorum , optime custodiantur , & locum habeat generalis reformacio ecclesie in capite & in membris , pro qua conuenit sacrum Basiliense concilium , promissitque ad eam effectualiter intendere multiplicatis literis suis per totam Christianam religionem suam requisivit ecclesia , hoc idem summus pontifex per bullam sub dato nono Kalendas Julij anno 1434. & lecta in congregatione generali XXIII. ejusdem Mensis , cujus verba sunt hec superest ut eo affectu , quo cepistis in Deum cottidie succrescentes ad generalem reformationem sine ulteriore mora vigiles sitis , sic deuotiones vestras exhortamur in domino , nostis enim , quantam ea indigeat religio Christiana , quia ut ait
pro-

propheta a planta pedis usque ad verticem non est in ea sanitas,, In quantum vero exhortamini patres, ad prefatam dietam pro pace ecclesie conuenire sacro sancta synodus & Basiliensis plurimum laudat commendatque zelum, intencionem, labores, & opera, que inuictissimus Rex Romanorum Reuerendissimi & illustrissimi Principes sacri Imperij Electores concedunt ad pacem & quietem ecclesie Dei sancte, plurimumque gratam habet & acceptam eorum unanimes confessionem, quam publice in sacro concilio jam semper sui oratores fecerunt dicentes, quod essent plene informati, nec quouis modo dubitarent de veritate & iustitia sacri concilij; Item & frequenter repetitam pollicitationem eorum, quod pro toto suo posse defensabunt auctoritatem sancte matris ecclesie & sacrorum generalium conciliorum. concilium gratias agit de hoc omnipotenti Deo & optat,, quatenus in ipsis semper adaugeat Deus hanc sanctam intencionem & propositum, rogatque simpliciter, ut harum suarum merito operationum tueatur illos Deus, foveatque sua benigna & speciali providentia misitque nos ipsos ad intimandum rationes & motiua patrum, quare non decet auctoritatem, libertatem ac preeminenciam sancte Matris ecclesie & generalium conciliorum nec expedit paci, quam proxime commemorauimus sacrum concilium

um, modo quoad presens instatur in hujusmodi dietam suum præbere consensum, quod etiam & vos ipsi preclari oratores clare percipere potestis, si, super quo agitur & a quibus de forma ac fine libeat considerare. Inter patres sacri concilii & summum pontificem non est questio super auro & argento II. Regum XXI. securitate suorum statuum, aut super re aliqua temporalis, sed ex eo quod ipsi etiam ab ipso summo pontifice requisiti conarentur effectualiter procedere aut reformationem generalem ecclesie & citationem fecerunt ad eum ut compareret infra LX dies coram sacra synodo pro sui defensione aut excusatione alleganda super commemoratis eidem criminibus, & de quibus erat notorie diffamatus hec autem crimina fuerunt XII. conceptus & violacio decretorum que edita fuerunt in sacro constantiensi & Basiliensi concilijs, symonia, qualis ante sua tempora in ecclesia numquam fuerat, Vilipensio sententiarum concilij, quia quos concilium ligabat, ipse absolvit, & econtra dilapidacio terrarum ecclesie, que sub regimine suo exponebantur prede, & quod grauius, ad terram prosternebantur. Item alienacio spontanea de eisdem subita hominum mors per suos officiales iusticie absque sacramentis susceptis. Inconsulta cardinalium acquiescendo consilij indubit. Notoria & continua violacio iuramentorum. Item notoria scandalizacio ecclesie

eclesie & fidelium. Abusus potestatis a Christo concessæ, quia in destructionem ecclesie, cum debuit esse in edificationem, destructio & impedimentum in sanctis operibus fidei, ac introductio notorij scismatis, & super hec etiam crimen incorrigibilitatis, quia frequenter ammonitus per ecclesiam nunquam se voluit emendare. Nunc autem allegare seu discutere super dictis criminibus summi pontificis, qui est primus princeps omnium Episcoporum & sacerdotum in terris, utrum in hujusmodi dieta conueniant facile, ab hijs, qui nouerunt gesta & sanctas ordinationes militantis ecclesie intelligi potest. Etenim si prelati ipsorumque vicarij in suis diocesibus etiam usque ad periculum mortis se opponunt, ne super criminibus nec dum presbiteri sed nec clerici consecrati se intromittant ad agnoscendum & discutiendum, quanto magis deceret generale Concilium defendere ecclesiasticam libertatem, ut crimina summi pontificis, qui est primus omnium sacerdotum non discuciantur coram seculari iudicio. Succedit aliud non minus graue, nam ea honestate, qua vocatus ad iudicium, ut se purgaret de objectis criminibus, occideret iudicem suum, ne teneretur coram eo comparere. Ita ipse summus pontifex pro obedientia & reuerentia, quam exhibere tenebatur sacro concilio, quantum in se fuit, dissoluit illud, transtulit in Ferrariam locum sue

sue voluntati acceptum. Ex hujusmodi autem resistencia, quam ipse summus Pontifex fecit, visa sunt multa majora dissidia, equidem nititur asserere, non obligari ad suscipiendum & observandum decreta & ordinationes generalis concilij, quod non potuit per concilium citari, quod non debuit puniri & ultra hec, quantum in se fuit, interdixit, suspendit, excommunicavit, priuavit & inhabilitavit omnes patres in concilio sistentes, postquam declaravit, ut tale sumeret sacrum concilium in vim & executionem decretorum, que jam multo tempore aut facta fuerant, & in que ipse consenserat, econtrario processit etiam ad censuras ecclesie, agitur de hujusmodi & alijs plurimis, que spectant ad iudicium Generalis concilij,, Preterea cum sacrum Concilium opposuit summo pontifici multa dampnabilia tanquam crimina que usque hodie in ecclesia fuerunt reputata gravissima peccata. ipseque non diffitetur se ea perpetrasse, sed cum asserit se innocentem, & nunquam in hujusmodi delinxisse, quoniam potius recte ac debite egisse: manifestum est, quod hujusmodi iudicium, utrum predicti objectus sint virtutes, aut peccata cognoscere & diffinire, spectat quam maxime ad supremam potestatem generalis concilij; Hanc autem innocenciam in ipso fore, quodque nihil abradendum corrigendum in eo esse, ab initio per suos oratores & post per
lite.

literas suas sepe publicatum est. Et quanto plus per sacrum concilium eadem crimina commemorantur, ipse audaciorem se reddit ad suam innocentiam ostendendam in tantum, quod anno elapso, cum nunciatum esset eidem, quod superdictis criminibus erat notorie diffamatus ipse post in bulla s. e. secunde pretenso dissolucionis asserit se erigere conciliabulum ferrariense intendens talia verba proponere & agere ex quibus suam innocentiam orbis totus cognoscere possit, nunc etiam in cedula sua, que dicitur esse de responsione sua ad oratores electores de eadem innocentia expressam fecit mencionem. Denique quia ipse summus pontifex, ut suam possit dissolucionem tolerare, aperuit unam viam periculosissimam, per quam si vera esset, exemptus fieret non solum humane sed legis divine videlicet quod ex causa necessaria licet contra legem impune venire, & ut pretendere videtur in alijs literis suis dicentes quod quia edificia ecclesiastica sunt ordinationes summi pontificis, & petra per quam Christus protestatus est, velle edificia ponere, ideo absolum est de dispositione sua per quemuis fidelium quomodolibet disceptari. Unde secundum hoc iudicium huius utrum sit causa necessaria, vel non spectat ad eum, qui legi erat subditus & eam conseruare tenebatur, extendit etiam hanc qualificationem ad veritates fidei & sic quod licet eas negare euidentissimum

S

est,

est, quod super hac tam grauissima re iudicium spectat ad generale Concilium. Item quia ad defendendam suam scismaticam congregationem fundat se in cedula illa conclusa a suis legatis, cum multo minori parte suppositorum sacri concilij dicit, quod ad eos potestatem deuolutam fuisse eligendi & sic, quod ipsi forent totum Concilium & potuerunt se taliter nominare, ac destinare in Greciam oratores nomine sacri concilij. Nunc autem diffinitur verum jus eligendi locum ad illos paucos fuerit deuolutum, & quod grauius est utrum minor pars suppositorum, que dicitur majori suffulta ratione debeat preualere majori parti in generalibus concilijs. Notorium est, quod hoc diffiniri non potest aut debet, nisi in concilio generali. Equidem via hec, si ita debeat manere, sufficiens est, ut nunquam aliquid diffiniamur in generali concilio, aut nunquam sit pax in ecclesia Dei, nam major pars, cum sit potencior, exequetur suam conclusionem, minor, si quemadmodum pontifex vult, liceat sibi asserere, quod majori suffulta sit ratione, numquam acquiesceret majori, semperque procurabit diuisiones in Ecclesia Dei. Extenderetur etiam hujusmodi exemplum ad quantumcunque consulatam, vel ubi agitur supremum Iudicium. Equidem semper minor pars se opponet contra maiorem dicens, quod ipsa est suffulta ratione majori. Amplius cum ipse opponat contra
pa-

patres sacri Concilij, quod jam fere septem annis in Basilea conuenientes maneant separati a suprema Romana apostolica sede Christianorum matre & capite, & ex alia parte confiteatur Basilee semper fuisse usque ad hanc secundam suam dissolutionem, generale concilium, unde sit, constat, quod in medio eorum fuit Christus, utrum huiusmodi separacio dicatur ratione ipsius, eo quod se ab ecclesia separauerit, aut ratione patrum diffinire spectat ad generale concilium. Postremo hoc euidentissime patet ex eo, quod potissima doctrina omnium harum disceptionum est super primis premissis veritatibus fidei, quas ipse Dominus *Eugenius* aperte negare videtur. Et concilium asserit, quod illas manutenere & ad conseruacionem status ecclesie & in obseruancia legis diuine. Item quia videtur incidisse in errorem fidei, quem primo solempniter revocauit ymmo qui abjurasse videtur. constat enim quod tempore prime dissolutionis concilium per synodales responsiones datas oratoribus suis & decreta promulgata publicis sessionibus informauit debite ipsum summum pontificem, quod non posset dissolvere concilium absque ipsius consensu fidem concerneret, nec sine interitu salutis negligi posset, constat enim ipsum multas formas de sua adhesionem presentasse, quibus quia non dedit assensum, sed post in publica sessione sacrum concilium

mandauit eidem certam formam adhesionis, ut nullo addito vel mutato sed prefixa forma eidem confiteretur veritatem, & reuocaret quamquam in contrarium per se aut nomine suo assertum foret, & in futuro talia facere non temptaret, quod & ipse in termino eidem assignato fecit, suaque reuocatio & confessio veritatis nec non promissio, quod in futurum ab huiusmodi abstineret, fuerunt acceptata per concilium in solempni sessione publicatis literis suis presente *Sigismundo* diue memorie Romanorum Imperatore. Et fortassis reuocatio alicujus alterius erroris nunquam a principio nascentis ecclesie tam sollempniter facta fuit. Et nunc quia veritates fidei tanto opere declaratas non euidentius impugnat, quarum contrarias assertiones ipse ex Mandato ecclesie in sollempni iudicio reuocauit, satis percipi potest grauitas in processu fidei. Adhuc eciam per literas suas publicat, sacrum concilium Basiliense esse synagogam perfidam iniquorum & supposita ejus tractanda esse tanquam sint hostes fidei christiane. Unde ex predictis aliisque opponitur sibi, quod erret in fide veniendo contra illum articulum, qui est quo ad conuincendam aberrantium perfidiam primum principium irresolubile fidei nostre videlicet unam sanctam catholicam Ecclesiam. Cum ergo principaliter doctrina sit super materia fidei non solum circa unam sed circa plures veritates catholicas,

licas, quoniam sacrum Generale Concilium, quod ab omnibus fidelibus veneratur tanquam competens legitimus & indubitatus iudex in causa fidei huiusmodi causas ad se aduocabit consentiendo per alias quascunque singulares personas, eciam si maxime sint excellencie & dignitatis tractari & deffiniri. Secunda consideracio est ex condicione personarum eorum, quibus agitur, ut sacrum concilium & papa allegare debeant de innocencia & justificatione sua: sunt equidem inuictissimus Rex Romanorum, quam Deus sempiterno foueat presidio suo, sunt & illustrissimi principes sacri Imperij Electores, qui licet personaliter essent in sacro concilio, ubi de correctione summi principis omnium sacerdotum, ubi de ceteris prenomiatis huiusmodi causis spiritualibus ageretur pro honestate sua, eciam si uocarentur, dicerent, se nolle personaliter interesse, siue audire & examinare crimina pape, quemadmodum ille primus catholicorum Imperator magnus *Constantinus*, cum Episcopi ad eum porrigerent libellos suos ipsius exposicionis iudicium, respondit eis, Deus constituit vos sacerdotes, & potestatem vobis dedit, de nobis quibuscunque iudicandi, & imo nos a vobis recte iudicamur, vos autem non potestis ab hominibus iudicari, vos enim nobis a Deo dati estis Dij, conueniens autem non est, ut homo iudicet Deos, sed ille solus, de quo scriptum est Deus stetit in

sinagoga Deorum, in medio autem Deus discernit, hoc in libro conciliorum filere exemplum legimus de *Theodoro* rege XVII. di. §. hanc eciam. Item *Ambrosius*, extra LXXV. III. cum esset vocatus ab imperatore ut coram eo responderet, Aduersarijs inquit de se ipso ad palacium Imperatoris nec libenter, si hoc congrueret sacerdotis officio, ut in palacio magis certaret, quam in ecclesia, sed in consistorio non reus solet esse Christus, sed iudex in causa fidei in ecclesia agenda quis abnuat, si quis confidit, huc veniat,, Tercia consideracio est ex parte forme, hoc est ordinis & modi agendi eciam & exempli, ex hoc in futuris temporibus commemorandi. Ecce postquam Dominus *Eugenius* super suis notoriis criminibus citatus est, ut de eis se excusaturus compareat, in sacro concilio ipse pro reuerencia sancte matris ecclesie per concilium representate dissoluit concilium, & transtulit in locum sue voluntati deditum, interdixit, suspendit, excommunicauit, priuauit; & inhabilitauit omnes patres concilij, & ad grauiora procedendo tradidit eos prede & brachio seculari, quod vero summe per horrescendum erat, actu erexit altare prophanum contra altare legitimum, hoc est congregationem scismaticam aduersus catholicam, & nunc, postquam hec omnia tam nociua Ecclesie Dei operatus est, petitur ut sacrum concilium constituat procuratores, siue deputet legatos ad dietam & locum assignandum

dum a prefatis extra locum concilij cum plena potestate ad certandum, pertractandum, & amplectendum concordium cum summo pontifice, qui tantopere ecclesiam uulnerauit, quia in futurum dicitur querele exemplum posteris dabitur, quoniam veritas dicitur inconcusse seruari, qualiter practicabitur declaracio sacri concilij Constanciensis, cum enim dicitur a successoribus, quod papa juxta declaracionem sacri concilij constanciensis est subiectus concilio in tribus respondebitur statim, quod verum est sed ultra hoc oportet attendere, quomodo fuit de hac practicatum. Nam cum concilium Basiliense, quod durauit tot annos in premissis decreti citauere papam *Eugenium* quartum super magnis criminibus, de quibus erat notorie diffamatus ipse asserens, quod nulla super eum iurisdictio competeret concilio, dissoluit illud, & transtulit in alium locum, Item excommunicauit & priuauit omnes in dicto concilio existentes, si in minimo de cetero non solum contra eum, sed contra aliquem de oratoribus suis procederent, declarauitque ipsos ut tales, tradidit eos prede & brachio seculari. Postmodum ita factum est, quod de necessitate oportuit ipsos de concilio venire ad presenciam Regis Romanorum, & ibi se concordare cum papa. Denique actum sic est, quod ipse non obstantibus his omnibus mansit securus de statu suo, & illis

fuit datum intelligi, non ad acriora contra eos procedi, quod ad gratiam reputarent, non asseritur, quod erit de futuro; sed quoniam pro intelligencia legis divine & aliorum, cum petitur, maxime attenditur, quomodo per bonos viros fuit super eo practicum. Exemplum de huiusmodi practica super processu contra papam inchoatum nimis distrahet fortassis ab intelligencia dicte declaracionis constancienfis habenda in futurum, quod ad preeminenciam auctoritatis Ecclesie & generalium conciliorum: Preterea si papa in futurum foret hereticus aut tractaret de secta infidelium introducenda in Christiana religione, essetve dilapidator notorius aut in dampnato scismate & notorijs criminibus, remedium contra ipsum, ut non noceat amplius ecclesie, est auctoritas dicti decreti, Unde ex hoc manifeste quisque intelligere potest, quod nullatenus decuit patribus sacri concilij acquiescere, ut prime, nec multominus secunde dissolucioni pape, quomodo ex actione concilij argueretur practica ad intelligenciam contrariam intencioni predicti decreti, amplius evidentissimum est, quod ea que notorie sunt verius vera non sunt in dubium revocanda, quia igitur papam fore subiectum concilio in premissis tribus. Item non posse dissolvere concilium, ista sunt notorie vera, quia sepe jam per ecclesiam, eo ipso, quod concilium constitueret

ret legatos cum plena potestate ad practican-
dum super hijs concordiam & pacem jam vi-
debatur ponere in dubium, quando primo
predicat tanquam pertinens ad catholicam
fidem, quemadmodum non rationabiliter
pateretur hodie a quocunque, quod ipse su-
per quocunque articulo fidei, quem alius qui-
uis in dubium poneret, deberet super eo di-
cere potestatem ad concordandum,, omnes
autem asserciones & veritates fidei sunt equa-
lis necessitatis. Dato enim casu in declara-
tione unius errasse ecclesiam, in diffiniendo
nulla est stabilitas fidei nostre, quatenus di-
cetur, quomodo in isto, ita potuit errare in
alijs omnibus. Quod autem huiusmodi ve-
ritates fidei ponantur in dubio hoc pertinet
ad desiderium summi pontificis, qui facto
aut verbis contra ipsas veritates sacri con-
cilij generalis, cum per concilia declaretur
fides & firmetur, interest nullatenus consen-
tire, ne huiusmodi, que certa sunt, in du-
bium reuocentur: Denique manifeste appa-
ret, quod hic modus tractandi, modo quo
papa consentit, aut difficilis est, aut impos-
sibilis, hortatur enim & requirit prefatos
dominos Electores, ut in aliquo loco Ger-
manie, Basilea excepta, conueniant cum in-
uictissimo domino nostro Rege Romanorum
& ibi mittet legatos suos. Ecce requiritur
personaliter assistentia tam Regis quam alio-
rum omnium, unde, si aliqui aut unus ex
istis deficiat, apparet, quod nihil debet fieri.

Experiencia autem preterito tempore demonstravit, quotiens cum diue memorie Sigismundo omnes Electores visi sunt in eodem loco. Manifeste itaque apparet, quam exanimam querit pacem summus pontifex, qui per talia media tam difficilia aut impossibilia dicit se velle ad eam peruenire. Rursum esto, quod ibi in illa dieta omnes, videlicet Rex & Electores prefati in simili conuenirent, & declararent se concorditer super hijs, in quibus possent ipsismet temporibus de quibus cum inter patres concilij & papam non est disceptatio aliqua, si in alijs vellent se intromittere, ut intenderet addandam certam concordiam propter arduitatem materie, propter disceptantium utrumque validissimas oppositiones statim dari concordia huiusmodi non posset & diu simul in eodem loco raro aut nunquam stare visi sunt, tunc ergo aut alia dieta protraheretur in longum, vel ad aliam dietam continuaret. Attento quod ex parte pape talia allegarentur in facto, atque probanda peteret dilaciones. hoc est autem, quod papa summe desiderat, ut per dilaciones, quas exquisitis coloribus captat, subterfugiat iudicium concilij, ne reuelentur crimina, super quibus delatus fuit. Abhorret namque ut omnes cognoscunt, quod ipse non est talis, qualem se predicat. Etenim fortassis constabit, quod non innocens, sed fortassis inter maximos peccatores erit annumerandus, qui interim esset

esset de firmitate concilij, ut jam post septennium patres sic trahantur in locum; offert se etiam hic considerandum, quod cum papa dicat se non consciencie agende de pace & concordia, nisi primum auditis legatis suis in iustificacionibus & innocencia sua, que in hujusmodi dieta coram prefatis Rege & Electoribus necesse erit in publicum referri crimina, super quibus papa notorie est diffamatus. Item ex parte sua, prout jam cepit agere, in quadam inuectiva non minus multa vero aut falso objicientur contra patres celebrantes sacrum concilium, quid hec aliud essent, quam coram filiis & alijs detegere pudenda patris, fortassis contiget & aliud, quod si qua pudenda sunt in pluribus horum, qui se mediatores constituent, etiam reuelabuntur ex mutua inuicem relacione criminum: omnes nouimus, quibus sequi est consuetum diuisiones, scandala, aliaque graviora. Et sic dieta hec, que dicitur constituta ad pacem, utinam non pariat diuisiones maiores, non deerit qui dicat, quosdam ex mediatoribus prius indigere reformationem, & per hanc viam effugere velle. Verum ex his manifestum vobis esse putamus, quod tam ratione mali exempli in futurum non prestandi, quam ratione difficultatis ac impossibilitatis in modo iudicij. Item ne id, quod certum est, reuocaretur in dubium & quia sic deludetur iudicium, nullatenus decet sacrum concilium

cilium ad hujusmodi dietam consentire de-
mittendo legatos modo, quo agitur. Po-
stremo quo ad hanc partem dicat considerare
finem. Creditur namque Electorum sit,
quemadmodum decet sacros principes, om-
nia agere, ut pacatam suis temporibus ve-
lint esse ecclesiam. Considerandum est igitur
per hanc viam, quomodo id fiat, aut
eciam hoc erit, quod legati tam sacri con-
cilij, quam pape coram ipsis tanquam judi-
cibus debeant allegare pro sua parte, que
sciant ad ipsorum justificationem. Certum
est, quod hoc modo fieri non potest, & nec
ipsi vellent se nominare iudices concilij &
pape, si enim declaratum est in concilio con-
stanciensi, quod iudicio concilij subjecti
sunt omnes fideles eciam si papalis dignitatis,
quod coram ipsis tanquam iudicibus tam
concilium quam papa debeat comparere,
nullatenus de sua creditur esse intencione.
Erit igitur unus de duobus modis, vel quem-
admodum Reverendissimus Dominus *Julianus*
legatus pape Cardinalis *sanc̃te Sabine* & presi-
dens dicebat in concilio, quod ex parte pape
& sacri Concilij compromittere, secundum
quod inter diu memorie Sigismundum, quod
nunc eciam sic invictissimum Regem Roma-
norum & prefatos dominos Electores com-
promittatur. Hoc eciam stare non vide-
tur. que cause super quibus est doctrina sunt
talis nature, quod in eis non cadit transactio
ut

ut compromissum, vel erit sic, quod invictissimus Rex & Electores constituent se in illa dieta mediatores pacis & tractatores bone concordie dando aliqua ausfamenta legatis sacri concilij & pape utrumque que sibi convenire videantur ad pacem, ut in illis debeant consentire, & si in illis consenciant utrumque bene, sinant ipsi, per se concipient ad ausfamentum, de quo ipsis videatur, & si nulla pars ad id velit consentire, ipsi exequentur per se, & si aliqui tunc illam, quam eisdem concordabit, adjuvabunt exequi ut visum est per oratores cum de Ferraria reuerfi proposuerunt in generali congregatione, ut sic sua mediatio efficax reputetur. Erit ergo finalis Resolutio prout a quibusdam estimatur, quod licet non dicatur per modum iudicij aut per modum compromissi, sed per modum mediacionis dieta ad hunc finem indicitur, quod sacrum concilium teneatur de necessitate acquiescere iudicio illius diete. Et enim dixerunt, quod illud facient obseruari, non illud dicerent, se exequi velle, nisi iustum crederent esse, & sic, an iustum sit, uel non, totum ponitur in principium iudicio, & sic sacrum concilium, cujus iudicio subiecti sunt omnes fideles cuiuscumque status eciam si papalis dignitatis experietur in se primo practicam illius decreti, quod ipsi concilio lex imponatur, quam seruare teneatur de necessitate. Patres sacri concilij apertissime cognoscunt, quod invictissimo

ctissimo Rege Romanorum & præfatis Electoribus non consensientibus ipsi *Basilee* non possent celebrare concilium, quia possent inde violenter expelli, non dicitur, quod erit futurum, hoc tamen procul est ab ipsorum estimacione, quod talia de præfato inuictissimo Rege & electoribus debeant cogitare, sciunt enim, quod a principio ipsi domini Electores suos oratores miserunt & firmarunt sacrum concilium. Item sicut ultima cedula continet, polliciti sunt, seruare auctoritatem sanctæ Matris ecclesiæ & generalium conciliorum, de ipso autem inuictissimo Rege patres cum omni fiducia sperant, quod semper proteget ac defendet in omni libertate. Sed dato casu, quod in ipsum auisamentum concordatum non consentirent, eciam si executio contra patres fieret, non ab hoc pacata reddetur Ecclesia, quia ex hoc non acquiescerent omnes Reges & principes, qui sacro concilio sunt incorporati. Id autem verum, licet vos ipsi attendere potestis, quod cum notorium sit, in christiana religione seculari iudicio clericos astringi non debere, summus pontifex, qui primus princeps omnium sacerdotum sciens de jure se non esse astrictum ad tenendum, quod in ipsa dieta fuerit declaratum, ut veri similiter presumitur, si contra se videat esse, conabitur id effugere multo audacia majori, quam nunc effugere conatur iudicium generalis concilij, ad quod fere quilibet fidelium
scit

scit in eis causis, super quibus causis agitur, eum fore subiectum & acquiescere obligatum. Verum si dicatur, quod nec concilium aut papa id valeat recusare; quod in ipsa dieta illud iudicium fiet de consensu omnium Regum & Principum similiter prelatorum & ordinum oportebit tunc oratores omnium Principum & communitatum interesse ad illam dietam, Item & prelatos religionis Christiane, quorum per maxime est in his rebus iudicium & tunc si hijs personaliter aut per suos oratores adesse deberent, quid restabit, nisi super duo tertium addere generale Concilium, quoniam cum ad diffinitionem istius tercij alia duo deberent acquiescere, jam enim constitueretur tertium tribunal iudicij super auctoritatem concilij & pape. Equidem in futurum dici posset, quod non in concilio, quod erat legitimum, nec in alio, quod papa erexerat, sed in eo quod Imperator & Electores conuocarunt, iudicium accepit diffinitionem super differentijs omnibus, pro quibus papa resistebat concilio, non enim erit in potestate viuentium retinere calamus scribencium in futuro, quin illam congregacionem vocent concilium, cum in illa tanquam vocati interfuerunt legati concilij & pape item prelati alijque viri Ecclesiastici similiter oratores regum & principum, & quod majus, quia de causis tam mere spiritualibus ibi dicetur esse

se

se diffinitum iudicium , adhuc inter patres sacri concilij multum deliberabatur in deliberacione, qualis securitas dari posset , per quam ecclesia certa sit, papam id quod fuisset in predicta dieta diffinitum tenere, cum enim per tres vices iuravit sollempniter observare capitula concordata in conclavi videlicet ante suam electionem & immediate postquam fuit electus, similiter & post coronationem suam, & cum prout supra commemoratum est de non observancia iuramentorum ipsorum est notorie diffamatus. Item cum per suam adhesionem tam publice fecerit sollempniter in publica sessione, presente ut dictum est, diue memorie Sigismundo Imperatore promittendo, quod de cetero abstineret a gravaminibus inferendis contra concilium & supposita ejus, & cum qualiter hoc servauerit, facile potest testimonium haberi ; Præterea cum inter deputatos a sacro concilio deliberaretur de suorum admittance presidencium repertum est bullas facultatis ipsorum, esse de datis bulle sue adhesionis non tamen conformiter ad illam in ipsis bellis continebatur, unde inter quosdam ex patribus cepit moneri, quod sua adhesio non realis sed verbalis fuisset. Sed prefatus Sigismundus predicens se intelligere, quod in hujusmodi bullis de presiden-tia esset venenum, rogavit quod concilium faceret ad modum boni medici, qui de vene-
no

no cum admixtione salutarium herbarum conficit pocionem, que suauitatem inducit, reciperenturque sui gracia supplicantis, sed ne posset nocere, affigerentur in concilio sicut imagines, patres igitur, quoniam vident, quod suprema adhesionem eadem die bullas in totum repugnantes concessit plurimum, suspicantur sua ex parte huiusmodi tractatum concordie claudicare, sicut etiam quod cum consenserunt materiam unionis Grecorum debere perfici prout ordinaret concilium, postmodum tamen impediendo cursum indulgentiarum, que ne pecunie maturarentur concilio & remittendo galeas pro contraria legacione, quantum in se fuit, visus est concilium impedire. Non fecimus denique mencionem de multis difficultatibus evasionibus & alijs, que interueniunt ad diffugium, ne, quoniam ecclesia sub eo modo debito regimine afflit, amplius publicetur. Ulcionis vero sub hac consideratione finis attendendus erat, quod hic modus tractandi modernas differencias in ecclesia exortas ab antiquo non fuit obseruatus, quoniam contingit fieri diffinitionem super disceptationibus que multiplicatis jam vicibus contigerunt, nulla enim congregacio ita proprie in ecclesia dicitur congregacio sanctorum sicut est generale concilium, dicimus enim quod sancti patres congregati in Nicena aut Calcedonensi, item de temporibus nostris in Constanciensi & Senensi synodis hec

T

&

& illa fecerunt, nec tamen aliquis ipforum, qui in hijs duobus ultimis conclusis interfuerunt, adhuc est ab ecclesia canonizatus, tamen ipsa congregatio concilij dicitur congregatio Sanctorum, non sic autem alia quolibet, ut apostolus docet in Epistola ad Corinthios negocij iudicium debet fieri apud Sanctos: Consequenter de nullis congregatis est ita certa fides, quod in medio eorum sit Christus, sicut in generali concilio, item quod eidem congregationi presidet Spiritus sanctus, similiter quod eadem congregatio sit in nomine Christi ac in Spiritu sancto, quamquam congregatio huiusmodi universalem ecclesiam representat, ex ista consideratione legimus, apostolos ipsos, de quibus certitudo erat, quod Spiritus sanctus in eis loqueretur, conuenisse ad concilium generale pro habenda diffinitione de questionibus fidei & alijs controuersis, ut de *Paulo* in *Antiochia* super obseruatione legalium, qui ascenderunt ex statuto communi ecclesie *Antiochie* super dictam questionem ad apostolos & presbiteros in *Ierusalem*. constat autem, negocia, super quibus nunc agitur esse talia, que requirunt concilij generalis iudicium, quamquam in eo cepta sunt, & ubi iudicium cepit, fortiri merito debet finem, nec honeste sumi absque prejudicio preeminencie ecclesie & auctoritatis generalis concilij expeditio finalis huiusmodi causarum, que diuinum requirere videntur iudicium quibuscunque

que suis suppositis quantumcunque præstantissimis per concilium posse committi, unde vestre preclare circumspectiones merito intelligere possunt, quod iudicium huiusmodi **Causarum spiritualium & tanti ponderis a congregacione sacri concilij Basiliensis, quod universalem ecclesiam representat, congregatum est in Spiritu sancto & nomine Christi, diciturque congregacio Sanctorum ac in medio ejus est Christus & presidet Spiritus sanctus, nullatenus deceat ab eo abstrahi consentiendo in aliud quomodocunque iudicium, de quo huiusmodi, quod eidem asfit, non ita certum est, sicut est notum de prefato Generali Basiliensi Concilio. Hec est enim causa, quare iudicio generalis concilij omnes fideles acquiescere tenentur, nec licet cuiquam illi refragari, quia sententia ejus creditur ex ore altissimi processisse, & non permittendum est cuiquam diuino contradicere iudicio, iudicium autem illius dicte, quoniam ad humanam prudentiam refertur illi non sit ex necessitate diue legis reuerentia dicitur debita esse. Equidem discipulis Christi eorumque successoribus, non autem illis, quorum constituit ipsos fore magistros ac doctores dictum est, sicut misit me pater, ego mitto vos, & qui vos audit, me audit, & quicumque dixerit vobis seruare & facite, item hoc & omnes gentes seruare omnia, quecunque mandaui vo-**

T 2

bis,

bis, & quecumque alligaueritis aut solueritis supra terram, errunt ligata & soluta in celo, que verba juxta expositionem Augustini sic debent intelligi, hoc est: Ego Deus & omnes celestis milicie ordines & omnes Sancti in gloria mea laudant nobiscum & confirmant, quod ligatis & solvitis. Cum ergo judicio generalis Concilij censetur Deus assistere illud comprobare & confirmare cum tota curia sua celesti, non sic autem certum est de judicio cujusvis alterius congregationis, vestris circumspeditionibus jam credimus esse notum nullatenus decere generale Concilium a se hujusmodi causam remittere ad hujusmodi dietam, super qua & prout instatur ad presens. Quo vero ad secundam partem petitionis facte per oratores prefatorum serenissimi Regis & Dominorum Electorum, cujus effectum sed amplius modificatum vos ipsi preclari oratores in dictam viam Responsionis cedula subjungitis, videlicet quod pendente tractatu concordie usque in illum diem supersedeant patres concilij ab omnibus processibus contra papam & suos institutos seu fulminatos ratione hujus dissidij. sacra synodus nobis commisit intimare vobis, quanta cum mansuetudine & modestia adversus summum pontificem hactenus ipsa processit, quodque pendentibus super sessionibus ad Instanciam pro eo supplicantium sibi concessis numquam ab incip-
ptis

ptis abstinuit, sed semper contra concilium & ejus supposita grauiora attemptaui scandala, quodque periculosa sit unitati ecclesie & veritati fidei catholice in huiusmodi superfedere, & quantum deceat iudicium sacri concilij in spiritus libertate manere nec in suis coactata iudiciis ad cuiusuis hominis voluntatem. Cupimus namque vos attentius super hac mansuetudine considerare, quod cum per sacrum Concilium intimatum fuerit oratoribus summi pontificis in illa diuulgata responsione cogitanti, quod exemplo illorum, qui post recessum pape *Joann. XXIII.* perseverantes in concilio Constanciensi ab omnibus commendati sunt, ita patres sacri concilij intenderent, nisi quod lencius procederent, expectantes, si molestant cor summi pontificis. Ecce jam sex anni transacti sunt, quod hec verba dicta fuere, quod autem ambasiante seu instancie ex parte sacri concilij facte sunt, ut se corrigeret, ex parte supra dictum fuit, & tamen effectus hujus molli tudinis cordis summi pontificis non sentitur. In Evangelio de plantante ficulneam legitur, quod expectatis tribus annis voluit eam non ferentem fructum, succidere, ne terram inaniter occuparet, sed rogatus, ut per annum adhuc stare sineret, vix acquieuit. Quid autem, si ceteras arbores fructificare impediret, modernum summum pontificem ita agere conspiciit universus, ut occasione sui universa ecclesia gravissimis turbacionibus

bus subiaceat. Nemini præterea docto viro in dubium, quin pro eo, quod secunda vice papa dissoluit concilium, statim potuisset in eo accerrime vindicari. Quodque ex resistencia, quam fecit ecclesie, potuisset procedi, atque longiori dilacione ad ejus priuacionem. Etenim quoniam ecclesiam non audiebat, ymmo contra eam insurgibat, reputari potuit merito ut ethnicus & publicanus. Verumptamen ad instantiam diue memorie *Sigismundi* Imperatoris & prefatorum Dominorum Electorum per certum tempus expectare voluit sacra synodus, cujus expectationis tempore amplius se fortificauit mittendo bullas conuocationis pro erigendo suo conciliabolo *Ferrariensi*, item mittendo ambassiatores, tempore eciam quatuor mensium ad revocationem dicte pretenste dissolutionis concessorum, eidem, fecit declarationem contra patres de concilio, quod purificate fuissent condiciones sue dissolutionis, ideo quod iterasset fulminatas per eum penas excommunicationis, privacionis, inhabilitationis. Item sub grauissimis penis etiam hoc intermedio tempore arrestavit quascunque pecunias collectas ex indulgencijs concessis per sacrum Concilium, ubicunque fuissent in custodia, & ut asseritur, ne quouis modo venirent ad manus concilij, donauit aliquibus principibus pro ipsorum fauore sibi captando. Exiit præterea actu suum conciliabulum

lum *Ferrariense* mittendo inibi legatum nomine suo & alios prelatos, & fecerunt suam primam vocatam sessionem in procedendo contra supposita sacri concilij. Demum cum in secunda instancia, quam fecerunt oratores predictorum dominorum Electorum de Mense Januarii, ut supersederetur offendendo, dominos suos daturus operam, quatenus summus pontifex dictam prætentam dissolutionem revocaret, ac omnia per eum attemptata contra concilium, fuissetque eis responsum, quod differretur depoficio sua, nec ad illam nisi cum magna maturitate sacra synodus procedere intenderet, statim de mense februarij celebrauit secundam dicti conuenticuli sessionem, in qua mandauit, inclite civitati Basiliensi revocare saluum conductum concessum concilio, patres de *Basilea* violenter expelli, scripsit eciam multas literas ad diuersos principes & nobiles quod revocarent saluos conductos, si quos ipsis patribus concessissent, & tractarent eos tanquam hostes fidei Christiane, fecitque huiusmodi Bullas in circuitu *Basilee* & per magnam partem *Germanie* publicari & illorum vigore, quot fuerunt facte diffidaciones, captiuaciones & prede contra patres concilij longum foret ad presens edisserere. In tertia vero instancia, cum ex *Francofordia* pro eodem effectu dicti domini electores supplicarent, ipse summus potifex pertinaciter amplius confouens suum conuenticulum aliam sessionem fecit, declarando:

rando : inibi esse ycumenicum concilium. Cum vero ad instanciam quartam factam per suos oratores sabbato ante pascha multi ex prestancioribus patribus respondissent, satis superesse temporis posse eos ire in *Ferrariam* & reuerti antequam depoficio fieret, cum inibi starent misit ad Regem Francie, petens, ut suos ambaffiatores *Basilee* existentes reuocaret, ac omnes subditos & naturales similiter ad multos alios principes multaque in fortificationem sui monstruosi conciliaboli indies grauiora semper committit, nunc autem in ultima instancia facta per Dominos oratores, cum reuersi sunt de *Ferraria* patres sacri Concilij multum doluerunt, quod nihil aliud obtinuerunt a papa quam sicut contrarium dicitur circa cedulam Responsionis non paris captiosam & multipliciter condicionatam, per quam ut subterfugiat iudicium debitum sacri concilij sub colore pacis querit dilaciones & per indirectas vias & inactiones sacri Concilij, Et enim cum sacrum concilium honestate, qua potuit haecenus, huiusmodi instancijs condescendit, & quia, licet verbo determinata, dilacionem non concessit, re ipsa tamen & in facto diuturno jam tempore magis cum mansuetudine expectauit, attendens, si, quemadmodum ex parte dictorum reuerendissimorum patrum & illustrissimorum principum Electorum oblacio facta erat, papa reuocasset illud conciliabolum & alia attemptata contra concilium, verum

verum manifeste cognoscit, quod ipse sum-
mus pontifex videns tot fieri instancias, ne
contra eum procedatur, nunc pertinacius,
quam primo, nititur confouere & manutene-
re dictum conuenticulum, & harum dilacio-
num pendentibus terminis nunquam ab in-
ceptis destitit, sed semper grauiora attemp-
tauit. Quod autem ut tercio dicebamus
periculosum sit unitati ecclesie & veritati ca-
tholice fidei in hijs rebus diutius supersede-
re, ita pridem in generali congregatione cum
aliquorum ex parte in fauorem summi pon-
tificis instancia fieret ad dietam super sessio-
nem procurator allegans, quanta pericula
cottidie magis succrescerent ex huiusmodi
superfessione, protestabatur petens testimo-
nium publicum non stare per concilium,
quo omnibus huiusmodi periculis obuiare-
tur. Verumptamen hoc ipsum manifeste
cognoscere vos ipsi preclari oratores facile
poteatis. Constat namque quod in medio
populi Dei altare erectum est contra altare
in grauissimum periculum fidei & horrendi
scismatis. Etenim cum Religio Christiana
hactenus semper acquieuerit iudicio sacri
generalis concilij, quemadmodum sententia
ex omnium ore prolata, quoniam ut dictum
est, Spiritus sanctus loquitur per os concilij
generalis, videmusque manifeste, quantum
in dicto conuenticulo ad voluntatem & be-
neplacitum summi pontificis attenditur, pos-

T s

set

set, quod Deus auertat, fieri, inibi aliquas diffinitiones in materia fidei, & ex multorum assercione, qui in eodem concurrunt, ac aliorum omnium, qui tenent cum sacro Basiliensi concilio contradictionem ignis magnus accenderetur in ecclesia Dei & contingeret Christianos aduersus Christianos inuicem se hereticando accerrime oppugnare. Et sicut pro inductione fidei Christiane iuxta doctrinam saluatoris facta fuit separacio, quia erant quamlibet in una domo & diuidebantur tres in duo ac duo in tres, pater in filium, filius in patrem suum, mater in filiam & filia in Matrem suam, socrus in nurum suam, & nurus in socrum suam sic durante huiusmodi divisione duorum conciliorum generalium, cum ut dictum est, omnis sententia synodalter promulgata tanquam ex ore altissimi prodiit, credi debet a cunctis fidelibus ecclesia legitime congregata in *Basilea* asseret, quod sit tenendum pro fide catholica, aget vero e contrario illud conciliabulum, quod restat, nisi ut asseratur, quod contrarium loquitur Deus, hoc modo contigit in prima destructione templi & cultus divini, dicebat equidem *Jeremias*, quod gladio, fame & peste consumeret Deus habitantes in *Jerusalem*, pseudo vero prophete Consuentes puluillos sub capitibus eorum prophetabant ex corde suo dicentes : hec dicit Dominus Deus, non videbitis gladium & fames non erit

erit in vobis, sed pacem veram dabit vobis Deus in loco isto, & quoniam hujusmodi pseudo prophete loquentes placentia permisi sunt diucius resistere, interim quod eorum persecucioni traditus est ad carceres, ceperunt judei auertere auditum ab oraculo Jeremie qui etsi aspera, vera tamen predicebat eisdem, & acquieuerunt pseudo prophete falsum eis predicantibus pacem, sicque indurati sunt, donec venit consummatio. Item nichil est quod dicit dominus super prophetas, qui seducunt populum meum, qui mordent dentibus suis, & predicant pacem, & si quis non dederit in ore eorum, quippiam sanctificant super eum prelium, propterea vox vobis pro visione erit & tenebre vobis pro diuinatione, & occumbet sol super prophetas, & obtenebrabitur super eos dies, & confundentur qui vident visiones, & confundentur diuini & operient vultus suos, quia non est responsum Dei, verumtamen repletus ego sum fortitudine spiritus Domini iudicio a virtute, ut annunciam *Jacob* scelus suum, & *Israël* peccatum suum. Preterea vos ipsi preclari oratores euidenter cognoscatis, quanto amplius permanet illud conciliabulum & fouetur, tanto major datur occasio ut grauius scindatur ecclesia in duas partes & scissura permaneat, placeat animaduvertere, quod facte sint plurime sancte ordinationes per concilium Basiliense, jamque sunt in Regnis & prouincijs pluribus acceptate

te & in practicam atque communem usum deducte, si prefatum Ferrariense conuenticulum practicare diucius permittatur, quoniam, ut jam cepit, in omnibus aduersatur sacro Basiliensi concilio, continget per id fieri alias ordinationes, uel directiones hijs repugnantes, vel ipsarum effectum distrahentes, necesseque erit tunc ex legum repugnancia in Ecclesia Dei quam plurimas oriri disceptationes & periculosa scismata, hoc eciam scandalum omni die videmus contingere ex doctrina provisionum, que fit de ecclesijs, abbacijs & alijs dignitatibus, & Beneficiis. Etenim cum sacrum Concilium asserat papam fuisse & esse legitime suspensum ab omni administratione papatus, huiusmodi vero administrationem ad sacrum concilium deuolutam fuisse, promouet sacrum concilium ad huiusmodi beneficia personas, quas idoneas reputat, papa eciam indirecte de eisdem beneficijs providet alijs personis, & quoniam sicut tam hij, quam illi pretendunt, se ad eadem beneficia jus habere, euidentissimum est, quanto amplius super huiusmodi doctrinam inter concilium & papam supersedentur maiora indies pericula succrescere & divisiones augmentari, ut non obstantibus quibuscunque omnino supersedeatur. Idem jam sentitur, multiplici experientia a pluribus annis, cum summus pontifex eos, quos ligat sacrum Basiliense concilium, absoluit, & quos absoluit, ipse ligat per graues censuras, fuit
tamen

Tamen jam ab octo annis tanquam pro fide catholica reputatum, quod se se, & non illud destruit, qui absoluit, quos ligat generale concilium, aut ligat, quos absoluit. Huic autem sentencie subjungit *Gregorius* : qui aliud sapit; anathema sit, Id ipsum eueniet ex doctrina mandatorum dispensacionum & aliorum, qui ex gratia uel iustitia cottidie per sacrum Basiliense concilium & summum pontificem e contrario fuerit, & quoniam ex majori successu temporis semper numerosior erit multitudo hujusmodi doctrinarum, cum super illis, que pertinent ad exercicium supreme potestatis ecclesiastice per quosdam ad sacrum concilium, per alios vero ad summum pontificem recurratur, euidentissimum est, quod quanto amplius permittitur conuenticulum Ferrariense, tanto magis pericula fidei & scismatis aggrauantur & indies semper excrescet major difficultas in curacione hujusmodi morbi. siquidem non erit facile remouere conceptam fidem in cordibus multorum de prefato conciliabolo, & quoniam hij qui celebrant, quanto amplius perseuerant, tanto magis se firmabunt ad illud continuandum & defendendum, summusque pontifex pertinacius induratur, & in ea, qua cepit, inobediencia ecclesie & rebellionem permaneat, & fretus hujusmodi fauoribus, quoniam & non resistitur, ymmo pro eo supplicatur, continue superbiet, nec umquam flectetur ad debitam obedienciam sicque concu-

culcabitur auctoritas ecclesie & generalium conciliorum, definetque illud unicum in Ecclesia ab origine sui consuetum refugium pro sedandis omnibus doctrinis suis celebratio videlicet generalis concilij. Quis namque de cetero, veniet ad Generalia Concilia, si pape permittitur pro libito sue Voluntatis sedente Generali Concilio erigere conciliabulum in eoque excommunicare, priuare & inhabilitare omnes, qui celebrant generale concilium, & quod grauius facere contrarias ordinationes ac diffinitiones in materia fidei. Ecce prediximus vobis pericula que jam ante oculos vestros existunt, & grauiora indies, quod Deus auertat, succrescent ex hac diuturna, quam petistis, superfessione, & quoniam fidei jam concepte, ut eradicentur, non facile duratur humana potencia, innumeros, quos dicitis, ex hac superfessione augeri fauores, continget fortassis non sufficere ad extinguendos ignes erroris & scismatum, que ex tantarum protractionum, dilationum erunt radicati in cordibus hominum. Preterea vos ipsi nescitis, quod ad officium boni iudicis spectat, diligenter cuncta rimari. Constat autem, quod coram sacro Concilio Summus pontifex delatus est, super predictis XII. criminibus, dicere autem, quod omnia supersedeantur, nec licet concilio diligenter intendere ad sciendum super huiusmodi veritatem; attendite quomodo hec concordant,

dant, verbo sacre scripture, quod inquit: causam, quam nesciebam, diligentissime inuestigabam, & alibi: scrutantes cottidie si hec ita se haberent, denique ex sola relatione predictorum criminum cuiquam manifestissime patet, quam grauia, quamque periculosa sint, que, nisi summa cum diligencia prouideatur paritura sunt grauem iacturam & desolacionem ecclesie Dei, prouideri autem debite non potest, nisi prius cognoscatur, an ita sit in rei veritate, quomodo fuit denunciatum sacro Concilio, unde qui impedit cognitionem de huiusmodi, qui necessario perire debet, considerandum relinquitur, si conititur impedire, ne super hoc debite prouideatur. Amplius ex sententia *Gregorij* in sua pastoralis habetur, quod nemo in ecclesia Dei amplius nocet, quam qui peruerse agens, nomen & ordinem sanctitatis tenet, delinquentem namque hunc redarguere presumit nullus & in exemplum culpa vehementer extenditur, cum pro reuerencia ordinis peccator honoratur. Supra autem commemoravimus, quod summus pontifex per suos nuncios & literas ad hoc laborat permaxime, ut quod sit innocens, nec iniquum commiserit in religione Christiana credatur a cunctis fidelibus, sic tamen in hoc profecit, quod etiam nonnulli principes de huiusmodi innocentia in suis literis videntur facere mencionem, & quia notorie constat de diffamacione sua super dictis

Etis criminibus, quamquam sub ejus regimine status ecclesie decoloratur, & indies majora suscipit detrimenta, non videtur concedens, ut sacrum concilium omnino supersedeat in inchoato processu. Nam inter alia, ut debite provideatur ecclesie Dei opportunum videtur prefata crimina innocentiam summi pontificis adducere. sic enim religio christiana evidenter cognoscet, quod verba sua, quibus se predicat innocentem operibus, non concordant, & ipse confusus desistet a vexatione & persecutione, quam fecit Ecclesie contempnendo justas ipsius ordinationes & violacionibus earum fauores indebitos tribuendo, erubescetque amplius confouere illud conciliabulum, quod se asserit erexisse, ut testimonium perhiberet de sua asserta innocentia. Hoc autem remedio usus est Christus aduersus scribas & Phariseos; Equidem posuit ante oculos ipsorum graua crimina ab eisdem commissa, & sic destiterunt ab importuna vexatione, in qua perseuerabant. Consequenter vos ipsi nostis, quod grauissimum scelus in iudice quantumlibet vel principe id dicitur esse, cum ex auctoritate conciderit impunitatem hunc licenciam peccandi. Equidem grauius delinquit, qui peccat impune, & minus peccatum censetur expresse conuenire superioris mandato, quam ab eo petere siue acceptare concessam impunitatem peccandi. Si autem de aliquo constet, quod peccat

con-

continue, quanquam dicit se in hujusmodi peccatis perseverare velle iudex autem assensuat illo sciente adversus eum non esse procedendum simpliciter vel ad tempus eo ipso videtur illi concedere licentiam peccandi & si peccatum illius redundat in perniciem multorum, alijque suo exemplo & auctoritate in peccata trahuntur, cunctorum civium reus erit iudex, qui hujusmodi impunitatem vel ad tempus concedit auctoritate. Equidem vel per minimum momentum non licet reddere securum a pena eum, qui debachatur in perniciem rei publice pacifice, & asserit se desistere nolle. Hoc idem contigit de summo pontifice respectu concilij, nam continuatio illius conciliaboli est gravissimum peccatum, tenditque in perniciem multorum, cum omnes ibidem convenientes sint rei scismatis, ipseque dicit se velle illud continuare, nec summus pontifex vel alius pro eo offert, quod umquam desistet, quomodo igitur sacrum concilium potest concedere authentice dilacionem, reddendo eum securum simpliciter, vel ad tempus. sed objici potest, ad hoc pro tempore, prime dissolutionis plures fuisse dilaciones concessas vel ad instantiam principum, vel ex officio, hoc non negatur, sed est ratio plurimum differens, tunc enim, & si dissoluerat, non enim erexerat Bononiente conciliabolum, sic quod non actu debachabatur, prout nunc agit in per-

-U

ni.

niciem ecclesie. sic etiam in hac secunda dis-
solucione, priusquam actu summus pontifex
erexisset Ferrariense conuenticulum conces-
sit determinante dilacione LX dierum, sed
postquam actu erexit, non sic honeste potest.
Est etiam aliud quod in omnibus terminis
& dilacionibus illis reperitur expressa pro-
testacio concilij per hoc intendebat desiste-
re, quin pendente dilacione prout necessitas
rerum suaderet, ad ulteriora procederet. Nunc
autem petitur, ut non obstantibus quibus
cumque supersedeatur. Item est aliud, tem-
pore illius processus ad nullius alterius ab-
sentis principis instanciam reperitur conces-
sa dilacio nisi ad instanciam diue memorie
Sigismundi Romanorum Imperatoris unica di-
lacio XXX dierum & hec petita fuerit mul-
tis cum oblacionibus ipsius *Sigismundi* in fa-
uorem sacri concilij, videlicet quod nullam
aliam peteret, quam nisi papa infra illam fa-
ceret debitum suum libere permetteret pro-
cedi per sacrum Concilium, prout ei videre-
tur, quodque omnibus ordinatis & ordinan-
dis per sacrum concilium acquiesceret & ob-
temperaret, & quantum posset faceret in-
uiolabiliter obseruari, quod infra ipsos XXX
dies transferret se ad concilium personali-
ter, quod omnes principes Alamanie con-
uocaret ad locum concilij, ut eidem adhe-
reret, quod quamquam papa interim ageret
contra concilium uel supposita aut familia-
res eorum arctarentur. Ecce quanta cum
ob-

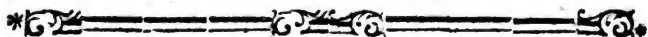
obligacione sui prefatus Imperator prauam dilacionem petiuit, nunc autem petitur absque prefixione criminum, quod pendente tractatu concordie omnino supersedeatur a processu non solum contra papam sed contra quoscunque suos, fuit eciam in hac re animaduertendum per sacrum concilium, quod una concessa dilacio aliam traheret, nec facile esset imponere finem. Cum enim ex parte quorundam principum dilacio peteretur ab uno XL dierum ab alio LX ab alio LXXX interrogati, qui instanciam faciebant, utrum essent contenti, si omnibus similiter concederetur LXXX, responderunt quod non sed cuilibet supplicancium Principum fieret gratia prout petebat, interrogati si illa concessa umquam peterent alia responderunt, ad hoc se obligare nolle, sed tunc acturos, prout videretur, & plures ex ipsis dicebant, quare non suo principi sicut & alijs dilacio deberet concedi, ex hoc autem daretur occasio ad diuisiones inter patres de concilio qui enim essent ex principatu supplicantis, ut communiter cum maiori sollicitudine instarent, alij qui ex non sibi confederatis aut resistencia vel ab effectu supplicationis distraherentur, ipsis denique patribus universis non praua molestia est, quod post residenciam VII. annorum consumptis fere omnibus substantijs suis super facto reformationis Ecclesie, ad quod

per maxime conuenerunt , sic a dilacione unius ad dilaciones alterius trahantur in longum. Est enim sepe conclusum unanimiter inter patres , quid si agatur , ut summus Pontifex actu recipiat decreta reformationis , & ea efficaciter exequi velit , frustra laboratur ad promulganda multa decreta , nam per huiusmodi decreta anime non obseruancium illaqueantur , & quoniam fauente summo pontifice liceat impune ea non obseruare , vilipenditur auctoritas ecclesie , que precepit obseruare. Cupimus enim vos preclaros oratores in memoriam deducere modum & ordinem in gestis per sacrum concilium super prima dissolucione. Equidem reperietis , quoniam quamdiu papa sensit pro eo interuenire principes supplicando nunquam flecti voluit , ut ueritati acquiesceret. Similiter nec quomodo ipsi principes aut prelati quicumque requisierunt eum , unde nunquam alias trahi potuit , nisi cum Imperator diue memorie *Sigismundus* & oratores principum cum sacro concilio conuenerunt , tunc etiam omnes principes requisierunt eum expresse , quod reuocaret dissolucionem. Nunc autem cum ipso videat se grauius deliquisse quam primo , nec fieri instanciam pro reuocando sua dissolucione vel irritando suo conciliabolo , sed quod absque præfixione termini tanta cum instanciam supplicatur , nec contra eum aut suos in
ali-

aliquo procedatur, quodque laboratur, quod causa abſtinentiæ habeatur de manibus generalis concilij, qui eſt legitimus iudex, & ponatur ad manus aliorum, quam ſit conueniens iſte modus, ut trahatur ad obedienciam eccleſie & profeſſionem veritatis fidei, cui reſiſtit, facile quivis poteſt iudicare, & quoniam ſummus pontifex cupit dare pacem eccleſie, qui fovendo ſuum conciliabolum continue majorem ignem accendit, & ne extingatur ſuo conſenſu requiruntur tot ſubterfugia dilacionum,, dicit autem ſe velle abſtinere ab ulteriori proceſſu contra exiſtentes in Batilea ſi ipſi ab inceptis grauaminibus & alijs nouitatibus ſuperſedeant. Verba hec poſſent allicere eos, qui ignorant de geſtis, quod in eis magna offerat, ſed qui noverunt circumſtancias actorum, ſciunt, quod per huiusmodi verba dicere conſuevit, iudex cum eccleſia Dei non habet ultra, quid agere valeat, talem clericum iudicio ſeculari relinquit, & ipſum curie ſeculari relinquendum fore decernit. Hoc autem eſt notiſſimum feciſſe ſummum pontificem de patribus ſacri concilij totum quod ipſe fuit, equidem edidit eos prede, ac brachio ſeculari, non uni ſoli principi, ſed omnibus, qui erant in circuitu, ut tractare eos deberent tanquam hoſtes fidei Chriſtiane ſic igitur, poſtquam quantum in ſe fuit, interdixit, ſuſpenderit, excommunicauit, priuauit omnibus eccleſijs, dignitatibus & bene-

ficijs, nec non ad ipsa obtinenda inhabilitavit, ac tradidit eos prede ac brachio seculari, offert se abstinere velle a processu ulteriori, quid ultra illi agendum restat. Denique postquam Verba hec dixit, sicut Relacio facta est in sacro concilio, priusquam de sua obligatione esset notum beneficia multorum contulit, seu potestatem ad hoc concessit. Preterea quod prodesset patribus sacri concilij oblacio hec, qua velit abstinere, cum ubique literas mandauerit edendo ipsos prede, oportebat reuocare omnia Mandata per ipsum hactenus in contrarium facta. Postremo id cupimus vobis notum esse quod quanto iudicium est magis auctoritatis supreme, tanto decet id amplius esse liberum, nec cohortari ad voluntatem cujuscunque, hoc est enim doctrina iudiciorum, ut inferiora iudicia artata sint frequenter, ne licet ipsis iudicibus nisi certo loco de certa causa & personis ac certo tempore judicare, unde ad ferias, quas inferiores iudices obseruare tenentur, supremus iudex nullatenus obligatur, nec loci, personarum, cause, aut alia queuis doctrina ipsius iudicium coangustat, & dicitur beatus talis supremus iudex, qui facit iudicium & iusticiam omni tempore. Nunc autem supremum iudicium in terris est generalis concilij; Ita ut etiam suum consistorium diuinum reputetur. Est enim sanctus Spiritus conjudex, non igitur iudex condecens
per

per hujusmodi petitas dilaciones coarctari
judicium Generalis concilij, quoniam prout
Spiritus sanctus dictauerit ad providendum
in tempore. Ex hijs aliisque plurimis, que
facile adduci possunt, vos preclari oratores
euidenter potestis cognoscere, quod nullatenus
debet sacrum Concilium in prefatam dietam,
modo quo petitur, consentire, nec
authentice concedere dilacionem, ut pendente
tractatu in processu contra papam & suos
omnino supersedeatur. Verum id dicere
possumus, quod sacra synodus in finem
perficiendi opus reformationis per eum inchoatum
semper mature & cum debita grauitate
procedat, ut coram Deo & hominibus de
cunctis parata semper sit, reddere rationem.

XXXVII.

Sequuntur difficultates per Ambasiatores
Sacri Concilij Basiliensis mote oratoribus
Regis Romanorum, Principum Electorum,
& aliorum Prelatorum & Communitatum
in Dieta Nurenbergensi in die Sancti
Galli habita, & volebant illis provideri,
antequam tercius locus eligeretur &c.

In dieta Nurenbergensi de festo Galli Anno
Domini millesimo CCCC^oXXXVIII^o. per
dominos relatores deputatos a tota inibi exi-

stente congregatione ad conferendum cum
 oratoribus sacri Concilij Basiliensis & summi
 pontificis, fuit propositum oratoribus sacri
 Basiliensis Concilij, quod pro tractanda pa-
 ce & concordia in ecclesia Dei videretur ex-
 pediens, Concilium Basiliense transferri de-
 bere in alium locum, ubi etiam Greci con-
 uenirent, & intenderetur ad unionem ipso-
 rum, fuit autem Responsum & auitatum,
 quod circa istud medium considerata sunt
 quatuor: & primo dicitur, quod si aliquan-
 do fuit conueniens celebrare generale con-
 cilium moderno tempore est summe necesse,
 cum propter Causam Bohemorum, que licet
 fuerit diffinita nondum est acceptata, cum
 propter reformationem tocies mundo pro-
 missam & non completam, ut etiam, que
 jam decretata sunt, acceptentur, & dedu-
 cantur in executionem, cum propter pacem
 in ecclesia dandam, que tot scismatibus nunc
 periclitari videtur, cum propter unionem
 grecorum, que inter alia videtur precipue
 esse in desiderio omnium Christianorum.
 Item & ex alijs satis unicuique euentibus
 causis 2do dicitur, quod Basilea sit locus ydo-
 neus ad celebrationem generalis concilij adeo
 quod stantibus terminis fortassis magis ydo-
 neus non reperiretur, attenta precipue se-
 curitate & libertate, que ad celebrationem
 Generalis concilij singulariter pertinere nos-
 cuntur, nam ubi Spiritus Domini, ibi liber-
 tas, generali autem Concilio presidere cre-
 ditur

ditur Spiritus sanctus. Unde in civitate ipsa celebratio Concilij potest aptissime perfici, primo hoc suadet probata experientia jam a septennio, cum ibi cottidie fuerit habundancia victualium, salubritas aeris, licet circumquaque viguerit pestis, securitas & libertas, que ad hoc videntur maxime necessaria, ut dictum est, adeo ut summus pontifex volens in sua bulla justificare suam secundam pretenfam dissolutionem contra libertatem hujusmodi Basiliensi synodo, prout in Bulla sue 2do pretense dissolutionis apparet, non opposuit, nisi tres leues querelas, quas facile est repellere attenta eciam precipue constantia Basiliensium civium, qui nec censuras pape, nec diffidaciones multorum formidantium plena fide & virtute semper manutenerunt saluum conductum ab eis Concilio concessum. 2do suadet magnitudo rerum gestarum in operibus, atque fuit congregatum, in quorum prosecutione omnipotenti Deo gloriam quantum profecerit, notorium est toti orbi, sed inter alia consideranda est precipue causa, caritas in materia unionis Grecorum, pro qua patres admodum ewangelice, non attendentes, per hoc assequi dignitates ecclesiasticas aut beneficia nec quascunque res temporaneas, sed pro desiderio duntaxat hujusmodi unionis consequende proprias substantias exposuerunt, mittendo in Greciam plus quam XII. millia ducatorum, priusquam

U s

de

de indulgenciis vel a ciuibus Auinionensibus aliquid percepissent. 3^{tio} idem patet ex Mansuetudine ac modestia in omnibus gestis singulariter cura summi pontificis tam in ipso quam in hoc secundo processu. Equidem habetur in responsione cogitanti, cum dictum fuisset oratoribus pape, quod quemadmodum in concilio Constantino actum est circa papam Jo. XXIII. sic oportebat quo ad Dominum *Eugenium*, sed in hoc esset doctrina, quod mollius procederetur, expectando, si forte mollesceret cor suum pontifex; jam expectatum est per septennium, & tamen ewangelium dicit de ficulnea, quod non expectatum sit, nisi per tres annos, & post assignatus est unus peremptorie. Et attendendum est, quod contra illam ficulneam nichil aliud dicitur, nisi quod terram inaniter occuparet, si vero alias arbores infructificantes reddidisset, non tamdiu, fuerat expectatum. De moderno autem summo pontifice uniuersus orbis conspicit, quod sub ejus regimine ecclesia grauissimis turbacionibus subiaceat & cottidie per amplius omnia ruunt in pejus. Attento specialiter, quomodo ex quadruplici capite, videlicet propter inobedienciam ymmo resistenciam in dissoluendo 2da vice & excommunicando concilium propter erectionem conuenticuli Ferrariensis propter transactos jam sex Menses, & propter crimina, de quibus citatus fuit pro ut a multis asseritur, potuisset iuste deponi jam

jam diu summus pontifex, sed expectatum est magna cum mansuetudine. 2do suadet continuari concilium *Basile* ratione finis, nam cum prædicta opera feliciter inchoata sint per hoc concilium & bonum hætenus progressum habuerint merito debent compleri per ipsum, & specialiter de pace cum ab initio sui fuerit ad hoc institutum, quod fortassis non sic legitur de aliquo generali Concilio. Item quia jam hoc opus expertum est quo ad pacem in ecclesia dandam. Etenim cum propter primam dissolucionem pape ecclesia fuerit in maxima turbacione alijs asserentibus, cum papa propter quod potuerit dissolvere alijs acquiescentibus veritati declarate per ecclesiam, quod non potuit sacrum Basiliense concilium, tam honestam viam inuenit, quod pax reddita fuit & catholica ecclesia conquieuit in pace ipso eciam summo pontifice, qui resistebat, confitente, una cum Concilio eandem veritatem, attento eciam, quod nulli amplius desiderant pacem, quam patres ibi sistentes, quibus videretur esse confusio recedere a concilio in scismate, cum primo ad illud in pace venerint. Item quia post septennium laborum suorum desideravit reportare laudabilem fructum, unde cum tam diu laborauerint, & ut manifestissime apparet in omnibus gestis sacri Concilij, sed specialiter in processu adversus summum pontificem maximam cum mansuetudine hætenus processerunt, merito potest

test cognosci longe distare ab intencione ip-
 forum, qui ex suis operibus in ecclesia Dei
 scisma sequatur. In Religionibus namque,
 ut mores hominum cognoscantur, assignatur
 unus duntaxat probacionis annus, sed jam
 septem anni transierunt, quando probati
 sunt, qui huic sancto interfunt concilio hijs
 infertur colligere, quod eciam si alius locus
 eque ydoneus reperiretur, concilium Basi-
 liensē in illum transferri, aut non licet, aut
 si fieri deberet, multe difficultates apparent,
 quibus primo erat providendum, patet hoc
 ex ratione generali, quia si, ut dictum fuit,
 est nunc summe necesse, concilium celebra-
 ri, cum sit actu congregatum, concilium non
 videtur incipiendum ab ejus dissolucione, si-
 cut habens necessitatem festinam manigandi,
 si habet navim, non destruit, ut aliam pro
 nauigando edificet, Tercio magis specificē
 tangendo, propositum videtur, quia ista ma-
 teria de mutacione concilij Basiliensis in ali-
 um locum & specialiter ad partes ytalie vide-
 tur peruenisse primo ex instancia pape &
 suorum adherencium, patet hoc ex cedula
 parte sua oblata per Reuerendissimos domi-
 nos Cardinales *sancte crucis* & *sancti Petri* Con-
 cilio decima die aprilis anno XXXVP. simi-
 liter ex bulla sua dat. *Bononie* III. Kalendas
 marcij anno XXXVII. & fuit publicata in
 Concilio XI. die April. consequenter ex ce-
 dula primi decreti, adhuc ex petitione seu
 iussamento Reuerendissimi Domni *Juliani*
 Car-

Cardinalis sancte *Sabine* XV. Septembris Anno XXXVII. in capella majoris ecclesie exposito coram prestancioribus patribus sacri Concilij & ad presens juxta modum quo instatur, ut creditur non proponitur hoc medium de mutacione Concilij Basiliensis in alium locum ita ut celebrari debeat in *Hijs*pania eo quod multum distet, Item nec in *Gallijs*, nam ibi jam per concilium sunt decretata duo loca optissima *Auinio* scilicet & *Sabaudia*, sed quod debeat transferri vel in *Italiam* aut in alium *Germanie* locum. Quod vero stantibus ceteris non deceat transferri in *ytaliam* animadvertitur non quidem ex defectu aliquo ejusdem inclite nationis, equidem notissimum est, quam fructuose celebrata sint in *ytalia* multa generalia Concilia, sed quoniam ex actionibus moderni summi pontificis vehemens datur suspicio, ne ad presens effectualiter inibi celebretur generale concilium, ut namque dicitur in Responsione cogitanti. Si papa temptabit dissolvere concilium existens in *Germania* quanto magis si fiunt in *ytalia*, nec ut ibi dicitur in hoc standum est sue promissioni, quia non obstante ordinatione sua & predecessoris ac duorum conciliorum, quibus erat stabilitum dissolvere temptavit, multo magis si ex sua solum dependeret institucione. Verba autem contenta in dicta responsione cogitanti sunt ista, Est etiam & aliud propter quod pati non debemus mutari locum, quia nec
aliud

aliud Concilium fieret , nullus enim veniret , nec se ad tam longum iter exponeret ea prefertim ratione , quod quilibet timeret , sicut factum est ita futurum esse & multo magis in Italia . & si dicatur permittere non dissolvere , nisi omnia completa sint , erunt qui replicabunt , si duorum Conciliorum & duorum pontificum auctoritas non valuit , quin predicta dissolucio fieret , multo minus valebit simplex promissio , dicetur eciam , si dominus papa decederet , successor faceret , sicut nunc fecit Dominus *Eugenius* nec putetis homines ita esse rudes , quod hujusmodi non cognoscunt artes , existimatur , nichil aliud querit per multas & varias vias , nisi quemadmodum concilium dissipetur tot molestias & angustias junctas & diversos labores , qui hic passi sunt pro sustentando concilio , quod sic scirent mutandum esse locum statim ad papam redirent amplius non visuri concilium , suspicantur multi , quod non tam loci mutacio quam extinctio decretorum concilij Constantiensis queratur . Ex quo quanta mala in ecclesia nunc & futuris temporibus sequerentur vix narrari posset . Hoc igitur & multa alia arctant consciencias nostras , ut nullatenus dicte dissolucioni pretenso aut loci mutacioni prebeamus consensum , hec ubi supra ; & fuerunt hec verba dicta ad oratores moderni summi pontificis , jam elapsi sunt sex anni . Quod autem nunc
magis ,

magis, quam tunc, ac fortius urgeant huiusmodi considerationes, patet manifeste, nam concilio existente in Germania tantum per oratores suos papa, uti a pluribus dicitur, sciuit praticare, quod multos abstraxit de Concilio torpore aut fauore, quanto fortius si staret concilium ubi ipse, aut proprie. Item si temptauit contra vota totius multitudinis obtinere electionem loci, quem volebat aut de illa cedula parvi decreti seu prauis deserti, multo magis posset obtinere, quemcunque vellet, si aut proprie vel ubi ipse foret celebraretur concilium, & quia visum est, quanta resistencia haecenus fecerit, auctoritati concilij generalis pertimescendum est, quod temptaretur, vel in contrarium fieri declarationem aut taliter exponi verba decreti concilij Constanciensis, quod fortassis in totum supprimeretur effectus ab illo sacro Concilio intentus, pro ut hoc jam pertimescebatur a septennio. Item si contra existentes in Germania totum potuit papa, quod ad ejus instanciam fuerunt multi etiam magni viri de Basiliensi Concilio in Germania prede & carceribus traditi, quantum magis possit in ytaliam, ubi tenet ad stipendia gentes armorum & capitaneos, quorum aliqui forte ex se ipsis ad hoc inclinarentur. Et non fit mencio hic, quomodo Cardinales qui in illo Concilio interessent, ut verisimiliter presumitur omnes prescripserunt,

runt, se in dicta secunda dissolutione vel
prosequendo eam laborent, alij vero pauci
aut nulli essent presentes, pertimescendum
igitur esset, quod subscriptiones suas pro-
sequerentur, quomodo autem tunc visi es-
sent patres, qui constanter permanferunt
in sacro Basiliensi Concilio contra subscri-
ptiones pape & ipsorum intelligere est faci-
le,, Quarto dicitur, quod si petitur tan-
quam pro conuenienti medio pacis, ut Ba-
siliense concilium in alium Germanie lo-
cum mutandum esset, attendendum, quod
in hoc multe difficultates occurrunt, quibus
aut maioribus ex ipsis, priusquam hoc in
execucione ponatur, primo est prouiden-
dum, est autem primo, quia sic agendo vi-
detur esse perniciosum exemplum, dicitur
equidem in futurum, quod Basiliense concilium
post tam diuturnam expectacionem &
tam multas citaciones citauerit papam no-
torie diffamatum super tantis criminibus &
ipse per inobedienciam dissoluit concilium,
excommunicauerit, & priuauerit patres, e-
rexit actu conuenticulum scismaticorum,
facta jam probacione super criminibus &
summo pontifice amplius firmante se in per-
tinacia sua dicenteque, se non teneri ad
comparendum translatus est concilium in
alium locum juxta desiderium summi ponti-
cis. Manifestum igitur est, quod de cete-
ro vix aut nunquam patres venient ad ge-
nerale

nerale concilium timentes ea , que modo contingunt , videlicet , quando res sunt in conclusione , tunc debeat concilium transferri. Item summi pontifices , quando ponuntur in possessione dissoluendi concilia generalia pro libitu voluntatis , nam quando concilium procedet ad reformationem ecclesie in capite , dissoluetur , quemadmodum *Eugenius* fecit generale concilium , & erigeret aliud , demum dicetur , quemadmodum actum est in isto , si tunc pro pace fieri debere , ut concilium transferatur in alium locum , attento per maxime respectum , quem nunc summus pontifex predixit in bulla sue dissolutionis , videlicet quod ad hoc erigebat Concilium suum , ut in eo suam innocentiam ostenderet toti orbi , sic poterit quilibet summus pontifex dicere , quod de criminibus , de quibus notorie est diffamatus , vult se purgare non in concilio generali a quo citatur , sed in illo Concilio , quod ipse noviter statuerit in loco sibi grato dissolvens concilium a quo fuit citatus. Item cum omnis hec doctrina videatur incepisse , eo quod summus pontifex nunquam voluerit efficaciter suscipere canones in concilio editos , imo dicebat se non teneri ad earum obseruacionem , sed pro necessitate non debere obseruare , & in tantum processit , quod scisma actu introduxit , ut liberaretur ab inchoato processu , sacrum vero concilium super hoc eciam ipsum citauit commemorando

do crimina & defectus suos, quomodo existente hac disceptatione licet agi de mutatione Concilij. Item sacrum concilium inherens declarationi fidei in Constantiensi concilio de subiectione pape, ad generale Concilium citavit modernum summum pontificem super dictis criminibus, papa vero asserit, citationem ipsam nulliter, & de facto processisse, unde videtur, male sentire de auctoritate generalium conciliorum, quomodo igitur in tanta resistencia licet concilium mutari, attento, quod de nullo summo pontifice legitur, tantam fecisse resistencia adversus auctoritatem generalis Concilij, sicut hactenus fecit & continuat modernus summus pontifex, quamquam nullum concilium fuerit tam singularis preminentie, sicut est Basiliensis; unde si papa adversus hoc preualeat, difficile aut nunquam procedi poterit per Generale Concilium ad correctionem summorum pontificum. Est enim hoc Concilium Basiliense super omnia alia preeminens, quoniam ut supra commemoratum fuit fundatum est auctoritate duorum summorum pontificum & duorum Generalium conciliorum, item firmatum auctoritate & summa adhesionem duorum Imperatorum Romanorum. Item preeminet in magnitudine & pluralitate rerum gestarum, item in incorporatione plurimorum imo omnium Regum & Regnorum Christiane Religionis committum & dominorum principalium, similiter &

& ecclesiasticorum cardinalium & patriarcharum, multorum Archiepiscoporum, Episcoporum, Abbatum, doctorum & aliorum plurimorum, ita quod in nullo Concilio plures unquam incorporati fuerunt, & quod singulare est, de nullo generali Concilio expresse legitur, quod in sua incorporatione, qui interfuerunt, fecerint umquam tam singularia iuramenta in fauorem ipsius concilij, quemadmodum in hoc actum est, equidem jurant, quod eidem incorporantur fidenter laborare pro statu & honore ejusdem, & ipsius decreta manutenere & defendere; prouidit in hoc celestis clementia sciens hoc sacrum concilium tantas in futurum pati debere impugnationes. Item hoc concilium preeminet alijs in diuturnitate temporis, unde durauit amplius, quam umquam legatur de alio generali Concilio. Quilibet igitur euidenter comprehendere potest, quod si hoc concilium succumbit in certamine isto super auctoritate generalium conciliorum, quod in totum succumbere videtur auctoritas ecclesie. Equidem vix aut nunquam erit illud concilium, quando resistere audeat summo pontifici. Occurrit circa hoc unum non mediocriter considerandum, quod cum scilicet jam Concilium Basiliense habuerit doctrinam cum summo pontifice super prima dissolutione, summusque pontifex post multas requisitiones ac

monitiones penales tandem fuerit judicialiter confessus veritatem, quod absque consensu concilij non potuerit dissolvere, cum ista secunda dissolutio fuerit multo grauior, si antequam hec veritas recognoscatur, concilium patiatur mutationem, euidenter poterit dici quod succumbit, & respicitur potius ad factum, in quo succumbit, quam ad verba prime adhesionis, unde illa verba interpretabuntur juxta sequentia facta. Equidem dici poterit, quod in tam arduis amplius testantur facta, quam verba, hoc autem motivum, quod coram papa & suis non sit in obliuione, patet manifeste: Nam secundi oratores sui missi ad concilium allegarunt illud dicentes, quod facta potiora sunt verbis, & tacitum ab expresse non differt regulariter. Attento etiam, quod cum papa asserat, suam congregationem Ferrariensem esse generale Concilium, si translatio fiat, antequam ipse veritatem confiteatur, videlicet, quod dissolvere non potuit, manifeste videtur preualuisse in certamine, hoc modo fuit per sacrum concilium responsum oratoribus pape, quia sunt III. anni jam transacti in illa responsione synodali, que incipit, *sperauit hactenus*. dicitur enim sic ex persona patris, & quidem deterius est auctoritate ecclesie, talia posse videretur summus pontifex, si post huiusmodi contradictionem inter concilium & papam ortam quia victum liti cederet, & ipsum & alios

pon-

pontifices Romanos in possessione dissolven-
da concilia poneret, que causande spes erit,
quod prefatus dominus *Eugenius* decreta hu-
jusmodi sacri concilij seruet & seruari faci-
at, se ipsum Concilium spernat recognos-
cere, quibus eciam remediis uti poterimus,
ut statutis hic promulgandis non conueni-
ant se ipsum Concilium, per quod statuta
fiant, irritari patiamur, mori malumus,
quam tanto errori per ignauiam cedere, si
maiores nostri pro legibus paternis viriliter
decertare & mori statuerunt, cur nos sic eri-
mus degeneres ut pro conseruatione univer-
salis ecclesie id ipsum non faciamus, si de
priuatis rebus ageretur, ac personaliter pa-
teremur injuriam, esset fortasse cedendum,
& patienter propter Deum ferre laudabile
foret, injurias autem Dei impune tolerare
juxta beati *Crisostomi* sententiam, nimis im-
pium foret. Hic articulus, de quo hic dis-
ceptamus, fidem concernit, qui sine inter-
itu salutis negligi non potest, si Dominus
Eugenius sanctam Ecclesiam non audierit,
quam hoc concilium representat, oportebit
tandem haberi ut ethnicum & publicanum,
si ecclesiam amplius offendere non uult, re-
cognoscere necesse habebit, hoc verum fuis-
se & esse concilium, ipsumque dissoluere ne-
quiuisset, hoc ubi supra. Unde ex his euentissi-
me potest quis animaduertere, se incipere
a destitutione hujus concilij sit mali exempli.
Succedit alia non parua difficultas, ut enim

infra dicetur illa congregatio, in qua dicitur concilium Basiliense transferri debere, non erit idem concilium cum Basiliensi, sed erit aliud essentialiter ab isto differens, ita quod hujusmodi due congregationes non possunt esse unum & idem concilium. Hoc presupposito, certum est, quod Concilium generale, ut recte inchoari debeat, requirit preuiam notificationem, ita ut uerisimiliter credatur potuisse peruenire in notitiam illorum, saltem qui ad Concilia Generalia venire tenentur, possuntque tam ipsi venire, quam etiam alij, qui Generalibus concilijs consueverunt interesse, & cum hi omnes non in una aut duabus prouincijs, sed dispersi existant in tota Religione Christiana, quanta dilatio temporis requiratur, ut hujusmodi notificatio fiat, facile quisque intelligere potest, legitur de Concilio Cæsariensi, quod inuehebatur contra illud, quod non fuisset ante intimatio facta, tamen ut respondit concilium a tempore intimationis transactus erat jam annus, verum si dicatur, fortassis non esse de necessitate juris, hanc intimationem precedere, qui eedem persone, que sunt isto, sufficient in illo, occurrit necessitas facti. Equidem omnes qui existentes nunc in Concilio pro alijs & ad expensas ipsorum dicunt se non ituros ad illud concilium nouiter inchoandum, vel istud in alio loco continuandum, nisi primo a suis Dominis haberent de hoc speciale mandatum. Unde

de

de ad hujusmodi particulares intimationes est necessaria satis magna dilatio temporis, & fortassis non consentirent in translationem hujusmodi, nisi primo notificarent saltem aliqui & principales ex ipsis, per maxime illi, qui sunt pro aliquibus Regibus, aut principibus, de quorum dominijs patres conveniunt ad generale Concilium in magna multitudine. Nec ista intimacio potuit ante fieri, quia Concilio semper visum est non debere transferri, vel quod tractatus pacis, quicumque erunt, illi non debent incipere ab hujusmodi translatione, si vero hujusmodi concilium ycumenicum Basilee debeat celebrari, etiam si istud non diceretur continuari, sed aliud nouiter ob causam grecorum instaret celebrandum, cessat necessitas intimationis, & per consequens illa protractio dispendiosa ipsis, quoniam quidem *Basilea* sit locus electus pro Concilio ycumenico jam hoc est intimatum per totam Christianam Religionem a duobus annis, quoniam non solum ex parte concilij sed etiam pape cum per suos presidentes electa fuerit, & per litteras pape intimata diue memorie *Sigismundo* & alijs principibus. Preterea omnes scimus, quam difficilis sit congregacio Episcoporum & aliorum, qui consueuerunt interesse in generalibus concilijs, visum est enim, quod post quatuor communiter vel sex annos Reges primo miserunt suas ambassiatas sollempnes ad hoc

Concilium Basiliense, & si fortassis dicatur, fuisse causam differentiæ, que erat inter summum pontificem & generale Concilium, libeat considerare de concilijs Papiensi & Senensi, que durarunt quasi per annum, paucissime tamen aut nulle ambassiate Regum ad illa venerunt, constat autem tunc nullam esse differentiam apertam inter concilium & papam *Martinum Vtum* quinimo videbatur prohibitu suo regulari concilium. Amplius autem illud concilium, in quo istud transferretur erit ordinatum ad eadem perficienda propter quod istud fuit congregatum vel non, hoc autem secundum nullus diceret, quia gravissimum scandalum esset, non proficere, quantum possibile est hec tam sancta opera inchoata specialiter opus reformationis, quod tantum est in desiderio omnium christianorum, si vero ad eadem opera ibidem procedetur, cum opus pro nunc maxime vigens sit Reformatio in capite, propter quam ne in hoc Concilio profiteretur, papa in bullis suis profitetur, se dissoluisse concilium, manifestum est, quod eadem impedimenta fortassis & majora in illo Concilio apponentur, ne hujusmodi capitis reformatio compleatur. Auditum enim fuit frequenter in Concilio Senensi presidentes pape dicere, cum per congregatos ibidem de reformatione ecclesie tractaretur: reformetis membra, prout videbitur, sed non tangatis caput.

De

Denique omnes nouerunt, quod facilius est impedire, ne fiat concilium, quam postquam congregatum est, ne in ipso procedatur ad ea, propter que est congregatum, & quot possunt teneri practice, ne ad illud accedant, qui interesse volunt, referunt, qui viderunt, quod papa *Johannes XXIIIus* volens satisfacere concilio Pysano, quod ordinauerat, concilium continuari debere ad triennium in loco, quem summus pontifex elegeret, indixit *Rome* fieri generale concilium, & in ecclesia sancti *Petri*, fecit ad hoc fieri sedes & thronos scilicet, sed ab alia parte ut legitur in libro de gestis Concilij Constantiensis, tales practicas, ut credebatur tenuit, quod in circuitu *Rome* fuerunt guerre, & sic nullus de exteris curijs ad illud venit concilium, non dicitur, quod sic modo contingeret in translatione concilij Basiliensis, sed quod tunc aduersus dictum Papam *Johannem* nullus per Generale concilium erat processus inchoatus, & nunc ex quadruplici capite modernus fortassis processus, quia fertur jam instructus ex toto per generale Concilium,, Consequenter attendendum occurrit, qui & quales erunt prelati, aut quicumque alii, qui velent, quin potius auderent venire ad illud generale Concilium, in quo processu jam instructo non restabat nisi ferenda sententia depositionis contra summum pontificem, Equidem licet diceretur, quod accedere deberent super tractanda pace & concordia ta-

men quia multa facile contingunt, ne pax includatur, summus pontifex merito formidaret ad sententiam procedendum foret, eandem etiam considerationem habere possent prelati & alij, qui ad tale Concilium accedere deberent, accedit etiam considerandum, quod si tales practice tente sunt, quod multi tam prelati, quam alij, qui primo consenserunt in citationem summi pontificis, postmodum vel recesserunt de concilio, aut instant, ne aduersus eum procedatur, quanto magis ne accedant nouiter ad aliud super reformatione ecclesie in capite inter alia celebrandum concilium, porro videmus plures Reges & principes interponere se supplicando sacro Concilio, ut in processu inchoato supersedeatur, attendendum est, cum hij debeant mittere suos ambassiatores ad illud concilium, si cum illis magis, quam accepti sunt eisdem Regibus, poterit practicari, vel ut non mittant, aut tardius, aut mittendi sint tales de quibus papa confidat, non minus etiam venit in considerationem, qualem spem habebunt illi qui venerint de perficiendo reformationem ecclesie in capite, quin experimento senserunt, quod post tam diuturnam existenciam VII. aut octo annorum in Basiliensi Concilio cum tantis vigilijs & laboribus quia res erat in conclusione, actum est de translatione concilij, fortassis dicetur omnes huiusmodi difficultates cessare, attento quod ad instanciam principum & de intentione

tionem ipforum agitur de alio loco ad celebrandum concilium principaliter pro tractanda inibi pace ecclesie, & quemadmodum summus pontifex, videns se afflictum, ut verisimiliter presumitur, pacem desiderat, non solum non impediet, sed pro viribus procurabit, ut in isto assit magna multitudo prelatorum & aliorum expectans per medium illius concilij obtinere pacem & securitatem status sui, respondetur prout supra tangebatur, quod talis pax, quam accepta sit summo pontifici videlicet securitas status sui, an sequetur in illo concilio, est non mediocriter dubium, quia multa solent contingere impedimenta pacis, & tamen ipse scit adversus eum imminere processum, esseque jam instructum, & hoc est tibi certum; Est & aliud nam si prima vice, quando dissolvit Concilium, abolita sunt eidem certa crimina, hoc non fecit concilium, nisi ipse multa primo sibi non grata fecisset ante & alia promississet. Cum autem modo obstant multo graviora contra eum intelliget huiusmodi securitatem, si fieri debeat, gravi onere qualificandam per illud Concilium celebrandum, si vero semel juxta desiderium suum dissolvatur Basiliense concilium & contingat ad statim non fieri, intelligit summus pontifex, quod nemo fidelium audebit ei dicere saltem autentice, cur ita facis aut de hijs, quod in processu constat arguere ipsum, & sic per indirectum obtineret securitatem absque gravi onere, si enim

enim potuit preualere adversus generale Concilium, quis ille erit, qui dissoluto Concilio valeat corrigere ipsum, quinimo putabit sibi licere quidquid libuerit, unde siue sub respectu pacis aut Reformationis illud Concilium deberet celebrari maximum erit multas difficultates intervenire posse ne fiat. Equidem prioribus seculis auditum ac diebus nostris visum est, quales practicas consueverunt tenere summi pontifices, ne plene congregarentur & libere celebrarentur generalia Concilia, ubi statu ipsorum aliquid venit in deliberationem, & ab hoc aliqui doctores iuristarum docuerunt, quod cum concilium congregatur contra papam, si ipse impediat viam generalis Concilij, potest licite ordinari, quod interim subtrahatur obedientia & suspendere eum ab administratione papatus, quia maxime difficultates per eum ingerebantur in congregando Concilium & in congregato turbando & dissolvendo, & hoc aliter probari non expedit, quia experientia docet, Tertia difficultas occurrit ex decreto concilij Constantiensis, *frequens*, ibi enim exprimuntur causae translationis, videlicet oblidionis guerrarum aut pestis vel similis. Itaque secundum intensionem hujus decreti concilium non debet transferri, nisi ubi talis necessitas occurrit, quod patres sistentes inviti subtrahuntur a celebratione generalis concilij & alij non possunt accedere. Summo autem omnipotenti Deo gratias talis causa

fa

sa non occurrit ad presens, quantum ad Basiliense concilium, verum quia dici potest aliam occurrere causam evidentis & maxime utilitatis, videlicet unionis Grecorum. Hinc responderi posset, quod hujusmodi unio optime potest fieri in Basiliensi Concilio uel loco, nihil enim huic obsistit, nisi aut consensus Grecorum, aut voluntas summi pontificis; Est namque ecclesia ibidem legitime congregata & sicut dictum est, in ea sunt incorporati omnia Regna & omnes status qui sunt inter catholicos. Sed quia voluntas summi pontificis rationabiliter non debeat obsistere, apparet ex hoc, quia ipse in Basileam specialiter consensit, eligendo ipsam pro unione cum Grecis habenda, ut patet ex cedula suorum legatorum, qui suo nomine dixerunt, quod oratores mittendi ad conducendum Grecos omnes instantiam facere deberent apud eos, ut ciuitas Basiliensis locus esset ycumenici concilij, instandum igitur solum est pro consensu Grecorum, & quoniam cessat jam ratio, propter quam se nolle venire dicebant, si diligentia fiat, videtur, obtineri posse, cum enim primo jam non acceptarent *Basileam*, ne videretur, quod venirent ipsi ad ecclesiam Latinam inibi sistente generali Concilio legitime congregatam, jam ratio hec cessat, quia sicut venerunt in *Ferrariam*, ubi secundum assertionem pape & suorum erat actu generale concilium, ita possent

sent induci, ut in *Basileam* consentirent, sed ut non nulli existimant, pertimescendum est, ne Greci in favorem pape retrahantur a consentiendo. Videmus equidem tam satis magne importantie & sinistre reputationis secundum iudicium multorum, contra se ipsos fecisse in ejus favorem. Equidem cum primo Imperator Grecorum misisset tres solemnes oratores ad concordandum cum sacro concilio Basiliensi super accessu suo personali ad nostram ecclesiam, dedit eis bullam auream ad jurandum etiam nomine suo, nihilominus ad instantiam unius scortarij, quem papa misit, concordavit, se non venire, sed per legatum mittendum a papa in Constantinopolim praeiis disputationibus decertaretur, quid tenendum ab utraque ecclesia pro catholica fide. Item non obstante juramento per suos facto in concilio Basiliensi similiter & ratificatione sua subsecuta, super quo ad concilium misit aliam bullam auream, nihilominus obmissis galeis Concilij voluit acquiescere voluntati pape. Item ad instantiam pape ut fuit commemoratum, venit ad locum, ubi actu secundum assertionem pape & suorum, erat congregatum concilium. Item veniret in considerationem, si Greci ipsi sunt in omnimoda libertate, vel quia multum indigere dicuntur auxilio unius in ytalia, aut plurium communitatum necessitate acquiescerent ipsorum voluntati, & sic accessus

accessus ipsorum ad illum locum de quo agitur vel in totum aut multum dependeret ex arbitrio ipsorum. Preterea cum hujusmodi translatio presupponat dissolutionem Concilij aut saltem disgregationem patrum, cogitandum se offert, si primo concilium dissolveretur, quia Greci essent in illo loco, ad quem dicitur transferendum, quot practice teneri possent, ne venirent ad illud vel in transitu manentium pro transiendo in Germaniam difficultates objiciendo, aut illis etiam volentibus transire, quot impedimenta posse fieri ut retraherentur, vel quod interim guerra parua aut magna moueretur contra Constantinopolim, & sic indicaretur licita eorum reuersio, aut quod facilius esset, rumores de hoc confingi, ut sic cum apparentia coloris reuerterentur. Item non explicatur, quot practice teneri possent, vel etiam absque diffinitione reuerterentur, promittere, mittere, aut cum ipsis mittendo legatum in Constantinopolim, prout in primo fuerat practicatum, vel taliter, qualiter cum ipsis super differentiis componendo simpliciter vel ad tempus, facile namque intelligere quis potest de causa, quare papa tantum laborauit, ut Grecos ad se duceret, cum primo refundauerit tractatum eundem a Grecis oblatum de conducendo ipsos, duxeratque per bullam suam directo sacro Concilio remittendo ipsum hoc negotium, quod sua non intererat, qua pro medio in
hunc

hunc finem unionis perueheremur, nihilominus postea imminenti contra eum processu concilij pro ipsis infert, circa hoc autem dicta sunt de interitu, ne accessus fiat Grecorum ad illud concilium, in quo petitur transferri concilium Basiliense. Unum venit specialiter considerandum, quod cum hoc sacrum concilium elegit pro concilio ycu-
menico Sabaudiam primo per ipsos Grecos nominatam, & postea non obstantibus eorum juramentis bina vice per duas suas bul-
las aureas repetitas nihilominus venire ad eam recusarunt glossando contra numerum ac modicam & modernam scientiam & ex-
stimationem omnium hominum, quod Sa-
baudia intelligi deberet de ea que est in yta-
lia citra montes, cum tamen in eorum in-
structionibus dicebatur, extra ytaliā vero
dicimus *Budam* vel *Wiennam* aut ex necessitate *Sabaudiam*, nunc autem si per concilium
aliquis locus eligatur absque primum habito eorum consensu manifestum est, aut ni-
hil proficere, aut illis leui etiam ex causa offerri materiam recusandi, unde non ha-
bito eorum consensu nec generali aut spe-
ciali intendere ad electionem loci, videtur operam perdi. Est autem & aliud, quoniam
per hoc, quod petitur per concilium ad no-
minationem loci alterius preterquam jam no-
minatum est ponere ipsos patres ad grauissi-
mas disceptationes, docuit enim experien-
tia petite electionis quam difficillimum, imo
quod

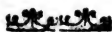
quod impossibile sit, quo ad electionem loci in unam sententiam convenire, nulla etenim materia, quantumcunque ardua fuit, patres concilij in duas partes diuisit, nisi electio loci, quod igitur super re incerta nulla habita vel leui conjectura assensus Gregorum patres intercedere debeant ad nominationem loci non videtur, rationabiliter dispositio ad pacem,, Preterea offert se considerandum, quod materia hec de mutatione loci in alium locum non dicitur, quod ex anima id petentium, sed ex intentione pape & suorum videtur introduci ad finem effugiendi aut differendi processum inchoatum per concilium super reformatione ecclesie in capite, Etenim si concilium assentiat hujusmodi mutationi & procedere velit ad electionem, cum requiratur unanims consensus duarum partium omnium patrum, qui sunt in concilio, quantum temporis in hoc preteribit, facile videri potest; facta autem electione fortassis locus ille non concedet, omnia que videbantur necessaria pro concilio inibi celebrando, & procedere oportebit ad aliam electionem. Hijs tandem omnibus existentibus, cum nominatio illius loci inter cetera dicatur fieri & requiri, ut inibi agatur de pace ecclesie, verisimile est, imo sic futurum creditur quod statim a prosecutionibus hujus materie fiet instantia usquequo in locum illum congregetur actu concilium ycumenicum, quod in hoc Conci-

lio supersedere debeat a processu reformationis ecclesie in capite jam inchoato & instructo. Quid aliud est hijs dilationibus super dilationes irretiri, nisi frustrari iudicium ecclesie,, Id vero quarto considerare licet, quod cum celebratio dicti concilij ycumenici dependere videatur ex consensu prestando per Grecos, & Greci nunc existant ad manum summi pontificis, si consensus eorum aderit, umquam vel saltem eo tempore, quo summus pontifex credat in detrimentum aut quoduis periculum sui status tendere, nam si existentibus ipsis in Constantinopoli in sua plena ac majori libertate, quomodo esse dicuntur, potuit papa trahere consensum eorum ad beneplacitum suum pro defensione sui status, quanto magis nunc apud se teneat ipsos, quare autem papa, quoniam voluit primo dissolvere concilium Basiliense innuit se ex hac causa Grecorum, dicens se velle eos conducere in Bononiam, deinde cum rescriptum non potuit obtinere per Grecos requisitus quod eos adduceret, numquam voluit consentire. Item quoniam consilium hanc materiam prosequeretur, asseruit hoc opus, quod impossibile, e parte sua dictum est concilio pro responso, quod hanc Materiam aliqui philateriam antiquam & catilenam vocabant, sed tandem imminente processu contra eum item proecutus est, Inter hec omnia dilationum gravamina ad illud unum lacrimabili

li dolore animus cujuscunque fidelis merito respicere potest, quod si diuturna vacatio ecclesiarum particularium dispendiosa censeatur, quanto magis Romane Ecclesie, que illorum magistra est & caput, quodque nunc per concilium papa legitime suspenso ecclesia Romana vacat, quantum ad exceptium, durante autem hujusmodi vacatione, quoturbationes insurrexerint aut insurgere possint in ecclesia Dei quisque videt. Quod igitur hujusmodi vacatio dilacionibus super dilaciones concessas magis dispendiosa efficiatur cotidie, an expediat facile judicari potest, non est presentis intentionis explicare, quomodo per dilaciones hactenus concessas parum aut nihil profectum est, ut enim sacra scriptura testatur, quia non profertur cito contra malos sententiæ absque timore ullo filij hominum perpetrant mala, item illud quod differt negotia, iurgia concitat, que autem dicta sunt de suspitione summi pontificis contra effectualem celebrationem generalis Concilij, specialiter quantum ad reformationem inibi fiendam in capite potest quis animadvertere commemoranda gesta preteriti temporis, qualiter papa modernus se habuit circa concilium Basiliense, & intelligere poterit, quod papa, licet verbo frequenter dicat, desiderare se celebrationem generalis Concilij, quod aut satis repugnet, vel vult celebrari concilium tali

loco & modo , quod in eo ipse disponere valeat ad suum beneplacitum voluntatis. Cum enim concilium Basiliense mandaverit celebrari ultimo die Maij Anno XXXI. statim de Mense novembris mandavit dissolui, & non expectato , quod juxta suam commissionem processum fuisset ad dissolutionem, ipsemet allegando pro causa quod Concilium vocasset Bohemos ad disputationem , per se dissoluit , & induxit aliud in Bononiam , ubi tenebat merum & mixtum Imperium , facta per eum omni diligentia ad Reges & Principes, & penes Concilium videns, quod Bononia non acceptabatur pro concilio, obtulit primo omnem locum in ytalia, dummodo esset de terris ecclesie, que erant sibi subiecte. 2do omnem locum in ytalia preter quam in terris Ducis Mediolani. 3°. omnem locum in Germania, dummodo non esset Basilea, sed hoc non libere ymo cum XII. conditionibus, ut vel numquam eligeretur, aut non libere celebraretur in Germania concilium. 4to acceptavit Basileam concilium ibidem nouiter continuatum, & circa hoc taliter ordinando presidentes suos, quod in concilio non fieret aliud, nisi quod eis videretur. 5to voluit Basileam taliter, quod sui presidentes omnia agerent cum consensu concilij, & cum hoc, quod penes ipsos foret, potestas coactiua jurisdictionis etiam cum invocatione brachij secularis contra om-

omnes ibidem sistentes, etiam si cardinales, facta demum adhesionem & suis presidentibus admittis, cum patres existimarent, omnia jam in unanimitate fieri debere, papa ut creditur sciens oratores Grecorum venire ad Concilium cum pleno mandato, timens, ne si concilium ad hoc opus intenderet, non tam cito haberet finem, tractavit, ut dictum est, cum Grecis, ne venirent, sed quod in Constantinopoli deberet concilium celebrari, unde cum recenter per suam adhesionem confessus fuisset satis argute, quod exeunte Basiliensi concilio, prout in Villva sessione fuerat declaratum, non posset aliud erigi concilium sedente ipso concilio, & intendente per se ad opus unionis Grecorum, ad quod ipsemet instituerat, practicavit de alio Concilio celebrando in Constantinopoli super eadem, ut sic vel duo Concilia sic per eum vocata contrairent simul, aut dissolveretur Basiliense concilium, quot vero practice post adhesionem fuerint tente, vel ad subtrahendos patres corporaliter a concilio vel retrahendos a favore concilij in reformatione Capitis dicere non expedit. Demum intelligens aduersus se concordatum monitorium unanimiter per totum concilium, quod revocaret omnes appellationes interpositas vel interponendas ad eum a sententijs latis per concilium aut suos commissarios, Item omnia facta per eum contra tenorem adhesionis & contra decreta concilij,

quamquam ratificaret & approbaret omnia decreta ipsius concilij & presertim de electionibus & de annatis, pollicereturque illa sine dolo & fraude manutenere & seruare, auisando expresse, quod per oratores concilij ad ipsum mittendos papa deberet attentus reddi, quod per adhesionem quam fecit, haberet Concilium adhesionem verbalem, sed ipse realiter contrafaceret decretis, querendo ea eneruare, & quia non obstantibus tot, tantisque ambassatis & exhortationibus adhuc cottidie multa temptarentur contra decreta & supposita sacri concilij, quod nihil aliud esse videbatur, quam inducere mundum in transgressionem vel errorem, ut ipse, qui caput est, transgreditur, contra & alij suo exemplo transgrediantur, vel existiment, concilia generalia nullam habere potestatem, quamquam patres existentes in concilio parati essent, potius mori quam pati auctoritatem Ecclesie sic conculcari. Hoc autem monitorium, cum Conclufum fuisset XX & XXIII. Januarij anno Domini M^oCCCCXXXVI^o de Mense Februarij sequenti VI. die pronuntiavit legatos ad Basiliense concilium Reverendissimos Cardinales *sanctæ crucis & sancti Petri*, qui ex parte pape de Mense Aprilis instarent immediate concludi super electione loci, in quo papa & concilium in simili conuenirent, responso hoc fieri non posse, quia promissum fuerat soliempni decreto Grecis, concilium de-

debere stare firmiter *Basilee*, usque ad aduentum eorum in portum, quem nominaret concilium, papa specialiter & expresse postea per suas bullas publicatas in generali congregatione XI. Aprilis anno XXXVII° petijt in ytalia eligendum locum pro concilio ycu-
menico, & viso non posse obtinere hoc ex votis patrum, qui erant in concilio per suos presidentes, cum vix haberent sextam partem votorum, factum est illud scandalum de conclusione contra conclusionem publicata in XXV. sessione, utrum autem ex oratione factum sit intercedendo aut contemnendo scissuram ecclesie, que ex hoc contingeret, inspiciantur literæ domini Archiepiscopi Tarentini ad papam directe sub dato *Basilee* XV. Junij anno XXXVII. dicit enim sic: credat mihi Sanctitas vestra etiam advenientibus Grecis difficile erit, nos hinc recedere sine scissura, video Dominum legatum magni animi eo tempore ad transferendum & fulminandum censuras contra rebelles, qui erunt pars major in duplo, ex hijs cognoscere, quis potest, quanta desiderata esset destitutio concilij Basiliensis, quam etiam cum scissura obtinere volebant. Preterea ut frequenter relatum est in concilio ad hunc effectum multa impedimenta prestita fuerunt ciuibus Auinionensibus, ne concilium haberet pecunias pro mittendo Galeas in Greciam sed quia hoc non potuit, misit papa contrariam ambassiatam. Pre-

terea non obstante quod primo per suam adhesionem confessus fuisset, se non posse dissolvere concilium absque ejus consensu. Item non obstante ejus consensu per eum dato, quod Concilium & non ipse prosegueretur opus Grecorum, dicens, quod sua non intererat, qua via sua aut quo medio in finem illius unionis proveniretur, Item non obstante, quod consensisset, concilium debere stare firmiter in Basilea usque ad adventum Grecorum, ut patet in dicta cedula per suos presidentes fabricata. Item non obstante quod hanc cedulam ipse confirmavit in consistorio generali & misit de hoc literas bullatas suas ad Imperatorem & alios principes inserto tenore ipsius, quod concilium deberet stare in *Basilea* usque ad adventum Grecorum; Nihilominus absque consensu non solum Concilij, sed illorum qui illam cedulam publicatione laborauerant immo invito concilio dissolvit, dissolvere attemptat illud, antequam Greci advenirent ad aliquem portum latinum, immo priusquam Galee per eum misse applicarent in Constantinopolim, ita quod nec servare visus est decretum concilij nec cedulam suorum presidentium per eum confirmatam & publicatam, & quod amplius dissolvit illud tempore, quo sciebat Bohemos actu in concilio disputare de materia fidei, & in tanta veneratione habuit progressum generalis

con.

concilij, ut voluerit, quod si in minimo procederetur contra ipsum vel aliquem ex Cardinalibus aut oratoribus suis, quod etiam quantum ad ea, que essent fidei, concilium non posset intendere. Ex premissis alijsque multis obmissis ex causis potest euidenter cognosci; quod supra dictum est de desiderio pape ad celebrationem generalis concilij, sed nunc precipue, quando instatur, ad reformationem Ecclesie in Capite,, quarta difficultas est propter diversitatem, hoc est, quod si concilium ycumenicum non quidem per Modum diffinitionis determinando sed avifando, videtur quod tunc non erit idem, sed aliud consilium translatio namque videtur esse genus alienationis, maxime quando inuenit Nomen, unde ab hoc sacra scriptura maledicit eum, qui transfert terminos proximi sui. Item aliud dicitur Regnum *David* a Regno *Saul*, quod in ipsum translatum est: constat autem quod in translatione concilij & mutatio nominis, concilium enim consuevit denominari a loco, a quo celebratur, & locus est de spiritualibus pertinentibus ad Concilium unde ex varietate loci sequitur, diuersitas concilij, est quod doctrina inter dissolutionem, translationem, prorogationem sive continuationem, cum quo ad illa duo prima in utroque esse concilij diuersitas, esto enim, quod idem sunt patres, qui mutant se de loco ad locum, cum non est eadem congregatio, sicut idem est episcopus,

qui transfertur, cum diversi sunt Episcopatus, a quo & in quem transfertur sicut dicit sacra scriptura translato sacerdote &c. constat enim quod aliud fuit sacerdotium leuiticum & aliud est ewangelicum, in quo illud fuit translatum, hoc autem euidentius apparet, si illud concilium debeat esse ycumenicum, constat enim quod in multis decretis Basiliensis concilij illud ycumenicum nominatur futurum, concilium Basiliense autem non est futurum, sed presens concilium. Item modus procedendi videtur esse forma concilij, hic autem modus jam est determinatus, quo ad Basiliense concilium, quo vero ad ycumenicum, qualis debeat esse procedendi modus non potest aut debet antea determinari, quia prout dicitur in sessione XIX, hoc remittitur, ut determinet ipsam universalis synodus, resoluendo autem ad inferiora, quantum ad hunc modum procedendi, qui dicitur esse forma in generalibus concilijs, videtur quod modus & forma specialis omnium generalium conciliorum est, quod materie per maxime ardue concluduntur in concilio de unanimi consensu omnium patrum in ipso existentium aut majoris partis ipsorum. Quod vero ad hunc consensum inueniendum exquirantur seu procedatur per naciones aut deputationes vel alijs particularibus modis, hoc videtur esse non forma specialis sed accidentalis, nisi fieret specialis pro tempore per commune decretum

tum vel ordinationem celebrantium generale Concilium, & quoniam in celebratione conciliorum, quibus fideles interesse consueverunt, jam hic modus est determinatus ex communi modo & consuetudine observata in generalibus concilijs a principio nascentis ecclesie videlicet quod unanimi consensu patrum sive majoris partis ipsorum res concludantur. Cum Grecis autem seu alijs quibuscunque extra ecclesiam constitutis hic modus non est practicatus, quinimo in Calcedonensi Concilio ordinatum fuisse dicitur, quod cum hereticis communes conventus non habeantur. Hinc igitur oportet statui procedendi modus de communi consensu similiter & concludendi, cum enim illi in pauciori numero conveniant, quam latini, non presumitur, quod velint concludi a majori parte, & sic manifeste patet, quod procedendi modus est adhuc incertus, quodque variari potest, unde non est certum, quod in illo Concilio ycumenico sit eadem, que in concilio Basiliensi forma specialis. Item licet *Basilea* tam per *Martinum* quam *Eugenium* summos pontifices fuerit instituta pro concilio celebrando ad reductionem ecclesie orientalis, & quorumlibet aberrantium populorum, tamen quando per concilium processum est ad electionem loci pro ycumenico concilio, ipsa noviter ad hoc electa fuit, unde licet apud latinos aliquando dicatur, quod unum & idem est

est concilium translatum de uno loco ad alium nec sunt duo, tamen in materia, de qua agitur, diversitas hujusmodi Concilij, si transferatur, manifeste patet ut videtur ex intentione tum ecclesiæ latinæ quam Græcæ. Nam quia Greci volebant venire ad locum, ubi actu concilium esset congregatum, utraque ecclesia consensit, ut de communi utriusque consensu fieret unum aliud novum Concilium, si enim esset unum & idem semper staret, ratio quare Greci non vellent consentire, ex hoc autem evidenter intelligere potest, quicumque si ita est, quod concilium celebrando in illo loco, pro quo instatur erit unum & idem cum consilio Basiliensi, vel erit aliud ac diversum ab eo, attento, quod qua ratione Greci dicebant, se nolle venire *Basileam*, eo quod ibi ecclesia Latina esset legitime congregata, eadem etiam ratione refutarunt illum locum, in quem dicitur transferendum *Basilee* concilium, quia si esset unum & idem, igitur jam actu ecclesia esset ibi legitime congregata. Hoc autem presupposito, quod multiplex difficultas ex hujusmodi translatione, nisi alias concordaretur, insurgit, prima quo ad personas, hoc enim diffinitum est, quod papa vel alius quicumque non possit retrahere aut impedire quascunque personas venientes ad concilium *Basilee*, nec postquam venerit abstrahere non obstantibus quibuscunque juramentis factis etiam

etiam summo pontifici qui quantum ad hoc irritantur, item revocantur omnia Mandata, in contrarium facta, item per multa decreta specialiter in VIII. & XIII. sessionibus infliguntur grauissima poenae aduersus Impetrantes seu ad sequentes beneficia istorum, qui incorporati sunt in Basiliensi concilio. Item de causis ipsorum incorporatorum qui ipsis inuitis non tractentur in curia Romana, sunt etiam aliae multae immunitates & libertates eorum, qui conueniunt ad celebrationem Basiliensis Concilij, qui non se extenderent, nisi fieret alia prouisio ad illos, qui celebrarent Concilio in alio loco 2da de isto specialiter concilio declaratum est, quod non potuit, nec potest, nec poterit dissolui absque suo speciali consensu, per quemcumque ecclesia papaliter dirigitur, & papa sic confessus est. Item de modo dissolutionis ejus sive translationis etiam ordinatum est specialiter quod fieri non possit nisi duabus partibus omnium patrum consentientibus in omnibus quatuor deputationibus ac in congregatione generali votis singulorum singulatim scrutatis conuenire facta super hoc publica sessione 3o etiam declaratum est, tanquam sit articulus fidei Catholice, quod isto durante concilio non possit alia congregatio sub nomine generalis concilij erigi per quemcumque, etiamsi papaliter aut Imperialiter dirigitur. 4to certum est, quod adhesio papae tam solempniter facta & promissiones suae tam strictissi-

ctissime in ea contentæ sunt specialiter vero ipsius sacri Basiliensis concilij. Item Revocationes suarum assertionum quo continentur tam in libris suis, quam in alijs quibuscunque, aut suo nomine faciunt mentionem quoad Basiliense concilium, similiter Revocationes processuum & abstinentioniam ab hujusmodi in futurum. Nunc igitur si his omnibus non obstantibus, quæ specialiter & expresse faciunt mentionem de Basiliensi Concilio, nihilominus papa temptavit 2do dissolvere illud, & aliud erigere, quodque maxime per hoc rescindendum est pro causa tam levi videlicet si vel in minimo procederetur contra aliquos de cardinalibus aut oratoribus suis dicens, quod causa vrgentissima & necessaria est dissoluendi concilium, si in facto justitiæ procedatur contra aliquos ex predictis. Quinto igitur putabit sibi magis licere hoc facere in alio concilio, in quod petitur transferri concilium Basiliense, quiuis aut mediocriter attendens satis facile hoc intelligere potest, est & aliud non mediocriter animadvertendum, quoniam jam in hoc concilio determinatum est, qui debeant habere voces, quomodo exquiri debent vota, quomodo concludi, & alia multa, quæ pertinent ad stabilitatem concilij, quæ fortassis nisi tali modo prout sint instituta & continuata hæctenus fuissent tempore, quo magis erat necesse procedere ad opera, propter que concilium erat congregatum, fuisset dissolutum.

Item

Item huic Basiliensi concilio iurarunt præsidentes papæ, fideliter laborare pro ejus statu in honore, ac ejus decreta manutenere & defendere. Item accepti sunt ad præsidentiam oratores papæ cum certis qualificationibus solum respicientibus istud concilium, qui quantum necessarie & quantum accomode hætenus fuerint pro stabilimento concilij, potuerunt cognoscere, qui animadverterunt ad modum & ordinem rerum gestarum, constat autem, illi qui rem ipsam manibus tractarunt, quam difficilimum fuit, illam materiam de præsidentia oratorum papæ deducere ad finem. Et nunc papa suspenso hujusmodi materia hec, quod multo plures & majores ingereret difficultates, quivis satis facile percipere potest. Attentendum etiam foret, quod non minor difficultas affuit super concordanda præeminentia sedium inter aliquos Reges & principes, ut aut aliquando concilium supersederit ab actibus conciliariibus per plures Menses, continue interpollatum aut frequenter, unde si ad aliud concilium mitterent, qui minus bene contenti sunt, quot difficultates ingererent satis intelligi potest. 2do offert se aliud considerandum, quam in isto concilio diffinitum est, quod ipso durante papa extra locum ipsius concilij existens non possit creare de nouo aliquos Cardinales, quia per hujusmodi creationem durante hac disceptatione majorem possit

possit facere resistantiam cum ipsis ad declaratas jam veritates, quilibet in dissolvendo concilium & eligendo aliud conuenisse videtur, & cum ipse non recte videatur sentire de auctoritate ecclesiæ, jam pro manutendis extendendis suis assertionibus accumularet multos fautores & sequentes, nunc igitur existente hoc concilio nec per eum dissoluto contradixit huic decreto creandi de facto in Cardinalem patriarcham Alexandrinum, quanto potius hoc fieret concilio dissoluto, quibus fortassis promissum est, ut fiant cardinales hactenus & modo non instent, siue dissoluatur, siue transferatur, quomodocunque desinat esse hoc Basiliense concilium ad consequendum effectualiter suum desiderium. Non obstat si dicatur, cum papa non reputet hoc esse concilium, si vellet, statim faceret ipsos, rationabiliter enim præsumere possunt, quod obitante dicto decreto ab alijs non pro talibus pacifice reputabuntur, attento quod hoc Basiliense concilium etiam post secundam pretensam dissolutionem pape tanquam legitimum reputatur, non sic autem de illo per eum erecto Ferrariensi conventiculo 3° succedit & aliud non minus graue, sicut enim de Cardinalibus definitum est, quod durante concilio non possit fieri extra locum concilij, ita similiter decretatum est de electione pape, quod si hoc durante concilio sedes apostolica quomodolibet

bet vacare contingat, electio fieri non possit, nisi in loco Basiliensis concilij, ne quomodo libet scisma contingat. Itaque in ejus mutatione non parum imminet periculum, nisi primum super hijs omnibus debite provideatur. 4to manifeste constat ex decretis sacri Basiliensis concilij, quod papa propter suam contumaciam, quia dissoluit concilium & noluit resipiscere. Item quia ecclesiam noluit audire imo restitit, & ex alijs legitimis causis est suspensus ab omni administratione papatus, hujusmodique administratio est legitime devoluta ad sacrum Basiliense concilium. Si igitur hujusmodi concilium desinat quomodo libet, quia de futuris rebus parua aut nulla est certitudo, satis dubium est, utrum aliud fiet, exposito, quod aliud fiet, nec ut dictum est, primo provideatur quod dicetur de hujusmodi administratione. Ingretur equidem non parua confusio in ecclesia Dei alijs nullis aut paucis volentibus obedire fortassis summo pontifici, alijs vero contradicentibus, quia legitime est suspensus, nec erit aliquod legitimum supremum tribunal, ad quod recurri possit pro istius veritate judicij & utinam non contingat, quod sacra scriptura attestatur in libro judicum: In diebus illis non erat Rex Jsrael, sed unusquisque, quod sibi rectum videbatur, hoc faciebat cui rei non parua conjectura accedit, attento, quod sacrum Basiliense concilium legitimum esse reputatur

tur etiam post suspensionem pape, quodque administratio scilicet deuoluta ad Basiliense concilium, si contingat illud desinere esse & aliud non fieri, non per hoc administratio ipsa pertinet ad papam suspensum legitime. Qualiter igitur tunc ecclesia remanebit absque certitudine capitis seu potestatis supremæ, cui debeat obediri per ordinationes supremæ potestatis, & per illos, qui ab eis exempti sunt. Quoniam autem, ut dicit apostolus omnis anima potestatibus sublimioribus subdita esse debet, si supremi ordinarij aut ab ipsis exempti dicant, se non habere superiorem in terris cui obedire teneantur, subditi ipsorum, cum illi non assignent eis ecclesiam, cui in terris annuntiari valeant peccata sua, nunquam reputabunt eos inter fratres & filios Dei annumerandos, siquidem juxta doctrinam Ewangelij, peccata fratrum, quomodo corrigi volunt, siue dici possunt ecclesiæ matri suæ; non est præsentis actionis super hoc extendere sermonem, sed optat attendi, quod inter alios articulos condemnatos sacra synodus Constantiensis commemoravit, ita inquires non est sicut illa apparentia, quod oporteat unum caput in spiritualibus regens ecclesiam, quod semper cum ipsa militante conuersetur, quia Christus sine talibus monstruosis capitibus per suos veraces discipulos sparsos per orbem terrarum melius suam ecclesiam gubernaret. Item si per nullos aut pau-

paucissimos obediretur generali concilio , quia non erit nec summo pontifici quia suspensio ne contingat impleri dictum Apostoli de discessione particularium ecclesiarum ab obedientia Romanæ ecclesiæ. Hanc autem urgentem materiam scandali facile unusquisque percipere potest , quia cum papa contra omnes celebrantes concilium Basiliense & concilium contra omnes clericos post suspensionem obedientes summo pontifici pronuntiaverint sententiam excommunicationis , cujus absolutionem præterquam in mortis articulo sibi reseruarunt , si non data absolutione contingat non esse concilium & papam manere suspensum. Ad hæc autem fortassis dicetur , quod facile hijs omnibus prouideri potest , si concilium Basiliense ante suam translationem faciat unum decretum , in quo determinet , quod idem concilium , in quod transferetur , non sit aliud , sed sit unum & idem cum ipso habeatque omnia hec prout statuta & declarata sunt , quantum ad Basiliense concilium , quodque omnes incorporati in illo alio cum ejusdem juramentis &c. Nec non illo durante quemadmodum isto , nec creatio cardinalium aut electio pape fiat alibi , quodque papa intelligatur illi , quemadmodum isti adhesisse , similiter de administratione papatus , quod etiam pertineat ad illud. Hæc autem facile dicuntur , sed opus est intelligere

Z 2

gere

gere quomodo perficiantur. Est quidem primo difficultas, utrum illud fieri possit, si enim necesse est, ut illud concilium ycumenicum sit aliud quomodo concilium differet contra rei veritatem illud cum isto esse idem. Item de juramentis, fortassis illi qui jurarunt Basiliensi concilio dicent se non intelligere obligatos ad illud aliud nec unquam fuisse de intentione ipsorum aut illorum, quorum nomine jurauerunt. Et quod amplius multi ex ipsis fortassis non permetterent fieri hujusmodi declarationem. Item papam dicent solum adhesisse Basiliensi concilio & hic non obligari ad aliud, similimodo est de presidentia suorum oratorum & de alijs multis. 2do esto quod hujusmodi vel aliquid ex ipsis possent de jure extendi ad illud aliud concilium, non parua difficultas foret ad trahendum patres in eundem consensum, fuerunt enim multæ instantiæ ex parte papæ, tam per literas quam per nuntios suos tempore primæ dissolutionis factæ, quod multa imo fortassis major pars ex istis decretis deberent reuocari per concilium quia, ut dicebant, erant facta in præjudicium sui & sedis apostolicæ, & nunc si deberent renouari, non dubium, quin admodum resisteretur, experti sunt qui interfuerunt, quanta difficultas intercessit super innovatione decreti Concilij Constantiensis de auctoritate concilij generalis supra omnes

nes fideles etiam si papalis dignitatis. 3^a difficultas est dispendiosa protractio temporis, ut enim alibi deductum est omnis mora in executione eorum, quæ expediunt stante hac turbacione ecclesie multum est periculosa. Cumque predicta decreta, de quibus facta est mentio, sint fortassis XX. qui interfuerunt, sciunt, quantum temporis consumebatur in condendo quotlibet ipsorum, & nunc ad concordandum quæ illorum aut de modo quo revocari siue extendi deberent, nulli dubium, quod intercederet magna dilatio temporis. 4ta omnibus non minor difficultas est, nam etsi omnes patres in id consentiant, ut tamen ipsa decreta effectualiter auxilientur requiritur, quod acceptentur maxime ab illis, in quorum manibus est executio, ne quando patres conuenerint in illo alio loco, putaverintque se stabilitos vigore huiusmodi decretorum, qui non acceptarunt, nitentur contradicere & fortasse allegabunt, non seruanda esse, ut in omni primo de huiusmodi acceptance concordetur, quantum sit difficile facile intelligi potest, eumque modo reputetur legitimum Concilium, & si papa haftenus dixit, se non teneri, obedire consilio Basiliensi, quod etiam secundum eum erat legitimum & indubitatum concilium quod praesumitur faciet contra illud aliud nisi primo aut per ipsum papam siue per alios ad quod obedire spectat & exequi, tam ipsum con-

cilium quam dicta decreta siue alia pertinentia ad stabilitatem & progressum illius in communi concordia accepta rata & firma maneant. Equipem papa cum non reputet Basiliense esse concilium, si auctoritate huius aliud debeat statim eadem imo fortior aduersus illud opponendi occasio sibi erit, si autem consimilis ejus est auctoritas, talis qualis sit, ad hoc interveniat, oportebit etiam, ut non solum assentiat esse concilium, sed ad omnia prædicta vel quæ necessaria videbuntur pertinentia ad stabilimentum siue progressum illius præbeat assensum, quod si acquiescere nolit, prout verissimiliter existimatur, priusquam concilium Basiliense se transferat oportebit haberi consensum illorum, qui debent interesse, aut mittere ad illud concilium, principalium saltem, sic enim factum est tempore Constantiensis concilij, quod priusquam illi de obedientia Benedicti XIII. consentirent in illud, agente diuæ memoriæ Sigismundo, qui per hoc in *Cataloniam* usque personaliter accessit, concordata sunt certa capitula communi consensu concilij Constantiensis & illorum Regum ac principum, qui videntes pertinaciam ejus, quod nollet dare pacem ecclesiæ dimiserunt illum, & sic, licet non accesserit, assensus dicti papæ Benedicti XIII. nihilominus quia acquieuerunt sententiæ concilij, quia illi primo obediebant, & sic non prævaluit scisma. Exemplariter autem re-

memo-

memorando præterita, difficultates supradictæ evidentius patent. Notum est namque quod papa modernus hætenus licet fecerit multas difficultates & vexationes sacro Basiliensi concilio, tria tamen fuerunt principalia, super quibus fuit doctrina, adhærere, præsidere & parere, Priusquam adherere vellet, transierunt plusquam anni duo, circa præsidere, ut dictum est, non minores fuerunt difficultates, & licet prefatus Imperator Sigismundus magnam super hoc, existens in concilio personaliter, fecerit sollicitudinem, tamen adhuc inter adherere & præsidere intercesserunt quasi tres menses, quantum vero adparere, videlicet quod vellet acceptare canones in concilio editos & obseruare, & obseruari ab alijs facere, jam quasi effluerunt quatuor anni nec tamen unquam obtineri potuit, quod parere vellet huic concilio, pro quo instatur, hæc tria absque dilatione temporis fiant, concedere dignetur omnipotens Deus. Sed cum tantum tempus super hijs in hoc concilio tam legitime inchoato & continuato effluerit, quid erit in illo? aut si fortassis necesse erit tenere eundem tertium, qui in isto ut primo super adherere, 2do super præsidere tempus inutiliter consumatur, & cum perueniatur ad tertium videlicet parere quidem est finis pro tam leui casu, quemadmodum & nunc summus pontifex fecit, non tem-

ptet concilium dissoluere. Unum autem omnibus patet, quod illud Concilium non habebit illa quatuor, in quibus singulariter sacrum Basiliense concilium, ut supra fuit commemoratum præminet omnibus concilijs generalibus. Est etiam aliud, quod licet, quoniam concilium concordauit capitula cum Grecis super ycumenico concilio, non primo provisum fuit istis difficultatibus seu aliquibus ex ipsis, quæ poterant interuenire, hoc factum est credentibus patribus, qui tunc erant in concilio, quod papa, qui nouiter jam adhæserat concilio nullatenus distrahere aut impedire niteretur concilium in operibus suis sed potius adiuuare, postmodum autem sensibili experimento potuit cognosci, qualem animum haberet ad celebrationem effectualem generalis concilij. Unde jam oportet attendi consilium apostoli, videte fratres quoniam caute ambuletis,, Item doctrinam Ewangelicam quod oportet prudentes esse sicut serpentes, & quoniam hic articulus, super quo disceptatur, fidem concernit, negligendi seu inaduertendi in hujusmodi negotio non leuis culpa putatur. Ex præmissis igitur manifeste unusquisque recipere potest, quod cum ad prius necessaria sit celebratio concilij generalis, & sacrum Basiliense concilium actu est legitime congregatum in destitutionemque sui multæ ac multæ difficultates occurrunt, quod nisi primo illis debite

te provideatur, non est de ipsius mutatione agendum. Patet etiam 2do ex prædictis quod ad tentandam pacem & concordium in ecclesia non videtur, primo incipiendum ab hoc medio de mutatione concilij Basiliensis, etenim cum hoc dicitur super mutatione Concilii in alium locum esse dicatur inter concilium & papam, qui a principio pro tractanda concordia inter hoc non videtur incipiendus a desitione concilij, quando est congregatum ad salutem & pacem ecclesie omniumque Christianorum. Attento ut supra commemoratum fuit jam altera vice per medium hujus concilij, cum similis esset turbatio, ecclesie pax est reddita. Videtur etiam 3° quod ad hujusmodi petitionem, cum sic generaliter proponitur, nisi cognoscerent, quemadmodum primum provideatur difficultatibus supradictis non potest honeste condescendere, patres concilij jurarunt, etenim, fideliter laborare pro statu & honore hujus concilij, & nisi alias provideatur, manifestum est, quod si desinat esse non solum status & honor hujus concilij sed auctoritas omnium generalium conciliorum succumbere videtur, & quod gravius est præminencia & auctoritas universalis ecclesiæ. Item cum dicti patres juraverint, manutene- & defendere decreta hujus concilij, papa assentiente se non teneri ad observandum & tanta disceptatione super horum legitimatione & vigore existente,

si concilium destrueretur, qui in hoc consentirent, utrum dicerentur manuteneri & defendere ipsa decreta satis facile percipi potest. Item constat, quod resistantia, quam hactenus papa fecit, concilio videtur fuisse super loco petens, ut transferatur in quemcunque alium locum ytaliae seu Germaniae, & hoc precipue petebatur, ut cessaret semel Basiliense concilium, unde cum pro hac causa, videlicet ut quomodolibet destinaretur esse Basiliense concilium, summus pontifex videtur laborasse a septennio continue, aut quia fortassis dicitur hoc medium esse summi pontificis, desiderium, quod ipse alias confessus est, non esse rationabile, quoniam per suam adhæSIONem publice fuit confessus, non ut petebat Bononie aut alibi celebrari debere generale concilium, sed Basilee, ubi erat rite inchoatum esse legitime inibi celebrandum & prosequendum, non minus, sed fortassis ad hoc idem urgentius hodie militant rationes. Quarto ex præmissis euidenter potest apparere, quod non est detrahendum, aut quovismodo imputandum sacro concilio, quod oratoribus suis ad præmissam dietam Nürembergensem destinatis non concessit liberam facultatem ad tractandum & concludendum de mutatione sacri Basiliensis concilij in alium locum, sed de hoc ad præsens supersedetur, quia alibi locus se offert ad hujusmodi considerationem.

* * *

XXXVIII.

XXXVIII.

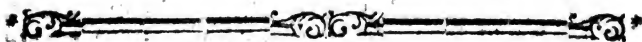
Nationis Germanicæ Epistola ad Episcopatum Halberstadensem. Gratulatur ei Episcopatum. Postulat liberum dimitti Joannem Sundis Indulgentiarum sacri Concilii Preconem.

Sincera salutacione premissa Reuerende Pater Inclita nacio nostra leta fuit non immerito, quod personam vestram nobilitate generis, literarum sciencia ac virtutum moribus ornatam ad insignem Halberstadensem Ecclesiam promotam conspexit; presertim his diebus, quibus ad promovendum negotium reipublice ac auctoritatem hujus sacri Basiliensis Concilij & ecclesiasticam libertatem manutenendum & fouendum sanctam Matrem ecclesiam talibus prelatiis magis indigere cognovit. sane quia referente fama publica, quod Reuerenda vestra paternitas quendam dominum Joannem Sundis presbiterum & predicatorem Indulgentiarum pro reductione Grecarum per dictum sacrum concilium dudum concessarum, & in synodo Episcopali Halberstadensi per venerabilem dominum Joannem Christianum Decanum ecclesie sancte crucis Hildesheimiensis ad hoc spe-

specialiter deputatum publicatas; receptas & admissas, & quem idem dominus Decanus ad diocesim vestram, ob id requisitus per vestros misit, ipsum presbiterum existentem in ecclesia celebrantem, & negocium sacri concilij & universalis ecclesie sibi injunctum exequentem per vestros satellites manu armata & violenta de ecclesia extraxistis & cepistis, & ad Castrum vestre residencie adduci fecistis ipsum presbiterum & nuncium sacri concilij carceribus ac diris cipis mancipando in perniciosum exemplum & scandalum plurimorum, ex qua re, si vera sit, nostra leticia, de persona vestra concepta, in luctum conuersa est; & nescimus, ex qua radice tam horrendi sacrilegij reatus processus. Quoniam si dictus presbiter & nuncius sacri concilij in aliquo excessisset, prout non speramus, & paterne per vos ammonitus, si non emendasset, prefatus dominus decanus principalis delegatus nullo modo eum sustinuisset in dicto negotio nobis in opprobrium, quia singularem apud vos gratiam habere consuevit, prout nobis retulit. Eciam natio nostra, precepta vestra rationali querela erga sacrum Concilium de remedio vobis prouidisset oportuno. Cum igitur premissa sint mala, & res mali exempli, de quibus peyora euenire possent supplicamus cum fiducia paternitatem vestram, eamque in domino exhortamur, quatenus taliter provideatis, quod

quod dictus presbiter & nuncius sacri Concilij mox visis presentibus cum equo, qui ad dictum decanum executorem principalem pertinet & alijs literis & rebus suis sine difficultate per vos & vestros relaxetur & liberetur, ne nacio nostra, que similia nondum ab aliquo prelato intellexit, unde scandalizetur, & sacrum Concilium non incitetur ad vindictam. In hoc faciatis debitum vestrum & rem Deo & nobis omnino gratam; sin autem: timere haberetis divinam ultionem & infamiam oriri contra vos per universum, de quo summe doleremus; In domino feliciter valeatis. Datum Basilee feria 2da infra festa paschalia, nostre Germanice Nationis sub sigillo.

Presidens, prelati Doctores & Magistri nationis Germanice in sacro Basiliensi Concilio legitime congregati.

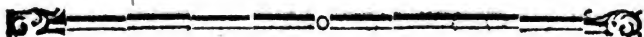
XXXIX.

Ejusdem Nationis Litteræ ad Fratrem
Stephani Ducis Bavariæ.

Illustrissime Princeps & gratiosissime domine nobis semper recolende, post nostras humiles semper premissas oraciones, vestre magnificencie, carus Germanus eciam princeps

ceps , nobis colendus Dominus Dux *Stephanus* paucis hijs diebus presenti sacro generali Concilio suos destinavit literas , quarum copias soli vestre celsitudini & nulli alteri principum , patefacimus presentibus , ac transmittimus interclusas , cui quidem Germani propter zelum nimium , quem ad vestram inclitam domum Bavarie gerimus , scripsimus ac fecimus corde & animo feruentibus , prout ipsi domini Christianissimis semper operibus per orbem famate perstrinximus , expedire & in copia nostre litere , ipsi Germano per nos directe etiam presentibus interclusa , videbit vestra excellencia plenius contineri. Admonemus igitur & hortamur eandem vestram excellenciam presentibus , quibus valemus & possumus unanimiter in domino precantes , quatenus eundem germanum a similibus de cetero scribendum , & ne dicto *Henrico* , aut alijs decreto pro libito falsa nephan- daque contra ipsum sacrum Concilium referentibus , fidem credencie nequaquam adhibeat , sed premissa scripta compensando aliquibus proximis tempore & loco captatis concilium ipsum sacrum deuotius recognoscere debeat , velit inducere pariter & informare , prout modis prudentibus & vijs scietis & poteritis omnimodo , ut alij omnes Christiani Reges & principes faciunt fideliter & recognoscunt ; Ex hoc enim ab omnipotenti Deo meritum obtinebitis , & ab ecclesia tota laudem , ab olim in vos , ut eandem
vestram

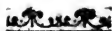
vestram inclitam domum, a suis progenitoribus magnificis operibus laudabiliter propagatam reportabitis continuo, & adaugebitis. Dabimus etiam operas nostras & sollicitudines debitas, ut ille vestre celsitudinis *Joannes Beyr* scultetus in *Ensheim* ab indebitis vexacionibus per ipsum sacrum Concilium releuetur, pro ut eadem celsitudo ipsi sacro Concilio suis literis VIII. die presentis mensis Maij scriptis clarius explicauit, Quam ad incrementum ecclesie & fidei ac subditorum omnium optamus feliciter diucius perferuari. Scriptum *Basilee*.

XL.

Ejusdem Nationis Litteræ ad Regem
Angliae hortatoriae ut Synodo Basileenfi
ad exemplum aliorum principum
adhaerere velit.

Serenissime Princeps Rex inclite honorem
simul & exaltationem vestre Regie Majestatis tanto amplius feruenti ingentique amore desideramus, quanto plus nouimus preclare memorie progenitores vestros & nostram Nationem pocioribus semper benivolencijs, dulcissimisque conuersacionibus & honoribus se mutuo preuenisse; Nam & antique nobis
com-

commemorant hystorie inter nostros & incliti Regni Anglie principes vetusta fuere hospicij jura, ut & illi nostris, & nostri illis sepe fuerint auxiliati, operatur & nunc adhuc caritas & digna affectio, ut nil eorum reticeamus, que vestre celsitudini nouerimus referenda; cum itaque presens sacro sanctum generale Basiliense concilium ad vestram celsitudinem in presenciarum suos transmittat oratores ad exponendum eidem non nulla statum, auctoritatem & exaltacionem universalis ecclesiæ & communem populi Christiani salutem concernencia, inter que duo principaliter perstringimus petitura: primum, ut vestra serenitas pacis commoda aperienda pro Regis pacifici honore & gloria amplectetur; & secundo; ut veritate & iustitia ejusdem sacri Concilij pensatis, celsitudo ipsa ultimo se eidem sacro Concilio Ecclesiam universalem representanti, pro ejus pacifici Regis, qui ipsius sponfus est, ecclesie simili honore adherere velit & fauere. Ad quorum primum, pacem videlicet desideratam amplectendam; Excellentissime Rex nostras humiles preces adjicimus, supplicantes obnixius, ut velit ipsa celsitudo ad Dei laudem & gloriam, & ipsius ecclesie supremum desiderium ad eam se inclinare pacem bone voluntatis hominibus diuinitus pollicitam. Et quoniam pertimescimus aduersus alteram petitionem vestre serenitati multa iniqua & minus

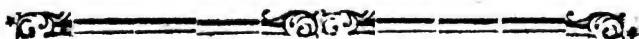
minus vera suggesta pro parte domini *Eugenij* Pape in præjudicium ecclesie universalis & auctoritatis ejusdem præmissi amoris auditate detenti decreuimus eidem cellitudini aperire hec pauca per oratores ipsos plenius exprimenda. Quod licet hoc sacrum concilium, tam bone memorie *Martini* pape V. quam dicti domini *Eugenij* Romanorum pontificum auctoritate legitime fuerit conuocatum, potissime pro pace tractanda inter fideles quosque pro extirpatione heresum & reformatione ecclesie in Capite & in membris facienda, & quarto pro reductione Grecorum ac diu continuatum, tamen postmodum ipse *Eugenius* Papa nondum perfectis hijs omnibus, nec dum vix inceptis, illud absque causa dissoluit, & tandem per ipsum sacrum concilium commonitus, quod inconsulte dissoluit, consultus revocavit eidem sacro Concilio adherere, decreta ipsius servare & omnes fauores præstare suis claris literis promittendo, contra quas quidem adhesionem & promissionem aliquando post decurso ipse temere veniens præter alias in Deum & ecclesiam factas Machinationes singulis quantumcunque Canonice electis in ecclesijs sua reservatione innitendo per eam contra decreta nostra saluberrima alijs providit, ecclesias ipsas in divisione dampnabili ponendo. Et demum Concilio & ecclesie memoratis reductioni Grecorum evidenter intendentibus studiosa impedimenta præstitit & ut

tanti pretextu boni reductionis Grecorum Concilium ipsum in ytaliam traduceret, & ejus auctoritatem illic pro libito confutaret, *Ferrarie* ciuitatem post alia loca inconsultis motibus elegit. Illic, presens sacrum Concilium contra ejus determinaciones & decreta, quo ad hoc saluberrime previsa carere, priusquam Greci ad portum aliquem latinum accessissent, transtulit, & ex tunc congregationem scismaticorum, quod, presenti subsistente sacro concilio, concilium nominare ausus est, & conciliabulum existit, celebrare presumpsit, multa inibi execranda, Deo & ecclesie odibilia pro voluntatis libito edendo & constituendo de facto tunicam inconsutilem, Catholicam videlicet ecclesiam detestabiliter scindendo, quantum scelus ecclesia ipsa ab euo perpeffa non fuit; Qua omnia plerique Christiani principes diuina utique concitacione commoniti perpendentes ipsi sacro Concilio adherere concluderunt: primum incommutabilis ecclesie deuotissimus *Albertus* Ungarie & Bohemie Regnorum Rex nouellus & Austrie &c. Dux illustris suas ad Regna hujusmodi concordēs assumptiones sacro Concilio ad participium leticie patefaciens, illius benedictionem petiit, & cum congratulatione letabunda deuotus recepit, succedentibus preclaris Bauarie & alijs principibus plurimis. Assunt preterea Arragonum, Nauarre & Portugallie Reges, & Ecclesia Gallicana tota se usque ad mortem auctori-

toritatem ecclesie defensionem professam est. Concomitatur & certa ratione Hispaniarum Rex Inclitus & assistentia incommutabili Mediolanensis similiter & Sabaudie Duces habentur, Assunt & principes alij atque communitates multe nimis. Denique & Italia tota preter communitatem Veneciarum, forsitan potius hoc temporis cursu sua, quam que Dei sunt querentem. Misit denique idem sacrum Concilium Ambasiatores suos solempnes, videlicet; Reverendissimos Patres L. Patriarcham Aquilegiensem origine Ducem Illustrem. N. Archiepiscopum Panormitanum in utroque jure celeberrimum virum ex milibus electum, & *Franciscum* Episcopum Parmensem ad Imperialem locum *Francfordie* ad preclarissimos patres & Illustres Romani Imperij Electores pro futuri Romani Regis electione die prefixa convocatos, ut modo probabili illis necessitatem Ecclesie & justitiam ejus demonstrent. Que inter alia multa que emerferunt, pro aliquali summaria informatione describere curavimus, ut de superscriptis contra aliter referentes vestrum reddamus celsitudinem premunitam, eandem unanimiter sinceris affectibus, quantum debemus & possumus secundo loco requirentes & rogantes in Domino, quatenus etiam vos catholicum Regem in puritate fidei & ecclesie flagrantem quemadmodum apud ecclesiam ipsam indubitata ab omnibus fiducia

cia habemini in hoc necessitatis articulo ecclesie non deficiatis, sed manifestis operibus & magnificis effectibus vos ipsum ecclesie & concilio exhibere velitis mentem Regiam pro adhesionem simili declarando, ut exinde memorata ecclesia eciam vestre Celsitudinis fulta presidio sua sancta incepta opera ad Dei Laudem & gloriam feliciter consummare possit, & ex hac ejusdem celsitudinis digna merita & gloriosa opera in eam inclite memorie suis progenitoribus laudabiliter propagatam altis laudum preconijs gloriosius attollere, & si umquam oportunitas se obtulerit, congruis assurgere teneatur recompensacionum impendijs. Reddet preterea vestra Regia majestas Nacionem nostram & nostrum singulos eidem majestati magnificis mentis extollende sedulo sincerius obligatos; quam omnipotens preseruare velit, quesumus, hic in tempore incolumen, & in futura patria perpetuo feliciter viuentem. Datum *Basilee* &c.

hec N. Volrat.

XLI.

Ejusdem Nationis Responsum ad Litteras Stephani Comitum Palatini Rheni Bavariæ Ducis.

Illustris Princeps & domine Generosissime
post oraciones tam debitas quam devotas,
ad

ad creatorem nostrum semper oblatas hijs paucis diebus præteritis, vestra celsitudo, unam suam literam non sacro Basiliensi Concilio, prout omnes Christiani Reges & principes, nullo prorsus excepto ducti in fide & deuotione præclaris suis literis profitentur & scribunt, sed domino Ludovico Cardinali Arelatensi, Patriarchæ Aquilegiensi, Archiepiscopis Episcopis Electis & Abbatibus, ceterisque in *Basilea* sub prætextu generalis Concilij constitutis transmisit presentandam. Designante inter cetera informatione cuiusnam *Heinrici Mafshenn* eandem excellenciam clarius didicisse, eosdem Cardinalem patriarcham, archiepiscopos, Episcopos, Abbates &c. utique sacrum generale Basiliense concilium facientes & representantes emulacione inuidiaque laborare, nec ulla caritate frui, aduersus dominum nostrum papam, prout polliciti fuerunt, obsequi, eidem, cum ipse sacro Concilio adhereret, hoc primo, secundo, eosdem per diversa decreta sua auctoritatem & potestatem ipsius domini nostri enervasse & diminuisse, & quod minus decet catholicum asserere & Christi fideles, per indulgencias decepisse, quod ecclesie & fidei prorsus alienum est, & horrendum; Denique optatam Grecorum unionem impedire. Quibus sic perhorrendis literis per non nullos prestanciores hujus sacri Concilij patres primitus preuisis & perlectis iidem patres tante tamque nobilis ex antiquo proge-

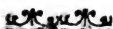
nite domus Bauarie, benigna consideratione permoti, literam ipsam veluti domum ipsam scandalizantem in publicum usquequoque non prodixerunt, sed eam nostre Germanice nationis, de qua dicta domus existit, paucis admodum prelatis doctoribus & personis, eandem domum ceteris magis zelantibus, communicarunt, ut ad advisacione & operatione conuenientibus nos vestram nobilitatem melius redderemus informatam, & quibus modis & vijs hoc scriptum silencio tegetur, ne si forsan hac in re in publicum prodeunte ecclesia commoneretur in debitam descendere ultionem, nos itaque tam benignas quam gratuitas patrum eorundem communicationem & aduifacionem debita gratiarum peractione suscipientes deputati fuimus, ut juxta ipsorum summam benignitatem & prouidenciam scripta hec tegerent, qui vel lenius quantocius ad vestre nobilitatis excellencie noticiam deducere sperantes, quod eadem scripta ex certa sua sciencia minime emanassent. sic quidem Illustris princeps mente & intencione fidelibus prout tenemur, premissa ad vestre nobilitatis Intelligenciam, deducimus attencionem unanimiter eidem nobilitati suadentes, eamque exhortantes & rogantes in domino, ut eadem nobilitas hujusmodi scriptis per vos prorsus a similibus de cetero abstineatis quinyñmo loco & tempore conuenientibus sicut ceteri soliti sunt catholici principes, ipsi sacro Concilio rescribere,

bere, Illudque & ecclesiam totam, ejus nomine veraciter representatam sicut catholicum decet principem recognoscere & pro viribus promouere, eique adherere & obtemperare velitis, ut sic prefatis scriptis sepultis ecclesia universalis vestris dignis & laudabilibus meritis, in vos a felicitis memorie vestris progenitoribus laudabiliter propagatis, si umquam opportunitas se obtulerit non immerito assurgere astringatur; Reddidit autem hijs superioribus diebus ipsum sacrum concilium de suis veritate & Catholica justitia cunctos Christianos Reges & principes plenius informatos. Et quoniam hujusmodi vestre literæ, quasi sitis earundem veritatis & justitie Inscius id deposcunt, hec pauca pro informatione aliquali summaria, quantum ad prius sufficere cernimus eidem excellencie aperimus, ut eam reddamus aliquantulum contra aliter minus vere referentes præmuniam. Noscat igitur eadem vestra excellencia, quod licet hoc sacrum Concilium tam bone memorie *Martini* pape V. quam dicti domini nostri *Eugenij* Romanorum pontificum auctoritatibus legitime fuisset conuocatum, pro tribus salutis fidelium expedientibus, unde pro pace tractanda inter principes pro extirpacione heresum & reformatione ecclesie in capite & in membris facienda & quanto pro reductione Grecorum diucius desiderata, pro qua quidem reductione ipse do-

minus noster *Eugenius* papa ad presens sacrum Concilium eosdem remiserat Grecos, ut quod suam cum eodem concilio unionem acceptarent, prout promiserunt, & patentibus desuper confectis literis, tam per Grecos quam sacrum Concilium firmatum fuit, tamen postmodum ipse dominus noster papa, antequam premissa fierent, nec dum plene incepta fuissent, concilium ipsum absque causa, quamquam non posset, dissoluit, & tandem per ipsum sacrum concilium commonitus, dissolutionem, quam inconsulte fecerat, consultius reuocavit, eidem sacro Concilio adherere, decreta ipsius servare, & omnes fauores illi præstare suis bullis promittendo, contra quas quidem adhesionem & promissionem, aliquanto post decurso tempore denuo veniens præter alias ipsi concilio & ecclesiæ factas molestias, de quibus longum esset enarrare singulis quantumcunque canonice ad Ecclesiarum, monasteriorum & dignitatum regimina juxta decretorum ejusdem Concilij & juris communis dispositionem electis, reservatione abolita, innitendo alijs prouidit, ecclesias ipsas in diuisione dampnabili ponendo, & demum Concilio & ecclesiæ memoratis reductioni Grecorum euidenter intendentibus studiosa impedimenta prestitit, Inhibendo Auinionensibus ne pecunias pro hujusmodi reductione sacro Concilio promissas exbursarent,

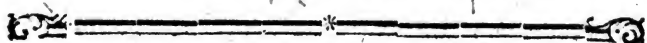
Ut

Ut sic ecclesia deficiente ipsos Grecos contra sua promissa ipsi sacro Concilio sollempniter facta ad se traheret, & prætextu eorundem reductionis Grecorum concilium ipsum in Italiam traduceret, & illic ejus auctoritatem & decreta salubria confutaret suos ambasiatores, quos ex hoc sacro Concilio studiose extraxit, ipsum sacrum Concilium preueniendo transmisit, pro quibus ut ambasiatoribus sacri Concilij literæ sub ejus bulla clandestine falso bullate comperite fuerunt, qui se ejusdem domini nostri pape, & ipsius Concilij ambassiatores concordēs Grecis affirmare non erubuerunt, priusquam ipsius sacri Concilij, ambassiatores veri, accedere potuissent, quibus sic preter bonos mores, in decepcionem & suppressionem sacri Concilij, instauratis Idem dominus noster, *Eugenius* presens sacrum Concilium, absque ejus consilio & assensu ejus priusquam Ipsi Greci ad portum Latinum appropinquassent, contra ejus ordinationes & decreta saluberrima in contrarium facta & edita, in ciuitatem Ferrariensem transtulit de facto, & ex tunc congregacionem scismaticorum, quod presenti subsistente sacro Concilio, Concilium nominare ausus est, & concilium existit, celebrare incepit & presumpsit, multa execranda, Deo & ecclesiæ odibilia, pro voluntatis libito edendo, ac personas sacri concilij, earumque res &

bona cunctis prede supponendo de facto, tunicam inconfutilem Catholicam, videlicet ecclesiam, detestabiliter scindendo, quantum scelus ecclesia ipsa ab euo perpeſſa non fuit, quibus ſic indebite geſtis & perpetratis in eccleſia Chriſti, quam ut prediximus, ipſum ſacrum Concilium repræſentat, & cui omnis interea adeo conſpicitur collata poteſtas, cuique omnis fidelis eciaſi papalis exiſtat in præmiſſis obedire tenetur, obviare diſpoſuit, cupiens deo propicio præmiſſa omnia, propter que concilium ipſum, congregatum extitit, feliciter adimplere, pro exaltatione eccleſie & ſacrorum Conciliorum incommutabiliter ſervanda eciaſi martirio ſiſti patres deberent, que veſtre nobilitati voluimus ut præmiſimus deſideranter aperire, ut eam redderemus aliquantulum de præmiſſis veritate & juſticia aviſatam, prout plenius Regibus & principibus cunctis in ſcriptis, novimus per ipſum ſacrum Concilium reſeratum. Præterea nondum ad plenum Bohemi ſunt eccleſie uniti, quos modo ſereniſſimus Princeps & dominus noſter gratioſiſſimus dominus *Albertus* Romanorum Electus, ac Hungarie & Bohemie Rex Illuſtriſſimus ſuper communionem ſub utraque ſpecie determinationi & ordinationi præfati ſacri Baſilienſis Concilij ſubmittit denuo atque remittit, quos firmiter ſperamus ad eccleſiam in omnibus ex integro reduci & ei uniri ad
lau-

laudem & gloriam omnipotentis Dei, qui
vestram excellenciam dirigere & conservare
dignetur in omni prosperitate & salute ad vo-
ta. Datum *Basilee* &c.

XLII.

Concorditer Avisata per Oratores Principum pro Pace & Quiete totius Ecclesiae.

Sequuntur concorditer avisata per oratores
omnium serenissimorum ac illustrissimo-
rum principum in hoc sacro Concilio exi-
stentes pro pace & quiete totius ecclesie,
nec non & pro sanctissimo opere unionis
orientalis ecclesie cum Latina, ut peractis
hujusmodi gloriosis operibus pax & tran-
quillitas in universa ecclesia floreat, atque
ipsum sacrum Concilium Basiliense in prin-
cipibus & ceteris membris suis incorporatis
immarcescibilem apud Deum Coronam glo-
rie consequatur. In primis videlicet, quod
hoc sacrum concilium sui auctoritate nomi-
net & eligat *Argentinam*, *Constanciam*, *Ma-
guntiam* pro celebratione generalis vel ycu-
menici Concilij, & rebus inibi tractandis,
prosequendis terminandis, qua electione &
nominatione in generali Congregatione fa-
cta inuictissimus Rex Romanorum, ac Chri-
stia-

stianissimus Rex Francorum una cum alijs Regibus & principibus, qui ad hoc concurrunt, curabunt eam infra unum mensem intimare pape, nec non Imperatori Romeorum & predictis Constantinopolitanis ipsisque Grecis, qui quidem scilicet papa, Imperator & predicti infra alium Mensem habeant in aliquem locorum prefatorum per bullas & literas ydoneas expresse consentire, cessante penitus congregatione Ferrariensi, quem quidem consensum infra alium Mensem habeant ipsi sacro Concilio intimare, & quicumque infra hujusmodi tres Menses a die electionis & nominacionis locorum prefatorum consensus hujusmodi sacro Concilio fuerit intimatus, mox sacrum Concilium ipsum locum, in quem papa & Greci consenserunt, habeat solenniter decretare.

Et id fiat si solus papa vel soli Greci in aliquem predictorum locorum infra dictum terminum consenserint, & consensus hujusmodi fuerit ut prefertur, intimatus, si vero papa in unum predictorum locorum & Greci in alium consenserint, sacrum Basiliense concilium habeat gratificare, ceterum si locus per papam & Grecos, ut prefertur, acceptatus propter guerram, pestem aut famem foret incommodus, pro premissis alter locorum nominatorum, loco per papam, vel Grecos acceptato, aut ipsis discordantibus, ut prefertur, gratificato vicinior succedat, omni-

omnibus vero locis ex causis premissis incommodatis locum habeat prouisio Constanciensis concilij, que super hoc in simili casu emanauit. Ita tamen, ut si dictus locus ille, in quem papa & Greci consenserunt, ex causis premissis ante futuri hujusmodi concilii inchoacionem factus incommodus, sacrum Concilium Basiliense in eo habeat diffinire; si vero post ipsius inchoacionem incommodetur locus ejus, ipsum concilium sibi prouidebit. Ad quem quidem locum papa per se vel suos presidentes & eciam ipsi Greci infra duos Menses a Die acceptationis loci per eos vel eorum alterum facte, & sacrum Concilium Basiliense infra duos Menses a die intimacionis dicti consensus pape vel Grecorum se conferre teneantur. Ita ut immediate post lapsum duorum mensium a intimacionis consensu pape vel Grecorum sacro Concilio Basiliensi facte in hujusmodi loco omnino yemenicum Concilium puta propter presentiam Grecorum vel generale ipsis absentibus aut abinde recedentibus censeatur & existat stabile, & permaneat preter sui consensum indissolubile unitum; ad conciliares actus neutro Casu producitur, nisi dictis duobus Mensibus, & insuper XV diebus totaliter elapsis. Presidentes autem papales casu quo papa personaliter non venerit, admittentur, & presidebunt eo modo, quo in sacro Basiliensi concilio seruatum est. Et siue hujusmodi

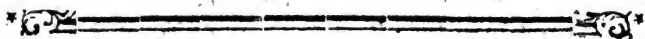
modi Concilium per presenciam Grecorum efficiatur ycomenicum, siue propter eorum absenciam generale fiat, ut supra dictum est, omni casu seruabitur inibi modus procedendi, quem ipsum Concilium declarabit. Insuper quam primum papa in locum, ut prefertur, consenserit, teneantur eciam in continenti per aliam bullam Canones Concilij Constanciensis, quorum unus incipit: *Et primo.* alius vero incipit. *Item statuit* super potestate generalium Conciliorum editas realiter & expresse provideri in forma *Constantie* decretata. Cumque Consensus & professio huiusmodi per bullas ipsas huic sacro Concilio fuerint intimate, mox suspensio, de ipso facta, sublata intelligatur pariter & ipso jure intelligantur reuocate omnes pene, censure, & ordinationes & queuis alie dispositionis per ipsum vel ejus auctoritate quomodolibet facte vel fulminate contra incorporatos sacro Concilio, vel adherentes eidem in continenti, eciam omnes censure, pene & ordinationes quecunque per hoc sacrum Concilium vel ejus auctoritate facte contra papam eique adherentes sublata intelliguntur.

Verum si nec papa, nec Greci in aliquem predictorum locorum consentire voluerint, ita quod infra tres Menses a die nominationis & electionis locorum predictorum promouentibus Regi Romanorum ac Regi Francorum tanquam propinquioribus, qui hoc
sacro

sacro negotio suos oratores ad utramque partem specialiter destinarunt, consensus huiusmodi non fuerit ipsi concilio intimatus. Nichilominus sacrum concilium aliquem locorum nominatorum habeat decretare, seque infra alios duos Menses inibi transferre, ita quod omnino post lapsum quinque mensium a die nominacionis & electionis locorum prefatorum saltem generale Concilium in aliquo eorundem celebretur. ubi nichilominus papa audiatur, si quid habeat dicere, vel allegare, aliaque fiant que ad curam sacrorum conciliorum spectare noscuntur, verumtamen ad actus conciliares non procedatur, nisi dictis quinque mensibus & insuper XV diebus totaliter elapsis. Item ordinabitur, quod de pecunijs indulgenciarum, aut alias, qualitercunque satisfiat ciuibus Aunionensibus de pecunijs per eos sacro Basiliensi Concilio mutuatis, nec non de expensis, dampnis & interesse per eos factis & habitis pro reductione Grecorum. Insuper tractabitur de prouisione sedis apostolice & alijs prelatis facienda, & ordinabitur, prout Spiritus sanctus dictauerit. Ne autem pretextus translationis vel dissolucionis ingeratur, teneatur dominus Rex Romanorum cum uniuerso Imperio prouidere de tutela & securitate loci illius, in quo concilium celebrari debeat, ut prefertur, ac inibi protectionem constituere. Nec non de saluo con-

conductu & securitate loci & stratarum ac victualium competencia omni commoditate, que humanis Consilijs subiacere potest, plenissime prouidere, poteruntque patres hujus Concilij aliquos de gremio suo illico premittere, ut sic omnia præparatoria taliter ordinentur, ut nulla machinatione ycumenici vel saltem uniuersalis Concilij celebratio valeat impediri.

XLIII.

Oratio habita in Concilio, proponuntur in ea Capita Pacis & Unionis faciendae inter Papam & Concilium. Concepta est a Legatis Principum.

Reuerendissimi patres, cum hodierna die hunc cetum sacrum pro pace ecclesiastica conseruanda a turbacionibus, que procholor in ecclesia jam exorte sunt, & in futurum grauius augeri timentur, sine scandalo sedanda, aliqua proposituri sumus. Quid melius in ipso exordio occurrere nobis potest, quam illud Ewangelicum verbum. Beati Pacifici, quoniam filij dei vocabuntur. Profecto intelligere veritas ipsa hujus verbi prolacione voluit non sane pacem in semet ipsis duntaxat habentes beatos & filios Dei fieri, sed ipsos pacificos pa-

pacem scilicet facientes & concordie femina
 flaminantes; hinc homini religioso pax esse
 debet, injurias aliorum non excrefcere, uel
 non augere male loquendo aufi eciam eas
 extinguere bene loquendo ftuduerit, fpiritua-
 lis namque vere fructum fpiritualem querere
 debet, fructus autem fpirituales, ut inquit
 apoftolus, eft Caritas, gaudium pax verus
 Catholicus fummis vigilijs infiftere debet,
 precipue vero hoc principibus congruit, ad
 quos magis ex ipfo officio pertinere videtur,
 quam ut eorum tempore pacatam efle volunt
 matrem fuam ecclefiam, unde fpiritaliter
 nati funt. Cum five augeatur pax, & difci-
 plina ecclefie, fiue foluatur, omnipotens ab
 eis rationem exigit diftricto examine, qui
 eorum potefitati corpus fuum, fcilicet eccle-
 fiam tradit defendendam. Hoc ergo confi-
 derantes illuftriffimus Romanorum Christia-
 niffimus Francorum fereniffimus caftellæ Re-
 ges, ac illuftriffimi principes Electores facri
 Imperij Romani, & fcifmatis periculum in-
 nire cernentes feptimo apud hanc sanctam
 fynodum tam literis, quam per organum
 Oratorum fuorum affectuofe inftiterunt, ut
 diffenfio hec, que inter hoc facrum Conci-
 lium & fanctiffimum patrem dominum *Euge-
 nium* papam III. in magnum Christianitatis
 difpendium fuborta eft, absque fcandalo fo-
 piretur, & auctoritate univerfalis ecclefie
 conciliorum & fedis apoftolice fanata omnium
 unanimi confenfu tam ad uniendos cum ec-
 Bb clefia

clesia Dei orientales populos , quam ad alia
 piissima opera , que fidei exaltacionem & pa-
 cis inter principes Catholicos conseruacio-
 nem , ac ubi rupta est , reparacionem , nec
 non morum in clero & populo reformacio-
 nem contra nunc provideretur. Cum vero
 pro tunc hoc obtentum non esset ; Idem in-
 clitissimus Romanorum Rex , apud *Nuren-
 bergam* dietam disposuit , ibi conuenientibus
 hujus sacri Concilij ac sanctissimi domini pa-
 pe legatis , nec non sollempnibus oratoribus
 ejusdem domini Regis ac dominorum Ele-
 ctorum , aliquorumque aliorum Alamanie
 principum aliqua pacis remedia moueri & ef-
 se concludenda sperabant ; que licet mota
 sint , emula tamen pacis , illo videlicet cujus
 inuidia mors introiuit in orbem terrarum ,
 impediende , conclusa non extiterunt. Quam
 ob rem ejusdem domini Regis , dominorum-
 que Electorum oratores in magno numero
 ad hoc sacrum concilium accedentes , una
 cum oratoribus serenissimorum Regum Fran-
 corum , Castelle & Aragonum , illustrissimi-
 que ducis Mediolani cum magna instancia
 per longa temporis interualla procurarunt ,
 ut die aliqua ad pacem accomode assumeren-
 tur , ac licet multa aperta sint , obtineri ta-
 men non potuerunt. Cum vero labores sui
 optatum consequi non potuissent , apud in-
 cilitam metropolitanam urbem *Magunciam* die-
 ta certa statuta est , in qua conuenientes ali-
 qui ex Electoribus in personis proprijs , su-
 pra

praescriptorumque dominorum Romanorum, Francie & Castelle Regum, nec non aliorum dominorum Electorum, qui presentes vero aderant, ac domini ducis Mediolani, non nullorumque aliorum Electorum, aliorumque notabilium Alamanie prelatorum oratores grandi cum diligencia media pacis & vias accomodas huic rei obtinende vouerunt. Et licet ibi causa hujus sacri Concilij, quoniam ejusdem domini pape legati diuersis cum temporibus affuissent, nulla tamen prochdolor viarum illarum eodem inimico pacis invisibiliter obsistente optatum inibi pacis effectum fortita est. Zelo igitur pacis consequende ibidem Reges & Principes inducti & propter imminentes difficultates desistere ab hoc suo sancto proposito non intendentes auisanda salubria & vias acceptabiles & deuotas, per quas auctoritas sacrorum conciliorum feruetur. Et huic grauissime turbacioni remedium oportunum adhibeatur, per suos oratores conceperunt firmissimam fiduciam gerentes per vestram sacram concionem fore acceptandas, que ut Reuerendissimis vestris paternitatibus clarius & intelligibilius innotescant, scripturam super ea re confixam huic nostre supplicacioni, exhortacioni & requisicioni inferenda duximus, cujus tenor sequitur in hec verba:

Sacrum Generale Concilium Basiliense in Spiritu sancto legitime congregatum uni-
 Bb 2 ver-

versalem ecclesiam representans, quam utique oratores serenissimi Arragonum Regis, licet in ejus confectione principaliter non astitissent, cum magna attentione legentes & in extimabilem profectum ecclesie Dei ex contentis in ea euenturis verisimiliter considerantes nomine Regio deuote acceptarunt, ac in eandem sententiam cum alijs oratoribus conuenerunt, quatenus unanimi Regum ac principum catholicorum consensu, quorum oratores in presenti concilio assunt, scisma hoc, quod oriri, incipit, quantocius fieri poterit, sopiatur. Cernunt ergo vestre Reuerendissime paternitates tam ex crebris & deuotissimis requisicionibus retroactis, quam ex hac scriptura, que ultimo concepta est, cum quanta devocione & sinceritate animi & fervore affectionis, quam ad ecclesiam gerunt, hij domini Reges & principes moveantur, cum non semel aut bis, sed sepiissime institerint, & instant, nec desistere intendunt, donec pax optata per Dei misericordiam concedatur. Nec abs re, nam cum in alijs scismatibus per diuersa secula temporibus occurrentibus manus Imperiales & Regie sepe juxta qualitatem cujuslibet scismatis remedia salubria prebuerunt irrationabile nimium fuisset, si spiritus scisma, quando adhuc tenebrum est, succrescere, & ad augmentum ascendere, in magnum fidei & ecclesiastici status periculum ac animarum suarum, aliorumque fidelium detrimentum, Catholici principes juxta

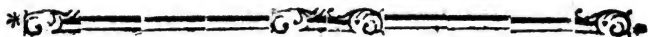
juxta suam possibilitatem dimitterent. Sed nec antiqua exempla commemorare opus est, nec antiquis solum vestigiis inherendum, cum adhuc ab oculis nostris euāuisse non videtur, illud ultimum & inveteratum scisma, quod juxta aliquos historiographos vicessimum quartum in scismatum numero fuit, per interposicionem gloriose & indelibilis memorie domini *Sigismundi* Romanorum Imperatoris aliorumque Regum & principum magna cum ecclesie gloria in sacra Constantienti synodo, in qua copiosa omnium nationum, prelatorum & aliorum doctissimorum virorum copia, & Regum & principum in sollempnibus oratoribus conformis & consentanea multitudo affuit, scissum esse, depulsoque scismate unionem reparatam fuisse. Supplicant igitur vestris Reuerendissimis paternitatibus, idem domini Reges & principes exhortantur & requirunt per organum nostrum, & nos per viscera misericordie domini nostri *Jesu Christi* humiliter supplicamus, exhortamur & requirimus nomine suo ea deuotione ac reuerencia, qua decet, quatenus hec media & vias ad pacem accomodas acceptare & amplecti. Et in quantum ad sacrum concilium spectat executioni demandare juxta ordinem supradictum dignentur, loca precipue, ut premittitur nominando infra tempus dierum XI. aliaque faciendo temporibus congruis, quæ in prefatis medijs

Bb 3

con-

continentur, cessandoque ipso tractatu durante ab omni nouitate, per quam pacis tractatus impediri, seu differri, aut difficultari verisimiliter valeat. Offerimus autem nos oratores prefatorum dominorum Regum Romanorum Francorum, Castelle, Arragonum ac principum Electorum, nec non ducis Mediolani nominibus, quibus supra nominacionem hanc per nos aut aliquos intimare prefato domino pape ac dominis Imperatori & patriarche Constantinopolitano, & omnibus possibilibus intendere, ut hec media & via ad effectum optatum adducantur. Quod si paternitates vestre reuerendissime hoc explere dignabuntur, causam gratam Deo facient, & toti ecclesie, nec non auctoritatem sacrorum conciliorum firmitus ac integribilius conseruant accomodam, donumque filiorum Dei consequentur, & viri pacifici beatitudinis promissae participes fient; alioquin si facere renuerint, seu distulerint, quod non arbitramur, & per hoc pax in ecclesia remorabitur, aut maiorem difficultatem in tractando recipit prefatis dominis Regibus & principibus ac nobis nomine suo imputandum non erit, sed quantum cum Deo poterunt, ea ad effectum perducent, que in scriptura supra inserta, nec non intelligencia per dictorum dominorum oratores *Maguncie* concepta & concluse pluribus patribus ac deputatis hujus sacri concilij bene nota, oblata & tradita, ad
quam

quam nos referimus continentur, & alia quęcunque honesta & licita, quę ad sedanda scismata ad pacem ecclesiasticam conseruandam conferre videbuntur, prout a jure diuino & humano reperient, quatenus aliquid per eos non obmittatur ex hijs, per quę pax in ecclesia valeat obtineri, ut una cum illis, qui pacem acceptare voluerunt, pacifici facti beatitudinem ore saluatoris promissam consequi mereantur. Cum Regibus & principibus non minus cure esse debeat ea disponere, quę sanctissime Dei ecclesie profunt, quam proprie anime salus. Per hoc tamen nec ipsi Reges & principes nec nos nomine suo intendimus sacrorum conciliorum aut apostolice sedis auctoritati, juribus, preeminencijs in aliquo prejudicare; sed in tanto diffidio ac ecclesie diuisione in quantum licet & decet, se ad pacem & tranquillitatem conseruandam interponere decreuerunt, Rogamusque prothonotarios &c.

XLIV.

Responsio facta per Ambassiatores sacri Concilii Generalis Basiliensis in Noremburga, & data Ambassiatoribus Domini Regis Romanorum & Electorum Imperii.

Saluberrimum etenim videtur, ut in hijs, quę exaltacionem fidei & auctoritatem

universalis ecclesie continere videntur, eni-
xius in cunctis studiis circa fidelium deu-
otionem Veritas spirituali redoleat flore & sit
euigilans, & pax predicata labijs cum volun-
tate animi concordet. Hinc est, quod non
longe his diebus preteritis propositione in
pretorio presentis ciuitatis coram Ambassa-
toribus serenissimi principis domini Regis Ro-
manorum & illustrium principum sacri Im-
perij Electorum ex parte sacri concilij Basi-
liensis uniuersalem ecclesiam representantis
per oratores eiusdem sacri concilij, videli-
cet Reuerendissimos in Christo patres do-
minum *Lodouicum* Patriarcham Aquilegen-
sem, *Georgium* Episcopum Vicensem, Magi-
strum *Johannem de Segobia* sacre Theologie
professorem ac dominum *Johannem de Bachen-
steyn* decretorum doctorem per organum di-
cti Episcopi Vicensis facta non nulle peti-
tiones alias dictorum oratorum ea parte in
Vienna coram Regia celsitudine Imperiali
domini Regis Romanorum exposite de nouo
fuerunt repetite, quibus petitionibus subse-
quenter eiusdem sacri concilij oratoribus sub
forma sequenti fuit responsum, prout in ce-
dula.

Ut autem juxta dicte cedule seriem &
contextum omnibus in ea contentis omni-
cum compendio satisfiat. suorum ad ordi-
nem contentorum in eadem transferre cu-
rabimus. Dicunt enim in primis, quia inter
pre-

prefatum sacrum concilium Basiliense & dominum nostrum papam *Eugenium* graues sint discordie suscitare, propter quas ipse dominus noster eciam pecunias, que inter alia petuntur, certis penalibus literis suis duxit arrestandas aliaque mandata comminauerit, que multum aduersantur petitionibus oblatiis; Inter hæc aduersa fluctuantes ad certam protestationem factam in *Francfordia* confugerunt, cujus effectus sacro Concilio non est ignotus, hinc primo in loco deducto præfatorum sacri Concilij Basiliensis oratorum ex parte fuit per organum prefati Episcopi Vicentini in presenciam omnium supradictorum & aliorum tam clericorum quam Laicorum sic replicatum: Quod ad papam non spectat huiusmodi arrestum mandare, qui ipsi subiectus est sacro Concilio Basiliensi, universalem ecclesiam representanti tam in vim decretorum Conciliorum Constantiensis & Senensis, & in Concilio Basiliensi renovatorum, quam in vim submissionis & adhesionis per eum sacro Concilio Basiliensi, per medium diuæ Memorix domini *Sigismundi* Romanorum Imperatoris facte, ac etiam in vim juris communis & per consequens in hijs de quibus agitur contra eum est inferior & ecclesia universalis est superior & major eo; cumque ecclesia universalis *Basilee* representata pro Grecorum reductione indulgentias concesserit, que de

thesauro ecclesie procedunt, non licuit pape, illarum executionem impedire, & tali mandato nullatenus est obtemperandum, quinymmo est nullum, ut pote factum ab inferiori & ab illo qui nullum habet super premillis in eam currenti potestatem, cum lex superioris per inferiorem tolli non possit, & inferior superiorem ligare non potest nec absolvere; præsertim cum hujusmodi arrestum & cetera eius mandata per sanctam synodum Basiliensem uniuersalem ecclesiam representantem fuerit & fuerint cassatum & cassata, & nullum nunciatum seu nunciata Assertum enim mandatum, de quo paulo ante dictum est, per eundem fieri non potuit, nec ei est obediendum, quia ex hujusmodi mandato vehementer presumitur status ecclesie turbari, vel forte etiam alia mala ventura esse & tum peccat quiuis obediendo pape etiam ab administratione non suspenso quia papa debet futura mala precauere, non iuuare. Ceterum dicta protestatio neutralitatem continere videtur, & ita tenor protestacionis ostendit, nec non & contextus cedula suprascripta in ea parte, dum dicunt, se ab omni partialitate propter bonum pacis & concordie velle abstinere. Hic autem neutralitas nullatenus tolerari potest absque totius ecclesie triumphantis & militantis ac fidei Catholice offensa, quo attento, qui non est nisi unus, qui presideat

deat in papatu, opus de necessitate salutis
fateri, quod si ecclesia non est *Ferrarie*, si-
cuti in ueritate non est, cum sit conuen-
ticulum hereticorum, & scismaticorum,
& non concilium sed conciliabulum debet
appellari, ut in propositione publica, hec
& alia per dictum Episcopum lucidenter fu-
erunt deducta, ut sit in *Basilea*, ubi conci-
lium generale universalem representans au-
ctoritate duorum Romanorum pontificum,
videlicet felicitis recordationis domini *Mar-
tini* & domini *Eugenii* pape moderni extitit
legitimum conuocatum, que ecclesia non
potest dici nisi una, alias si *Basilee* ecclesia
universalis non dicatur representata, neces-
se erit dare aliam ecclesiam, quod cum de-
viat a fide, & sic deficeret fides ecclesie
que usque ad finem seculi durabit, quia
Christus oravit pro illa dicens *Petro*: pro
te rogavi, ut non deficiat fides tua, & non
solum pro *Petro*, quam pro tota universali
ecclesia dicitur orasse, ecclesiam noluit de-
relinquere ex quo concilium generale legi-
time *Basilee* fuit congregatum. Verum est
dicere universalem ecclesiam fuisse & esse
ibi representatum, si illi non obediatur e-
jusque decreta non obseruentur, resultabit,
ecclesiam uniuersalem potuisse errare & er-
rasse, quod cum a fidei Catholice ueritate
dinoscitur exorbitare, quia tota ecclesia
congregata errare non potest, & qui dixerit
uni-

universalem ecclesiam Catholicam congregatam errare, hereticus est censendus, quia illud est facere verbum Christi mendax, verbum enim domini validum stat semper & firmum, dixit insuper vobiscum sum usque ad consummationem seculi. Porro protestatio dictorum electorum, qui protestantur auctoritate universalis ecclesie & conciliorum generalium, se uelle manutenere & observare, non juuat eosdem quia protestatio contraria facto dinoscitur euidenter dum simpliciter petitionibus supradictis ottemperare formidant, unde attento quod universalis ecclesia est *Basiliee* legitime representata, ut supra dictum est, de necessitate salutis illi est obediendum, quia due ecclesie non possunt esse, & necesse est, ut una sit ecclesia, que in Apostolicis sedibus & successione Episcoporum dinoscitur esse fundata, cum illi successores Apostolorum esse dicuntur; Unde pro patribus tuis nati sunt tibi filij unum constat esse ecclesiam, que Christi corpus est, qui in duo diuidi non potest, prout hic & alia in propositione publica per organum dicti Episcopi fuere extensius declarata, per maxime cum idem Rex Romanorum adheferit ante assumptionem ad culmen Imperiale Concilio Basiliensi & subsequenter adheferit & adheret, ut deuotus Ecclesie filius & Advocatus & defensor de presenti adheret, & ceteri illustres
 prin-

principes Electores & alii Reges & principes sacro Concilio Basiliensi firmiter incorporati & illi adheferunt ac ipsi & omnes Catholici de necessitate salutis illi universalem Ecclesiam representanti obedire tenentur. Et sic non licet neque licuit ab obedientia universalis Ecclesie *Basilee* representate resilire alias contrarium facientes meruerint penas contra illos statutas, qui ab unitate universalis Ecclesie recedere videntur. Arbitrantur tamen oratores sacri Concilii, quod domini Electores, qui illam potestatem fecerunt, bono Zelo, tunc fuerunt ad illam fiendam ab initio moti, non ad effectum, ut ab obedientia universalis Ecclesie, *Basilee* legitime representate recedere deberent, cum hoc fidei repugnaret, sed cum illa in se ipsa non possit observari, neque practi- cari non videtur tenenda, minus observanda rursus fundamentum nullum recuperat, id quod in eadem cedula continetur, videtur videlicet, qualiter propter tractatum pacis & concordie quam diligentissime prosequi intendunt, unam conventionem indicare intendunt, illamque sacro Concilio Basiliensi, ac domino nostro *Eugenio* pape denunciare, quatenus ad illam cum plena potestate transmittant legatos atque nuncios ubi parati sunt, velut ad Catholicos & Orthodoxos ac fideles sanctæ matris Ecclesie omnia salubria media aperire, per quæ huiusmodi materie discordia possit amputari scis-
su-

fureque in Dei Ecclesia preueniri. Hijs omnibus respondetur, quod hec convencio nullatenus est indicenda ad effectum, ut de causis in concilio Basiliensi contra papam introductis debeat extra concilium aliquid quouis quesito colore coram domino Rege Romanorum & Electoribus sacri Imperij agitari. Quin nec domino Regi Romanorum, nec dominis sacri Imperij Electoribus talem conuencionem ad effectum perducere est permissum, quinymmo tam lege diuina quam humana hoc prohibitum videtur. Unde considerato quod Ecclesia universalis est legitime congregata, non licet pape pretensam oblacionem in premissa cedula contentam facere, qui male sentit de universali Ecclesia, qui derelicto iudicio Ecclesiastico secularium Auxilium postulat, & inuocat, & id nichil aliud videtur esse, nisi ex toto elidere auctoritatem uniuersalis Ecclesie & sacrorum Conciliorum generalium, cum de cetero quilibet papa videns Concilium aduersus eum in hijs, in quibus universali Ecclesie est subiectus, congregatum quadam brevi via ad Reges & principes recursum haberet verum, quilibet offerret, se velle audiri, & sic auctoritas universalis Ecclesie prorsus deluderetur, quod tamen fieri nec ratio nec equitas compaciuntur, quinymmo exorbitauit a lege diuina & humana, oblacio, per papam facta, videtur, ut euadat iudicium Concilij, cui est subiectus & sic, quia

quia de iusticia diffidit, illud subterfugere videtur. Unde ubi contra papam agitur ad Imperatorem, & sacri Imperii Electores ac ad alios dominos temporales non potest haberi recursus quia si mutari volumus doctrinam Imperatorum Catholicorum, qui hactenus fuerunt, experiemur huiusmodi convocationes coram Imperatore & secularibus, in concernentibus Romanum pontificem seu Ecclesiam aut Ecclesiasticos viros omnino tam lege divina, quam humana esse prohibitos & illicitos de *Constantino* etenim fidelissimi Romanorum Imperatore testatur Historia Ecclesiastica, quod cum libellus, accusationem Episcoporum continens, fuisset sibi oblatus, illos Episcopos convocans dictum libellum igne concremavit, & ait; Ite, inter vos omnes disponite causas vestras, quoniam non est iustum, ut iudicemus Deos; Item cum conspicerem querelas clericorum ad me esse deferendas, ait; a nemine vos debere iudicari, cum illorum causa ad solius Dei Iudicium fuerunt reservate suspiciatur, quid actum fuit tempore *Sixti* pape, qui de crimine extra Concilium accusabatur, & fuit habitus recursus per eum ad *Valentinianum* Augustum Imperatorem, dictus Imperator de huiusmodi causa noluit se intromittere, sed vice dicti *Sixti* pape idem Imperator Concilium contra papam fecit, & ibi in presencia totius Concilii causa contra papam fuit examinata, & ad

ad tollendam suspensionem, licet taliter evadere potuisset coram omnibus se purgavit, si igitur causa accusationis seu denunciacionis contra papam extra Concilium introducta, est in Concilio de novo introducenda; quanto magis in Concilio generali contra dominum nostrum *Eugenium* introducta videlicet tam in Causa fidei cum debeat ab illo articulo, & unam sanctam & apostolicam Ecclesiam, quam etiam in criminibus de quibus apud bonos & graves notorie diffamatus est, & status universalis Ecclesie scandalizatur, & est incorrigibilis nec non in alijs reformationibus Ecclesie tam in capite quam in membris concernentibus est penitus in concilio remanenda, & extra concilium non est coram domino Rege Romanorum & sacri Imperii electoribus pertractanda, quin in eloquio divino sacerdotes Dei & Angeli appellantur, merito dominus Rex Romanorum & alii supradicti ignari debent eos sic honorare, cum ipse Deus aut Deus aut Angelos in suo eloquio illos appellat & ideo cum temporibus antiquis *Mauritius* Imperator cogeret & vellet clericos coram se facere evocari & illos sub se respondere; Beatus *Gregorius* per rationes superius deductas hujusmodi convenienciam improbens, scripsit sibi, ut ab hujusmodi convencione cessaret, & ita cassavit. pariter de *Simaco* papa accusatio legitur; quod cum *Theodosius* Rex Concilium Episcoporum fe-

fecisset convocari, fuit sibi responsum, ad eum hujusmodi convencionem non spectare & dictus Rex, Deo inspirante, respondit synodalis arbitrii in tanto negotio sententiam esse sequendam, nec ad se aliquid præter reverenciam de negotio ecclesiastico pertinere. Item de beato *Gregorio* legitur, quod voluit se excusare & purgare non coram Imperatore & Laico sed solum in judicio Ecclesiastico, similiter legitur de *Leone* papa, qui coram Ecclesiasticis voluit se purgare. Pari modo refert *Jheronimus* in libro virorum illustrium cum *Damasus* papa a subditis de adulterio accusatus cum LX. duobus Episcopis se expurgavit similiter eciam legitur quod cum tempore Divi *Valeriani* & *Maximiniani* Augustorum *Marcellinus* Episcopus urbis *Rome* de ydololatria fuerat accusatus & diffamatus, cujus rei gracia concilium universorum Episcoporum fuit collectum, & in concilio causa sua fuit terminata; præfati autem Imperatores de hujusmodi causa noluerunt se intromittere, sed judicio concilij relinquerunt; Non ergo licuit, neque licet Imperatori & dominis Electoribus de negocijs concilij seu ecclesiasticarum personarum aliquid disponere posse. Unde ad sacerdotes, quæ Ecclesiæ disponenda sunt, voluit dominus pertinere, non ad secularem potestatem; qui, si ecclesie sue fideles esse volunt, sacerdotibus voluit esse subiectos. Illa ergo, quæ contra papam sunt pertractanda, intus

Cc

con-

concilium, & non extra illud sunt omnino agenda, & sic ista conuencio de nouo ad effectum supra dictum indicenda esset inutilis, & infructuosa. Ac talis, que a lege diuina & humana exorbitare videtur. ubi enim papa cupiat suam iusticiam & innocentiam ostendere ac audiri, personaliter ad concilium veniat, cui omnino est subiectus, aut suos legatos transmittat, quamvis de oblatione sua per eum facta nullatenus confidendum existat, ex transacta inde vita didicimus, quid de subsequenti sua constitutione presumatur ex prius actis & neglectis constabit, & nunc negligere velle semel dissolutionem concilij Basiliensis, & translationem in *Bononiam* de facto factam revocavit, & sacro concilio Basiliensi adhesit, & non obstantibus dictis reuocatione & adhesionem nouissime dissolutionem prefati sacri concilij contra omnimodam, legis diuine & humane dispositionem in *Ferraria* conciliabulum erigendum attemptare, quantum in eo fuit, nunc dubitauit de oblationibus eius, non est aliquatenus sperandum, cum ex preteritis presumatur circa futura, nec potest affirmari, quod universalis ecclesia *Basilee* representata tractatum pacis cum domino nostro papa hactenus confutaverit, quin etiam varie pie matris exhortacionibus, admonicionibus & requisitionibus diversis in temporibus admonuit, exhortata est eundem, & ipsum longo tempore, & fere per spacium septem annorum

ex.

expectauit, ut se conformaret doctrine ecclesie universalis congregatae, & illius decretis vellet omnino parere; tandem imitando doctrinam Christi, qui inuitatos diucius expectauit, & expectatos coegit intrare, eciam coegit *Paulum*, quare mater Ecclesia non cogeret dominum nostrum papam *Eugenium* a doctrinis & regulis uniuersalis ecclesie deuiantem, ne ulterius possit esse perditio plurimorum. *Paulus* restitit *Petro* in faciem, merito tota ecclesia ipsum regere potest ad salutem, ne status uniuersalis Ecclesiae, praesertim in hijs, quae reformationem morum in capite & in membris respicere noscuntur, confundatur. Nec persecutionem facit mater Ecclesia, quae malos cogit ad bonum. In concilio enim augetur in iure suo, extra autem Concilium ipsum debere audiri, auctoritates legis diuinae & humane prohibent euidenter. Quamuis audientia esset eidem deneganda, quia novum altare seu conciliabulum ferrariense erexit, & primo & secundo ac tercio ab ecclesia uniuersali vocatus obedire contempsit, & sic se ipsum destituit, & suum honorem perdidit, adeo quod audientiam non mereatur habere, prout in Calsidenensi Concilio fuit determinatum. Nulla lege reperitur permissum, quod causa fidei contra papam extra Concilium sit examinanda, praesertim coram laicis seu Imperatore; unde de crimine heresis seculares po-

testates, cum sit crimen ecclesiasticum nullatenus, prout cognoscitur, nec sententiam aut processum impedire, aut in negotio fidei aliquammodo se opponere, ut illum impedit, aut retardant. Quod si contrarium fecerint, sententiam excommunicationis ipso facto incurrunt, in qua si per annum permanferint causa, quasi heretici sunt condemnandi. Inde dicebat *Nicolaus* papa, ubi non legistis, Imperatores antecessores vestros sinodalibus conuentibus interfuisse, nisi forsitan, in quibus de fide tractatum est, que universalis est, que omnium communis est, que non solum ad religiosos, verum etiam ad Laicos, & ad omnes omnino pertinet Christianos; & ideo in septima actione *Calisdonen*sis concilij *Marcus* Imperator dixit inter cetera. Nos ad fidem confirmandam, non ad potentiam ostendendam exemplo religiosissimi principis *Constantini* sinodo interesse volumus. Insuper est considerandum, quod sancta synodus *Basiliensis* nunquam refutavit tractatum pacis; sed papa est ille, qui preparat viam ad impediendum omnem tractatum pacis, licet exquisito colore indirecte videatur, illum introducere velle, sed ad alium effectum intendit, nisi ut elidatur auctoritas universalis ecclesie *Basilee* legitime representate. Qua enim fronte, aut quo jure potest procurare per medium domini Regis Romanorum, & electorum sacri Imperij in alio

alio loco extra concilium audiri, suam pre-
tensam justiciam & innocenciam ostendendo,
profecto hoc non videtur, quia ipse ille est,
qui a notorio scindit ecclesiam, scisma no-
torium faciendo, dum illud conuenticulum
Ferrariense natus est crexisse. Inauditum
enim est, ut duo Concilia dicantur esse, u-
no in papatu presidente; illud est duas
ecclesias constituere, quod deuiat a fide,
cum non sit, nisi una Ecclesia. Quousque
ergo istud scisma per papam introductum ex
toto tollatur, prefatum conciliabolum ra-
dicitus eneruando, & quod unicum repute-
tur concilium universalem ecclesiam repre-
sentans solum & duntaxat esse dicatur, qua-
le est concilium Basiliense legitime congre-
gatum, & quod papa dictum conuenticulum,
quatenus de facto processit, reuocet, & an-
nullet, licet per sacrum concilium Basilien-
se fuerit cassatum & annullatum, & ut san-
cte sinodo Basiliensi adhereat, si hijs preter-
missis aliquis tractatus pacis per quosuis in-
troducatur, nihil aliud erit, nisi scisma in-
troducendum per papam validare & approbare.
Hec enim tolerari nullatenus possunt sine
offensa divine maiestatis ac lesione ecclesie
militantis *Basilee* representate. Huic ergo
morbo pestifero ante omnia est celeriter
prouidendum. Ubi enim papa adheferit sa-
cro concilio Basiliensi, prout tenetur, tunc
scisma predictum erit abolitum & remotum,

quo pacto erit dispositio introducendi tractatus pacis, & non ante. Et dominus Rex Romanorum ac Electores infra Concilium debent illos introducere, & non extra, & sacrum Concilium more pie matris libenter omnia audit, salua in omnibus auctoritate universalis ecclesie in Concilio Basiliense representate. Ex premissis omnibus singulis liquidum est, videre, hujusmodi conuencionem esse penitus ad Effectum predictum rejiciendam & per consequens prefati oratores sacri concilij Basiliensis illam non admittunt, postulant, non debere indici, cum hoc cedat ad laudem Dei, & honorem universalis ecclesie, & de contrario timent oriri scandala & scissure, quia frustra est expectare, quod expectatum non prodest, ad quid occupare frustra membranas velle audire legatos pape, cum nil ibi possit statui, quod derogare valeat auctoritati universalis ecclesie Basilee legitime representate. Nihil aliud resultaret, nisi circuitus, qui omnino est vitandus; super eo autem, quod ab oratoribus sacri concilij Basiliensis responsum super petitis in concilio Basiliensi per sacri Imperij electorum ambasiatores postulatur, ex parte oratorum sacri Concilij dicitur, ipsos non habere potestatem talem Responsum dandi, cum eisdem sit abdicata potestas, illud faciendi nisi per prius obtinuerint responsum super petitionibus in

Vienna

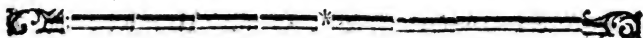
Vienna coram Regia celsitudine oblatis. Cum itaque usquequo que eisdem oratoribus ex parte Regie celsitudinis, aut per ambasiatores Electorum non fuit factum Responsum, cum allegetur nuac in secunda eorum petitione supra dictam insertam cedulam responsione nobis verbo facta, ipsos adhuc non habere potestatem, auctoritate ijdem ambasiatores sacri Concilij responsum postulatum referre non possunt ex defectu potestatis, permaxime ex instructionibus ijdem ambasiatores astricti existant omnibus electoribus. aut uni ex illis, quorum nullus prius existit facere responsum. Requirentes vos omnes dominos ambasiatores serenissimi domini Regis Romanorum & electorum sacri Imperij & ipsos illustres electores, ut huiusmodi protestacionem ac neutralitatem e uestigio reuocetis, illisque nullatenus adhereatis, quinymo ab illarum observacione omnino abstineatis, si scissuram in dei ecclesia cupitis cuitare, quam per viam protestacionis & neutralitatis ac conuencionis supradictarum videbitis contingere; Vosque in omnibus taliter habentes, ut decreta sacri concilii Basiliensis per vos omnes inuiolabiliter obseruentur, & per alios, quantum in vos spectaverit faciatis inuiolabiliter observari, taliter, ut auctoritas universalis ecclesie Basilee representate illibata obseruetur, illique prorsus obediatis & adhereatis, prout de necessitate salutis astringimur, obedire,

dire, & omnia decreta sic pro reformatione ecclesie in capite & in membris per sanctam synodum Basiliensem universalem ecclesiam representantem edita more Christianissimi *Constantini* Romanorum Imperatoris, qui sententias, quas in Nicena synodo approbatas audiuit, ita veneratus est, ac si eas de divine majestatis sensisset emanasse judicio. *presertim* Itaque & vos veneremini hujusmodi decreta, ac si ea sensissetis, de diuine majestatis emanasse judicio, presertim illud super exactione pecuniarum ex indulgentijs proueniencium & specialiter ciuibz Avenionensibus abnegatarum editum, cujus vigore omnes impediētes dictam exactiōnem perturbantes aut detinētes sunt excommunicati, & sacrilegi reputandi. Et ideo inquiebat *Amatheus* papa qui abstulerit patri & matri aliquid, particeps homicidij est, pater noster sine dubio Deus est, qui nos creauit, Mater vero nostra ecclesia est, que nos in baptismo regenerauit; ergo qui Christi & ecclesie pecunias recipit, aufert, & fraudat, homicida est. cum itaque pecunie hujusmodi indulgentiarum ex sanguine Christi & matris procedant, & sit thesaurus in scrinio ecclesie reconditus, quem etiam aperit & communicat, cui uult, merito constat hujusmodi pecunias esse Christi & ecclesie, & sic per aliquem non debent impediri, neque tolli, cum pro expensis pro reductione Grecorum fiendis fuerunt ipse indulgentie con-

concesse; quamuis diligenter intuendum videatur, inuictissimum principem dominum Romanorum Regem ad fidei exaltationem & huiusmodi uniuersalis celsitudinis assumptionem fuisse ecclesie deuotum filium, ut non longe progrediamur, pro extirpacione illius secte Bohemice, in Bohemie Regno actenus suborte conatus sui ex eminencia celsitudinis ipso Duce Austrie & Marchione Moravie existente deiurarunt evidenter, quanto autem magis hodierno in tempore presumendum de eodem omnino existat, qui ut Rex Romanorum catholicus est ecclesie filius & imo presul & advocatus ecclesie seu defensor, & post suam ad Imperialem celsitudinem assumptionem opera ejus indicarunt, qui illam bullam auream & saluum conductum per Dominum *Sigismundum* Romanorum Imperatorem concessam & concessum, more deuoti filij, qui solct similis esse patri, ab aperto approbavit, & confirmavit, promisit etenim dominus *Sigismundus* concilio semper adherere, prout de facto adherebat, & promisit semper adherere, quamdiu duraret, & continuatum fuerit concilium Basiliense, promisit se facturum, & non fieri permittere, quod sit vel esse possit directe, vel indirecte contra ipsius sacri concilij auctoritatem & libertatem seu impedimentum actuum in eodem, vel agendorum in futurum, quoad ea, propter que est conuocatum. Requirentes in fine Responsionis per dictos

ambasiatores domini Regis Romanorum & electorum inferi & continuari & publicum instrumentum exinde confici.

Lecta in generali congregatione per me Thomam Thesuelon die Veneris XXVII^{va}. Novembris 1438.

XLV.

Tractatus de Neutralitate.

Frequens generalium Conciliorum celebratio agri dominici precipua cultura est, que vepres, spinas & tribulos heresum, errorum & scismatum extirpat, excessus corrigit, deformata reformat, & vineam domini ad frugem uberrime fertilitatis adducit. Illorum vero neglectus premissa disseminat atque fouet. Hæc preteritorum temporum recordacio & presencium consideracio ante oculos nostros ponunt. Quapropter sancimus hoc edicto perpetuo, decernimus atque ordinamus; ut ammodo generalia Concilia celebrentur, ita quod primum a fine hujus Concilij in quinquennium immediate sequens, secundum vero a fine illius immediate sequentis concilij in septennium, & deinceps de decennio in decennium perpetuo celebrentur in locis, que summus pontifex per

Men-

Mensem ante finem cujuslibet Concilij approbante & consenciente concilio, vel in ejus defectum ipsum concilium deputare & assignare teneatur, ut sic per quandam continuationem semper aut Concilium vigeat, aut per termini pendenciam expectetur; quem terminum licet summo pontifici de fratrum suorum sancte Romane ecclesie Cardinalium consilio ob emergentes forte causas aliquas abbreviare sed nullatenus pro rogetur, locum autem pro futuro Concilio celebrando deputatum absque evidenti necessitate non mutet; sed si forte Casus aliquis occurreret, quo necessarium videretur, ipsum locum mutari, puta obsidionis guerrarum, pestis aut similium, tunc liceat summo pontifici de predictorum fratrum suorum, aut duarum partium ipsorum consensu atque subscriptione alium locum prius deputato loco viciniorem et aptum sub eadem tamen natione subrogare nisi idem vel simile impedimentum per totam illam nationem vigeret, tunc ad aliquem alium viciniorem alterius nationis locum aptum hujusmodi concilium poterit convocari, ad quem prelati & alij, qui ad Concilium solent convocari, accedere teneantur, ac si a principio locus ille fuisset deputatus, quam tamen loci mutacionem vel termini abbreviacionem teneat summus pontifex legitime & solempniter per annum ante prefixum terminum publicare et intimare,

mare, ut ad Concilium predictum celebrandum predicti possint statuto termino conuenire. Si vero, quod absit, in futurum scisma oriri contingeret, ita quod duo vel plures pro summis pontificibus se gererent, a Die quo ipsi duo vel plures insignia pontificatus publice assumpserint, vel ministrare ceperint, intelligatur ipso jure terminus concilij tunc fore ultra annum pendens ad annum proximum abbreviatus. Ad quod omnes prelati, & ceteri, qui ad Concilium ire tenentur sub penis juris & alijs per concilium imponendis absque alia vocacione conueniant, nec non Imperator ceterique Reges & principes vel personaliter aut per solempnes nuncios tanquam ad commune incendium extinguendum per viscera misericordie Domini Jesu Christi ex nunc exhortati concurrant, & quilibet eorum se pro Romano pontifice gerencium infra mensem a Die, qua scienciam habere poterit alium vel alios assumpsisse papatus insignia vel in papatu administrasse, teneatur sub interminacione maledictionis eterne & amissione juris, si quod forte sibi quesitum esset in papatu, quam ipso facto incurrat; & ultra hoc ad quaslibet dignitates actiue vel passiue sit inhabilis. Concilium ipsum ad decennium predictum loco prius deputato celebrando indicere & publicare & per suas literas congregare; & competitori vel competitoribus ipsum vel ipsos prouocan-

cando ad causam & ceteris prelatiſ & docto-
ribus & principibus , quantum in eo fuerit
intimare, nec non in termino prefixo ſub pē-
nis predictis ad locum concilij perſonaliter ſe
transferre nec inde diſcedere donec per con-
cilium cauſa ſciſmatis plenarie ſit finita. hoc
adjecto : quod nullus eorum contendencium
de papatu in ipſo concilio ut papa preſideat.
Quinymmo ut tanto liberius eccleſia unico
& indubitato paſtore gaudeat , ſint ipſi om-
nes de papatu contendentes , poſtquam di-
ctum concilium inceptum fuerit , auctoritate
hujus ſancte ſynodi ipſo jure ab omni admi-
niſtratione ſuſpenſi nec eis aut eorum alteri,
donec Cauſa ipſa per Concilium terminata
fuerit , quomodolibet a quocunque ſub poe-
na fautorie ſciſmatis obediatur. Quod ſi
forte electionem Romani pontificis. &c. &c.

Ex ſupradicto capitulo nonnulli minus
attente conſiderantes dicunt fundari , quod
in caſu rebellionis moderne, quam *Gabriel de*
Condulmario, vocatus olim *Eugenius* papa III
fecit, & continue facit contra ſacrum Baſili-
enſe Concilium , ſicut ordinatum eſt tempo-
re ſciſmatis duorum aut plurium ſummorum
pontificum , quod neutri eorum obediatur,
donec cauſa ſciſmatis per concilium termi-
netur. Ita ergo nunc licet ipſe *Gabriel* fue-
rit per Concilium depositus tamquam hereti-
cus & multipliciter criminoſus a papatu, ta-
men quia nolens acquieſcere ſciſma fecit in
eccle-

ecclesia Dei, quod licitum est, &, ut dicunt, sic impedit ad pacem ecclesie, quod nec obediatur ipsi sacro Concilio, nec papæ deposito, sed, quod licet, animos tenere in suspenso, donec Principes temporales personaliter vel per oratores suos in unum conveniant locum & ibi videatur, quid sit agendum, hoc autem quod necdum verum sed nec verisimile judicari possit ex tenore dicti decreti deducitur quadruplici consideratione: *Prima* ex conditione et proprietate generalis concilij, constat namque, quod pena non obveniente imponitur pro causa scismatis, proprietas autem five conveniens operatio Generalis Concilij est extirpare scisma non facere, unde nullatenus propter scisma debet ei non exhiberi obediencia, ymmo ut per generale concilium omne scisma tollatur, omnis veneratio & reverencia ei debetur a quibuscunque fidelibus, si vero aliquis dicat, quod Concilium facit scisma, qui hoc asserit, simili modo dicere poterit, quod introducit errores vel hereses in ecclesia dei. Qui autem sic loquitur, animadvertat de periculo; Etenim cum ab origine militantis ecclesie ex declaratione in generalibus concilijs facta, quantum ad ea, que sunt credenda & operanda ab omnibus Catholicis pro statu salutis eterne sit tradita forma & mensura; ita ut, quod admodum constat ex bulla *Martini* pape *quinti* sacro approbante Constanciensi Concilio sub dato VIII. Kalendas Marcij pontificatus sui

fui anno primo, quod generale Concilium approbavit & approbat in favorem fidei & ad salutem animarum, hoc est ab universis Christi fidelibus approbandum & tenendum, & quod condemnat esse fidei vel bonis moribus contrarium, hoc ab eisdem est procondempnato tenendum & asserendum, si quis imponit generali Concilio, quod facit scisma, intròduxit heresim vel errores, cum id, quod contempnit, contempnit, determinat Generale Concilium ab universis fidelibus tenendum sit & credendum. Iam ergo asserendum esset, quod omnes Catholici obligarentur de necessitate salutis scisma facere, sequi & credere heresim vel errorem; Equidem omnis tenentur acquiescere determinationi generalis Concilij in hijs, que pertinent ad fidem vel animarum salutem. Nam ut dicitur illa famosa responsione synodali, quae incipit: *cogitanti beredicius*. ille fateri debet, qui putant in hijs, que ad fidem seu bonos mores pertinent, errare posse generale Concilium. Quod igitur generale Concilium introducat in ecclesia Dei scisma, heresim vel errorem nullus dicere posset, nisi qui vellet fidem Catholicam exponere fluitationi & incertitudini, que quidem tunc exponitur, quando imponitur generali Concilio, quod scisma facit, introducit heresim vel errorem. Et enim si generali Concilio non creditur, cui erit credendum? cum A-

po-

postolus doceat Galath. I. quod etiam si An-
 geli de celo aliud Ewangelicent, quam quod
 ecclesia ewangelizauit anathema sit. Unde
 cum proprie ad generale Concilium perti-
 neat extirpare scisma, errores, hereses,
 nullatenus generali Concilio competit, scis-
 ma facere. Hoc autem manifeste probatur
 ex principio dicti C. *Frequens*; sic enim dicit;
 Frequens Generalium Conciliorum celebra-
 cio agri dominici precipua cultura est, que
 vipres, spinas, tribulos heresum, errorum
 & scismatum extirpat, excessus corrigit,
 deformata reformat, & vineam Domini
 ad frugem uberrime fertilitatis adducit, illo-
 rum vero neglectus premissa disseminant at-
 que foment. Itaque cum ex premissis con-
 stet, quod generali Concilio competit ex-
 stirpare scisma hereses & errores. Nullate-
 nus recte iudicat, qui imponit generali con-
 cilio facere scisma; si enim ex hoc quod de-
 ponit summum pontificem unus vel plures
 adhuc viventes & contradicentes, elegit-
 que alium, per quem ecclesia Dei utiliter
 gubernetur, diceretur scisma facere. Jam
 ergo sacrum Constanciense Concilium dice-
 retur scisma fecisse, eo quod immeritos de-
 posuit duos; videlicet *Joannem XXIII.* &
Beneditum XIII se gerentes pro summis pon-
 tificibus, elegitque alium in papam videlicet
Martinum, eo tempore, quo adhuc vive-
 bant predicti duo & alius tercius, suo tem-
 pore

pore nominatus *Gregorius XII.* simili modo diceretur de sacro *Pyfano Concilio.* Non enim generale Concilium declarans iusticiam & veritatem dicitur scisma facere, sed qui nolunt acquiescere sentencie generalis concilij sunt causa scismatis nec sufficienter excusat, quod generale Concilium tunc solum debeat proferre sententiam contra summum pontificem, quando ad statim executio parata existit. sic namque *Samuel* propheta diceretur scisma fecisse in Regno *Jsraelitico*, quando ex mandato Dei vivente adhuc *Saul* Rege unxit *David* in Regem ejusdem Regni. Equidem plene executio non fuit facta, per multos annos postea, & quod majus est, quia, licet post mortem *Saulis* filius ejus fuerit in Regem susceptus, nichilominus tamen ipse *David*, ad quem de jure pertinebat Regnum, quam sui fautores persecuti sunt constanter electionem divina inspiratione factam de persona sua, donec obtinuit Regnum pacifice. Aliud Exemplum eciam suffragatur de *Abachir* summo sacerdote deposito, adhuc eo vivente, Rex *Salomon*, qui eum abjecit, constituit *Sadoch* in summo sacerdocio III Regum II. Simile legitur de *Helizeo* propheta, qui vivente Rege *Acbab* & pacifice regnante fecit inungi in Regem *Jsrael* yen filium *Josaphat* eo occiso cum uxore ac LXX filijs suis obtinuit Regnum ejus. Est etiam aliud exemplum de *Jorada* summo pontifice, qui *Athalia* Regina pacifice regnan-

te constituit *Foran*, cui de jure Regnum debitum erat in Regem *juda*, & occisa est ipsa *Athalia* & violenter extracta de templo domini IV. Reg. Non licet amplius extendere Sermonem, quoniam si predicta excusatio locum haberet, vix aut nunquam aliqua pollicia posset subsistere. Item arguendo ex conditione generalis Concilij manifeste patet, quod dictum C. *frequens* non habet locum in præsentī casu, dicit enim quod in casu scismatis uterque contendencium tenetur venire ad generale Concilium, & suum competitorē ad causam provocare. Certum est namque, quod generale Concilium non potest esse competitor in papatu, quoniam esse non potest, & sic nullatenus ad concilium Generale extenditur pena predicti capituli, quod determinat neutri competitorum esse obediendum. Item patet, cum dicitur, quod sub poena amissionis juris, si quod forte in papatu quesitum foret, & namque generale Concilium, quia papa esse non potest, nec potest acquirere jus in papatu, nec amittere jus quod sibi quesitum esset in illo. Amplius idem probatur ex verbo & ad quaslibet dignitates active & passive sit in habile. Et enim, quia generalia Concilia sicut papa neque Cardinalis, patriarcha, archiepiscopus vel Episcopus &c. esse non potest, ita nec potest ei competere pena, quod ad hujusmodi dignitates active vel passive sit inhabile. Sicque ergo patet
ex

ex condicione concilij, quod cum ei non competat, scisma facere, nec papa esse potest, nec amittere jus in papatu, aut esse inhabile ad quascumque dignitates, que pena imponitur contra scisma facientes, quod nullatenus ex dicto C. *frequens* potest fundamentum assumi, ut in casu presenti non obediatur sacro Concilio Basiliensi.

Secundo hoc patet ex parte remedii, quod in casu scismatis adhibetur per dictum C. videlicet, quod sit terminus inchoacionis Concilij sit forte tunc pendens ultra annum, quod intelligatur infra annum abbreviatus. Constat igitur ex ipsius intencione, quod si tempore, quo dicitur, esse scisma in ecclesia Dei, quod si tunc concilium actu celebretur, ad illud debet recurri pro extinguendo scismate. Nam cum disponat abbreviacionem fieri per inchoacionem Concilij, multo magis intendit esse recurrendum ad Concilium, quod actu celebratur, patet etiam hoc ex clausula; in eodem cap: subiungitur: Videlicet quod si infra annum, infra diem indicti Concilii scisma contingeret, vel aliquis esset electus in summum pontificem per metum aut impressionem, quod teneatur statim venire ad Concilium, itaque voluit, quodcumque scisma contingeret, statim recurri debere ad generale Concilium, quod actu celebraretur, vel cujus proxima

Dd 2.

im-

immineret celebratio. Item hoc patet ex verbo, quod infra scribitur, quod omnes tenentur venire ad generale Concilium, tamquam ad commune incendium extinguendum; equidem quanto ardet domus, pro extinguendo igne recurritur ad aquam, que in fonte vel flumine actu existit, nec expectatur futura de celo pluvia ut primo paludes repleat. Ex predicto verbo tamquam ad commune incendium extinguendum verificatur consideratio supposita, quod non recte imponitur generali concilio facere scisma. Nam per omnes fideles debet recurri ad generale concilium pro tollendo scismate, tamquam ad commune incendium extinguendum. Itaque generale Concilium videtur esse extinctio scismatis. 3°. ex dicto C. si in casu presentis scismatis applicari deberet, manifeste haberetur, quod quia jam transivit annus, & ipse olim *Eugenius* numquam personaliter comparuit in sacro Basiliensi Concilio, quod ergo jam multo tempore perdidit administrationem, si quam habebat in ipso papatu. Est enim plus quam annus, quod ipse manet in scismate & juxta dispositionem dicti C. gerens se pro summo pontifice tempore scismatis, postquam incepit Concilium auctoritate sancte synodi Constanciensis ipso jure est ab administratione suspensus; propterea non solum, quod administrationem perdidit, sed elici posset, quod

quod amisit omne jus, quod ei umquam forte compecijt in papatu, quia a tempore per eum causati scismatis numquam comparuit in Concilio generali, quod ipse scit actu celebrari, & sic a Catholicis Episcopis, principibus & alijs fidelibus reputari.

Tercio quod in congrue hijs diebus inducatur dictum C. *frequens* ad faciendam predictam animorum suspensionem, ratione tenoris patet, ibi namque dicitur: quod infra annum postquam inceperit Concilium, sint ipsi contententes ab administratione suspensi, & quia Basiliense Concilium ceperit administrare ea, que ad sedem apostolicam pertinent, a tempore suspensionis facte de ipso olim *Eugenio* ab anno cum dimidio & amplius quomodo ergo nunc primo agitur de suspensione animorum. Nec opponi ab eis potest, quod culpabiliter egerit, tanto tempore administrasse in hijs, que pertinent ad apostolicam sedem; hoc enim fecit concilium supersedendo in processu ad instantias Regum ac principum. Præterea si ob hoc, quod Concilium Basiliense intromisit se de hijs, que pertinent ad papam, dicitur facere scisma, jam ergo fecisse scisma dicetur ab octo annis vel amplius; equidem constituit collatores a tempore premissio annatarum, recepitque ex ipsis pecunias; concessitque dispensaciones, beneficia & indulgencias plenarias, fecitque alia quam plurima, que solita

erant fieri per summum pontificem. Item cum sacrum Concilium Constantiense post depositionem pape *Joannis XXIII.* usque ad electionem *Martini* pape quinti, que secuta fuit post annum cum dimidio, manum apposuit in quam multis pertinentibus ad summum pontificem; jam ergo dicetur, scisma fecisse. Habet tamen in hoc pre ceteris Concilijs laudem singularem, quod exstirpavit scisma de ecclesia Dei, hoc etiam idem dicetur de Senensi Concilio, quod equidem concessit indulgentias plenarias capientibus hereticos vel bannientibus de domibus suis. Non enim in bulla dicti *Martini* pape ad oratores suos expresse continebatur, quod concedere possent indulgentias plenarias; unde si ob hoc, quod generale concilium facit aliunde ea, que pertinent ad summum pontificem, dicitur scisma facere. Vix aut numquam assignari potest, generale Concilium, cui opponi non potest, quod scisma introduxerit. Legitur namque in hystoria tripartita lib. I. C. III. de primo Nyceno Concilio sub *Crispo* & *Constantino* Cesaribus atque consulibus, Romane quidem ecclesie *Siluestrius* presidebat, *Alexandrie* autem *Alexander* & *Iherosolymorum*, *Mari*us *Antiochie*, que est apud orientem post Romanum nondum quisque fuerat ordinatus persecutionibus prohibentibus, non longo post tempore hy, qui in Nycena collecti sunt eloquijs ammirantes *Eustachium* dignum approbarunt sedi apostolica

licæ presidere. Et cum esset Episcopus Nycene eum in Antiochiam transtulerunt. Simili modo posset allegari de alijs Concilijs generalibus, quomodo dispensaciones, indulgencias ecclesias beneficia & officia concesserunt, sed compendij gratia substituitur. Hec est enim veritas, prout habetur in synodali responsione, que incipit: Speravit hætenus; quod de quibuscunque negocijs totius ecclesie facultatem habet Concilium Generale. Nam quemadmodum potest condere statuta & rationes, quibus ordinat de modo, forma & tempore, in quibus tam papa, quam alij deberent de negocijs Ecclesie disponere, ita & per se ipsum disponere possit. Itaque allegacio illa, quia Basiliense Concilium facit ea, que pertinent ad summum pontificem; Ideo tamquam scisma facienti potest ei non obediri, similiter & ex ipso inferetur, omnia generalia concilia fecisse scisma, & tamen nobis non est alia fides Catholica, nisi que declarata & confirmata est per hujusmodi generalia Concilia. Nec fideles Catholici sperant, se salvandos in alia fide, nisi in ea, quam firmarunt & declararunt generalia Concilia, que sedente etiam unico summo pontifice indubitato fecerunt quamplurima de hijs, que dicuntur pertinere ad apostolicam sedem.

Quarto quod subtractio obediencie in casu
Dd 4
su

su scismatis, siue dicatur per modum pene,
 siue per modum remedij, non extendatur ad
 Concilium generale, in casu presenti induci-
 tur ex preeminencia judicij, ut enim patet
 ex dicto C. quibus eorum, qui gerit se pro
 summo pontifice, vel in papatu administrat.
 Et sic dicitur fieri scisma, citatur, aut com-
 parere tenetur in generali concilio ad fusi-
 piendum judicium, Generale autem concilium
 non habet superiorem judicem in terris, co-
 ram quo debeat comparere; unde ab ipso
 nullatenus appellatur, nec etiam ad Christum
 sedentem in celo. Nam hujusmodi appella-
 cio, quod sit erronea & scandalosa, diffini-
 tum est per sacrum Constanciense concilium
 in sessione. Item quod non liceat in Gene-
 rali Concilio appellare expresse habetur XI
 actione Calcedonensis concilij; ita enim di-
 citur: declaratum est, ut ab electa synodo
 non liceat appellari; Isti igitur hic ipsa ele-
 ctione sunt dampnati, hec est fides patrum,
 qui preter ista sapit, hereticus est; Qui ve-
 ro aliter sapit, anathema sit. Cesset igitur
 jam prophana contencio, nam vere impius,
 atque sacrilegus est, qui post tot sacerdotum
 sententiam opinioni sue tradendum aliquid
 relinquit quisquis enim post veritatem reper-
 tam aliquid uberius discutit, mendacium
 querit. De hoc enim expressius dicitur actio-
 ne nona in VIII Toletano Concilio, itaque
 cum generale Concilium non habeat supra
 se

se judicem in terris , nullatenus potest argui contra ipsum ex dicto *C. frequens* , quod disposuit scisma facientes debere comparere in generali Concilio tamquam coram competente iudice suo. Præterea ibi agitur , quod debeat terminari scisma per Concilium jam indictum per ecclesiam primo , hodie autem nullum est generale Concilium ecclesie , nisi sacrum Basiliense Concilium , nec locus aliquis expresse assignatus est per ecclesiam , ubi concilium celebrari debeat in futurum , ut ad illud recurratur , tamquam ad commune incendium extinguendum. Item quando sunt plures facientes scisma tunc per *C. frequens* disponitur , eis non esse obediendum , postquam Concilium inceptum fuerit. Si igitur fortassis aliquis locus assignatus dicatur , pro futuro celebrando Concilio , ad quod debet recurri per omnes tamquam ad commune incendium extinguendum , & hoc respectu dicatur non esse obediendum Concilio Basiliensi , donec causa scismatis per illud aliud Concilium futurum terminetur. Jam ergo hoc fieri non deberet , donec illud Concilium inciperet celebrari. Amplius non obediatur tempore scismatis duobus aut pluribus contendentibus de papatu hoc recepimus determinatum , quod quando fiet hoc , fiet auctoritate ecclesie videlicet sancte synodi Constantiensis , ut patet ex dicto *C. frequens*. Quod autem nunc non obediatur sacro Concilio Basiliensi , sed liceat obedienciam sus-

pen-

pendere; hoc non fit aliqua auctoritate ecclesie. Non enim umquam reperitur determinatum, quod in casu quo per Generale Concilium papa propter sua determinata a papatu deponitur, liceat uni vel pluribus archiepiscopis vel alijs exemptis aut jurisdictione ordinaria subtrahere se ab obedientia, ad quam tenentur ratione suarum ecclesiarum vel personarum. Item quod in eorum arbitrio constitutum sit pro tempore sibi placito esse vel non esse obediendum; Tunc enim inferior suo tenetur obedire superiori, quando precipit ei. Ex premissis igitur omnibus evidentissime patet, quod dictum capitulum *frequens* nullatenus eciam apparen-ter probat illud, ad quod allegatur, quod moderno tempore, quia dictus *Gabriel* facit rebellionem, & non vult acquiescere sentencie Basiliensis concilij, quod ideo liceat profitentibus sacrum Basiliense concilium suspendere animos, ut ipsi concilio non obediatur. Quinymo ex intencione dicti C. evidenter habetur, quod omnes tenentur recurrere ad dictum concilium pro tollendo scismate tamquam ad extinguendum commune incendium, & ibidem existens una cum eodem concilio providere de bono & salutari regimine ecclesie. Illud autem precipue attendendum est, quod si dictum C. *frequens* reciperet sensum, prout illi opinabantur, numquam posset reformatio fieri per Concilium Generale. Nam cum nullus Doctus Christianus ignorat statu-

tutum Generalis synodi nullam sedem magis exequi oportere quam primam, quodque Romanus pontifex pre ceteris custodire debet canones universalium conciliorum, si contigat, sicut jam in olim *Eugenius* Experientia demonstraui, quod summus pontifex obseruare contempnit decreta Generalis Concilij, & transgressoribus tribuit fauores indebitas. Ex qua re plurima turbacio & scandala vexabunt ecclesiam. Unde tunc necesse erit procedere aduersus eum, si alias spontanea trahi non possit etiam pro depositione. Et quia nec per minimum tempus licet in Ecclesia deficere supremam potestatem ad providendum saluti animarum & debito iusticie ipso deposito potestas prouidendi in hijs etiam, quantum ad exercitium competeret generalibus Concilijs. Si ergo, quia generale Concilium in eo casu exerceret ea, que pertinent ad papam, diceretur, facere scilicet, nunquam ergo procedere deberet aduersus summum pontificem. Unde apparet, quod cessaret effectualis reformatio ecclesie, nisi vocetur illa reformatio, que fieret pro libito summi pontificis. Equidem vix aut nullus summus pontifex spontanee assentiret sue depositioni, ad quam necesse est, per ecclesiam veniendi, quomodo summus pontifex resistit reformationi, que pertinet ad fidelium salutem & regimen Ecclesie. Preterea si ob hoc, quod Concilium procedit aduersus summum pontificem, cujus persona, ut effectuali-

etualiter depellatur a sede, in potestate non habet, scisma facere, dicitur: jam igitur numquam liceret, ferre sententiam, nisi quando persona pape teneretur in carcere; ex quo euidenter quisque intelligere potest, quod manifesta datur occasio ad sediciones, ut videlicet, postquam Generale Concilium, quod est legitimus iudex pape, examinauerit causam, quam primum se facultas obtulerit, ut apponatur manus fortassis priuata in persona summi pontificis; & qui sic apponetur, priuatam manum in summum pontificem sperare, aut presumere posset, de immunitate sibi concedenda a concilio, ex quo per operam ipsum concilium a scismate excusatur valde, quodcunque concilium congregabitur ad reformationem ecclesie in capite & in membris, ex ea re euidentis occasio prestabitur ad huiusmodi faciendum sediciones. Preterea ex huiusmodi intellectu manifeste prestatur occasio, quod generale Concilium eo ipso, quod deponit summum pontificem, debet immediate concedere ad electionem alterius, qui potens sit ipsum, qui depositus est, violenter expellere, nec exspectare vel per paucissimos dies, ut sententia primo sit notificata, vel quod informacio fiat, quam iuste lata sit, aut quod depositus expellatur a sede, vel non obediatur eidem. si enim ex dicto C. velint predicti concludere, quod tempore medio inter depositionem summi pontificis & electionis alterius licet tenere
ani-

animos in suspenso, ut non obediatur pape deposito, vel generali Concilio ob hoc, quod quia providet ecclesie in hijs, quæ pertinent ad sedem apostolicam, dicitur facere scisma. Tunc igitur, ut hujusmodi occasionem prefcindat, statim procedet ad electionem. Preterea dicta suspensio animorum, ut non obediatur pape nec generali concilio, cum non sit licita, nec diuine legi conformis, sed fortassis illi contraria, vel alias multipliciter erronea aut scandalosa manifestum est, quod nunquam fuit, nec est de intencione dicti capitis, *frequens*: Non enim est de intencione dicti canonis editi per sanctam generalem synodum, ille sensus, qui non est licitus, nec divine legi conformis, sed fortassis illi contrarius, vel alias erroneus aut alias scandalosus, de quo statim infra dicetur. Ex hijs igitur euidentissime patet, quod nullatenus ex dicto C. *frequens* elici possit ille sensus, quod in Casu rebellionis & scismatis, quod predictus olim *Eugenius* fecit & facit contra sacrum Basiliense concilium liceat quibuscumque fidelibus, cujusuis dignitatis sint, tenere animas in suspenso, ut non obediatur ipsi concilio, vel quod idem liceat ipsis, subtrahere se ab obediencia sacri Basiliensis Concilij, ad quam tenentur ex declaratione facta in concilio Constanciensi. Equidem qualicumque vocabulo seu nomine conentur asserere, non obedire sacro generali

rali concilio apostolica sede vacante, non multum distat a subtractione obediencie; utrum autem sit causa justificativa hujusmodi inobediencie & contemptus, quia dicitur quod non perpetuo sed ad incertum tempus videlicet usque quo diffiniatur per sacrum Generale vel aliud Basiliense concilium, non erit facile ut sic fore licitum defendatur.

Ad probandum, quod in casu moderni scismatis & rebellionis, quam facit dictus *Gabriel* contra sanctum synodum Basiliensem non liceat quibuscunque fidelibus, subtrahere se ab obediencia dicti sacri Basiliensis Concilij, quasi per quandam viam neutralitatis asserentibus, quod tempore moderno licet tenere animum in suspensio, donec per aliud Concilium generale diffiniatur, cui sit obediendum, videlicet an ipsi *Gabrieli* deposito, vel synodo universali, que eum deposuit, quodque tempore medio liceat cuique metropolitano tenere in sua diocesi vel provincia supremum tribunal judicij, ad quod debeat recurri per omnes subditos pro habenda justitia, nec interim obediatur processibus generalis Concilij tam in factis Ecclesie, quam singularium personarum; Si ex parte ipsius *Gabrielis* contrarij processus fulminati fuerint & fulminentur. Itaque tempore prelibato non sit danda aliqua certa suprema auctoritas judicij, ad quam debeat per fideles

les recursus haberi. Aduersus hujusmodi neutralitatem videtur obstare multipliciter rectum judicium rationis & quam plurime auctoritates sacre scripture. Est namque notum scientibus principia moralia phisice seu politice quod pro regimine ordinato alicuius multitudinis homini est necessario assignanda aliqua suprema auctoritas uel potestas, per quam legibus scriptis vel verbo simplices homines, quorum major est multitudo, quam sapientum, debeant suas actiones & opera revelare, quemadmodum exemplariter videmus, quod hijs, qui eandem domum cohabitantes necessaria est presidencia patris familias, qui vel per se ipsum vel alium regat cohabitantes in domo. Simili modo videmus esse in quacunque civitate vel Regno. Et quem ad modum ad debitum Regimen multitudinis hominum necessaria est presidencia, ita etiam ex parte subditorum necessaria est subiectio ad illam potestatem supremam. Ista est doctrina Apostoli *Pauli* ad Roman. XIII. omnis anima sublimioribus potestatibus subdita sit. Non est enim potestas, nisi a Deo ordinata sit; itaque qui resistit potestati, Deo ordinationi resistit, qui autem resistunt ipsi, sibi damnacionem acquirunt. Et quod hec subiectio non tam dependeat ex voluntate subditorum, quam ex doctrina ordinationis, que disposuit de necessitate salutis esse omnem animam subditam fore sublimiori potestati, patet non solum ex prædictis,

ctis, sed ex Conclusionem quam idem Apostolus subjungit, immediate dicens: ideo ex necessitate subditi estote non solum propter iram sed etiam propter conscientiam. Nunc autem ex dicta neutralitate manifeste sequitur, quod non omnis anima subdita erit sublimioribus potestatibus. Equidem anime omnium Patriarcharum, primatum, archiepiscoporum, metropolitanorum, Episcoporum & omnium abbatum exemptorum, & aliorum quorumcumque, qui ex institutione seu ratione dignitatis vel officij, vel alias quomodolibet a jurisdictione ordinaria sunt exempti, anime omnium istorum tempore medio non erunt subdite sublimioribus potestatibus. Et cum magna multitudo istorum sit in Christiana Religione quin assuescent in hujusmodi libertate foueri, ut ex hijs actibus nemini rationem cogantur reddere, suspicio est, ut continuo scisma foueatur: Hoc a sanctis omnibus docetur fuisse peccatum luciferi, quod noluit subiectus esse diuine potestati, sed in sua libertate manere, & nulli obedire, & cum hanc libertatem suggereret futuram esse hijs, qui ejus sententiam fouerent cupientes hujusmodi libertate gaudere, multi quasi infiniti imitati sunt eum, qui sunt ex parte ejus. 2do necessaria est suprema presidencia potestatis ad decisionem questionum, que inter homines contingunt; etenim ut sapiens testatur Ecclesiast. VII. Cum Deus fecit omne rectum, ipse im-

mis-

miscuit se infinitis questionibus. Itaque propria condicio hominum, prout modo existit in statu nature lapsæ est diuersas inter se opiniones fouere, & omnes nisi magna cum difficultate aut notoria rei evidenciâ in eandem concordare sententiam. Quoniam ergo tam in hijs, quæ ad fidem pertinent, vel ad bonos mores, quam etiam in multis alijs vix aliquod tempus assignari potest, in quo non sit diuersitas questionum, vel ambiguitatum inter fideles, ad huiusmodi questiones dirimendas necesse est assignari supremum tribunal, per cuius diffinitionem instruantur omnes fideles, quid credendum, & quid operandum sit juxta doctrinam Catholice fidei, cuius diffinitioni acquiescere teneantur omnes fideles, alias si sit dare plures supremas potestates videlicet omnium exemptorum, de quibus supra facta est mentio, cum una iudicio alterius acquiescere non teneatur, nec velit, ut ei subiecta non videatur; manifeste sequi poterit, ut quod ista diffinierit, tenendum esse pro fide illa iudicabit tamquam heresim vel errorem, & sic juxta numerum exemptorum huiusmodi contingit varietas in hijs, quæ pertinent ad Catholicam fidem, vel ad mores necessarios absolute. Tali autem neutralitati manifeste repugnare videtur sacra scriptura Deutron. XVII. si difficile & ambiguum apud te iudicium esse prospexeris, & iudicium inter partes videris, verbis variare, surge & ascende ad

cum, quem elegerit dominus Deus tuus, veniesque ad sacerdotes leuitici generis, & ad judicem, qui fuerit illo tempore, querens ab eis, qui judicabunt tradi judicij veritatem, & facies quodcunque dixerint, qui presunt loco quem elegerit dominus, & docuerint te legem ejus, sequerisque sententiam eorum, nec declinabis ad dextram nec ad sinistram; qui autem superbierit, nolens obedire sacerdotis Imperio, decreto judicis morietur homo ille, & auferes malum de medio Israel: cunctusque populus audiens timebit, ut nullus deinceps intumescat superbia. Hec ubi supra Attendendum est verbum; Ascende ad locum: ubi manifeste docemur, quod non plura loca sed unus & determinatus debet esse locus, ad quem debet recurri, quando inter fideles est aliquod difficile vel ambiguum. Ex dicta vero neutralitate manifeste apparet, quod non unus locus, sed multa, plura quam mille assignantur loca ad decidendum quarumcunque dubia questionum. Itaque euidenter scinditur connexio fidelis populi, & constituitur in diversas partes. 3°. necessaria est supreme presidencia potestatis ad offensus cohibicionem siue satisfactionem. Etenim quoniam inter homines facile contingunt offense; quoniam hij, qui sunt potentiores, usurpant aliorum bona, vel ipsorum offendunt personas, non alias consistere potest humana societas, nisi assignetur determinate suprema auctoritas judicij, que debeat

co-

cohercere improborum conatus, & querelantibus justiciam ministrare, & liceat per eos, qui offensi sunt, dicere eidem, peccata eorum, qui offenderunt; hec est doctrina saluatoris Mathei XVIII. si peccauerit in te frater tuus, vade & corripue eum, inter te & ipsum solum, si te audierit, lucratus es fratrem tuum; si autem te non audierit: adhibe tecum unum vel duos, ut in ore duorum vel trium testium stet omne verbum, quod si non audierit eos, dic ecclesie; si autem ecclesiam non audierit, sit tibi sicut ethnicus & publicanus. Amen dico vobis, quecumque alligaveritis super terram &c. Ex hac doctrina manifeste constat, quod peccata omnium fidelium, quando alias secreto corrigi nolunt, licet ecclesie dicere, ut ab ea iudicium suscipiat. Stante vero dicta neutralitate peccata dictorum exemptorum, quibus se invicem offenderent, aut subditos suos; jam non liceret ecclesie dicere, quia nullam potestatem ecclesie confitentur supra se esse, qua debeant iudicium recipere. Et cum ex doctrina Evangelij liceat peccatum fratris dicere ecclesie, omnes, qui Christiano nomine censentur, dicantur invicem fratres, quia credunt in nomine Dei, qui dedit eis potestatem, filios Dei fieri Joan. primo.

Animadvertere possunt huiusmodi exempti, qui se ipsos Supremos in ecclesia constituunt, nec paciuntur, ut eorum peccata

Et 2

dican-

dicantur ecclesie, quomodo inter alios fideles reputandi sunt tanquam fratres? et si dedignantur eorum fratres nominari, ne ipsorum peccata tamquam aliorum fratrum dicantur ecclesie, si non sunt fratres filiorum Dei & ecclesie, cujus medio tempore dicentur filij? Equidem ecclesia, que mater est & magistra omnium fidelium, judicium habet & potestatem corrigendi super omnes filios suos. Et si non sunt filij ecclesie, in cujus ergo fide dicentur saluari? Non licet amplius extendere sermonem, nam hujusmodi neutralitates, ex hoc solum respectu, quod nolunt se submittere judicio ecclesie multipliciter aggravari possunt. 4t^o. est necessaria suprema presidencia potestatis ad conservationem ipsius Christiane Religionis, nam divisa contra se invicem stare non potest. ut enim salvator docet in Evangelio Mathei XII. omne Regnum in se divisum desolabitur. Constat autem ex dicta neutralitate, quod Religio Christiana in tot partes dividitur, quot sunt capita hujusmodi exemptorum; Unde merito ex ipsa populo Christiano imminet periculosus interitus; adeo autem periculosus interitus, quod ex hujusmodi neutralitate videtur fieri illa discessio, de qua loquitur Apostolus II. Thessal. dicit namque glo. ordinaria ac multi sancti & doctores, quod intelligitur de discessione ab Imperii obediencia spiritualis; hoc autem Im-

Imperium primo competit universali ecclesie, a qua alibi vel in majori parte non legitur, quod hodie fuerit facta discessio preteritis temporibus, etenim quantumcumque hodie in ecclesia fuerint plura scismata, quando unus vel plures se gerebant pro summo pontifice, omnes illi fideles, qui obediabant alteri ex ipsis arbitrabantur, se obedire iudicio universalis ecclesie. Itaque per huiusmodi scismata non fiebat discessio ab obediencia uniuersalis ecclesie. Nunc autem, cum prædicti exempti non confiteantur supra se aliquam potestatem, nec unus alteri acquiescat tamquam habendi potestatem universalis ecclesie, manifestum esse videtur, per huiusmodi neutralitatem discessionem fieri ab obediencia universalis ecclesie. Ad premissa fortassis poterit ab aliquo responderi, quod licet dicta neutralitas non videatur ex se licita, potest tamen verificari ex quadruplici causa: prima quod huiusmodi exempti per quemcumque actum vel protestationem numquam intendunt recedere ab obediencia sancte sedis Apostolice & Sancte Matris ecclesie. 2da. quia cum constituerint mediatores pacis, per huiusmodi neutralitatem intendunt, quia volunt se abstinere ab omni parcialitatis respectu 3a. quando ipsis apparet, quod huiusmodi controversia inter Concilium & olim *Eugenium* sit dubium probabile & ad presens indiscutibile. 4ta.

Et 3

quia

quia sic neutralitatem servando dicunt se sperare, citius posse pervenire ad pacem.

Quantum ad primum dicunt hujusmodi exempti, quod nullatenus intendunt, per hanc neutralitatem separare se ab obedientia universalis ecclesie, ymmo tamquam devoti filij ejusdem intendunt semper, eam venerari, ipsiusque determinationibus ac Mandatis acquiescere & obedire, ut autem videatur, quod hec Responsio sit effectualis, interrogandum est ab ipsis, ubi sit illa ecclesia? cui obedire intendunt; cum enim non sit, nisi duplex status ecclesie scilicet militantis & triumphantis, vel ergo dicunt, se velle obedire ecclesie, que militat in terris, vel que triumphat in celis. creditur quod non intelligant de ecclesia dupliciter dicta; hec enim ecclesia quam Christus fundavit, & cui credidit regnum coelorum in terris, dicitur militare, & non adhuc triumphare in celis; Equidem prout habetur Mathei XVI. ecclesia fundata est super petram immobilem vere confessionis fidei, & claves regni celorum, quas commisit se daturum, exercitium suum habent in terra, dixit enim Christus ad Petrum qui confessus fuit, eum esse filium Dei viui; Tu es Petrus, & super hanc petram, scilicet confessionis vere fidei, quam fecisti, edificabo ecclesiam meam. Constat autem ex doctrina apostoli I. ad Corint. XIII.

XIII. quod fides non est in eterna beatitudine, & per consequens ecclesia fundata sit super veram confessionem fidei, necesse est intelligi de ecclesia militante. Item patet ex verbo sequenti, cum in persona ecclesie salvator dixit ad Petrum, & tibi dabo claues regni celorum, & quodcumque solveris super terram, erit solutum & in celo &c. hoc etiam manifeste apparet ex doctrina ipsius Matthæi XVIII. cum dixit: dic ecclesie, si autem ecclesiam non audierit, sit tibi tamquam Ethnicus & publicanus, amen dico vobis, quodcumque ligaveritis in terra &c. Nec in alio quovis loco omnium Ewangeliorum reperitur a Christo dictum nomine ecclesie, nisi in hijs duobus tantum locis, in quibus manifeste patet, quod loquitur de ecclesia, que est in statu militante. Idem etiam evidenter apparet consideranti doctrinam apostoli Pauli, ubicumque de ecclesia facit mencionem etiam I. Thessal. III. ubi dicit, quod ecclesia est columpna & firmamentum veritatis. Si vero respondeatur ad ista, quod hujusmodi neutralitatem servantes intendunt esse obedientes ecclesie non triumphanti, sed militanti, cum ad presens, qui ipsi ignorant, ubi sit ecclesia, utpote an in *Florentia*, aut in *Basilea*; Hinc est quod suspendunt animos suos in obediendo, donec illis elucescat, ubi sit ecclesia; Taliter respondentes incidunt in majus inconveniens, videlicet quod ecclesia est ignotum & occultum. Nam doctrina

Ewangelij & sanctorum doctorum habet, quod ecclesia est quid notissimum & occulta esse non potest. Unde Augustinus in sermonem Apostolorum Petri & Pauli & incipit: istum vobis diem dicit, quod ecclesia non est obscura, neque cooperta, non enim possit ciuitas abscondi supra montem constituta. Item Chrysost. super Math. docet, quod ecclesia ciuitas Dei de qua dicta sunt gloriosa, a Deo est posita supra montem, qui est Christus, quod etiamsi ista latere voluerit, mons qui eam portat, faciet eam omnibus manifestam. Unde merito animadvertere debet qui taliter respondet, nam dicere, quod nescitur, ubi sit auctoritas ecclesie suprema in terris, cuius iudicio acquiescere teneantur omnes fideles; Istud est scutum, ad quod omnes errantes a fide se finaliter resoluunt. Dicunt enim, quod ipsi tamquam filij deuoti volunt acquiescere & obedire determinationi & mandatis sancte Matris ecclesie, sed tamen, que aut ubi sit illa sancta Mater ecclesia, ubi debeant obedire, ipsi nesciunt. Et hoc est maximum periculum in Christiana Religione. Nam ex hoc sequitur, quod nullus possit corrigi ab erroribus suis vel alijs delictis, quinymmo sacramenta ecclesie & articuli fidei constituuntur in dubio & vacillatione. In cuius namque fide dicitur, quis baptizari, & cuius auctoritate a peccatis absolui. Preterea supra dicta responsio est nimis periculosa, eo quod facit ridi-

ridiculosam omnem presidenciam jurisdictionis. Non enim sufficit subditis alicui Archiepiscopo Episcopo vel Abbati dicere, Ego volo obedire Archiepiscopo Mediolanensi, aut Episcopo Paduano, vel abbati sancte Justine, sed quod obediant tali vel tali sic nominato. Ita ergo non sufficit constituentibus hujusmodi neutralitatem dicere, quod volunt esse obedientes ecclesie militanti in terris, sed oportet, cum ipsi profiteantur, se velle obedire ecclesie, que in terris militat, quod obediencia sua sit ad illam ecclesiam, quam illi pro tali reputant, & nominant eam. Et cum eciam post depositionem pape olim *Eugenij IV.* ipsi nominant sacrum synodum Basiliensem; Generale autem concilium nihil aliud est quam ecclesia legitime congregata, excusari non possunt, quin ejus determinacioni & mandato acquiescere & obedire teneantur, si enim profitentur, se velle obedire ecclesie, cum ejus legitima congregacio, sicut est, in generali Concilio non determinat ecclesie auctoritatem, ymmo adauget, quia virtus unita major est se ipsa dispersa, necesse est ut obediant ecclesie legitime congregate in Generali concilio. Amplius si dicunt se credere, quod Concilium generale sit illa ecclesia cujus judicio acquiescere & obedire tenentur omnes fideles, quamquam ipsi eam sic nolunt nominare & intendunt venerari, tamen ad presens licet

Ee s

eis

eis non obedire, nec ipsius concilij facere voluntatem, sed prout eis videbitur operari, ad pacem ecclesie, ac pro suo iudicio obedire vel non obedire alteri vel neutri. Attendant, qui hoc dicunt, ad doctrinam Evangelij Matth. VII. Non omnis, qui mihi dicit, domine domine, saluus erit, sed qui facit voluntatem patris mei, qui in celis est, ipse intrabit in regnum celorum. Et infra subiungitur, ut quis saluus fiat, non satis est ipsi, quod prophetet in Christi nomine, aut demonia ejiciat, vel alias virtutes & miracula faciat, nisi humiliaverit se, quod obediat divine Voluntati & impleat patris sui voluntatem, cum juxta scripturam prorsus servanda sunt precepta patris & non pretergredienda lex Matris, & sic necesse est omnibus fidelibus, obedire preceptis ecclesie ut salvi fiant.

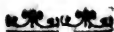
Allegabatur causa justificativa dicte neutralitatis, quia disceptatio inter concilium & papam esset dubium probabile, adeoque liceret animos in suspenso tenere usque ad decisionem, quinymmo esset dubium indiscutibile, & quasi tenebrosa aqua in nubibus aeris, ut euidenter cognoscatur, quantum providere valeat hec causa justificatiua, attendendum quod quatuor sunt cause, super quibus videtur principaliter esse hujusmodi disceptatio; quia ipse olim *Eugenius* noluit susci-

suscipere decreta Concilij, & ab alijs facere
 obseruari, quia delatus, notorie super cri-
 minibus, quia absque ejus consensu dissoluit
 concilium, & ipso durante aliud erexit, &
 sic introduxit scisma in ecclesia Dei, quia
 repugnauit veritatibus fidei, quodlibet isto-
 rum dividitur in distinctionem juris & facti.
 Quantum ad primum, quod est in facto, ip-
 simet neutralitatem constituentes nullatenus
 dubitant, sciunt enim per concilium facta
 esse decreta de electionibus, Annatis, cau-
 sarum diffinicionibus, collacionibus benefi-
 ciorum, de sublatiis reseruacionibus alijsque
 multis; quodque ipse *Gabriel* tempore sui
 pontificatus illa non seruauit, nec illa atten-
 dit, quinymmo ad ipsorum contraria leuan-
 do annatas utendo reseruacionibus,, De ju-
 re autem eciam eisdem fatis notum existit,
 quod juxta declaracionem Concilij Constan-
 ciensis statutis, mandatis ordinacionibus per-
 tinentibus ad reformationem ecclesie cujus-
 cumque generalis Concilij legitime congrega-
 ti, quilibet fidelis, eciam si papalis dignitatis,
 obedire tenetur. Quod autem dicta decreta
 per Concilium edita pertineant ad reforma-
 tionem ecclesie, patet manifeste ex accepta-
 tionibus eorundem per inclitas Gallicanam
 & communiter Germanicam naciones factis
 sollempniter. Item quo ad 2dum de jure nul-
 li dubium est, quod si ipse *Gabriel* taliter fuit
 criminofus, quemadmodum fuit judicatus per
 concilium, quod merebatur iuste a papatu
 depo-

deponi, de facto fortassis ipsimet exempti non dubitant, sed non possunt rationabiliter ignoranciam pretendere, cum sciuerint, super hoc agitur in Concilio Generali, cui tenentur, debent aut possunt per se vel per suos interesse, & vel interesse noluerunt, veritas autem criminum, prout in facto consistit, coram iudice debet constare, vix aut numquam iustitia locum haberet, si non primo fieret executio, que de veritate criminum constaret omnibus regnicolis aut ciuibus. Preterea ad 3um multo minus potest allegari dubium probabile, nam postquam ipse *Gabriel* dixit, se dissoluisse concilium & erexit aliud, habuitque secum Imperatorem patriarcham & alios de ecclesia Grecorum, quam dicebant nonnulli fuisse legitimam causam dissolutionis huiusmodi neutralitatem constituentes. Confessi sunt & continue confitentur Basiliense concilium esse generalem synodum universalem ecclesiam representantem, nec umquam Ferrariensem aut Florentinam congregationem nominarunt tamquam Generale Concilium. Est enim determinatum in VIII sessione tamquam pro articulo fidei catholice, quod durante Basiliensi concilio aliud esse non potest, quodque erigentes aliud sunt rei scismatis, & aliud non generale concilium sed debet appellari conuenticulum scismaticorum. Quod autem non licuerit eidem *Gabrieli* dissolvere generale Concilium & precipue Basiliensem synodum, satis patet ex quam-

quamplurimis allegacionibus factis tempore prime dissolucionis specialiter in dicta famosa epistola synodali : *cogitanti* & in alia : *speravit*. ex alijsque multis ad presens non recitandis ; sed specialissime hoc apparet ex tenore ipsius adhesionis , per quam solempniter promissit , quod ipsum Basiliense concilium pure , simpliciter & cum effectu ac omni deuotione prosequeretur ; & deinceps a novitatibus , grauaminibus seu prejudicijs inferendis ipsi sacro Concilio , vel suppositis ejus & adherentibus eidem , realiter & cum effectu desisteret. Quod autem introduxit scisma in ecclesia Dei per hujusmodi dissolucionem evidentissime omnibus patet ; nullus namque negare potest duas congregationes actu simul esse in ecclesia sub nomine generalis Concilij , multa grauius periculosius , formalius & euidentius scisma esse , quam duos simul se nominantes summos pontifices & pro talibus se gerentes ; & quoniam confitentes unum ex eis esse verum & legitimum papam , communiter dicere habent , alium & sibi adherentes scisma facere. per omnes igitur profitentes Basiliensem congregationem esse generalem synodum , universalem ecclesiam representantem dicendum erit , olim *Eugenium* cum constituentibus suum conuenticulum Ferrariense aut Florentinum , scisma introduxisse , & scisma continuare in ecclesia Dei ; Non enim hec duo stare possunt , quod congrega-

cio

cio Ferrariensis aut Florentina sit scismatica, & ipse *Gabriel*, qui eam ex certa sciencia erexit, nec amonitus desistere voluit, ymmo spontaneus perseuerat continuando non fecisse scisma, dicatur itaque 3um supra dictum nec de jure aut de facto hujusmodi exemptis nominantibus sacrum Basiliense esse generale Concilium potest esse probabile dubium. De quarto vero, quod ipse *Gabriel* repugnauit pertinaciter veritatibus fidei non minus hoc evidentissime est notum tam in jure quam in facto, sed de hoc fit mencio alias in tertia relacione, ubi declarantur quatuor puncta circa materiam fidei, & tertium ipsorum tangit hoc propositum, facit eciam ad hoc, quod dictum est super 2do notato dubio, quod nullatenus excusat dubietas hujusmodi & exemptorum, vel ignorancia, cum sciuerint, de hoc materiam agitari in generali Concilio, & interesse noluerunt, per premissa igitur ex inductione colligendo illa, super quibus ipse *Gabriel* repugnat, haecenus sacro Concilio manifeste apparet, quod nullum eorum est probabile dubium, si autem dicatur, quod nullum istorum est illud, quod pretendunt hujusmodi exempti probabile dubium. sed quia in radice clare palam predicatur auctoritas, eo quod sacrum Basiliense concilium confirmat, papam teneri obedire decretis, & ordinationibus generalis Concilij. Ipse autem *Gabriel* econtra, si de hoc intelligatur, mani-

manifestum est, quod nullatenus illud potest dici probabile dubium; nam dubium probabile dicitur, circa quod licet cuilibet fidei contrarie opinari. Absit autem a mente cujuslibet Christiani, quod circa declarationem fidei factam per ecclesiam liceat cuius catholico in contrarium dissentire, vel quomodo libet dubitare. Et quoniam ut dictum est, in sacro Constanciensi concilio facta est hec determinacio, quod generali Concilio, quilibet fidelis, eciam si summus pontifex, obedire teneatur, nullo modo igitur de hoc est probabile dubium, ex quo semel, ymmo pluries hec questio fuit per ecclesiam diffinita, & tota Christianitas conquieuit in pace, acceptavitque ipsam declarationem, ut veritatem fidei. Esto eciam si postea insurrexit contra dictam declarationem fidei major pars, vel saltem magna multitudo Christiane Religionis, essentque eciam de prelatis & principibus maxime, quomodo hujusmodi contrario resistentes essent illi, quorum honor uel status ex dicta declaratione purgaretur, liceret considerare, que ab antiquo gesta leguntur. Constat enim, quod post declarationem fidei, quod filius Dei esset consubstantialis patri factam per ecclesiam in concilio Nyceno contra Arium & sequaces suos subistentes oppositum, fortassis major multitudo Episcoporum in oriente & occidente tenuerunt pro aliquo tempore cum Arianis. Et Liberius summus pontifex hoc idem, quo
tem-

tempore eciam per Arianos celebrata sunt multa concilia ut dicta veritas jam euanesce-
ret. Sed Anastasius in oriente, Eusebius
autem in occidente, cum illis, qui perman-
serunt in prius per ecclesiam determinatis,
sustinuerunt predictam declaracionem, nec
passi fuerunt, ut ipsa determinacio denuo reuo-
caretur in dubium. Esto igitur nunc, quod
ipse olim *Eugenius*, cujus statum & cujuslibet
alterius summi pontificis premissa declaracio
tangit, quia determinat expresse, quod te-
netur obedire concilio generali, resistat huic
veritati cum jam causa existens in Constan-
cienſi concilio. quod eciam per suam adhe-
sionem expresse consenserit, quod autem
majus est, quia, sicut fuit dictum, ecclesia
in hac veritate jam multo tempore conquie-
uit. Non preterea a quibuscumque fidelibus
debet in dubium reuocari. eadem ratio est
de sibi adherentibus, qui omnes, vel ipso-
rum pars major per se, aut suos jurarunt
huic sacro concilio, non igitur excusare vi-
detur, eciamſi contraria in radice predicatur
auctoritas maxime, quoniam nota est causa
resistencie, ut effugiat reſormacionem, non
enim ob hoc quod reus dicit contra noto-
riam jurisdictionem Archiepiscopi Episcopi,
aut Regis temporalis asserens eum non judi-
cem, ut effugiat super suis criminibus sen-
tenciam, eo ipſo dicitur probabile dubium,
ut liceat subditis, qui consitentur ipsos ut
tales non teneri ad obediendum, Id autem
in

in fine hujus tercię cause justificatiue dici potest, quod licet in alijs nacionibus aliquis pretendere posset, se de hujusmodi superioritate concilij ad papam probabile dubium habere, nullatenus tamen vel apparenter hoc dici posset in inclita natione Germanica. Hec enim declarico facta fuit in concilio Constanciensi nationis Germanicę, ubi Imperator personaliter multique principes & prelati, & quod singulare, necdum in una sessione, sed in duabus publicata est successive itidem primo tradita est executioni. Equidem ex mandato concilij diue memorie *Sigismundus* multo tempore tenuit in Carceribus *Joannem* papam XXIII. postquam de mandato Concilij tradidit, & libertatus est per Concilium ab obligatione quam fecerat super dicta detencione mandatum aut auctoritative factum super detencione persone pape, an denotet superioritatem pape? quisque videt. Preterea in eodem Concilio vigore dicti decreti facta est per synodale iudicium deposicio duorum summorum pontificum, videlicet dicti *Joannis* & *Benedicti XIII.* ut autem dicit Apostolus I. Corinth. III. Qui iudicat me Deus est non dicitur se multis alijs gestis in Concilio Constanciensi, per que sole clarius hujusmodi superioritas demonstratur, tam in edicione decretorum, quam electione pape & alijs. Sed etsi pro tempore illius concilij aut post dubitatum fuisset, nullatenus vero in natione Germa-

nica hoc debet esse probabile dubium, quomodo post dissolutionem primo attemptatam per olim *Eugenium* de Basiliensi Concilio omnes Reverendissimi patres & illustrissimi principes sacri Romani Imperij Electores ad quos sicut ex parte eorum in hac re extitit allegatum tota Germania suum dirigit respectum, se incorporarunt Concilio, miseruntque ad papam, ut ipsam dissolutionem revocare deberet, non obstantibusque contrarijs mandatis ipsius *Gabrielis* sui oratores firmiter tunc in Concilio perseveraverunt post notificatam 2dam per eum attemptatam dissolutionem fortassis ipsi fuerunt primi qui scripserunt nominando sacrum Basiliense Concilium ut patet per literas eorum presentatas in generali congregacione IX. Januarij anno Domini MCCCCXXXVIII similiter etiam post habitam noticiam de accessu Grecorum adhuc & post incorporacionem eorum, quoniam fuit tenta *Ferrarie* sessio, quod ibi esset concilium ycumenicum, amplius ut patet per literam salvi conductus Imperialis sub dato IIII Maij, nam eodem anno cum consilio Oratorum suorum dominorum Electorum invictissimus Rex Romanorum *Albertus* concessit sacro Concilio saluum conductum plenissimum; Et quod irrefragabile est, nec admittuntur condigna responsione oratores ipsorum, non una vice sed quomodocumque proposuerunt ex parte ipsorum in generali congregacione & alias etiam in scriptis

scriptis semper obtulerunt eorum professionem, quod vellent protegere & manutenere auctoritatem Sacrorum Generalium Conciliorum & specialiter Basiliensis Concilij. Est etiam aliud multo irrefragabilius, quod nulloatenus patitur in Germanica Natione allegari istud ut probabile dubium; quia licet, ut a quibusdam dicitur, per ipsos dominos Electores tempore Electionis Imperij de Mense Marcij anno predicto fuerit facta Francofordia protestacio, quidam dicentes tunc, se nescire, cui deberent obtemperare, videlicet concilio vel pape; In eadem tamen statuerunt, quod si infra VI Menses hec discordia non tolleretur, e medio vocatis principibus spiritualibus & temporalibus sacri Romani Imperij consulerent, cui parti fauendum & obtemperandum esse; hec eadem repetita fuerunt in dieta Nurenberge de festo *Margaretbe* obsecrando, ut concilium usque ad illam dietam in qua semper hec consuli deberent, in mansuetudine justicie & ad illam oratores mittere; fuit autem in termino dictorum sex mensium tanta dieta ad festum *Galli* Nurenberge, ubi etiam convenerunt legati sacri Concilij & nuntij ipsius *Gabrielis* in magno numero & sollempnitate auditisque illis secutum est, ut invictissimus Rex Romanorum non sine Concilio & assensu dicte congregacionis, ut creditur, constituitur in protectorem sacri Basiliensis Con-

cilij magnificum Dominum *Conradum de Weinsberch* perpetuum Camerarium sacri Imperij. Unde cum repetitis vicibus ipsi principales nacionis Germanice statuerunt sibi terminum ad consulendum, cui favendum & obtemperandum foret per ipsos, presentibusque & auditis oratoribus concilij & *Gabrielis* super hoc deliberaverunt, consultis non solum Rege Romanorum & Electoribus, sed de spiritualibus & temporalibus quam plurimis principibus & alijs tocius nacionis Germanice. An liceat nunc allegari tamquam dubium probabile, facile induci potest. Accedit eciam huic ratiocinacioni, quod, sicut tunc dictum fuit, alia dieta fuit instituta in *Franckfordia* de mense marcij, ubi oratores olim *Eugenij* erant comparituri, quasi ipsis instantibus indicta fuit, & exhortantibus oratoribus Imperatoris & Electorum sacrum concilium misit in magno numero solempnes legatos & oratores ad prefatam dietam, que fuit tenta *Maguncie*, Ibiq; declararunt veritatem & justitiam sacri concilij & exspectaverunt Oratores *Gabrielis* per XXX. dies. Itaque singulatim computando post attemptatam 2^{dam} dissolucionem per ipsum olim *Eugenium*, per sacrum concilium fuit sollempniter notificata veritas & justitia sua vel Regi Romanorum & mense Septembris & Octobris *Basilee* Anno Domini M^oCCCC^o 37. 2do ibidem de Mense Januarij IX & XVII. die ejus-

ejusdem. 3°. de Mense Marcij *Francfordie* anno Domini MCCCC³⁸, quando erant congregati pro electione Imperij. 4°. & 5to. coram Rege Romanorum per oratores concilij Magistros *Joan. Puliri* patris de *Arogusia* Item per bone memorie Reuerendissimum Dominum patriarcham Episcopum Vicensem & *Jo. Bacheslein*. 6to. Basilee XIII & XX & XXVIII. Junij. 7mo. In dieta *Nurenberge* de Mense Julij, 8vo. In prenominata dieta de Mense Galli. 9no. *Basilee* de Mense Septembris, Januarij, Februarij frequentissime. X^o. In prefata dieta *Maguntina*. Illud autem nequit sub silencio preteriri, quod cum omnibus hijs per sacrum Concilium aut oratores suos facta fuerit informacio de veritate & Justitia, quam Concilium prosequitur. Vix aut numquam ut contrarium objectum est, quasi non esset notorie verum, quod Concilium asserebat, vel ex parte ipsius Regis Romanorum aut Electorum vel aliorum spiritualium aut secularium principum Germanie. Nunc autem cum veritas & justitia debent tradi execucioni, quod allegetur, non esse obtemperandum, quoniam est probabile dubium, qui contendunt in judicio, non ignorant, an ista sit excepcio, que allegari debeat post latam sententiam diffinitivam, aut si illa non obstante sententia tradenda est execucioni. Utrum autem admitendum sit in diuino judicio excusacio, quod ideo oratores ipsorum obicere in contrarium

aut interesse noluerunt, quomodo super veritate fidei & Justitie, quas prosequitur sacrum Concilium, in eo disceptabatur, aut fiebat informacio, ne ex hoc parciales reputarentur, considerandum venit, si studiosa & certa noticia de veritate juris reddit aut afficit inhabiles eos, qui se constituunt mediatores ad componendum pacem inter disceptantes. Adjungitur etiam huic ratiocinationi, quod post factas per Concilium & oratores suos predictas informaciones, ut nulloatenus in Germanica Natione possit dici probabile dubium, quod in prefata dieta Maguntina, ut dictum est, facta est solempniter nomine Imperij optimatum & principum spiritualium & secularium nationis Germanice acceptacio decretorum sacri Basiliensis Concilij magna, in quibus cum per Concilium regulentur manus summi pontificis tam quo ad confirmationem electionum, collaciones beneficiorum, diffinitiones causarum, creacionem Cardinalium & alios multipliciter euidenter posset cognosci de ejus superioritate. Unde ex omnibus premissis euidenter potest percipi, quod de auctoritate generalium conciliorum supra papam & proxime Basiliensis Concilij. Item de ejus veritate & justitia in causa, quam prosequitur contra olim *Eugenium* racionabiliter loquendo non potest, aut merito esse pro tali reputari non debet dubium probabile, ut autem non obediatur sentencie late per sanctam syno-

synodum Basiliensem contra dictum *Gabrielem*, Utrum hec sit sufficiens & legitima excusacio, attendatur doctrina Pauli apostoli Rom. X. Ubi non admittit excusacionem illorum, qui non obedierunt Ewangelio, dicit enim sic: sed non omnes obediunt Ewangelio. Ysaïas enim dicit: domine, quis credidit auditui nostro, ergo fides ex auditu, auditus autem per verbum Christi numquid non audierunt, Equidem in omnem terram exiuit sonus eorum. Non sit comparacio, utrum verba apostolorum insonuerunt tempore suo tam distincte in omnem terram & specificè aut in fines orbis terre, quantum in Germanica natione sit facta propalacio de veritate & iusticia, quam prosequitur sacrum Basiliense Concilium, & de huiusmodi suprema auctoritate generalium Conciliorum.

Quarta causa justificativa dicte protestacionis allegabatur, quia sic neutralitatem seruando dicunt, se sperare cicius peruenire ad pacem, utrum hoc sit verisimile considerari potest. Constat namque ex doctrina philosophiæ quod iusticia & pax osculate sunt, unde contempta siue neglecta virtute iusticie pax haberi non potest. Et cum per huiusmodi neutralitatem non reddatur debitum generali Concilio pro ut determinatum est in declaratione concilij Constanciensis, quomodo preter aut contra virtutem iusti-

cie speratur cicius peruenire ad pacem. Item negligi videtur virtus iusticie; Nam cum executio sentencie late super criminibus, ne amplius remaneat ecclesia in tanto scandalo, exigit acceleracionem per huiusmodi neutralitatem differtur in incertum. Item quomodo seruatur Iustitia si constituentes huiusmodi neutralitatem. qui per eam, quam ipsi nominant, sanctam Generalem synodum condemnatus est tanquam hereticus & multipliciter criminofus tempore medio ipsi nominant papam & sanctissimum Apostolicum. Attendendum est enim, quomodo hec duo se compaciuntur, quod aliquis per ecclesiam declaratus sit hereticus & nominetur pater omnium fidelium. Item facile videri potest, si seruatur iustitia in sua integritate, si ipsi, qui tenentur obedire generali Concilio constituent se ipsos iudices mandando, ut non obediatur Concilio, donec sententia per modum auisatum ab ipsis examinetur Luc. XII. legitur, cum quidam de turba dixisset Christo: Magister dic fratri meo, ut diuidat mecum hereditatem, respondit ei homo, quis me constituit iudicem, aut diuisorem inter vos, non unus fiet via debita ad componendam pacem. In ecclesia, qui se constituunt mediatores durante huiusmodi disceptatione acquiescerent & obediarent sacro Generali Concilio. Non enim, qui facit, quod debet reputari suspectus vel minus

minus aptus ad pacem componendam, nec
 iuste denominari parcialis, qui adjunat partes
 judicis, utque recta justitia diffiniuntur,
 tradantur. Est etiam, quod non nulla per-
 icula confingantur, a quibus juxta doctrinam
 saluatoris veritas liberat. Sic enim Jo-
 an. VIII. dicebat Jesus ad eos, qui credide-
 runt ei Judeos. si vos manseritis in sermone
 meo, vere discipuli mei eritis & cognoscetis
 veritatem & veritas liberabit vos. Equidem
 errare non potest, qui fauet debite justitie
 & veritati. Offertur autem oculis inspici-
 endum, an hujusmodi via neutralitatis sit
 manifeste via pacis, aut diuisionis majoris in
 ecclesia Dei, fortassis diuisionis noue, qualis
 numquam in tanta uniuersalitate fuit, nec
 veri similiter per eam cito proueniatur ad
 unionem & pacem. sed quod ecclesia consti-
 tuetur in tres partes, quod dolenter refe-
 rendum est, partes formales. Constat enim
 quod olim *Eugenius* habet unam magnam ad-
 herenciam in Christiana Religione. Equidem,
 prout jam apparet ex literis suis, haftenus
 studiose practicauit cum pluribus principi-
 bus, quod non obstantibus decretis Basili-
 ensis Concilij in eorum patria obediretur
 eidem. Item ut per iuramenta sibi constitue-
 ret sibi plures adherentes. Constat, quod
 ultra id quod consuetum erat, a suis prede-
 cessoribus exegit Juramentum a multis alijs
 quam Episcopis & Abbatibus in provisione
 facta per eum preposituris & decanatibus &

alijs primis ecelesiarum & monasteriorum dignitatibus. Constat etiam multitudine officialium sedis Apostolice in excessiuo indiculo prioribus seculis inaudito tam in prothontariatu, quam alijs officiis, a quibus communiter prestatur iuramentum fidelitatis. Quod autem innumerabiles concessit expectativas, prerogativas, & annullaciones, nominationes & facultates, dispensaciones indulta, & alia quam plurima, non dicitur, scilicet exorbitancia, ut sic suscipientes obligaret ad perpetuo sibi adhaerendum, non est facile explicare, unde tam predictis, quam alijs plurimis excogitatis vijs evidentissimum est, studiose eum laborasse, ut perpetuo sibi retineret nomen papatus. Non dicitur autem de iuramentis, quae exegit super hac re cum principibus & comitatibus ytalie fecit. Nec si aliqui aut aliquis principum publice ac frequenter protestatus fuerit, quod eo vivente nollet alium tenere in summum pontificem. Itaque attentius considerare volens manifeste intuetur, ipsum olim *Eugenium* teneri aut reputari, quod teneat unum magnum multitudinem Christianorum volencium eum defendere in statu papali. Est & multitudo alia non minor Christianorum, quae hactenus fauit & fauere intendit sacro Basiliensi Concilio, optatque, & quantum in se est, inclinata est agere; ut auctoritas sacri Basiliensis & aliorum generalium Conciliorum suo tempore non conculcetur, sed quod executioni

cioni tradantur, veritas & Justitia, quas ipsum Concilium prosequitur. Hanc autem ingentem multitudinem sacrum Concilium habet in his favorem, cum ex juramentis per Reges & principes, prelatos & alios quamplurimos prestitis Concilio, tempore incorporationis ipsorum, jurauerunt enim omnes fideliter laborare pro statu & honore sacri Basiliensis Concilij. Habet eciam hunc favorem ex concessione gracularum dispensationum, beneficiorum provisione monasteriorum, & ecclesiarum eciam metropolitanarum, item & indulgentiarum tam pro unione Grecorum concessarum uniuersaliter, quam alios & quod amplius hujusmodi gracie fuerunt libere, & suscipientes spiritualius sunt obligati, quia non oportuit soluere annatas, minuta seruicia, vel alias quaslibet actiones, non minus retinet hunc fauorem, quia prefati sibi adherentes, alijque quam plurimi credunt sacrum concilium pugnare justiciam, ipsique fauendo arbitrantur, obsequium præstare Deo. Exemplaris praterea ratio multum inclinatur, fideles ad fauendum sacro Concilio, quoniam oculariter vident, quod si sacrum Basiliense Concilium, quod Deus auertat, succumberet in accepto certamine, & ipse olim *Eugenius* triumpharet, actum esset de auctoritate ecclesie & fortassis de integritate & firmitate fidel deque certitudine morum & ritu sacramentorum & quilibet sum.

summus pontifex conaretur ecclesiam regere pro libitu voluntatis, nec quiuis Christianorum auderet se ei opponere, quomodo tale Exemplum probaretur, quod de hoc sacro Concilio, quod super hijs restitit, quasi per nouem annos triumpharet ipse *Gabriel*, qui tam notorium scisma introduxit in ecclesia Dei, tam notorieque & pertinaciter repugnat veritatibus fidei tam nepharijs & multis criminibus, notorie est hereticus incorrigibiliter scandalizans ecclesiam; Non licet extendere sermonem. sed intuentibus evidentissime patet, quod sacrum Basiliense Concilium habet sibi firmiter adherentem quam maxime multitudinem Christianorum. Nunc autem ut supra premissum est non dicitur quod ita sit, vel ad illud intentatur, sed si, prout ab aliquibus dicitur a prefatis exemptis, ac nonnullis ex maioribus secularibus principibus Christiane Religionis predicta neutralitas constitueretur, & tam ipsi, quam eis adherere volentes nolunt intendere mandatis & ordinacionibus, vel processibus sacri Basiliensis Concilij, nec ipsius olim Eugenij, sed se neutrales constituere, faciendo tam in hijs, que ad fidem, vel ad salutem, quam in alijs, quod sibi videretur, nec acquiescerent iudicio sacri Basiliensis Concilij. Non dubium, cum ipsi sint magni domini habentes legitimam potestatem in spiritualibus & temporalibus, tum in acceptione personarum,

narum, tum concupiscentia graciaram beneficiorum & officiorum tum penarum continuationem tum eorundem ac etiam corporaliu tormentorum execucionem habere possunt, quam ingentem multitudinem, tam subditorum suorum, quam aliorum sibi adherentium, unde manifeste diuidetur Christiana Religio in tres partes. Et utinam non intelligatur de hac diuisione illud dictum Apocal. XII. Et septimus Angelus effudit phialam suam in aerem, & exiuit vox magna de templo a throno dicens factum est, & facta sunt fulgura & voces tonitrua, & terre motus factus est magnus & facta est ciuitas magna in tres partes. Noviter dicitur quod huiusmodi neutralitas videretur ecclesiam diuidere in tres partes. Hec enim pars tertia per neutralitatem licet videatur magni ponderis & fortitudinis, quoniam, ut dicitur habebit maiores principes seculares & spirituales in multis regionibus vix aut umquam poterit trahere, in suum Consensum, adherentes sacro Concilio, ut iudicent, iustum esse, non obedire mandatis sacri Concilij. Etenim cum huiusmodi mandata dicantur supra fidem fundari, principes, & si dominantur bonis aut corporalibus, non tamen fidei subditorum suorum. Dicit enim Apostolus II Corinth. I. non dominamur fidei nostre, unde quantumcunque per modos supra expressos, vel alios conarentur subditos, vel alios trahere in consensum huiusmodi

modi neutralitatis, non possent. Et siquidem vellent ad executionem procedere, est, ponere ignem & gladium in medio Christianorum fortassis etiam illi, qui essent adherentes ipsi olim *Eugenio* ex predicta vel alia qualibet causa ad assencium diete neutralitati trahi non possent. Et cum facere divisiones culpabiliter sit in voluntate aut potestate hominum, unire autem dispersa solius sit diuine virtutis. Esto quod actores hujusmodi neutralitatis haberent bonum animum, non diu videlicet permanendi in ipsa, sed quam primum vel in Concilio Generali vel alius deliberacione habita tenendum esse, quod sentirent veritati & iustitie esse conforme, tamen quia multa solent accidere impedimenta, ut bonum publicum non tam celeriter proficiatur. Instigante etiam quam plurima diuerticula pararentur, multi etiam ex ipsis allekti libertate exemptionis ad id non tam ex animo laborarent, contingere posset, ut hujusmodi tres partes diucius in ecclesia permanerent; Equidem qui sub olim *Eugenio* ipso mortuo, ut a pluribus verisimiliter presumitur, eligent successorem fortassis adherentes Basiliensi Concilio, similiter aliquis in papam preficeretur, alio motuo in idem declinarentur. Tercia vero pars constituencium neutralitatem si conaretur alias duas gubernare, judicando, eas debere tenere id, quod sibi videretur esse ad salutem omnium Christianorum, nescitur si obe-

obedirent ei, quinymmo dicerent, ex conscientia ad id non teneri, Illa autem cum vellet intencionem neutralitatis in lege diuina fundare, hoc est, quod supra dicebatur, quod huiusmodi diuisio esset in tres partes formales. Esto autem, quod tamen Deus auertat, sic contingeret, in futurum liceret considerare de fundamentis istarum trium partium; Illa enim que sub *Gabriele* foret, quot colores vel fidei ratione allegare unionis Grecorum vel iusticie aut defensionis auctoritate sedis Apostolice, seu alias pro se pretenderet, quisque videt, de illis autem, qui adherent sacro Basiliensi Concilio dicere non est opus, equidem plenus est orbis decretis & epistolis synodali-
bus, quibus manifestatur, quod pro veritate fidei & iusticie hactenus & continue supersistit sacrum Basiliense Concilium. Animadvertendum igitur erit illa trina pars ecclesie constituta tunc sub neutralitate, quo jure diuino scilicet aut humano fulcitur, hactenus non est visum allegare aliam fundacionem, nisi de dicto capitulo *Frequens*, sed utrum necessario ex illo probetur, supra in parte extitit allegatum. Merito igitur, antequam formetur huiusmodi diuisio, cogitandum est de stabile fundamento; Equidem in hac re tanta concernente statutum fidei & salutem totius populi Christiani omnis nouitas hactenus insueta multum esset periculosa. Esto
eciam

eciam quod in aliqua minima parte Religio-
nis Christiane, quomocunque attemptata
fuerit, oportet attendi non tantum, quod
fit, sed quod fieri debet. Excedet quidem
magnitudinem propositae allegacionis, si sic
inferrentur, copiosius aliarum motiua ra-
cionum, que euidenter remonstrarent hu-
jusmodi neutralitatem non esse conueniens
medium ad dandum pacem ecclesie, & non
creditur, esse de intencione dictorum exemp-
torum aut principum, prosequi effectuali-
ter viam huiusmodi. Id autem ultimo me-
morandum est, quod inter ceteros articulos
damnate memorie *Joh. Hus* condemnatos
per sacrum Constanciense Concilium repe-
riuntur duo, unus est: non est scintilla ap-
parencie, quod oporteat esse unum caput in
spiritualibus regens ecclesiam, quod sem-
per cum ipsa militante ecclesia conuerse-
tur, quia Christus sine talibus monstruo-
sis capitibus per suos veraces discipulos
sparsos per orbem melius suam eccle-
siam regularet. Attendatur, si per huius-
modi exemptos, qui ex hac neutralitate di-
centur constitui non tanquam unum sed
tanquam plurima suprema capita ad regen-
dum ecclesiam obuietur prime parti dicti
Capitis, quam oportet intelligi affirmatiue,
videlicet, quod oportet esse unum caput in
spiritualibus regens ecclesiam, quod semper
cum ipsa militante ecclesia conuersetur. Nec
obstat quod papa aliunde moritur, vel gene-
rale

rale Concilium, in quo est suprema potestas non semper actu celebratur, & sic quod aliunde deficit illud unum caput. Aliud est namque pro necessitate nature summum pontificem aliunde mori & generale Concilium, prout rerum necessitas, aliunde dissolui, quod viuentis summo pontifice, vel actu sedente generali Concilio per quosdam asseratur, non esse uni eorum obediendum tamquam supreme potestati ecclesie, sed quod licet, prout eis videtur constituere in ecclesia plura suprema capita non coherencia dicte potestati supreme, quo ad ipsius iudicium & obedienciam, sed inhihentur, ne in ipsorum territorijs, jurisdictionibus, aut dominijs mandata & iudicia generalis Concilii debeant deportari, seu publicari. Jam ergo per tales dispersos per orbem diceretur melius ecclesiam gubernandam. Sed attendere licet, utrum possent nominari veraces discipuli Christi, si contempnerent mandata & iudicia sancte matris ecclesie; 2us. articulus est, obediencia ecclesiastica est obediencia secundum adinuencionem sacerdotum ecclesie preter expressam auctoritatem scripture. Cumque iste articulus sit dampnatus tamquam erroneus, oportet intelligi, quod ei oppositus est Catholicus, videlicet, quod obediencia ecclesiastica, non est obediencia secundum adinuencionem sacerdotum ecclesie sed est secundum expressam auctoritatem sacre scripture; itaque obediencia ecclesia-

G

stica

stical est ex necessitate juris diuini, nec est tantum de jure positiuo, quod sit imitabile tamquam statutum secundum varietatem temporum. Huic sensui manifeste fauet doctrina Apostoli allegata superius Rom. XIII. Ideoque necessitate subditi estote, non solum propter iram sed & propter conscientiam. Cum igitur obediencia sit de jure diuino, utrum per quas cumque intelligencias factas ab oratoribus principum, vel per appellaciones, aut protestaciones liberentur, qui obedire tenentur ex dictis percipi potest. Id autem certum est, quod obsequi Generali Concilio, proprie dici potest obediencia ecclesiastica, hoc enim nomen ecclesia a primo inicio celebracionis eorum quorumlibet Generale Concilium possidet. In primo namque Niceno concilio statim post pronunciacionem symboli in ipso editi subiungitur contra veritatem illius, eos autem, qui dicunt tempus erat, quo non erat &c. anathematizat Catholica & Apostolica. Idem verbum reperitur in sequentibus concilijs generalibus, unde, quemadmodum dictum est, cum generale Concilium sit ecclesia legitime congregata racione congregacionis, nullatenus derogat auctoritati ecclesie, sic igitur, si obediencia ecclesiastica non est secundum adinuencionem sacerdotum ecclesie, sed secundum expressam auctoritatem sacre scripture, obediencia, que debetur sacro Generali Concilio ecclesiastica proprie dici potest, &

& sic videtur esse de necessitate juris diuini. Que autem Generali Concilio obediencia debeat ab omnibus fidelibus, non decet multa allegare, cum iste expresse sit casus sepedicte declaracionis facte in Concilio Constantiensi. Et quoniam postmodum per ecclesiam determinatum extitit, quod veritas de potestate Concilij generalis universalem ecclesiam representantis supra papam & quemlibet alterum declarata per Constantiense & Basiliense generalia Concilia est veritas fidei Catholice, Attendere possunt dicentes neutralitatem licitam fore, si eam effectualiter observare, sit in augmentum vel derogacionem fidei Catholice, haftenus populus Christianus edoctus est in pertinentibus ad fidem vel ad mores necessarios acquiescere iudicio sancte Matris ecclesie, & specificando dicebatur prout tale Concilium vel ecclesia Romana determinat. Quod nunc dicatur in predictis non esse acquiescendum, ne iudicio generalis Concilij aut Romane ecclesie, si ita contineretur dicta neutralitas, notissimum est, fluctuacioni exponeretur fides Catholica, super illo vero, quod in Principio dicebatur, quod nunc liceret animos tenere in suspenso, donec Principes temporales personaliter aut per oratores suos in unum conuenirent locum, & ubi videretur, quid esset agendum, quasi non sit tenendum, quod declarat generale Concilium, sed quod videretur ipsis principibus fore exequendum, vel in alio ge-

nerali Concilio , aut alias habita consultatione suorum non est intencionis extendere sermonem, sed licet intuentibus considerare sequencia quatuor scholastica aut catholica documenta, que summam referuntur absque aliqua probatione ratione compendii. Primum quod ecclesia prout est magistra omnium, & habet docere & regere fidelem populum in hijs que pertinent ad Christianam Religionem consistit auctoritative in Episcopis, Doctoribus, predicatoribus juris ac divini verbi ac in doctis presbiteris & alijs curam animarum habentibus, quocumque nomine appellentur. 2dum quod corpus ecclesiasticum ex predictis constitutum est certa regula & mensura eorum, que credere & agere debet populus Christianus, ipsiusque diffinitioni ac iudicio omnes fideles acquiescere obligantur. 3um quod hujusmodi corpus ecclesiasticum, siue ecclesia ex hijs legitime congregata in diffinitionibus tangentibus fidem vel mores necessarios ad salutem culpabiliter errare non potest. 4um quod ecclesia, que promulgans diffinitiones ad fidem, vel ad mores pertinentes culpabiliter errare non potest, est generale Concilium legitime congregatum & in libertate celebratum. Ex hijs Illor. documentis adjuncto, quod sacra Basiliensis congregatio est generale Concilium congregatum legitime ac celebratum in plena libertate, quodque materia, supra qua dicta neutralitas ind-

tendere haberet , est pertinens ad fidem & ad mores necessarios ad salutem. Estque jam determinata per ipsum sacrum Basiliense Concilium euidenter constare potest, si licet animos tenere in suspenso , donec seculares principes per se vel suos in unum conueniant locum ad super jam determinatum videndum. Qui autem studiosius intenderit ad doctrinam veteris & noui Testamenti luce clarius videt, seculares principes & quoscunque alios fideles non esse constitutos magistros & doctores sacerdotum Leuitici generis & aliorum , qui supra sunt nominati, sed hijs commissum fuisse docere fidem omnes gentes in universo mundo ac docere eos obseruare, quecunque a Deo obseruari mandata fuerunt. jam ergo per predicta lucide animadverteri potest, quam multiplex sit periculum in dicta neutralitate , que omnia dicta esse intelligantur absque temeraria in ambiguis assercione juris vel facti, ac cum omnimoda submissione ac correctione sancte matris Ecclesie & cujuslibet melius sentientis.

Explicit tractatus de neutralitate.

.....

Digitized by Google

